

รูปแบบการพัฒนาเนื้อหาแบบบูรณาการเกี่ยวกับความรู้ที่ใช้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

พันเอกจรัสศักดิ์ ไทยประยูร

คู่มือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ธันวาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมคุษฎีนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าคุษฎีนิพนธ์ ได้พิจารณา
คุษฎีนิพนธ์ของ พันเอกจรงค์ศักดิ์ ไทยประยูร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมคุษฎีนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.เชาว์ โรจนแสง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนัน เมธิโยธิน)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์)

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์อนุมัติให้รับคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช)

วันที่ 30 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2559

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องด้วยได้รับความกรุณาจากท่าน พลเอกสุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้นโยบายและสนับสนุนการประชุมในเวทีต่าง ๆ เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย นอกจากนี้ ท่านยังลงพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษด้วยทุกครั้ง ทำให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ และได้รับความร่วมมือที่ดีจากส่วนราชการต่าง ๆ ในพื้นที่

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในการให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ประกอบไปด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิคุณราช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิ เมธิโยธิน อาจารย์ผู้ควบคุมคุษฎีนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์ อาจารย์ผู้เข้าร่วมสอบเค้าโครงงานวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิคุณราช คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ ที่ได้ลงเก็บข้อมูลในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกับผู้วิจัยด้วยทุกครั้ง ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำคุษฎีนิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่กรุณาเป็นประธานการสอบกิตติมศักดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.เชาว์ โรจนแสง ประธานในการสอบที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง แก้ไขจนทำให้คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณข้าราชการในพื้นที่ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักธุรกิจ ตลอดจนตัวแทนประชาชนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ให้ข้อมูล และตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ต้องขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่สละเวลามาร่วมสนทนากลุ่ม

ขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจสำคัญยิ่งในการทำคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

พันเอกขจรศักดิ์ ไทยประยูร

57870041: สาขาวิชา: การจัดการสาธารณะ; ปร.ด. (การจัดการสาธารณะ)

คำสำคัญ: เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน/ เนื้อหาแบบบูรณาการ/ รูปแบบการพัฒนา

พันธกิจจรรยาบรรณวิชาชีพไทยประยุกต์: รูปแบบการพัฒนาเนื้อหาแบบบูรณาการเกี่ยวกับความรู้ที่ใช้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (THE MODEL ON DEVELOPMENT THE INTEGRATED KNOWLEDGE USED IN THE SPECIAL BORDER ECONOMIC ZONE) อาจารย์ผู้ควบคุมคุณชฎินิพนธ์: บรรพต วิภูธรราช, ปร.ด. 190 หน้า, ปี พ.ศ. 2559.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาถึงความเหมาะสมสำหรับรายวิชาเกี่ยวกับธุรกิจ ในทุกๆด้านให้มีการเรียนการสอนสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐานในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และ 2. เพื่อศึกษาถึงเนื้อหา ขอบเขตของแต่ละวิชาให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบประสานวิธีทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจาก 5 พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย จังหวัดนครพนม ตาก ตราด สงขลา เชียงราย โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้รับผิดชอบหลัก จำนวน 25 คน ใช้แบบสำรวจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 500 คน และการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และจัดทำหลักสูตรบริหารธุรกิจจำนวน 10 คน

การวิจัยพบว่า นักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงมัธยมปลาย จะต้องมีการเรียนทางบริหารธุรกิจ แบบสอดคล้องต่อเนื่องในด้านการตลาด การขาย การผลิต การบริการ การบัญชี การเงิน ทรัพยากรบุคคล และการสร้างเครือข่ายธุรกิจจนได้ออกมาเป็น 14 วิชา 78 บท จำนวน 1,051 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นชั้นประถม 5-6 เรียน 76 ชั่วโมง ชั้นมัธยมต้น จำนวน 360 ชั่วโมง ชั้นมัธยมปลาย จำนวน 615 ชั่วโมง ซึ่งรายวิชาสามารถนำไปใช้ในรายวิชาเพิ่มเติมหรือทดแทนวิชาเดิมเมื่อนักเรียนจบมัธยมต้น หากไปเรียนต่อก็สามารถที่จะประกอบอาชีพส่วนตัวได้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นระบบ Supply chain สอดคล้องต่อเนื่องในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เมื่อจบมัธยมปลายอายุ 18 ปี ก็สามารถประกอบธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ หรือเข้าทำงานในบริษัทในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ หากเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย ก็จะเป็นนักศึกษาที่มีมุมมองทางตัวเลข การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ต่าง ๆ ให้เกิดแนวคิดทางธุรกิจได้ดี โดยการเรียนการสอนจะเป็นการบรรยาย เรียนฝึกปฏิบัติจริง และเรียนรู้จากหลักวิชาการเพื่อให้ซึมซับประสบการณ์และความถูกต้อง

57870041: MAJOR: PUBLIC ENTERPRISE MANAGEMENT; Ph.D.

(PUBLIC ENTERPRISE MANAGEMENT)

KEYWORDS: SPECIAL BORDER ECONOMIC ZONE/ THE INTEGRATED KNOWLEDGE/
THE MODEL ON DEVELOPING

COLONEL KHAJORNSAK THAI PRAYOON: THE MODEL ON DEVELOPMENT
THE INTEGRATED KNOWLEDGE USED IN THE SPECIAL BORDER ECONOMIC ZONE.

ADVISOR: BANPOT WIROONRACH, Ph.D. 190 P. 2016.

This research study aims to (1) study the appropriateness of the subjects related to business taught at the basic education level within the special border economic zone and (2) study the content and scope of each subject if they are suitable for students at each level in the special border economic zone. The study employed a combination of quantitative and qualitative methods in collecting the data. Data were collected in five areas of special border economic zone, including Nakhon Panom, Tak, Trad, Songkhla, and Chiang Rai using in-depth interviews of 25 informants, a survey of 500 stakeholders, and a focus group discussion with 10 business experts.

The findings revealed that the students from primary schools to secondary schools should consistently and harmoniously learn business administration consisting of marketing, sales, production, accounting, finance, human resources, and building business network. The team concluded that there should be 14 subjects and 78 lessons. The students have to take the total of 1,051 hours to study these subjects: Grade 5-6 students have to spend 76 hours, lower secondary school students have to spend 360 hours, and upper secondary school students have to spend 615 hours. These subjects can be included in additional courses or core courses. When the students graduate from lower secondary schools, they can run their own business which is in Supply Chain System in Special Economic Zones. When they graduate from upper secondary schools and are 18 years old, they can run their own business or work for companies in Special Economic Zones. They can also further their studies and be students who have perspective on number, analysis, and synthesis which helps them get new ideas for business. The teaching method should focus on actual practices and learning about the business principles in order to truly absorb the experiences and accuracy.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำถามการวิจัย.....	7
กรอบแนวทางการดำเนินการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงปริมาณ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
คำย่อ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ.....	12
การค้าชายแดนกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ.....	24
การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ.....	36
แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม.....	60
แนวคิด และทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร.....	64
พัฒนาการหลักสูตรการศึกษาของไทยสู่ประชาคมอาเซียน.....	71
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	81

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	89
3.1	89
3.2	89
3.3	89
3.4	91
3.5	92
3.6	92
3.7	93
3.8	94
3.9	94
3.10	95
3.11	95
3.12	96
3.13	97
4	98
4.1	98
4.2	98
5	152
5.1	152
5.2	157
5.3	162
บรรณานุกรม	164

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	172
ภาคผนวก ก.....	173
ภาคผนวก ข.....	182
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	190

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1	เปรียบเทียบข้อมูลเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างจีนและอินเดีย..... 17
2-2	เปรียบเทียบรูปแบบเขตอุตสาหกรรมส่งออกทั่วไปกับเขตเศรษฐกิจพิเศษจีน..... 18
2-3	ข้อเด่นและข้อด้อยของแต่ละพื้นที่เป้าหมาย..... 31
2-4	โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ..... 41
2-5	ชื่อวิชา และคำอธิบายรายวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการ..... 44
2-6	ชื่อวิชา และคำอธิบายรายวิชา หลักสูตรการจัดการ โลจิสติกส์และการค้าชายแดน..... 50
2-7	ชื่อวิชาบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการกับกลุ่มวิชาด้านธุรกิจ..... 60
2-8	ชื่อวิชา หลักสูตรการจัดการ โลจิสติกส์และการค้าชายแดนกับกลุ่มวิชาด้านธุรกิจ..... 60
2-9	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน..... 72
2-10	การค้นพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจัดทำหลักสูตรหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเรียน บริหารธุรกิจ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ..... 86
3-1	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ..... 92
3-2	จำนวนประชากรที่ถูกเชิญเข้าประชุม..... 93
4-1	การสังเคราะห์การเตรียมการเนื้อหาที่จะเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ..... 104
4-2	การสังเคราะห์การเตรียมการระยะเวลาที่คาดว่าจะดำเนินการ..... 110
4-3	การสังเคราะห์ปัญหา อุปสรรคเนื้อหาที่จะเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ..... 114
4-4	ร้อยละข้อมูลพื้นฐานของประชากร..... 120
4-5	ความเห็นต่อหลักสูตรระดับประถมศึกษา ด้านนโยบาย..... 121
4-6	ความเห็นต่อหลักสูตรระดับประถมศึกษา ด้านเศรษฐกิจ..... 122
4-7	ความเห็นต่อหลักสูตรระดับประถมศึกษาด้านสังคม..... 123
4-8	ความเห็นต่อหลักสูตรระดับประถมศึกษา ด้านเทคโนโลยี..... 123
4-9	ความเห็นต่อหลักสูตรระดับประถมศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม..... 124
4-10	ความเห็นต่อหลักสูตรระดับประถมศึกษา ด้านกฎหมาย..... 124
4-11	ความเห็นต่อหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ด้านนโยบาย..... 125

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-12 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ด้านเศรษฐกิจ.....	125
4-13 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ด้านสังคม.....	126
4-14 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ด้านเทคโนโลยี.....	126
4-15 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม.....	127
4-16 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ด้านกฎหมาย.....	127
4-17 การวิเคราะห์เนื้อหา รอบที่ 1 ผู้วิจัยร่วมหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษา.....	130
4-18 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจที่มาสนทนากลุ่ม ครั้งที่ 1.....	130
4-19 การวิเคราะห์เนื้อหา รอบที่ 2 ที่ผ่านการโฟกัสกรุป.....	131
4-20 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจที่มาสนทนากลุ่มครั้งที่ 2.....	132
4-21 เนื้อหาวิชา และจำนวนชั่วโมง.....	133
5-1 เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงที่เหมาะสมสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ.....	153

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวทางการดำเนินการวิจัย.....	7
1-2 กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	8
1-3 กรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงปริมาณ.....	8
2-1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	70

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคของโลกไร้พรมแดน หรือโลกาภิวัตน์ (Globalization) ส่งผลให้เกิดการแข่งขันระดับโลก องค์กรทั่วโลกต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้รูปแบบการดำเนินการขององค์กรต่าง ๆ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงไปอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง การรวมตัวของภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก เป็นการปรับตัวเพื่อสร้างความเข้มแข็งในภูมิภาค ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็มีการรวมตัวเช่นเดียวกัน โดยผู้นำอาเซียนได้ตกลงร่วมกันที่จะรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อให้อาเซียนสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น และทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ ในอนาคต วัตถุประสงค์ในการร่วมมือกันในอาเซียนในยุคแรกนั้น เพื่อมุ่งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเกษตร อุตสาหกรรมการคมนาคม โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสภาพชีวิตที่ดี ส่งเสริมและรักษาเอกลักษณ์ประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนในภูมิภาค รวมทั้งยกระดับรายได้ความเป็นอยู่ของประชาชน เพื่อวางรากฐานความรุ่งเรืองให้กับอาเซียน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2558, หน้า 9)

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ใน 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 นับว่าเป็นวาระสำคัญของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนในการรวมตัวเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ด้วยวิสัยทัศน์ “การสร้างประชาคมอาเซียนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีกฎเกณฑ์กติกาที่ชัดเจน และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง” โดยมีกรอบการทำงานร่วมกันใน 3 เสาหลัก ได้แก่ เสถียรภาพเมืองและความมั่นคง เสถียรเศรษฐกิจ เสถียรสังคมและวัฒนธรรม ในส่วนของเสาเศรษฐกิจนั้น เป็นการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) โดยมีเป้าหมาย ให้อาเซียนมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงาน มีฝีมืออย่างเสรี คณะทำงานระดับสูงระหว่างประเทศกำลังร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนภายหลังปี พ.ศ. 2558 (ASEAN Community) (Post-2015 Vision) และแผนงานประชาคมอาเซียนฉบับใหม่ระยะเวลา 10 ปี (พ.ศ. 2559-2568) ซึ่งผู้นำอาเซียนรับรองในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 27 ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย โดยประเทศไทยได้ผลักดันประเด็น การสร้างประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดย

ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการลดความเหลื่อมล้ำ และการส่งเสริมบทบาทของอาเซียนในเวทีโลก เข้าสู่กรอบวิสัยทัศน์และแผนงานประชาคมอาเซียนฉบับใหม่ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2558)

ปัจจุบันประเทศไทย กำลังก้าวเข้าสู่ยุค “ไทยแลนด์ 4.0” ซึ่งการขับเคลื่อนความมั่งคั่งของประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอดจาก “โมเดลประเทศไทย 1.0” ที่เน้นการขับเคลื่อนด้วยเกษตรกรรม พัฒนาไปสู่ “โมเดลประเทศไทย 2.0” ที่เน้นอุตสาหกรรมเบา และ “โมเดลประเทศไทย 3.0” ที่เน้นอุตสาหกรรมหนักตามลำดับ ซึ่งประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 จะต้องเปลี่ยนผ่านจากโมเดลประเทศไทย 3.0 เป็น “โมเดลประเทศไทย 4.0” เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่การเป็นประเทศในโลกรุ่นหนึ่ง ปรับเปลี่ยนจากประเทศ “รายได้ปานกลาง” เป็นประเทศ “รายได้สูง” ปรับเปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วย “ประสิทธิภาพ” เป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วย “นวัตกรรม” โมเดลประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย “กลไกการขับเคลื่อน” ชุดใหม่ (New growth engine) 3 กลไกสำคัญ คือ 1. กลไกขับเคลื่อนผ่านการสร้างและยกระดับผลิตภาพ 2. กลไกขับเคลื่อนที่คนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และ 3. กลไกการขับเคลื่อนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์, 2559, หน้า 1)

ขณะเดียวกัน ประเทศไทยจึงต้องเร่งรัดพัฒนาในเรื่องที่สำคัญ โดยเฉพาะการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ซึ่งมีกรอบวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อนำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองต่อการบรรลุผลประโยชน์แห่งชาติ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งการที่จะได้มาจะต้องมีสิ่งสำคัญที่สุด คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพสูงสุดด้วย “การปฏิรูปและการพัฒนาการศึกษา” นอกจากนี้ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้ประกาศนโยบายการสานพลังงานประชารัฐ เพื่อเศรษฐกิจฐานราก ระหว่างภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญ ในการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากและสร้างความเชื่อมั่นประเทศไทย โดยมุ่งรวมพลังความดีให้ประเทศชาติอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน 3 เรื่องหลัก ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาคุณภาพคน และศักยภาพการแข่งขันของประเทศ (คณะกรรมการการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สถาปปฏิรูป, 2559)

การศึกษานั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อเยาวชนของชาตินับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลจึงมุ่งให้การสนับสนุนการศึกษาโดยการจัดตั้งให้มีสถาบันทางการศึกษาขึ้นเพื่อรองรับกับความต้องการของประชากรที่มุ่งจะเข้าศึกษาต่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ในฐานะที่ประเทศไทยเป็น

หนึ่งในสมาชิกของประชาคมอาเซียน จึงจำเป็นที่จะต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยเฉพาะประเด็นด้านแรงงานที่ต้องมีการพัฒนาทักษะฝีมือ หรือความเชี่ยวชาญที่จำเป็นต่าง ๆ ในการทำงาน เช่น ทักษะทางด้านภาษา ความเชี่ยวชาญของวิชาชีพต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อมีการรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่ต้องการแรงงานมีฝีมือในประชาคมอาเซียนได้ รวมทั้งเพื่อสร้างโอกาสในการทำงาน และความสามารถในการแข่งขันของแรงงานไทยจากการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในประชาคมอาเซียนด้วย ดังนั้น การเปิดประชาคมอาเซียนจึงมีผลกระทบอย่างยิ่งต่อระบบการจัดการศึกษา หากระบบการจัดการศึกษาไม่สามารถผลิตบุคลากร หรือประชาชนที่เป็นไปตามความต้องการของประชาคมอาเซียนแล้ว ความสามารถในการแข่งขันภาคธุรกิจของประเทศไทยก็ไม่สามารถที่จะประสบความสำเร็จเท่าเทียมกับประเทศอื่น ๆ ในอาเซียนได้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2558, หน้า 21)

เพื่อให้การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย จำนวน 10 เขตพื้นที่ ได้แก่ จังหวัดตาก สงขลา มุกดาหาร สระแก้ว ตราด เชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และนราธิวาส ที่มีชายแดนที่ติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และมาเลเซีย เพื่อสร้างฐานการผลิตที่เชื่อมโยงกับอาเซียน และการพัฒนาเมืองชายแดน การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภูมิภาค และเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาลไทย โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวถึงประเด็นการปฏิรูปการศึกษาว่า “งานส่วนนี้มีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำกับดูแล โดยงานของ สพฐ. จะมีผลโดยตรงต่อนักเรียนทั่วทั้งประเทศหลายล้านคน ซึ่งจะมีผลต่ออนาคตของชาติ” โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องนำนโยบายสู่การปฏิบัติด้วยการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะในการทำงาน และการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้ง 10 พื้นที่ โดยความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรท้องถิ่น จังหวัด กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและให้ประสบการณ์เรียนรู้ในการสร้างกำลังคนที่เข้มแข็งตรงตามต้องการของพื้นที่ อันเป็นการยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของภูมิภาคให้มีมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืนต่อไป (สำนักงานนโยบายและแผน สพฐ., 2558, หน้า 4)

นอกจากนี้พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวในรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” ออกอากาศทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย วันศุกร์ที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ไว้ดังนี้ “การสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจของครัวเรือน โดยการเชื่อมโยง “เขตพัฒนา

เศรษฐกิจพิเศษ” กับ “ชุมชน” ในส่วนตัวนั้น ผมเห็นว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเรา ต้องไปพร้อม ๆ กันกับประเทศเพื่อนบ้าน ในลักษณะเป็นส่วนทางยุทธศาสตร์ ในกรอบระเบียบเศรษฐกิจและยุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยงอาเซียน (Connectivity) อาศัยจุดแข็งของไทยในการเป็นศูนย์กลางของอาเซียน ในภูมิรัฐศาสตร์ ทั้งนี้ กิจกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้นจะมีทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร ภาคบริการ การขนส่ง โลจิสติกส์ คลังสินค้า ศูนย์กระจายสินค้า รวมถึง การบริหารจัดการในการอำนวยความสะดวก ในการเคลื่อนย้ายสินค้า การบริการ แรงงาน ทูม และปัจจัยการผลิต เพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพัฒนาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น ต้องสอดคล้องกับชุมชน ชุมชนต้องได้รับประโยชน์โดยตรงจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษด้วย”

กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาที่จะต้องพัฒนากำลังคนให้มีขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลกจึงได้มีแผนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (พ.ศ. 2558-2564) มีแผนการผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของชาติ (พ.ศ. 2557) ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน และจากแนวโน้มการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับ “ทักษะ” (Skill) หรือความชำนาญในการปฏิบัติมากกว่าเนื้อหาตามตำรา (Content) ซึ่งองค์การยูเนสโกได้แนะนำว่าผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุม 3 กลุ่ม ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะเพื่อการทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร และทักษะเฉพาะอาชีพ คือ ทักษะเบื้องต้นของอาชีพที่น่าสนใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

ปัญหาการจัดการการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือปีที่ 6 ไม่ศึกษาต่อมีจำนวนถึงร้อยละ 40 และขาดสมรรถนะการทำงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ สถานประกอบการไม่ต้องการรับเข้าทำงาน และประกอบอาชีพอิสระไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากขาดทักษะที่เป็นพื้นฐานของสมรรถนะในแต่ละอาชีพ สำหรับนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีเพียงร้อยละ 30 ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายการเพิ่มนักเรียนสายช่างฝีมือแรงงานให้ได้สัดส่วน สายอาชีพจะ: สายสามัญ เป็น 60: 40 ที่มีอยู่ในจำนวนร้อยละ 30 นั้น ยังมีสถานศึกษารองรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อไม่ครอบคลุมทุกอำเภอและตำบล ทำให้นักเรียนต้องไปศึกษาต่อในตัวจังหวัด ห่างไกลจากครอบครัวส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจครอบครัว พฤติกรรมของนักเรียนตามกระแสของสังคมเมือง ผลที่เกิดตามมาเกิดปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกกลางคันเรียนไม่จบถึงร้อยละ 30 สำหรับนักเรียนที่เรียนต่อสายสามัญมัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวนเท่ากับ

สายอาชีพศึกษาคือ ร้อยละ 30 ที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา นักเรียนต่อปริญญาตรีตาม ค่านิยมเดิม ๆ ที่ขาด สมรรถนะในสาขาวิชาชีพไม่มีเส้นทางการศึกษาต่อสู่สู่การประกอบอาชีพ (Career path) ที่ชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า 2)

จากข้อสั่งการนายกรัฐมนตรีระหว่างการประชุม ครม.3 มีนาคม พ.ศ. 2558 “ต้องการให้นักเรียนมัธยมต้นหรือปลาย ให้มีการเลือกวิชาเสริมที่เป็นวิชาชีพด้วย เพื่อให้วันข้างหน้าในการวางแผนอนาคต ไม่ใช่ว่าจบ ม. 6 แล้วมุ่งจะเข้ามหาวิทยาลัยอย่างเดียว เพื่อเบนเข็มไปสายอาชีพได้ด้วย หรือหากออกมาทำงานก็จะได้มีความรู้ทักษะได้ด้วย และต้องมีความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษากับการส่งเสริมวิชาชีพ ต้องจัดการเรียนให้ตรงกับตลาดแรงงานของชาติ คูสายงานที่เป็นที่ต้องการของตลาด” และอีกครั้ง 26 สิงหาคม พ.ศ. 2558 ณ สโมสรกองทัพบกวิภาวดี “ควรสร้างกระบวนการศึกษาและการเรียนรู้ สร้างสำนักความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้จบการศึกษาออกมาแล้วมีงานทำ สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ”

ขณะเดียวกัน พลเอกสุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีแนวคิดนโยบายเรื่องการจัดการศึกษาแบบบูรณาการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ “การจัดการศึกษาเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีเป้าหมายสำคัญ คือ ความพร้อมด้าน ทักษะอาชีพภาษา เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และความเป็นอยู่ที่ดีสงบสุข โดยมีแนวทางการจัดการศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายในพื้นที่ ได้แก่ การจัดการศึกษาที่ฝึกทักษะด้านภาษา การจัดการศึกษาที่พัฒนาทักษะอาชีพ การจัดการศึกษาที่พัฒนาด้านเทคโนโลยี การจัดการศึกษาที่พัฒนาทักษะด้านอุตสาหกรรม การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้กับสถานประกอบการ และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาด้านการเกษตร นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่มีคุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ ความมีวินัย ความขยัน ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และการมีจิตสาธารณะ” (สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์, 2559)

นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดต่อไปว่า “ทุกพื้นที่ที่ลงไปประชุมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษว่าทุกหน่วยงานต้องมีแผนงาน และต้องมีการบูรณาการร่วมกันที่มีความก้าวหน้ามากขึ้น ซึ่งแผนงานต่าง ๆ จะนำไปสู่การปฏิบัติ จึงขอให้ทุกคนมุ่งมั่นและตั้งใจ จะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนแผนการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะประธานคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ทำหน้าที่กำกับดูแลการจัดทำแผนและการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเป็นคนหลักในการประสานงานและจัดประชุมหารือเกี่ยวกับแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับศักยภาพและ

โอกาสของพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงต่อเนื่องและบูรณาการการจัดการศึกษาภายในจังหวัด ซึ่งในภาคเอกชนมีประธานสภาอุตสาหกรรม ประธานหอการค้า เป็นคณะกรรมการโดยตำแหน่ง จะเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกจังหวัด นอกจากนี้ ยังมีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการก็จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการจัดศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และพัฒนาประเทศต่อไป” (สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์, 2559)

ในท้ายที่สุด เพื่อให้การจัดการศึกษาตรงกับบริบทพื้นที่ พลเอกสุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายให้กระทรวงศึกษาธิการว่า การจัดการเรียนการสอน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 10 เขต โดยเฉพาะเนื้อหาทางธุรกิจมีความเหมาะสมเพียงใด ดังนั้น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงมอบหมายให้ผู้วิจัย พันเอกจรงค์ศักดิ์ ไทยประยูร ดำเนินการสำรวจและวิจัยในเรื่องนี้ให้เกิดเป็นผลสำเร็จ และต่อมากจากการสำรวจของผู้วิจัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ พบว่า ตำราเรียนวิชาสังคมศึกษาตั้งแต่ ป.1-ม. 6 จำนวน 25 เล่ม พบว่า เนื้อหาทางธุรกิจมีน้อยและยังไม่เน้นประเด็นสำคัญทางเศรษฐกิจ จากการประมวลความสามารถทางการแข่งขันที่จะทำให้อุตสาหกรรมแต่ละระดับชั้น โดยเฉพาะ ม.3 และ ม.6 จะมีความรู้พอที่จะดำเนินธุรกิจและสามารถบอกผู้ปกครองได้ อีกทั้งสังเคราะห์งานวิจัยของนักวิชาการจำนวน 21 คน ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ สรุป 8 อันดับ ที่จะทำให้นักสามารถชนะการแข่งขันได้ เรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ อันดับ 1 ด้านความรู้ทางธุรกิจและอื่น ๆ รวมทั้งทักษะทางปัญญา อันดับ 2 ด้านเทคโนโลยี อันดับ 3 ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข อันดับ 4 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี อันดับ 5 ด้านความสัมพันธ์ อันดับ 6 ด้านการสื่อสาร อันดับ 7 ด้านประสบการณ์การทำงาน และอันดับ 8 ด้านภาษา (บรรพต วิรุณราช, 2559)

ดังนั้น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีแนวคิดให้ดำเนินการจัดทำเนื้อหาวิชาที่เหมาะสม เพิ่มเติมหรือทดแทนวิชาเดิม วิชาให้ผู้เรียนได้เรียนต่อเนื่อง สามารถเข้าใจและทำงานได้หรือนำไปต่อยอดการศึกษา ในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ประกอบกับ สำนักงานการอุดมศึกษา มีนโยบายให้ผู้วิจัยระดับปริญญาเอกนำโจทย์ปัญหา ที่มีผลกระทบต่อประเทศเศรษฐกิจ มาเป็นโจทย์วิจัย ดังนั้นทั้ง 2 ข้อ ผู้วิจัยได้ความเห็นชอบจากกรรมการหลักสูตรการจัดการสาธารณะให้ดำเนินการในเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

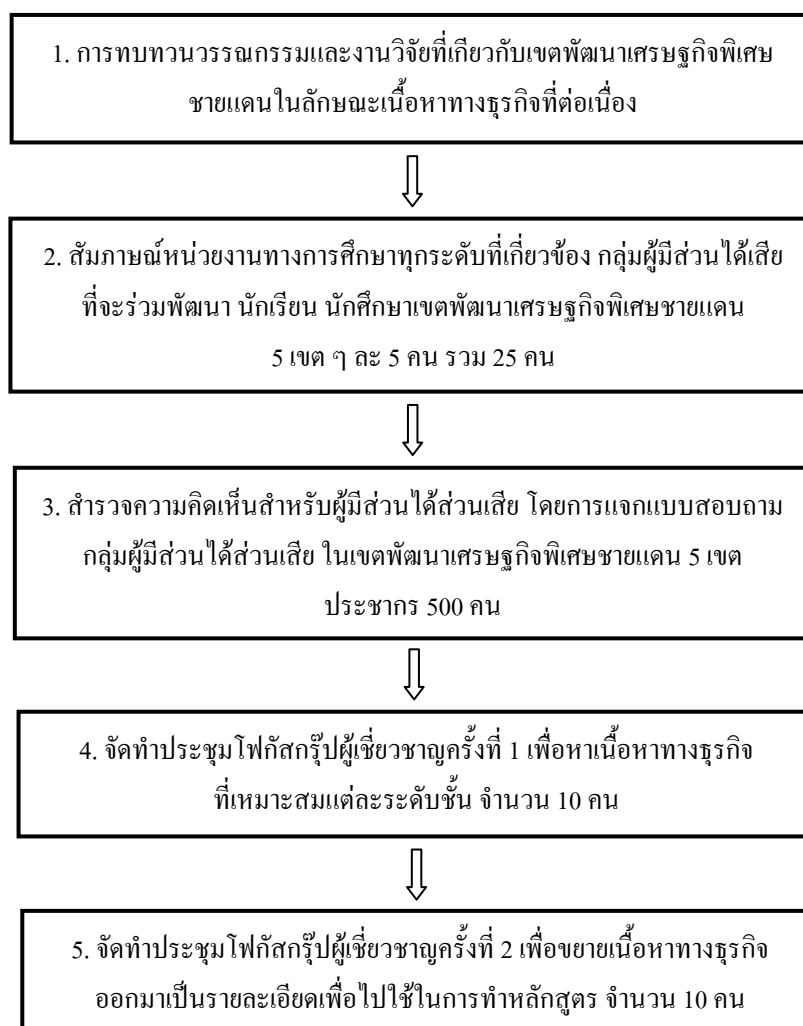
1. เพื่อศึกษารายวิชาเกี่ยวกับธุรกิจที่เหมาะสมจะใช้สอนสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

2. เพื่อศึกษาถึงเนื้อหา ขอบเขตของแต่ละวิชาให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

คำถามการวิจัย

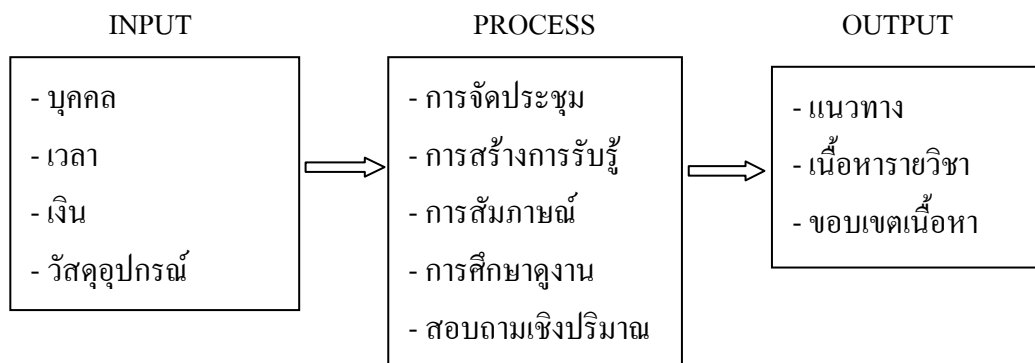
เนื้อหาวิชาธุรกิจใดบ้างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและในแต่ละระดับชั้นควรเรียนกี่วิชา อะไรบ้าง

กรอบแนวทางการดำเนินการวิจัย

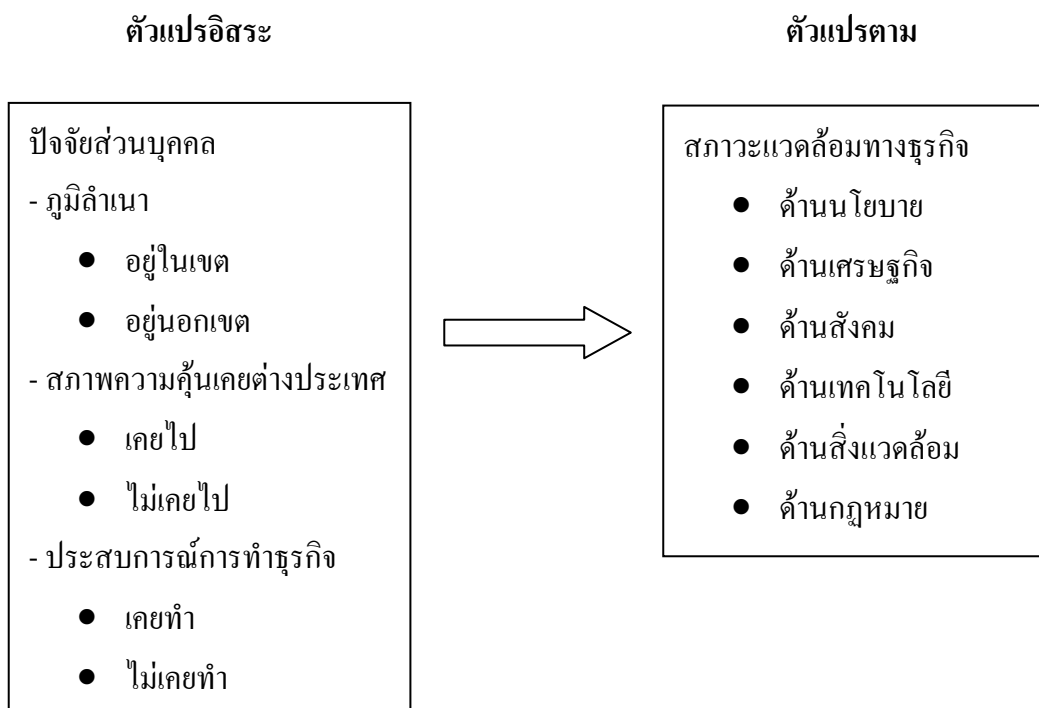
ภาพที่ 1-1 กรอบแนวทางการดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ

ภาพที่ 1-2 กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ (ดัดแปลงจากทฤษฎีระบบ (System theory) อำนาจ
ธีระวนิช, 2553, หน้า 93-94)

กรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงปริมาณ

ภาพที่ 1-3 กรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงปริมาณ (ดัดแปลงจาก Kaplan & Norton, 2008)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เนื้อหาธุรกิจเป็นรายวิชาที่จะใช้สอนในแต่ละระดับชั้นสำหรับนักเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
2. ครูอาจารย์ ผู้ปกครองและนักเรียน จะมีความรู้ทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นสำหรับการทำกิจกรรมทางธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
3. กระทรวงศึกษาธิการ โดยสพฐ. ประกาศใช้เป็นรายวิชาเพิ่มเติมหรืออื่น ๆ ตามแต่โรงเรียนเห็นสมควร
4. ได้พบแนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบต่อเนื่องของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อผลักดันเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนตั้งแต่ระดับประถม มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา
5. ค้นพบนวัตกรรมการทำงานร่วมกันของภาคส่วนการศึกษา ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ในรูปแบบประชารัฐ เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินตามขอบเขต โดยแบ่งขอบเขตออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ขอบเขตเนื้อหา พื้นที่ ขอบเขตเวลาและขอบเขตประชากร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหาที่เกี่ยวกับธุรกิจที่ต้องใช้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาด-การขาย ด้านคน-องค์กร ด้านการผลิต-การบริหาร ด้านการเงิน-บัญชี ด้านเครือข่ายธุรกิจ
2. ขอบเขตพื้นที่ สำหรับพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ 5 พื้นที่ ได้แก่ นครพนม ดาก ตราด สงขลา และเชียงราย
3. ขอบเขตประชากรประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารเขตพื้นที่ ผู้อำนวยการ โรงเรียน ครูผู้สอน และนักธุรกิจในพื้นที่ คนที่เกี่ยวข้องจริงที่กำหนดโดยสำนักนโยบายและแผนสพฐ. พื้นที่ละ 100 รวม 5 พื้นที่ รวมทั้งหมดเป็น 500 คน (ผู้วิจัยเก็บข้อมูลประชากรทั้ง 500 คน)
4. ขอบเขตเวลาในการศึกษาครั้งนี้ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2558 ถึงตุลาคม พ.ศ. 2559 รวมเวลาในการศึกษาทั้งสิ้น 15 เดือน

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับความเห็นชอบจาก รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกำหนดเวลาให้แล้วเสร็จในเดือน กันยายน พ.ศ. 2559 เพื่อจะทดลองนำไปใช้ในการทำหลักสูตรต่อไป ทำให้มีเวลาจำกัดในการศึกษาประมาณ 15 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตร (Curriculum) หมายถึง แผนหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการจัดหมวด
ประสบการณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้บรรลุผลตาม
ศักยภาพของตนเองทั้งด้านร่างกายอารมณ์ สังคมและจิตใจ และดำรงชีวิตได้อย่างปกติอย่างมี
ความสุข
2. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development) หมายถึง การวางแผนอย่างเป็นระบบ
ของสถานศึกษาที่ระบุกิจกรรมการเรียนการสอน โดยที่ผู้สอนเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะทำการสอนให้
ผู้เรียน เรียนรู้อะไร ทั้งนี้ มาจากการตัดสินใจของผู้สอนเป็นผู้กำหนด ซึ่งจะพิจารณาตาม
องค์ประกอบความเหมาะสมของการพัฒนาตามวัย วุฒิภาวะของผู้เรียนให้เป็นอย่างสำคัญ
3. เนื้อหาแบบบูรณาการ (The integrated knowledge) หมายถึง เนื้อหาที่ใช้ในการเรียน
การสอน ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีเนื้อหาทางธุรกิจเป็นหลัก ซึ่งประกอบไปด้วย ด้าน
การผลิต-การบริหาร ด้านการตลาด-การขาย ด้านบัญชี-การเงิน ด้านคน-องค์กร และด้านกลยุทธ์
เครือข่าย
4. เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special economic zone) หมายถึง เขตพื้นที่ที่ถูกกำหนดขึ้น มี
แตกต่างไปจากระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ วัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเข้ามา
ลงทุน การส่งเสริมการส่งออก การจ้างงาน การกระจายรายได้ในพื้นที่นั้น โดยมีมาตรการจูงใจ
การให้บริการ และสาธารณูปโภคที่จัดให้เพื่อส่งเสริมนักลงทุนในเขตนั้น ๆ
5. การบริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One stop service) หมายถึง ส่วนราชการมอบ
อำนาจในการสั่ง อนุญาต อนุมัติ ประกาศ หรือคำสั่งใด เกี่ยวกับการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน
หรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านให้แก่เจ้าหน้าที่ ส่วนราชการ
ท้องถิ่นเพื่อให้สามารถสั่ง อนุญาต อนุมัติ ดำเนินการนั้นรวมอยู่ ณ จุดเดียวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ
พิเศษ
6. การได้สิทธิประโยชน์ (Eligibility for benefits) หมายถึง สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี
อากร ภาษีเงินได้ รวมประโยชน์ทางการเงิน การบริการ สาธารณูปโภคที่ภาครัฐจัดให้กับ
ผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ไม่กำหนดของปริมาณการส่งออกขั้นต่ำ ไม่จำกัดผู้ผลิต และ
บริการ ไม่กีดกันสัญชาติ และควรให้สิทธิการขยายกิจการขององค์กรที่มีอยู่แล้ว

คำย่อ

กศจ.	คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด
กนพ.	คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กนอ.	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
กรม.	คณะรัฐมนตรี
พ.ร.บ.	พระราชบัญญัติ
สพฐ.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สศช.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ACMECS	Ayeyawady-Choa-phaya-Mekong Economic Cooperation Strategy
AEC	ASEAN Economic Community
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations
EPZ	Export Processing Zone
EWEC	East-West Economic Corridor

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาเนื้อหาแบบบูรณาการเกี่ยวกับความรู้ที่ใช้ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน” ประกอบไปด้วยแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. การค้าชายแดนกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
3. การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
4. แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
5. แนวคิด และทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร
6. พัฒนาการหลักสูตรการศึกษาของไทยสู่ประชาคมอาเซียน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ความหมายของเศรษฐกิจพิเศษ

เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special economic zone) สำนักงานกฎหมายมีชัย ฤชุพันธุ์ ซึ่งได้นิยามไว้ว่า “เขตพื้นที่ จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การส่งออก การอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว การบริการ หรือการอื่นใด รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาต้นแบบการบริหารจัดการที่ดีหรือเพื่อประกอบการเสรี” (ฐาตุร จุลินทร, 2558, หน้า 1)

ในขณะที่งานศึกษาของสิริวิภา สิทธิชัย (2551) ได้อธิบายไว้ว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษหมายถึง พื้นที่แห่งหนึ่งแห่งใดที่ได้รับการกำหนดและพัฒนาขึ้นภายใต้กฎหมายและการบริหารกิจการในลักษณะเฉพาะ ซึ่งภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าว นั้น จะมีการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของอสังหาริมทรัพย์เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะรองรับการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติ นอกจากนี้ยังมีการยื่นเสนอสิทธิพิเศษต่าง ๆ มากมายเพื่อเป็นการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ อาทิ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินกิจการและบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ตั้งแต่ระบบขนส่ง ระบบไฟฟ้า ระบบประปา นอกจากนี้ ยังจัดให้มีกิจการสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่อง ได้แก่ การจัดให้มีระบบสาธารณูปโภค การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

สุขอนามัยและพร้อม ๆ กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวนี้จึงถือเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมท้องถิ่นนั้นให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น” (สิริวิภา สิทธิชัย, 2551, หน้า 7)

รวมถึงการให้ความหมายของคำว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” ตามสายตาของนักวิชาการต่างชาติ ไว้ว่า เป็นการแบ่งเขตพื้นที่ตามลักษณะทางกายภาพของภูมิศาสตร์ ที่รัฐบาลนั้น ๆ ได้มีการกำหนดกติกาเพื่อวางมาตรการทางกฎหมายให้เสรีทางการค้าและการลงทุนทางเศรษฐกิจเหนือกว่ากฎหมายปกติในพื้นที่อื่น ๆ การมอบสิทธิพิเศษเขตปลอดภาษี การลดการชำระภาษีในอัตราที่ต่ำเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นประสงค์หลักของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ก็คือความต้องการเม็ดเงินการลงทุนจากต่างประเทศ ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลต้องปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการจ้างงานสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนทั้งในและนอกประเทศสามารถดำเนินธุรกิจของตนได้อย่างราบรื่น (Dohmann, 2008, p. 63)

เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ) เกิดขึ้นครั้งแรกในโลกในปี ค.ศ. 1937 ณ มหานครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ต่อมาในปี ค.ศ. 1942 เขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้ถูกเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “Foreign trade zone” ซึ่งสหรัฐอเมริกา ได้จัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศเปอร์โตริโก โดยที่รูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษมีด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ (1) เขตการค้าเสรี (Free trade zone) ที่มีการกำหนดพื้นที่เฉพาะที่ใกล้เมืองท่า อาทิ ท่าเรือ ท่าอากาศยาน ซึ่งมีกฎหมายเฉพาะแตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ หรือได้รับสิทธิพิเศษบางประการ เช่นสินค้าที่ปลอดภาษีอากรที่สามารถนำเข้าได้อย่างเสรี แต่เมื่อนำสินค้าออกนอกเขตพื้นที่ต้องชำระภาษีศุลกากร (2) เขตการค้าเสรี (Free trade zone) ในรูปแบบ Sub zone เป็นพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งนอกเขต Foreign trade zone ซึ่งรัฐยินยอมให้เอกชนตั้งโรงงานผลิตสินค้าของตนในพื้นที่ดังกล่าวได้

ดังนั้น คำจำกัดความหมายของเศรษฐกิจพิเศษจึง หมายถึง การจัดตั้งพื้นที่ทางเศรษฐกิจที่ได้รับสิทธิพิเศษบางประการ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักลงทุนจากในและต่างประเทศ โดยสิทธิพิเศษที่ได้รับการยกเว้นนั้น ต้องได้รับการลดหย่อนทางกฎหมายปกติ หรือกฎหมายเฉพาะพื้นที่ที่มีกบฏบังคับกัน อันได้แก่ การยี่คระยะเวลาการจ่ายภาษี การช่วยเหลือจากสถาบันการเงิน สิทธิพิเศษการจ้างงานแรงงานต่างชาติ รวมถึงภาครัฐต้องให้การสนับสนุนและการประชาสัมพันธ์แก่การลงทุนให้กับนักลงทุน บริษัททางธุรกิจ ซึ่งประกอบไปด้วย ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคการค้าพาณิชย์ ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และการบริการต่าง ๆ ภายใต้พื้นที่ของ SEZ การประสบความสำเร็จของสหรัฐอเมริกาคือการขับเคลื่อนนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้กลายเป็นแบบอย่างให้แก่บรรดาประเทศอื่น ๆ ภายหลังจากนั้น แนวคิดของเขตเศรษฐกิจพิเศษได้แพร่ขยาย

ออกไปยังพื้นที่ภูมิภาคต่าง ๆ ในโลกในชื่อที่ถูกเรียกขานในนามที่แตกต่างกันแต่นิยามความหมาย และวัตถุประสงค์ยังคงเป็นไปในรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังพื้นที่ตัวอย่างต่อไปนี้

1. ไอซ์แลนด์และไต้หวัน ก่อตั้ง SEZ ในปี ค.ศ. 1960
2. ในปี ค.ศ. 1980 อินเดีย เริ่มใช้ชื่อ เขตแปรรูปเพื่อการส่งออก (Export processing zone)
3. ในปี ค.ศ. 1980 เมืองเซินเจิ้น มณฑลกว่างตุ้ง ได้ถูกรัฐบาลจีนมอบหมายให้เมืองดังกล่าวดำเนินการจัดการ ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจ (Pakdeenurit, Suthikarnnarunai, & Rattanawong, 2014, p. 1)

ประเภทของเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

ตามปกติของการจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ มักจะอิงรูปแบบตามของวัตถุประสงค์ การจัดตั้ง โครงสร้างพื้นฐานของประเทศ สถานภาพทางการเมือง และพื้นที่ตั้งของภูมิภาค (Bernstein, 2012, p. 2) ในอดีตถ้าเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งใด ที่มาจากการลงทุนหรือดำเนินการโดยภาครัฐส่วนใหญ่มักประสบกับความล้มเหลว ดังนั้น เมื่อมีการอนุญาตเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เพื่อเอื้ออำนวยให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมลงทุนดำเนินธุรกิจในพื้นที่ดังกล่าวมักมีการขยายทางการลงทุนที่เติบโตมากขึ้น ซึ่งตัวเลข 62 เปอร์เซนต์ ของเขตเศรษฐกิจพิเศษทั่วโลกมักบริหารโดยภาคเอกชน นอกเหนือจากนั้น จะเป็นการร่วมการบริหารจัดการพื้นที่ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Farid, 2009, pp. 1-15)

ดังนั้น ทิศทางและแนวโน้มการถือกำเนิดของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษจะเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี หากพิจารณา นับจากปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา มีเขตเศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้นแล้ว 176 แห่ง จาก 47 ประเทศ โดยที่ Pakdeenurit et al. (2014) ได้รวบรวมข้อมูลแจ้งเป็นตัวเลขของกลุ่มประเทศต่าง ๆ ได้แก่ 23 ประเทศ ในทวีปอเมริกา 19 ประเทศ ในเขตกุ่มพื้นที่ประเทศเอเชียและแปซิฟิก 12 ประเทศ ในเครือประเทศตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ 15 ประเทศ ในยุโรปตะวันตก 10 ประเทศ ในเอเชียกลางและยุโรปตะวันออก 14 ประเทศ ที่มีพื้นที่บริเวณตอนใต้ของทะเลทรายซาฮารา (Sub-Sahara African) ทั้งนี้ การจัดตั้งพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษจากข้อมูลตัวเลขข้างต้น บรรดา กลุ่มประเทศที่มีพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษล้วนยึดกับภูมิศาสตร์ที่มีพรมแดนรอยต่อหรืออาณาบริเวณของประเทศและแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ (Pakdeenurit et al., 2014)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 จำนวนตัวเลขของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มเป็น 3,500 แห่ง ใน 130 กว่าประเทศทั่วโลก (Farole, 2011, pp. 1-2) ในปัจจุบันมีการจัดแบ่งระดับเขตเศรษฐกิจพิเศษออกเป็น 9 ประเภท ด้วยกัน ซึ่งมีความแตกต่างและใช้ชื่อในการเรียกขานพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษได้ ดังต่อไปนี้ (Sheepers, 2012, pp. 20-23)

1. เขตการค้าเสรี (Free Trade Zone: FTZ) หรืออาจถูกเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า เขตปลอดภาษีอากร ที่เกิดขึ้นมาจากการรวมกลุ่มประเทศทางเศรษฐกิจเพื่อลดภาษีศุลกากรภายในกลุ่ม หรือการเจรจาให้มีข้อตกลงให้ลดภาษีให้ต่ำหรือน้อยที่สุด หรือกลายเป็น 0 เปอร์เซ็นต์ และใช้อัตราภาษีที่สูงกว่ากับประเทศนอกกลุ่ม ซึ่งโดยมากเขตการค้าเสรีจะเป็นที่พัก หรือจัดส่งคลังสินค้าทั้งสินค้าส่งออกสินค้านำเข้า เป็นต้น

2. เขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) หรือมีอีกชื่อที่เรียกว่า “เขตแปรรูปอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก” โดยมีส่วนที่คล้ายกับเขตการค้าเสรี แต่มีความแตกต่างตรงที่ระดับอัตราการผลิตภาษีที่ไม่อยู่ในระดับเดียวกัน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรม การค้าหรือบริการเพื่อส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ และเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมการค้าหรือบริการ เพื่อส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการค้า เพื่อการส่งออกในเขตอุตสาหกรรมส่งออก จะได้รับสิทธิประโยชน์ของผู้ประกอบการในเขตอุตสาหกรรมส่งออก (EPZ) อาทิการได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือการได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับเครื่องจักรอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งของดังกล่าวที่จำเป็นในการผลิตและของใช้ในการสร้างโรงงานหรืออาคารผู้ลงทุนในฐานะผู้ประกอบการจะได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายของประเทศนั้น ๆ รวมทั้งอากรขาเข้าและภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับของที่นำเข้าเพื่อใช้ในการผลิตสินค้า เป็นต้น

3. เขตประกอบการอุตสาหกรรม (Enterprise zone) มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้เป็นพื้นที่การผลิตภาคอุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ ที่มาจากการสนับสนุนและการช่วยเหลือทางการเงินของรัฐบาล และหน่วยงานท้องถิ่นของรัฐ ซึ่งมักมีการลงทุนหัวเมืองใหญ่ หรือมีการคาดเดาของทิศทางการเติบโตทางเศรษฐกิจว่า อีกทั้งอัตราการผลิตภาษีให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ลงทุนมากกว่าเขตอุตสาหกรรมพื้นที่ดังกล่าวเหมาะสมจัดตั้งเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรมส่งออก เนื่องจากรัฐมีความต้องการที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มีจำนวนมากขึ้น รวมถึงเป็นการยกระดับประสิทธิภาพทักษะของแรงงาน คุณภาพชีวิตของประชากรในท้องถิ่นให้มีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ยังส่งผลให้การลดระดับช่องว่างของความเหลื่อมล้ำทางสังคมเกิดช่องว่างที่แคบลง

4. อุตสาหกรรมโรงงานเดี่ยว (Single factory) เป็นอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาการผลิตสินค้าด้านใดด้านหนึ่งที่เป็นเรื่องเฉพาะทาง จนเกิดเป็นความเชี่ยวชาญชำนาญการของการคิดค้นสร้างสรรค์หรือนวัตกรรมการผลิตสินค้าออกมาสู่ตลาดทั้งภายในและนอกประเทศตามความ

ต้องการของตลาด อาทิ อุตสาหกรรมด้านสารสนเทศ ที่เรียกว่า ซอฟต์แวร์ พาร์ค (Software park) เป็นต้น

5. เมืองท่าปลอดภาษี (Free ports) เป็นรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษที่สร้างมูลค่าทางการค้าที่สูงมาก อันเนื่องมาจาก การกำหนดให้ท่าเรือ หรือสนามบินเป็นเมืองท่าปลอดภาษี โดยมีการนำร้านค้าที่มีชื่อเสียงเข้ามาร่วมลงทุนและใช้พื้นที่ในเมืองท่าปลอดภาษีดังกล่าว โดยใช้วิธีการยกเว้นภาษีให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเลือกซื้อสินค้า เพื่อกระตุ้นกิจกรรมการใช้จ่ายในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สินค้าปลีก และการบริการต่าง ๆ

6. เขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะด้าน (Specialize zone) ถือเป็นรูปแบบพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษที่มีวัตถุประสงค์เน้นการสร้างการผลิตสินค้าที่มีความเป็นนวัตกรรมในระดับสูง หรือมีความโดดเด่นเฉพาะด้านและมีมูลค่าการลงทุนที่สูงมาก อาทิ อุทยานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อุตสาหกรรมปิโตรเคมี การจัดส่งสินค้าที่ลูกค้าปลายทางต้องการความสะดวก ดังปรากฏการส่งสินค้าผ่านทางสนามบินที่ทำความรวดเร็วและสินค้าสามารถส่งทันครบตามเวลาที่กำหนด เป็นต้น

7. อุทยานเชิงอุตสาหกรรม (Industrial parks) เป็นเขตพื้นที่ซึ่งแยกกระบวนการผลิตและการบริการภาคธุรกิจออกจากกัน ที่มีปรากฏในรูปแบบอาคาร คีค โดยมีการจัดการบริหารระบบสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนระบบสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและทันสมัย เพื่อสร้างแรงดึงดูดและสอดคล้องกับความต้องการของนักลงทุน ที่จะช่วยให้ตัดสินใจง่ายขึ้นในเข้าร่วมทำธุรกิจในพื้นที่ดังกล่าว

8. การพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายพื้นที่ (Spatial development corridor) คือ การเชื่อมโยงของเขตพื้นที่เศรษฐกิจที่มีมากกว่าสองแห่ง อันนำไปสู่การพัฒนาระบบขนส่งคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดมีความรวดเร็ว และตลอดจนการไปสู่เป้าหมายในการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่เครือข่ายเชื่อมโยงดังกล่าวเพิ่มเติมจากเดิมมากขึ้น

9. เขตการพัฒนาอุตสาหกรรม (Industrial development zones) คือ รูปแบบการจัดสรรพื้นที่แบบเขตนิคมอุตสาหกรรมให้มีความพร้อมทุกด้านทั้งด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เพื่อเชื่อมโยงส่งสินค้าไปยังสนามบิน ท่าเรือ อันก่อให้เกิดการกระตุ้นอำนาจการซื้อขยายภายในประเทศ ตลอดจนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ซึ่งหมายถึงการเพิ่มมูลค่าทางสินค้าการส่งออก และภาคบริการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม การเกิดขึ้นของเขตเศรษฐกิจพิเศษ กรณีศึกษาตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จและประสบกับปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อน ต่างถูกหยิบยกนำมาเป็นถอดเป็นบทเรียน ดังกรณีศึกษาของจีนและอินเดีย (Shah, 2008, p. 7)

กรณีตัวอย่างแรก: เขตเศรษฐกิจพิเศษเสิ่นเจิ้น/ จีนตัวอย่างความสำเร็จในการขยายพื้นที่
เครือข่ายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ณ เมืองเสิ่นเจิ้น โดยเริ่มกำหนดใช้พื้นที่ตามบริเวณชายฝั่งทะเล
ตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ ถือเป็นการพัฒนาแบบก้าวกระโดด รัฐบาลจีนเข้ามาอ้อมและ
สนับสนุนนโยบายพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจแบบเต็มตัว แม้ว่าในพื้นที่ดังกล่าวจะขาดแคลนทรัพยากร
ทางธรรมชาติ แต่การมุ่งเน้นในการผลิตอุตสาหกรรมหนัก การลงทุนระบบสาธารณูปโภคขั้น
พื้นฐานแบบเต็มรูปแบบ เท่ากับออกแบบให้เกิดตลาดแรงงานพุ่งเติบโตในการสร้างทักษะแรงงาน
การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ การลดหย่อนภาษีให้กับเงินลงทุนของบริษัทต่างชาติ ได้ยกระดับ
เศรษฐกิจจีนได้เป็นอย่างดี

กรณีตัวอย่างที่สอง: เขตเศรษฐกิจพิเศษกัณฑลาคูชราต/ อินเดียตัวอย่างของปัญหา
อุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ทั้ง ๆ ที่อินเดียเป็นชาติแรกในทวีปเอเชียที่มีเขต
เศรษฐกิจพิเศษขึ้นมาใช้เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ถึงกระนั้นอินเดียยังคงมีปัญหากับ
พื้นฐานหลายด้าน อาทิ ทักษะแรงงาน ถึงแม้จะมีแรงงานจำนวนมากที่สามารถจ้างค่าตอบแทนใน
ราคาที่ต่ำเพื่อดึงดูดทุนจากต่างชาติ การขาดแคลนงบประมาณเม็ดเงินลงทุนระบบสาธารณูปโภค
ขั้นพื้นฐานทั้งไฟฟ้าและประปา ไม่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เพื่อให้เกิดภาพการเปรียบเทียบองค์ประกอบการสนับสนุนของเขตเศรษฐกิจพิเศษ
ระหว่างสองประเทศ จึงสามารถแจกแจงในรูปแบบของตารางได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2-1 เปรียบเทียบข้อมูลเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างจีนและอินเดีย (Shah, 2008, p. 7)

องค์ประกอบข้อมูลขั้นพื้นฐาน	จีน	อินเดีย
จำนวนสถานที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	ต่ำกว่า 10	ประมาณ 400-500
ขนาดพื้นที่	เสิ่นเจิ้น: 32,700 เฮกตาร์	ขนาดเล็ก: 3,000-14,000 เฮกตาร์
เจ้าของ	รัฐเป็นเจ้าของ	เอกชนเข้าร่วมลงทุน
ประเภทของพื้นที่	พื้นที่ว่างเปล่าในชายฝั่งทะเล	พื้นที่อุดมสมบูรณ์ในการเพาะปลูก
การส่งออก	ยอดส่งออกในปริมาณดีมาก	ตัวเลขส่งออกติดลบ
การจ้างงาน	ค่าตอบแทนต่ำ	จำกัดการจ่ายค่าตอบแทน

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

องค์ประกอบข้อมูลขั้นพื้นฐาน	จีน	อินเดีย
รายได้ภาษี	ขึ้นอยู่กับประเภทธุรกิจว่าจะใช้มาตรการลดหย่อนภาษีแบบใด	งดเก็บภาษีในวงกว้างแก่ทุกบริษัท

เมื่อเปรียบเทียบตามตารางข้างบนแล้ว พบว่า จำนวนเขตเศรษฐกิจพิเศษของจีนมีจำนวนสถานที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีจำนวนน้อยกว่าของอินเดียมาก ทำให้เกิดความสะดอกคล่องตัวในการดูแล ประกอบกับขนาดพื้นที่ในเส้นเงินมีพื้นที่ขนาดใหญ่ และเป็นพื้นที่ว่างเปล่าที่ไปฟื้นฟูใหม่ให้ถูกคิงศักยภาพในพื้นที่ที่ไม่เคยถูกใช้พัฒนา ออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด หากเทียบกับของอินเดียที่ลดทอนศักยภาพที่ดินทางการเกษตรของตนเอง อีกทั้งการที่อินเดียให้ฝ่ายธุรกิจภาคเอกชนเป็นผู้ร่วมลงทุน ย่อมส่งผลให้การคำนวณกำไรต้องคุ้มค่ากับการลงทุน ส่งผลให้ราคาสินค้าภาคการส่งออกของอินเดียถูกกำหนดราคาให้สูงขึ้น จึงแตกต่างกับรัฐบาลจีนที่สามารถควบคุมทิศทางเศรษฐกิจของตนเองได้อย่างเบ็ดเสร็จ

ยิ่งไปกว่านั้นกวีวิชาการที่เฝ้าสังเกตการณ์เติบโตเขตเศรษฐกิจพิเศษของจีน มีจุดแข็งที่เอื้อไปสู่ความสำเร็จเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบ เขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) ซึ่งได้สกัดเอาองค์ประกอบของรูปแบบในจุดที่แตกต่างกัน ดังตารางที่แสดงต่อไปนี้ (Knoth, 2000, p. 28)

ตารางที่ 2-2 เปรียบเทียบรูปแบบเขตอุตสาหกรรมส่งออกทั่วไปกับเขตเศรษฐกิจพิเศษจีน

(Knoth, 2000, p. 28)

องค์ประกอบเปรียบเทียบ	เขตอุตสาหกรรมส่งออกทั่วไป	เขตเศรษฐกิจพิเศษจีน
เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ - เน้นการจัดการและฝึกอบรม - การถ่ายโอนทางเทคโนโลยี - การสร้างงาน	ไม่เน้นความต่อเนื่อง บางช่วงเวลา ค่อนข้างสม่ำเสมอ	ฝึกอบรมต่อเนื่อง ตลอดเวลา มีการสร้างงานตลอดเวลา

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

องค์ประกอบการเปรียบเทียบ	เขตอุตสาหกรรมส่งออก ทั่วไป	เขตเศรษฐกิจพิเศษจีน
การเงิน/ กฎหมาย - การลดหย่อนภาษี - เข้าถึงตลาดท้องถิ่น - ควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อม	มักกระทำตอนแรกเริ่ม บางช่วงเวลา สม่ำเสมอ	ตลอดเวลา มีอย่างจำกัด ไม่ชัดเจน
ภูมิศาสตร์ทางกายภาพ - ขนาดของการใช้พื้นที่ - มีพื้นที่ควบคุมจากส่วนกลาง - มีวัตถุประสงค์พัฒนาพื้นที่	มักมีพื้นที่ขนาดเล็ก ปกติ บางช่วงเวลา	พื้นที่ขนาดใหญ่ ไม่มี มีเป้าหมายชัดเจน
สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน - การจ้างงานสตรี - การอำนวยความสะดวกที่พักอาศัยแก่แรงงานต่างชาติ - มีที่พัก โรงแรมในพื้นที่ - การเข้าถึงบริการสินค้าปลีก - มีสภาพแรงงาน	สม่ำเสมอ สม่ำเสมอ มีจำนวนน้อย มีไม่มาก ปกติ	บางช่วงเวลา แรงงานต่างชาติต้องมีที่พักอาศัยอย่างสะดวกสบาย มีรองรับเพียงพอ มีรองรับเพียงพอ ไม่อนุญาตให้มีสภาพฯ

แนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย

การพัฒนาประเทศโดยการส่งเสริมให้มีการค้าและการลงทุนที่เพิ่มขึ้นจะช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวแนวทางการพัฒนาพื้นที่ในลักษณะของ “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” (Special economic zone) นับเป็นแนวทางการพัฒนาที่มีการศึกษาและกล่าวถึงกันมานานในประเทศไทยคำว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” เป็นที่รู้จักของคนไทยมานานพอสมควรแต่หากถามว่าลักษณะใดจึงเรียกว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะได้รับคำตอบที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป สิ่งที่เรียกว่าพิเศษในที่นี้ จะหมายถึงการได้รับสิทธิพิเศษทางด้านต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการลงทุนไม่ว่าจะเป็นสิทธิพิเศษทางภาษีอากรการส่งเสริมการลงทุนความพร้อมของปัจจัยการผลิตการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกรรมและบริการพื้นฐานต่าง ๆ ตั้งแต่ระบบขนส่งไฟฟ้าประปา ฯลฯ และจะมีคำเรียกเฉพาะที่แตกต่างกันออกไปเช่นเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special economic zone)

เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export processing zone) คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded warehouse) และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special border economic zone) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะให้ความสำคัญกับการประกอบกิจกรรมประเภทใดหรือคำใดจะเป็นที่น่าดึงดูดนักลงทุนมากที่สุด (ดำรง แสงทวีเลิศ และนันทิกา ทั้งสุพานิช, 2545, หน้า 42)

แนวคิดและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ แนวความคิดเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้มีวัตถุประสงค์หลักในการกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ เพื่อมิให้การพัฒนากระจุกตัวเฉพาะในเมืองใหญ่ โดยใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายเป็นตัวนำในการพัฒนา ซึ่งนอกจากจะช่วยกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่เฉพาะ ที่ได้รับการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่เฉพาะ และพื้นที่ใกล้เคียงโดยตรง แล้วยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและศักยภาพในการแข่งขันของประเทศในเวทีการค้าโลก อีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2548)

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นการสร้างแรงจูงใจให้มีการลงทุนภายในประเทศ โดยมีรูปแบบการบริหารและให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีกฎเกณฑ์แตกต่างไปจากกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับปกติ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้วยการพัฒนาพื้นที่ ให้เป็นประตูการค้าในฐานะการผลิตและระบายสินค้าของนักลงทุน ทั้งในและต่างประเทศ โดยอาศัยวัตถุดิบและแรงงานจากพื้นที่โดยรอบทั้งภายในและประเทศเพื่อนบ้าน ผ่อนคลายกฎระเบียบที่กีดขวางทางการค้า การลงทุนระหว่างประเทศและปรับปรุงกฎหมายนโยบายสนับสนุนการลงทุนในประเทศ ทั้งด้านสิทธิประโยชน์จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One stop service) การผ่อนปรนใช้แรงงานต่างด้าวและการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศส่งเสริมชุมชนในฐานราก ให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากการเพิ่มปริมาณการค้าการลงทุนการผลิต โดยเฉพาะการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมชนบทและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ตลาดระดับภาคและประเทศนำไปสู่การจ้างงานลดปัญหาการว่างงาน เพิ่มรายได้และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคต่าง ๆ จะช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตสภาพแวดล้อมชุมชนดีขึ้น (สิริวิภา สิทธิชัย, 2551, หน้า 6)

สำหรับแนวคิดการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศนั้น ประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศในกลุ่มองค์กรความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจหรือที่เรียกว่า OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) ไม่มีแนวคิดการพัฒนาพื้นที่เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการกระตุ้นเศรษฐกิจแต่จะเน้น “การพัฒนาระบบการให้บริการทั้งระบบ” โดยการลดกฎระเบียบและขั้นตอนที่ไม่จำเป็นมีการจัดเก็บข้อมูลด้านต่าง ๆ ในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นระบบและบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้บริการในลักษณะของ

ศูนย์บริการร่วม (Service center) รวมทั้งมีการนำระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการให้บริการต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้รับบริการใช้บริการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสำหรับกรณีสหภาพยุโรป (European union) นั้นถือหลัก Free trans-bordering of goods, labor and capital ประเทศสมาชิกจึงไม่มีการพัฒนาพื้นที่พิเศษขึ้น เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่เน้นการพัฒนากระบวนการให้บริการทั้งระบบ เช่นเดียวกับประเทศในกลุ่ม OECD หากประเทศที่จะเข้าเป็นสมาชิกใหม่ มีการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่เดิมก็ต้องยกเลิก (ชาติริส สัมมะวัฒนา, 2557)

ประเทศที่นำแนวคิดการพัฒนาพื้นที่เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการกระตุ้นเศรษฐกิจมาปรับใช้นั้น ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งสิ้น เนื่องจากโครงสร้างทางการเมืองการปกครองของประเทศเหล่านี้ ไม่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการให้บริการทั้งระบบในคราวเดียวกัน หรือหากจะทำให้สำเร็จต้องใช้เวลาในการดำเนินการค่อนข้างนาน ซึ่งไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกในยุคไร้พรมแดน ประเทศเหล่านี้จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่เฉพาะก่อน อันจะทำให้การพัฒนาระบบการให้บริการกระจายไปตามส่วนต่าง ๆ ของประเทศในระยะเวลาต่อไป โดยการกำหนดพื้นที่เป้าหมายที่รัฐจะลงทุนด้านการจัดทำผังเมืองที่เหมาะสม การจัดหาสาธารณูปโภคที่จำเป็นต่อการประกอบกิจการและที่อยู่อาศัยอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ รวมทั้งนำระบบการให้บริการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพของประเทศตะวันตก มาประยุกต์ใช้ในพื้นที่เป้าหมาย โดยเน้นการให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จภายในเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ ยังสร้างเงื่อนไขอื่นที่กระตุ้นให้นักลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักลงทุนต่างประเทศได้เข้ามาลงทุนในพื้นที่เป้าหมายด้วย เช่น การให้สิทธิพิเศษด้านภาษีอากรการส่งเงินตราต่างประเทศเข้าออกในเขตเศรษฐกิจพิเศษการให้สิทธิพิเศษในการเข้ามาทำงานของแรงงานผู้มีประสบการณ์ เป็นต้น แม้ในปัจจุบันอินเดียและเกาหลีใต้ ซึ่งเป็นประเทศเสรีประชาธิปไตย ก็ได้้นำแนวคิดเขตเศรษฐกิจพิเศษไปประยุกต์ใช้แล้วแต่อาจเรียกชื่อแตกต่างกันไป (เรวดี แก้วมณี, 2554)

ตัวอย่างเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีการจัดตั้งในประเทศต่าง ๆ ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีก็มี เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นเขตเศรษฐกิจพิเศษชัวเถา ในมณฑลกวางตุ้งของสาธารณรัฐประชาชนจีนเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจีน-เวียตนามเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจีน-เมียนมาร์ เป็นต้น (ชรินทร์ หาญสืบสาย, 2557)

ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าการพัฒนาพื้นที่เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการกระตุ้นเศรษฐกิจนั้นมีทั้งการกำหนดพื้นที่เฉพาะให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น จะมีความได้เปรียบในเรื่องพื้นที่ที่ติดต่อกับอีกประเทศหนึ่ง อันจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจ ทั้งด้าน

การลงทุนและการจ้างแรงงานในต่างประเทศ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเริ่มดำเนินการครั้งแรกระหว่างประเทศเม็กซิโกและสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 ซึ่งโดยทั่วไปเรียกกันว่า มาควิลาดอรา (Maquiladora) หรือเขตการผลิตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกโดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการจ้างงานในเมืองชายแดนมาควิลาดอรา ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณชายแดนด้านตะวันตกเฉียงเหนือที่รู้จักกันในชื่อ “Zona Libre” หรือเขตเสรี ซึ่งประกอบด้วย รัฐบาลจากแคลิฟอร์เนียและบางเมืองในรัฐโซโนรา ที่มีบทบาทเป็นเมืองท่าเสรี ซึ่งการค้าและการลงทุนจากสหรัฐอเมริกาในเขตนี้ เป็นไปอย่างเสรีอุตสาหกรรมหลักในเขตเศรษฐกิจชายแดนเหล่านี้ ประกอบด้วย สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ไฟฟ้าและยานยนต์ (เชญู ไกรนรา, 2556)

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย หากพิจารณาในส่วนของแนวคิดการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย พบว่า แนวคิดการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ใช่เรื่องใหม่ในประเทศไทยที่ผ่านมามีการพัฒนาในลักษณะนี้ ภายใต้อารมณ์แบบต่าง ๆ กัน ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate: IE) เป็นรูปแบบการพัฒนาของพื้นที่เฉพาะเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) เป็นรูปแบบการพัฒนาของเมืองใกล้ท่าเรือหรือ สนามบินคลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse: BW) หรือร้านค้าปลอดอากร (Duty Free Shop: DFS) และเขตการค้าเสรี (Free Trade Zone: FTZ) หรือเขตการค้าปลอดภาษี (Duty free port) เป็นรูปแบบการพัฒนาของเมืองท่าและเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Border Economic Zone: SBEZ) เป็นรูปแบบการพัฒนาของพื้นที่ตามแนวชายแดน นอกจากนี้ ประเทศไทยมีการพัฒนาในพื้นที่ที่ใกล้เคียงกับการพัฒนาในลักษณะของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ พื้นที่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกหรืออีสต์เทิร์นซีบอร์ด (Eastern seaboard development program) ซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ครอบคลุมพื้นที่การพัฒนาระยะแรก 3 จังหวัด คือ ชลบุรีระยองและฉะเชิงเทราที่รัฐบาลในสมัยนั้นมีนโยบายให้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจเฉพาะขึ้นมาเพื่อเร่งรัดการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจการค้าอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีโดยเป้าหมายสูงสุดคือต้องการให้พื้นที่นี้เป็นแกนหลักของการพัฒนาประเทศที่เป็นประตูเปิดเชื่อมโยงการพัฒนา (Gateway) ไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือพร้อมกับเชื่อมเส้นทางการค้าสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์และเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งของโลก (เรวดี แก้วมณี, 2554)

การพัฒนาพื้นที่เฉพาะในประเทศไทยเริ่มจากประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 339 ในปี พ.ศ. 2515 ให้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภายใต้การบริหารของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) นิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกที่จัดตั้งขึ้น คือ นิคมอุตสาหกรรมบางชันต่อมาจำนวนนิคมอุตสาหกรรมก็เพิ่มมากขึ้น โดยผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมจะได้สิทธิประโยชน์ตามที่

กำหนดในพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ซึ่งแบ่งออกได้เป็น สิทธิประโยชน์ทั่วไป ซึ่งใช้กับนิคมทุกแห่งและสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม สำหรับผู้ประกอบการ ในเขตอุตสาหกรรมส่งออกแต่การดำเนินการของนิคมอุตสาหกรรม ยังมีข้อจำกัดหลายด้าน ได้แก่ (สำนักงานกฎหมายมีชัย ฤชุพันธุ์, 2547)

1. ขอบเขตของกิจกรรมยังจำกัดอยู่เฉพาะการประกอบการด้านอุตสาหกรรม
2. ขาดอิสระด้านการเงินบุคลากรและการบริหารจัดการ
3. ขาดความคล่องตัวในการจัดหาที่ดินเพื่อจัดตั้งหรือขยายพื้นที่นิคม
4. ไม่มีอำนาจในการจดทะเบียนอนุมัติและอนุญาตแทนหน่วยงานอื่น ๆ แม้นิคม

อุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกจะส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา แต่แนวคิดเกี่ยวกับอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกมีข้อจำกัดที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง นิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกจำกัดประเภทธุรกิจไว้เฉพาะ “อุตสาหกรรม” “อุตสาหกรรมส่งออก” และธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการอุตสาหกรรมหรือ อุตสาหกรรมส่งออกเท่านั้น ทำให้นิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกไม่สามารถ รองรับธุรกิจอื่น อันเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจได้ เช่น การเกษตรการท่องเที่ยวการขนส่ง และการบริการ เป็นต้น ประการที่สอง องค์กรที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการนิคมอุตสาหกรรม และเขตอุตสาหกรรมส่งออกไม่มีอำนาจในการให้บริการแก่ผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรม และเขตอุตสาหกรรมส่งออกแบบเบ็ดเสร็จ ทำให้การให้บริการแก่ผู้ประกอบการล่าช้าและไม่มี ประสิทธิภาพตามที่ควรจะเป็นข้อจำกัดทั้งสองประการดังกล่าวข้างต้น ทำให้เกิดการพัฒนาแนวคิด “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” (Special economic zone) ขึ้นเพื่อแก้ไขข้อจำกัดทั้งสองประการดังกล่าวโดย เขตเศรษฐกิจพิเศษมีสาระสำคัญ ๆ 3 ประการ คือ

1. เขตเศรษฐกิจพิเศษไม่มีการจำกัดประเภทของธุรกิจ โดยนอกจากการอุตสาหกรรม แล้ว ผู้ประกอบการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษยังสามารถประกอบธุรกิจการเกษตร การปศุสัตว์ การประมง การท่องเที่ยว การขนส่ง การเคหะ และการก่อสร้าง การวิจัย และการผลิตที่ต้องใช้ เทคโนโลยีระดับสูง ตลอดจนการค้า และการบริการด้วย
2. ผู้อาศัยและผู้ประกอบธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีอากร
3. องค์กรบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีอำนาจอำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ผู้ประกอบการและผู้อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษทุกเรื่อง เพื่อให้การประกอบธุรกิจเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องพัฒนาพื้นที่อื่น ๆ ที่มีศักยภาพพอที่จะพัฒนาเป็นฐานอุตสาหกรรมใหม่ของประเทศได้ โดยเฉพาะเมื่อประเทศเพื่อนบ้านของไทยได้เปิดประเทศและให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความเจริญให้ประเทศและให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนจึงเริ่มได้รับความสนใจ ประกอบกับพื้นที่ชายแดนของไทยเองได้มีการพัฒนามาแล้วระยะหนึ่ง ทั้งทางด้านอุตสาหกรรมการค้าและบริการ โดยบางพื้นที่มีสภาพทางกายภาพและศักยภาพเหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างมาก (ดำรง แสงทวีเลิศ และนันทิกา ทังสุพานิช, 2545)

การค้าชายแดนกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ชายแดน

การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนที่มีการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงมีความได้เปรียบและเหมาะสมที่จะพัฒนาให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษได้มากกว่าพื้นที่อื่น การพัฒนาการค้าชายแดนสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประเทศไทยตั้งอยู่บนภูมิประเทศที่เป็นเหมือนศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบ ได้แก่ เมียนมาร์ สปป.ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย มีแนวชายแดนระยะทางประมาณ 5,656 กิโลเมตร มีด่านการค้าชายแดนจำนวน 91 จุด เป็นจุดผ่านแดนถาวร 38 จุด จุดผ่อนปรนการค้า 53 จุด นอกจากนี้ การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนส่งผลให้อาเซียน มีการเติบโตทั้งด้านเศรษฐกิจการค้า และการลงทุนมากขึ้น ประกอบกับเศรษฐกิจโลกที่ยังคงหดตัวประเทศมหาอำนาจ หลายประเทศมีกำลังซื้อลดลง ดังนั้น ประเทศไทยจึงหันมาให้ความสำคัญกับการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน และกลุ่มประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ในภูมิภาค เช่น (ชาติริส สัมมะวัฒนา, 2557)

1. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ คือ ไทย เมียนมาร์ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยูนนาน)
2. ความร่วมมือระหว่างประเทศลุ่มแม่น้ำอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Aeyawadee-Chaopraya-Mekong Economic Cooperation: ACMECS) เป็นข้อตกลงความร่วมมือด้านธุรกิจระหว่างประเทศไทย เมียนมาร์ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม
3. โครงการความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้การค้าชายแดนมีบทบาทสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาภูมิภาคและเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดประเทศเพื่อนบ้าน

ภาพรวมของ 31 จังหวัด ชายแดนของไทยมีมูลค่า GPP รวมในปี พ.ศ. 2555 เท่ากับ 1.83 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15 ของ GDP รวมของประเทศและมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2550-2555) เท่ากับร้อยละ 2.9 การค้าชายแดนมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง 6 ปี (พ.ศ. 2551-2556) โดยในปี พ.ศ. 2556 มีมูลค่าสูงถึง 9.24 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2551 ร้อยละ 28.5 คิดเป็นอัตราเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 5.08 ต่อปี รวมถึงมีสัดส่วนสำคัญในการค้าระหว่างประเทศของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมาโดยตลอด บทบาทของเมืองชายแดนส่วนใหญ่เป็นด้านโลจิสติกส์และการค้าข้ามพรมแดน ที่เชื่อมโยงกับฐานผลิตในภาคกลางของประเทศ แต่ยังไม่มีการผลิตหลักในพื้นที่เมืองชายแดน มีจุดที่ตั้งที่ได้เปรียบในการเชื่อมโยงกับภูมิภาค จึงควรส่งเสริมการพัฒนาในลักษณะของคลัสเตอร์เชื่อมโยง กับพื้นที่ตอนในหรือจังหวัดอื่น ๆ เพื่อสร้างกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มเพื่อให้พื้นที่ที่สามารถสร้างประโยชน์ จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ โดยไม่เป็นเพียงทางผ่าน รวมถึงกระจายประโยชน์ในการพัฒนาและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ แต่ในขณะเดียวกัน ก็ต้องยอมรับว่าเมืองชายแดนก็ยังคงมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นการขาดการจัดระเบียบพื้นที่และการลงทุนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจปัญหาความมั่นคงตามแนวเส้นเขตแดนยังไม่ชัดเจน ปัญหาด้านสังคมข้ามพรมแดนการขาดกลไกบูรณาการการทำงานเรื่องชายแดนเป้าหมายแนวคิด (Concept) และการพัฒนาพื้นที่ชายแดน ซึ่งตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงภูมิภาคสร้างเครือข่ายระบบการผลิตร่วมที่สร้างสรรค์ เพื่อบรรลุผลประโยชน์ร่วมกันทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม ความมั่นคง รวมถึงตั้งเป้าหมายการขยายตัวมูลค่าการค้าชายแดนของไทย ให้เท่ากับร้อยละ 15 ต่อปี จึงเป็นที่น่าสนใจว่าพื้นที่เมืองชายแดนถือว่ามีความสำคัญในเชิงการค้าการลงทุน การค้าบริเวณชายแดนจึงควรมีการพัฒนาให้เอื้อประโยชน์ต่อการลงทุน ซึ่งการพัฒนาเมืองชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องดำเนินการด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพพื้นที่ชายแดนของไทยและเพื่อนบ้านพร้อม ๆ ไปด้วยการรักษาผลประโยชน์และการอยู่ดีกินดีของประชาชนในพื้นที่ (อาคม เดิมพิทยาไพสิฐ, 2557)

การพัฒนาเมืองชายแดนของประเทศไทย

โอกาสการพัฒนาเมืองชายแดน โอกาสการพัฒนาเมืองชายแดนไปสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษควรพิจารณาเป็น 2 ประเด็น คือ (ชรินทร์ หาญสืบสาย, 2557)

1. เมืองชายแดนต้องมีระบบการบริหารจัดการ ยกตัวอย่าง กรณีเมืองชายแดนอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้มีการวางแนวทางการพัฒนาไปเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดมาตั้งแต่

ปี พ.ศ. 2547 แต่ความคืบหน้าก็เป็นไปอย่างล่าช้า ซึ่งตรงข้ามกับเมืองเมียวดีของพม่า ที่เปรียบเสมือนเมืองคู่แข่งกับแม่สอด ที่ขณะนี้ถูกยกระดับขึ้นเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเมียวดี เพื่อเตรียมพร้อมรับการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554

2. เมืองชายแดนต้องมีระบบกระจายความรับผิดชอบและทรัพยากรที่เพียงพอให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งตามกฎหมายแล้ว จะทำให้องค์กรท้องถิ่นสามารถพัฒนาพื้นที่เองได้ สิ่งที่สำคัญ คือ องค์กรท้องถิ่นนั้นจะต้องมีองค์ความรู้และนำองค์ความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่ และเอื้อให้กับภาคเอกชนที่เขามีเงินทุนอยู่แล้ว สามารถพัฒนาศักยภาพหรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่เมืองได้โอกาสและผลกระทบในการพัฒนาพื้นที่ ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาพื้นที่เฉพาะให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะนำมาซึ่งการกระตุ้นทางเศรษฐกิจ ทั้งการค้าการลงทุน การจ้างแรงงาน ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จจะต้องผ่านการศึกษารวบรวมยุทธศาสตร์การพัฒนา แต่ก็ต้องไม่ลืมว่าในการพัฒนานั้น แม้จะนำมาซึ่งโอกาสอันเป็นผลดีต่อภาคเศรษฐกิจ แต่ในทางกลับกันก็นำมาซึ่งผลกระทบในหลายมิติ โดยเฉพาะผลกระทบทางด้านสังคมที่จำต้องพิจารณาควบคู่ไปกับการพัฒนาด้วย ดังนั้น จำต้องมีการศึกษาและวางแผนการดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษารูปแบบเขตเศรษฐกิจในต่างประเทศ เพื่อนำมาปรับใช้กับของประเทศไทย การสร้างความเข้าใจและรับฟังความคิดเห็นของทุกภาคส่วนในการพัฒนาพื้นที่ และการเตรียมความพร้อม ซึ่งการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ นำมาซึ่งโอกาส ดังนี้ (ชรินทร์หาญ สืบสาย, 2557)

1. ทำให้ปริมาณและมูลค่าการค้าและบริการตามแนวชายแดนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One-stop service) ที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single window ซึ่งจะสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ให้เข้ามาลงทุนมากขึ้น

2. รายได้จากการท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นและมีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นระบบซึ่งจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวในภูมิภาคให้สามารถขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว

3. รายได้จากการเก็บภาษีจะเพิ่มขึ้น ทั้งภาษีศุลกากร ภาษีเงินได้ ภาษียานพาหนะ รวมถึงค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

4. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีงานทำมีธุรกิจใหม่ ๆ เกิดขึ้น มีการพัฒนาตนเอง ทั้งทางด้านภาษา ทักษะ และองค์ความรู้อื่น ๆ เพื่อปรับตัวเองให้ทันกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

5. เมื่อมีโครงการใหญ่ ๆ เกิดขึ้นตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา จะทำให้การพัฒนาทางด้านอื่น ๆ ตามมา

6. ได้ประโยชน์จากแรงงานของประเทศเพื่อนบ้าน และแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าว

ผิดกฎหมายเข้าเมือง อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าโมเดลเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของไทยจะเลือกแบบใด ก่อนหลัง ความละเอียดอ่อน ผลกระทบด้านบวกและลบ ในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน นอกจากเรื่องผลดีต่อภาคเศรษฐกิจอันเป็นปัจจัยหลักแล้วจำเป็นที่จะต้องหารูปแบบที่เหมาะสมในระเบียบ กฎเกณฑ์ การเห็นพ้องต้องกันของคนในพื้นที่การรับรู้ที่เท่าเทียมกันในการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (อาคม สุวรรณกันธา, ม.ป.ป.) เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมา

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

การดำเนินการของภาครัฐ “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” และการจัดตั้ง “สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” เป็นเรื่องที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เห็นความสำคัญและได้ริเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 โดยทาง สศช. มีประสบการณ์เชิงพื้นที่จากการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกและการฟื้นฟูพื้นที่เศรษฐกิจจากมหาอุทกภัยที่จำเป็นที่จะต้องกำหนดเขตการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนภายในตัวเอง อันเป็นภารกิจที่ สศช. ดำเนินการและขับเคลื่อนภายใต้ นโยบายของฝ่ายบริหาร โดยก่อนหน้านั้นในปี พ.ศ. 2546 คณะรัฐมนตรีได้มีมติวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 เรื่องการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนจังหวัดเชียงราย โดยคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนจังหวัดเชียงราย โดยให้ใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วของ 3 หน่วยงานหลัก ได้แก่ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) กรมศุลกากรและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) เพื่อจัดให้มีเขตนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป (กฎหมายกนอ.) ที่ได้รับสิทธิประโยชน์แบบเขตปลอดอากร (กฎหมายกรมศุลกากร) พร้อมสิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้ (กฎหมายสกท.) ให้ดำเนินการในรูปแบบการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One-Stop Services: OSS) โดยในระยะแรกกนอ. เป็นเจ้าภาพดำเนินการส่วนระยะยาวให้กนอ. ศึกษาเพื่อจัดการบริหารในลักษณะพื้นที่เฉพาะแบบเบ็ดเสร็จ มีความเป็นเอกภาพในการกำกับดูแล ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายฉบับเดียว และการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นประธานกรรมการในส่วนการพัฒนา กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติเห็นชอบ ในหลักการแนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนจังหวัดตาก ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2547 และให้ไปศึกษาความเหมาะสมเพิ่มเติม โดยให้ความเห็นของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาด้วยว่า การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนควรต้องพิจารณา ดำเนินการในลักษณะชุมชนที่ไร้พรมแดนระหว่างกัน (Cross border community) เพื่อให้ประชาชนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน บริเวณชายแดนเดินทางไปมาหาสู่และติดต่อค้าขายกันได้สะดวก

และคล่องตัว อันจะทำให้เกิดผลดีแก่ทั้งสองฝ่าย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการดำเนินชีวิตของประชาชน (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2547) วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2548 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการ ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.แต่ร่างกฎหมายฉบับนี้ก็ไม่ได้รับการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎร เพราะมีการให้ชะลอไว้ก่อน เนื่องจากได้รับการคัดค้านและต่อต้านจากภาคประชาชน ซึ่งต่อมาก็สิ้นสุดวาระของรัฐบาลลงก่อน (เรวดี แก้วมณี, 2554)

ในปี พ.ศ. 2556 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแนวทางการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นผู้ดำเนินการสำหรับค่าใช้จ่ายในการศึกษาวิจัยความเหมาะสมจำนวน 50 ล้านบาท อนุมัติให้สศช. ใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ที่กระทรวงการคลังอนุมัติให้กู้เงินไว้เบิกเหลือในปีแล้วภายในวงเงิน 50 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างบริษัทที่ปรึกษา ฯ ทำการศึกษาวิจัยความเหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยให้สศช. ทำความตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณตามขั้นตอนต่อไปตามความเห็นของสำนักงบประมาณ ประเด็นการนำเสนอในที่ประชุมเพื่อหารือเรื่องแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีสาระสำคัญดังนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2556)

1. สศช. รายงานสรุปเกี่ยวกับกรอบแนวคิดรูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยทั่วไป การสังเคราะห์บทเรียนจากต่างประเทศและพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีการายงานเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. รวมทั้งกลไกและกระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
3. ให้สศช. เร่งรัดพิจารณาแนวทางการจัดจ้างบริษัทที่ปรึกษา เพื่อดำเนินโครงการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยควรเป็นบริษัทที่ปรึกษาซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ เป็นผู้ทำการศึกษาวิจัยโอกาสศักยภาพและความเหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่เป้าหมายหลักภายในกรอบงบประมาณต่อกลุ่มพื้นที่กลุ่มพื้นที่ละ 10 ล้านบาท ระยะเวลาการศึกษาไม่เกิน 6 เดือน

สาระสำคัญของการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในเบื้องต้นนี้ให้ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก ดังนี้ ศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาของพื้นที่เพื่อกำหนด

ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามขอบเขตและระดับของการเป็นพื้นที่พิเศษที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่เป้าหมาย เครื่องมือในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษรวมถึงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง กลไกการบริหารจัดการของรัฐและแนวทางการปรับปรุงกระบวนการให้บริการภาครัฐ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพของแต่ละพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่จำเป็นและเป็นปัจจัยต่อความสำเร็จในการพัฒนาพื้นที่ ทั้งนี้ โดยระบุให้การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษครอบคลุมถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน การสำรวจความต้องการของประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ รวมทั้งการประมาณการอุปสงค์ของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

การแบ่งพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กรอบการศึกษาด้านพื้นที่ในโครงการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในเบื้องต้น กำหนดให้เป็นการศึกษาใน 5 กลุ่มพื้นที่หลัก ดังนี้

1. ภาคเหนือ ประกอบด้วย พื้นที่ชายแดนอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย พื้นที่ชายแดนจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดนครพนม และจังหวัดหนองคาย
3. ภาคตะวันออก ประกอบด้วย พื้นที่ชายแดนจังหวัดสระแก้ว
4. ภาคตะวันตก ประกอบด้วย พื้นที่ชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี และอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
5. ภาคใต้ ประกอบด้วย พื้นที่ชายแดนอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และพื้นที่ชายแดนจังหวัดนราธิวาส วันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2556 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมจากร่างที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอมา โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 ซึ่งเวลาดำเนินการจริงเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะครอบคลุมและคาบเกี่ยวกับเขตบริหารการปกครอง ด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีหน้าที่ศึกษากำหนดแนวนโยบายหลักเกณฑ์และคำจำกัดความของคำว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” “นิคมอุตสาหกรรม” “เขตอุตสาหกรรม” รวมถึง “เขตพัฒนาพื้นที่เฉพาะ” ส่วนพื้นที่ใดจะเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือไม่ต้องดูความพร้อมของแต่ละพื้นที่ ซึ่งอาจจะเป็นบางส่วนของอำเภอ ทั้งอำเภอ หรือทั้งจังหวัด ซึ่งการเห็นชอบให้พื้นที่ใดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จะเป็นผู้พิจารณาศักยภาพและความพร้อมว่ามี

ความเป็นไปได้มีน้อยแค่ไหน ส่วนบทบาทของสศช. ในฐานะกรรมการและเลขานุการของ คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ทำงานในเชิงวิชาการ และประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วย เช่น เรื่องมาตรการภาษีมาตรการทางการเงินและมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยมีสำนัก ยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สพท.) เป็นแกนประสานในเรื่องนี้ (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556)

เมื่อมีการเข้าควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 72/2557 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษลงวันที่ 19 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของ ประเทศตามนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้าน คมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียนและข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน โดยมีองค์ประกอบ ที่สำคัญ คือ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการ ที่ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงในสายเศรษฐกิจ เลขานุการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขานุการ คณะกรรมการกฤษฎีกา เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ ประชานกรรมการหอการค้าไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสมาคม ธนาคารไทย มีเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรรมการและ เลขานุการ ลำดับของการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ (คสช.) จึงนับตั้งแต่การแต่งตั้ง “คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ที่มี ภารกิจในการทำหน้าที่เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศตามนโยบายการพัฒนาเขต เศรษฐกิจพิเศษ โดยในการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2557 ซึ่งมีพลเอกประยุทธ์จันทร์โอชาผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) ในฐานะหัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นประธานที่ประชุมฯ ได้ให้ความเห็นชอบพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสม ในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะแรกของไทยใน 5 พื้นที่ชายแดน เพื่อรองรับ การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ได้อย่างสมบูรณ์

พื้นที่เป้าหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ความคืบหน้าการศึกษาวิจัยความเหมาะสมของพื้นที่เป้าหมายปัจจุบันยังอยู่ในระหว่าง การดำเนินการวิจัย ซึ่งคาดว่าจะเสร็จสิ้นประมาณเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2557 สำหรับความคืบหน้า ของกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สกก.) ได้เสนอนายกรัฐมนตรื พิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการให้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษ ซึ่งพิจารณาแล้วให้ความเห็นชอบในหลักการ และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) รับไปพิจารณาในรายละเอียด โดยสศช. ได้พิจารณาเพิ่มเติม

รายละเอียดของร่างระเบียบฯ และนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการร่างระเบียบฯ เมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2556 และได้ส่งให้สกก. ตรวจสอบพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยให้ความเห็นของสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ ให้แก้ไขคํานิยาม “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ให้ครอบคลุมพื้นที่ที่ไม่ได้มีการค้าบริเวณพรมแดนด้วย แล้วดำเนินการต่อไปได้เมื่อร่างระเบียบฯ มีผลใช้บังคับแล้วให้นำเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดมาพิจารณาคำเนินการเป็นลำดับแรก

เมื่อพิจารณาจากพื้นที่เป้าหมายในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 5 ภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาเส้นทางทางหลวงเชื่อมโยงระหว่างประเทศภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion Cooperation: GMS) โดยการพัฒนาเส้นทางหลวงเชื่อมโยงระหว่างประเทศภายใต้ กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขงมี 3 แนวพื้นที่หลัก ๆ ได้แก่

1. แนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) เชื่อมโยงพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนาม ระยะทาง 1,500 กิโลเมตร ได้แก่ แม่ละหม่ง-เมียวดี/ แม่สอด-พิษณุโลก-ขอนแก่น-กาฬสินธุ์-มุกดาหาร/ สะหวันนะเขต-ดองฮา-ดานัง

2. แนวเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor: NSEC) มี 2 เส้นทางหลัก ได้แก่ 1) เชื่อมโยงจีน-พม่า/ ลาว-ไทย (คุนหมิง-เชียงรุ่ง-ด้าหลัว-เชียงคอง-ท่าขี้เหล็ก/ แม่สาย-กรุงเทพฯ และ คุนหมิง-เชียงรุ่ง-บ่อเต็น-หลวงน้ำทา-ห้วยทราย/ เชียงของ-กรุงเทพฯ) ระยะทางประมาณ 1,280 กิโลเมตร และ 2) จีน-เวียดนาม (คุนหมิง-ฮานอย-ไฮฟอง)

ตารางที่ 2-3 ข้อเด่นและข้อด้อยของแต่ละพื้นที่เป้าหมาย (สำนักนโยบายและแผน สพฐ., 2558)

พื้นที่เป้าหมาย	ข้อเด่น	ข้อด้อย
ภาคเหนือ อ.แม่สาย อ.เชียงแสน อ.เชียงของ จ.เชียงราย	1. เป็นประตูการค้าสู่เมียนมาร์ สปป.ลาว และจีนตอนใต้ 2. เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ พร้อมกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยว ทั้งโรงแรม โรงพยาบาลเอกชน สปา และร้านอาหาร เป็นต้น	1. เศรษฐกิจของเมือง ยังไม่มีความหลากหลาย (อุตสาหกรรมและบริการระดับสูงยังมีน้อย) 2. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้การบริหารจัดการพื้นที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

พื้นที่เป้าหมาย	ข้อเด่น	ข้อด้อย
ภาคเหนือ อ.แม่สาย อ.เชียงแสน อ.เชียงของ จ.เชียงราย (ต่อ)	<p>3. ตั้งอยู่จุดยุทธศาสตร์ด้านเหนือสุดของประเทศไทย มีถนน 4 ช่องจราจร และไม่มีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่และโครงสร้างพื้นฐานที่จะทำการขยายออกไป</p> <p>4. เป็นที่ตั้งท่าเทียบเรือสำหรับคลังสินค้าและการสัญจรของผู้โดยสารในแม่น้ำโขง</p> <p>5. มีประสบการณ์ในการทำการค้ากับจีนโดยทางเรือ</p> <p>6. เป็นที่ตั้งโบราณสถานที่มีความสำคัญและมีความสำคัญด้านการท่องเที่ยวระยะสั้นทางแม่น้ำ</p>	
ภาคตะวันออก เลยเหนือ จ.มุกดาหาร จ.นครพนม และ จ.หนองคาย	<p>1. โครงข่ายการคมนาคมขนส่งที่เหมาะสมสามารถเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกประเทศในกลุ่มอาเซียน และกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Subregion Cooperation: GMS) ได้สะดวก ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ</p> <p>2. มีโรงงานอุตสาหกรรมรองรับปัจจัยการผลิตทางการเกษตร (การผลิตระดับต้น) เช่น โรงงานยางพารา โรงงานมะเขือเทศ โรงงานน้ำตาล โรงสีข้าว เป็นต้น</p> <p>3. มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และศาสนา</p>	<p>1. ขาดแคลนแรงงานมีฝีมือ</p> <p>2. โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งทางถนน รถไฟ ขาดการพัฒนาและปรับปรุงให้ทันสมัยและครอบคลุมทุกพื้นที่</p> <p>3. อุตสาหกรรมต่อเนื่องที่รองรับการผลิตระดับต้นมีน้อย และขาดการรวมกลุ่มเพื่อเชื่อมโยงในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด</p> <p>4. ปัญหาการค้ำอกระบบ</p>

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

พื้นที่เป้าหมาย	ข้อเด่น	ข้อด้อย
ภาคตะวันออก จ.สระแก้ว	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นจุดพักสินค้า ตลาดค้าส่ง ค้าปลีก สินค้าทุกชนิดสู่กลุ่มประเทศอินโดจีน นอกจากนี้ ยังมีย่านการค้าชายแดน และเป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ตลาดโรงเกลือ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว 2. มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ 3. มีเส้นทางคมนาคมติดต่อกับกรุงเทพมหานคร จังหวัดใกล้เคียงในภาคกลางและจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออกเชื่อมโยงไทย-กัมพูชาตลอดจนเส้นทางเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร และแรงงานมีฝีมือ 2. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้การบริหารจัดการพื้นที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
ภาคตะวันตก จ.กาญจนบุรี และ อ.แม่สอด จ.ตาก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประตูเศรษฐกิจสู่เมียนมาร์ อ.แม่สอด จ.ตาก อยู่ห่างจากท่าเรือหลักที่ย่างกุ้งเพียง 447 กิโลเมตร และท่าเรือเมะละแหม่งเพียง 163 กิโลเมตร 2. ความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติและผลิตผลเกษตรที่เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรม 3. ความพร้อมด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและศิลปวัฒนธรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงภายในเขตพื้นที่และกับประเทศเพื่อนบ้านตามแนวพัฒนาหลัก 4. มีฐานการผลิตอุตสาหกรรมดั้งเดิมหลายชนิดที่สามารถพัฒนาเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมของภาคเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดอื่นและประเทศในกลุ่มแม่น้ำโขงได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอในการรองรับความเจริญ อาทิ เส้นทางถนนสายรองเชื่อมโยงต่อจากสายหลักเข้าสู่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ระบบประปา ไฟฟ้า การกำจัดขยะและของเสีย เป็นต้น 2. ขาดแคลนแรงงานมีฝีมือที่มีทักษะรวมถึงปัญหาแรงงานผิดกฎหมายซึ่งเป็นแรงงานหลักในพื้นที่

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

พื้นที่เป้าหมาย	ข้อเด่น	ข้อด้อย
ภาคใต้ อ.สะเตา จ.สงขลา และพื้นที่ชายแดน จ.นราธิวาส	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นแหล่งปลูก แปรรูปยางพารา และ ไม้ยางพาราที่สำคัญของประเทศ รวมถึง ปาล์มน้ำมัน 2. เป็นการทำการค้ากับประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีมูลค่าการค้าชายแดนกับไทย ปี พ.ศ. 2556 มูลค่ารวม 501,401.99 ล้านบาท คิด เป็นร้อยละ 54.25 ของการค้าชายแดน ทั้งหมด 3. สามารถเป็นแหล่งผลิตอาหารฮาลาล 4. มีพื้นที่ติดทะเลทั้งฝั่งอ่าวไทยและ อันดามันมีท่าเรือสำหรับขนส่งสินค้า และเส้นทางคมนาคมขนส่ง สร้าง Land bridge เชื่อมโยงนานาชาติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ รongรับการผลิตรระดับต้นมี น้อย และขาดการรวมกลุ่ม เพื่อเชื่อมโยงในด้านการผลิต การแปรรูปและการตลาด โดยเฉพาะในอุตสาหกรรม ยางพาราและปาล์มน้ำมัน 2. ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้

จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านที่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่งเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในยุคทุนนิยม และเตรียมพร้อมรับมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาทิ พม่ามีการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกขนาดใหญ่ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย สปป. ลาว มีโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งปัจจุบันมีการอนุมัติ แล้วจำนวน 10 แห่ง รวมถึงโครงการรถไฟความเร็วสูง โดยความร่วมมือจากประเทศจีน รวมถึง กัมพูชามีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและระบบโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับนักลงทุนจาก ต่างชาติ เมื่อมาพิจารณามูลค่าการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านไทย พบว่า ไทยมีสถานะเป็น ผู้ส่งออกมากกว่าเป็นผู้นำเข้า ดังนั้น ถ้าโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนก่อตัวเป็นรูปร่างพร้อม กับการเปิด “AEC” ในปี พ.ศ. 2558 อาจส่งผลให้เกิดการย้ายทุน ย้ายแรงงาน ย้ายฐานการผลิตจาก ประมณฑล อาทิ สมุทรปราการ สมุทรสาคร ราชบุรี ไปยังเมืองชายแดนที่มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ พิเศษมากขึ้น ซึ่งการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะสั้นและระยะยาวจึงเป็น เรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในแง่ของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แต่ปัจจุบันพื้นที่ที่ถูกกำหนดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้ง 5 กลุ่ม นั้น ยังติดปัญหาเรื่องกฎหมายท้องถิ่น ทั้งด้านเศรษฐกิจ และด้านการปกครอง อันเป็น

อุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ที่ถูกกำหนดไว้ นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาถึงสิทธิประโยชน์ที่นักลงทุนจะได้รับ โดยเฉพาะสิทธิประโยชน์ทางภาษี รวมถึงรูปแบบการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว ซึ่งจะเป็นสิ่งดึงดูดนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนและสามารถแข่งขันกับเขตเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านด้วย

สรุปแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพิเศษและการค้าชายแดนกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เมื่อสังเคราะห์แล้ว พบว่า มีประเด็นสำคัญ ๆ ที่สอดคล้องคล้ายคลึงกัน คือ

1. ศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาของพื้นที่เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามขอบเขตและระดับของการเป็นพื้นที่พิเศษที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่เป้าหมาย
2. เครื่องมือในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
3. กลไกการบริหารจัดการของรัฐและแนวทางการปรับปรุงกระบวนการให้บริการภาครัฐ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพของแต่ละพื้นที่
4. โครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่จำเป็นและเป็นปัจจัยต่อความสำเร็จในการพัฒนาพื้นที่
5. ทำให้ปริมาณและมูลค่าการค้าและบริการตามแนวชายแดนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One-stop service) ที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single window ซึ่งจะสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ให้เข้ามาลงทุนมากขึ้น
6. รายได้จากการท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นและมีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวในภูมิภาคให้สามารถขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว
7. รายได้จากการเก็บภาษีจะเพิ่มขึ้นทั้งภาษีศุลกากร ภาษีเงินได้ ภาษียานพาหนะ รวมถึงค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
8. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีงานทำมีธุรกิจใหม่ ๆ เกิดขึ้น มีการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านภาษาทักษะและองค์ความรู้อื่น ๆ เพื่อปรับตัวเองให้ทันกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
9. เมื่อมีโครงการใหญ่ ๆ เกิดขึ้นตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา จะทำให้การพัฒนาทางด้านอื่น ๆ ตามมา
10. ได้ประโยชน์จากแรงงานของประเทศเพื่อนบ้าน และแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเข้าเมือง

การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จากคู่มือโครงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนสู่ประชาคมอาเซียน (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 27) ได้กล่าวถึงแนวคิด M. Eric Lauzon “เด็ก คือ สิ่งสำคัญในกลยุทธ์ของเราที่จะเปลี่ยนการศึกษา ผมคิดว่าการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาครั้งแรกที่จะเกิดขึ้นในห้องเรียนและที่บ้าน เราดูวิธีการศึกษาของเด็กซึ่งแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ซึ่งแตกต่างจากเมื่อก่อน 15 ปี ก่อน มีเว็บไซต์ YouTube, Chat พูดคุยกันกับนักเรียน นอกจากนี้ เวลาทำการบ้านสามารถเข้าไปหาข้อมูลในเว็บไซต์ วิกีพีเดียได้เช่นเดียวกัน การศึกษาไม่ได้เป็นเพียงหนังสือ แต่มักจะเกี่ยวข้องกับหลายสื่อและการมีปฏิสัมพันธ์” Philippe Perrenoud ผู้พัฒนาความคิดที่เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการศึกษาอย่างแน่นอน 10 หลักการ ที่จะทำให้ระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในที่นี้ผมจะนำเสนอความคิดที่จำเป็นต้องมี

1. นโยบายการศึกษาอย่างยั่งยืน เป็นระบบและเจรจาต่อรองได้
 2. สถาบันที่สำคัญที่เป็นอิสระ และรู้วิธีการจัดการสำหรับการใช้งาน
 3. พนักงานมืออาชีพมีความรู้ความสามารถเป็นตัวของตัวเองมีความเข้าใจอย่างรอบรู้ เพื่อคัดแปลงแก้ไขงานให้ทันการและต่อเนื่อง มีความกลมเกลียวกันระหว่างภาคปฏิบัติและระบบการจัดสรร
 4. เป็นผู้นำมืออาชีพดำเนินการมากกว่าการควบคุมของระบบราชการ
 5. หลักสูตรมีความยืดหยุ่นจากพื้นฐานและเพื่อเป้าหมายการฝึกอบรมอย่างชัดเจนและเหมาะสม
 6. การสร้างสื่อและอุปกรณ์การศึกษาให้เกิดผลการเรียนรู้
 7. การทำงานขององค์กรในโรงเรียนมีความสำคัญในการให้บริการการเรียนการสอนที่แตกต่าง
 8. การแบ่งที่เป็นธรรมและการเจรจาต่อรอง ของการทำงานการศึกษาระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน
 9. การประกอบอาชีพบนพื้นฐาน ของความรู้ได้จากวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 10. การประเมินผลอย่างชัดเจนและถูกต้อง
- กรณีศึกษาการศึกษาและการพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ**
ประกอบด้วย จีน ญี่ปุ่น เยอรมนี เกาหลีใต้ ดังนี้ (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 17-36)

1. กรณีศึกษาของ Shenzhen ประเทศจีน จากการศึกษาพบว่า การศึกษามีส่วนทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เกิดขึ้นจากความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของแรงงานที่มีอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการฝึกอบรมทั้งทางด้านเทคนิคและการศึกษาทั่วไป การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่สมัยใหม่ ต้องใช้คนจำนวนมากที่สามารถอ่านและเขียนเพื่อไต่บันทึกลงทางการเงิน อ่านแผน ร่างพิมพ์เขียว และดำเนินการตามหน้าที่ที่คล้ายกัน ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและจัดจำหน่ายสินค้าและบริการ

การศึกษาถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการตรวจคัดกรองพนักงานถ้าจะจ้าง ดังนั้น เพื่อที่จะส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษ กลยุทธ์สำหรับการพัฒนาตลาดการฝึกอบรมแรงงาน และการศึกษามีดังนี้

1. สร้างแนวคิดของการตลาด การฝึกอบรมแรงงาน
2. จัดการด้านการตลาดให้สมบูรณ์แบบ มีประเภทของการศึกษาที่หลากหลาย เช่น การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยอาชีวศึกษา ศูนย์ฝึกอบรม และบุคลากรฝ่ายการฝึกอบรมในสถานประกอบการขนาดใหญ่ที่จะจัดตั้งขึ้น
3. ใช้โปรแกรมการศึกษาที่เน้นทักษะที่สำคัญในการทำงาน เช่น ภาษาเพื่อการสื่อสาร สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในงานทักษะอาชีพ ในการทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ในส่วนของหลักสูตรการศึกษา ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์จะสอนในโรงเรียนเพิ่มขึ้น บุคคลที่ได้รับการศึกษามีความพร้อมที่จะให้บริการที่ดีขึ้นทั้งกับตัวเองและภูมิภาคเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้น ต้องมีการจัดทำหลักสูตรที่ช่วยให้เด็กทุกคนมีโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพของเขาอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ การเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน (Task-based learning) สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ตรงเป้าหมายผ่าน 5 ภาระงานหลักในหลักสูตรของการเรียนรู้ ได้แก่ การสื่อสาร, สอบถาม, การให้แนวคิด การให้เหตุผลและการแก้ปัญหา

2. เขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศญี่ปุ่น รัฐบาลญี่ปุ่น นำโดย นายชินโซ อาเบะ นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษตามกลยุทธ์ของประเทศ โดยสนับสนุนให้แต่ละพื้นที่ในประเทศญี่ปุ่นเป็นเขตพื้นที่พิเศษ ซึ่งในแต่ละพื้นที่ได้พิจารณาจากความโดดเด่นทั้งในด้านศักยภาพและภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม ดังต่อไปนี้

1. เขตโตเกียว (โตเกียว, คานากาวา, เมื่องนาริตะของชิบะ ฯลฯ) เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้านธุรกิจระหว่างประเทศและการสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ
2. เขตคันไซ (โอซาก้า, เฮียวโกะ, เกียวโต) เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้านพัฒนานวัตกรรมทางการแพทย์ และด้านการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

3. เมืองนิงะตะ จังหวัดนิงะตะ เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้านการเกษตรกรรมขนาดใหญ่ โดยเน้นการเพาะปลูกพืชผักผลไม้เป็นหลัก
4. เมืองยาบุ จังหวัดเฮียวโกะ เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้านการอนุรักษ์พันธุ์ข้าวญี่ปุ่นดั้งเดิม ควบคู่กับการพัฒนารูปแบบเกษตรกรรมแบบใหม่ เช่น การปลูกข้าวแบบออร์แกนิก เป็นต้น
5. เมืองฟูกุโอะกะ จังหวัดฟูกุโอะกะ เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้านการปฏิรูปการจ้างงาน ทั้งนี้เพื่อให้คนในชาติสามารถประกอบอาชีพได้ทุกคน
6. จังหวัดโอะกินาวะ เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศมีการลงทุนทางด้านธุรกิจการท่องเที่ยว มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม และคุณภาพในการให้บริการระดับนานาชาติ

ในสมัยรัฐบาลของนายกุนอชิโร โคะอิซุมิ ได้กำหนดให้เมืองโอตะ จังหวัดกุมมะ เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษทางการศึกษาภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ มอบหมายให้นายชิมิซึ มาซาโยชิ นายกเทศมนตรีเมืองโอตะ จังหวัดกุมมะ เป็นคนควบคุมดูแลความโดดเด่น ที่เมืองโอตะ มีชาวต่างชาติ บริษัทและโรงงานของต่างชาติอยู่เป็นจำนวนมาก จึงมีการส่งเสริมให้ชาวเมืองโอตะมีความรู้ความสามารถในภาษาต่างประเทศด้วยการปลูกฝังให้กับเด็กตั้งแต่เยาว์วัย มีโรงเรียนเตรียมภาษาอังกฤษให้กับเด็กวัย 5-6 ขวบ และมีโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในทุกวันเสาร์ให้แก่ชาวเมือง โดยในแต่ละโรงเรียนจะมีเจ้าของภาษาประจำอยู่ เพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพทางด้านภาษาต่างประเทศของเด็กข้อดีต่อสังคม โครงการนี้ยังมีประโยชน์ต่อชาวญี่ปุ่นที่ไปเติบโตในต่างประเทศ แล้วย้ายกลับมายังบ้านเกิด เด็กเหล่านี้จะได้ภาษาต่างประเทศมากกว่าภาษาญี่ปุ่น เพื่อต่อยอดศักยภาพของเด็กให้สูงขึ้น จึงส่งเสริมให้จัดการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวย เพิ่มพูนความรู้เดิม และพัฒนาต่อยอด จนเด็กเติบโตเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพที่ดีต่อไปในอนาคต

3. ระบบการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศเยอรมนี ในประเทศเยอรมนี มีเมืองที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษประเภทเขตการค้าเสรี Free trade zone ในปัจจุบันเหลือเพียง 4 เมือง คือ Bremerhaven, Cuxhaven, Duisburg และ Deggendorf จากเดิมที่เคยมีเมือง Hamburg ซึ่งเป็นเมืองสำคัญ เพราะเป็นเมืองใหญ่อันดับที่สองรองจากเมือง Berlin เมืองหลวงของประเทศเยอรมนี เมืองฮัมบูร์ก เป็นเขตอุตสาหกรรมสำคัญ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางทางการเงินที่สำคัญมาตั้งแต่อดีต อีกทั้งยังเป็นเมืองแหล่งท่องเที่ยวอันดับต้น ๆ ของทั้งในประเทศและต่างประเทศ แม้ว่าเมืองนี้จะยกเลิกการเป็นเขตพิเศษปลอดภาษีแล้วแต่ก็ยังคงมีความน่าสนใจและนำศึกษาระบบการศึกษาที่เอื้อต่อเมืองท่าใหญ่

ระบบการศึกษาในประเทศเยอรมนี จะแตกต่างกันไปตามแคว้นต่าง ๆ ทั้ง 16 แคว้น (Bundeslander) ซึ่งเมืองฮัมบูร์ก มีระบบการศึกษาเบื้องต้น ดังนี้ คือ การศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็ก

ทุกคนเริ่มต้นตั้งแต่อายุ 5-6 ปี จนถึงอายุ 9 ปี หลังจากนั้น นักเรียนจะมีสิทธิเลือกเรียนในสายอาชีพ หรือสายสามัญอีกจนถึงอายุ 18 ปี ระบบการศึกษามีลำดับ คือ Vorschule เป็นโรงเรียนในระดับก่อน ชั้นประถมศึกษา ซึ่งในเยอรมนีจะไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับ จากนั้นเด็ก ๆ จะเข้า Grundschule ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้เวลาเรียน 4 ปี จากนั้นนักเรียนจะเข้าโรงเรียน Stadtteilschule ซึ่งนักเรียนจะเลือกเรียนสายที่ตนเองถนัด โดยในการจบการศึกษาแบ่งเป็น Hauptschulabschluss สายสามัญจะจบที่ระดับ 9 หรือ Realschulabschluss จบที่ระดับ 10 แต่หากจะศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย จะต้องได้รับ Abitur ในระดับ 12

สำหรับการศึกษาสายอาชีพ หรือ Berufliche gymnasien เป็นทางเลือกชาวเยอรมนี ที่น่าสนใจและมีความสำคัญไม่แพ้สายสามัญ ด้วยระบบการศึกษาที่ผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพสู่ภาคเอกชน โดยการศึกษาเป็นระบบทวิภาคี (Duale Studiengänge) มีความร่วมมือกับภาคเอกชน โดยมีสาขาเรียนให้เลือกหลากหลายรองรับตลาดแรงงานในชุมชน

4. เขตการศึกษานานาชาติaxonอันประเทศเกาหลีใต้ โชนการศึกษานานาชาติaxonอัน ที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตวางแผนการศึกษานานาชาติ ในเวลาเพียง 1-2 ปี ที่axonอันได้รับการประกาศ แต่งตั้งจากกระทรวงเศรษฐกิจและความรู้ที่จัดขึ้นโดยนายลียุน โฮ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและความรู้ ซึ่งเป็นคณะกรรมการจาก 14 โชน ของภูมิภาคaxonอัน ได้วางแผนเตรียมความพร้อมที่จะจัดตั้งย่านธุรกิจการศึกษานานาชาติอย่างจริงจัง ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ที่จะเกิดการแข่งขันผ่านการศึกษาจากโครงสร้างพื้นฐานสู่โปรแกรมการศึกษาที่มีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพที่ตอบสนองต่อยุค ที่มีความต้องการที่หลากหลาย เกิดขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกจากการวางแผนตั้งแต่ขั้นพื้นฐาน รวมถึงการพิจารณาประชากรในปีที่ผ่านมา ในช่วง 30 พฤศจิกายน ค.ศ. 2007 สภาได้มอบหมายให้ดำเนินการจัดตั้งโชนการศึกษาดังกล่าว และให้axonอันเป็นโชนการศึกษาระหว่างประเทศ โดยทุ่มงบประมาณค่าใช้จ่ายกว่า 54.4 พันล้านวอน

มีการแทนที่ครู ด้วยครูที่ใช้ภาษาอังกฤษหลัก ซึ่งถูกแบ่งเป็นครูจำนวน 110 คน ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา เพื่อเปิดเป็นสถาบันภาษาอังกฤษสอนนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 การสอนภาษามือเป็นหนึ่งในที่สามารถเลือกเรียนเลือกได้ โดยนำร่องในโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 10 โรงเรียน โรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา มีการอนุญาตให้เรียนรู้ภาษาจีนในวันหยุดวันเสาร์ที่เป็นวันหยุดสากลทั่วโลก โรงเรียนมีการจัดการ โดยเปิดการเรียนการสอนเป็นหลัก 5 วันทำงานต่อ 1 สัปดาห์ นักเรียน 30 คน จากศูนย์ภาษาaxonอัน และ 300 คน จากคนที่สนใจ ซึ่งมาจากค่ายภาษาอังกฤษที่ต้องการศึกษาต่อยอดในอนาคต การส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกหัดเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ โดยใช้เนื้อหาทางการศึกษาที่ทันสมัย เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนในโลกไซเบอร์ โดยมีศูนย์กลางระบบคอยให้บริการ และส่งเสริมด้าน

ภาษาอังกฤษภายใต้โปรแกรม EBS ที่ใช้ฝึกอบรมสำหรับโรงเรียน ซึ่งสิ่งที่สำคัญ คือ นักเรียน นักเรียนเป็นสิ่งแรกที่ก่อเกิดสังคมเมืองทางการศึกษา ที่ต้องดำเนินการเพื่อสนับสนุนในหลาย ๆ ด้าน เช่น การขยายห้องสมุด ปรับปรุงโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน และส่งเสริมการเรียน ภาษาอังกฤษ โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นแกนหลัก 43 โรงเรียน ที่มีวัตถุประสงค์เพิ่มความสามารถใน โปรแกรมการเรียน การขยายการดำเนินงานของโครงการสวัสดิการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยมี เป้าหมายสนับสนุนโปรแกรมดังกล่าวทั้งสิ้น 7 โรงเรียน

การกำหนดเขตพิเศษนี้ขึ้น ทำให้ขอนแก่นมีศูนย์ฝึกอบรมภาษาอังกฤษโดยเฉพาะที่ตรง ตามการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ของการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาค เกิดเป็นความสามารถ เฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์ และเปิด โอกาสให้มีการอบรม การติดตามความก้าวหน้าของ การเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมถึงสวัสดิการศึกษาคอยสนับสนุนการอบรม ช่วยเพิ่ม โอกาสให้ กว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ ยังกำหนดพื้นที่การสรรหาบุคลากรชาวต่างชาติที่ได้ผลจากธุรกิจ จาก ต่างประเทศที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ทำให้การสรรหาบุคลากรต่างชาติเข้ามาในเขตง่ายขึ้น การจัดทำ วิชาที่ง่ายขึ้น ทำให้ง่ายต่อการจัดหาครูเจ้าของภาษา คาดว่าการขยายโครงสร้างพื้นฐานทาง การศึกษานานาชาติจะเป็นเรื่องที่ยั่งยืนและก่อเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

การจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

สำหรับในประเทศไทยก็ได้มีการจัดทำโครงการการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมี โรงเรียนเข้าร่วมจำนวน 47 โรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 2-4 โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (สำนักนโยบายและแผน สพฐ., 2558)

จังหวัด	อำเภอในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	เขตพื้นที่ประถมศึกษา	รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสพป.	เขตพื้นที่มัธยมศึกษา	รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสพม.
กาญจนบุรี	อ.เมือง	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	โรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว	สพม.8	โรงเรียนเทพมงคลรังษี
	อ.สังขละบุรี	สพป.กาญจนบุรี เขต 3	โรงเรียนวัดวังวิเวการาม		
			โรงเรียนบ้านห้วยมาลัย		
เชียงราย	อ.เชียงแสน	สพป.เชียงราย เขต 3	โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาท)	สพม.36	โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม
	อ.เชียงของ	สพป.เชียงราย เขต 4	โรงเรียนอนุบาลเชียงของ		โรงเรียนเชียงของวิทยาคม
ตาก	อ.แม่สอด	สพป.ตาก เขต 2	โรงเรียนแม่สอด	สพม.38	โรงเรียนสรรพวิทยาคม
	อ.พบพระ		โรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ		โรงเรียนพบพระวิทยาคม
	อ.แม่ระมาด		โรงเรียนบ้านแม่ระมาดราษฎร์บำรุง		โรงเรียนแม่ระมาดวิทยาคม
ตราด	อ.คลองใหญ่	สพป.ตราด	โรงเรียนบ้านไม้รูด (วิสิทธิ์ประชาสรรค์)	สพม.17	โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม
สระแก้ว	อ.อรัญประเทศ	สพป.สระแก้ว เขต 2	โรงเรียนอนุบาลศรีอรัญโศภน	สพม.7	โรงเรียนอรัญประเทศ
	อ.วัฒนานคร		โรงเรียนบ้านท่าข้าม		โรงเรียนร่วมเกล้าวัฒนานคร สระแก้วรัชมังคลาภิเษก

ตารางที่ 2-4 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	เขตพื้นที่ประถมศึกษา	รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสพป.	เขตพื้นที่มัธยมศึกษา	รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสพม.
นครพนม	อ.เมือง	สพป.นครพนม เขต 1	โรงเรียนสุนทรวิจิตร (บำรุงวิทยา)	สพม.22	โรงเรียนนครพนมวิทยาคม
	อ.ท่าอุเทน	สพป.นครพนม เขต 2	โรงเรียนชุมชนบ้านคำพอก ท่าดอกแก้ว		โรงเรียนอุเทนพัฒนา
มุกดาหาร	อ.เมือง	สพป.มุกดาหาร	โรงเรียนเมืองใหม่	สพม.22	โรงเรียนมุกดาวิทยานุกูล
	อ.ห้วยน้ำใหญ่		โรงเรียนบ้านห้วยน้ำใหญ่		โรงเรียนห้วยน้ำใหญ่วิทยา
	อ.คอนตาล		โรงเรียนชุมชนคอนตาล		โรงเรียนคอนตาลวิทยา
หนองคาย	อ.เมือง	สพป.หนองคาย เขต 1	โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14	สพม.21	โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร
	อ.สระใคร		โรงเรียนบ้านหม้อค้อ		โรงเรียนน้ำสวยวิทยา
นราธิวาส	อ.เมือง	สพป.นราธิวาส เขต 1	โรงเรียนบ้านเขาคันหยง (มิตรภาพที่ 153)	สพม.15	โรงเรียนนราธิวาส
	อ.ยี่งอ		โรงเรียนบ้านนูกะบาง		โรงเรียนร่มเกล้า
	อ.สุไหงโกลก	สพป.นราธิวาส เขต 2	โรงเรียนบ้านสุไหงโกลก		โรงเรียนสุไหงโกลก
	อ.ตากใบ		โรงเรียนบ้านศาลาใหม่		โรงเรียนตากใบ
	อ.แว้ง		โรงเรียนบ้านนูกะตา		โรงเรียนเวียงสุวรรณวิทยาคม

ตารางที่ 2-4 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	เขตพื้นที่ประถมศึกษา	รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสพป.	เขตพื้นที่มัธยมศึกษา	รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสพม.
สงขลา	อ.สะเดา	สพป.สงขลา เขต 3	โรงเรียนชุมชนบ้านปาดัง	สพม.16	โรงเรียนสะเดา
	อ.ปาดังเบซาร์				“ขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์” โรงเรียนปาดังคิณสุถานนท์
	23 อำเภอ	14 สพป.	24 โรงเรียน	9 สพม.	23 โรงเรียน

การจัดหลักสูตรเกี่ยวกับธุรกิจในระดับปริญญาตรี

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการหลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2556

โครงการจัดตั้งคณะพาณิชยศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว

ตารางที่ 2-5 ชื่อวิชา และคำอธิบายรายวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการ
(คณะพาณิชยศาสตร์และบริหารธุรกิจ, 2556)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
A1 หลักเศรษฐศาสตร์ จุลภาค	การกำหนดราคาโดยอุปสงค์และอุปทาน ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิตต้นทุนการผลิตและดุลยภาพของผู้ผลิตในตลาดที่มีการแข่งขันสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์
A2 หลักเศรษฐศาสตร์ มหภาค	หลักการทั่วไปของเศรษฐศาสตร์ที่ว่าด้วยรายได้ประชาชาติผลผลิตและการจ้างงานมวลรวมภาวะเงินเฟ้อและเงินฝืดการเจริญเติบโตและความผันผวนทางเศรษฐกิจปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการกำหนดรายได้ประชาชาติและการแก้ปัญหาการไร้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
A3 หลักการตลาด	ความหมายความสำคัญของการตลาดต่อธุรกิจ กระบวนการทางการตลาด สภาพแวดล้อมทางการตลาด พฤติกรรมผู้บริโภค กระบวนการตัดสินใจซื้อพฤติกรรมผู้ซื้อทางธุรกิจ การวิจัยตลาดและระบบสารสนเทศทางการตลาด การแบ่งส่วนตลาดการกำหนดตลาดเป้าหมายการวางตำแหน่งทางการตลาดประสมทางการตลาด-ผลิตภัณฑ์การกำหนดราคาการจัดจำหน่ายการส่งเสริมการตลาด-การสร้างความสามารถทางการแข่งขันการตลาดระดับโลกจริยธรรมทางการตลาดความรับผิดชอบต่อสังคม
A4 การจัดการและ องค์การ	แนวคิดพื้นฐานและลักษณะขององค์การหลักการจัดการกระบวนการจัดการสถานะแวดล้อมทางการจัดการจริยธรรมในการจัดการหน้าที่หลักในการจัดการการวางแผนการจ้ดองค์การและทรัพยากรมนุษย์การขึ้นนำและการควบคุม
A5 การจัดการการ ผลิตและ การดำเนินงาน	การวางแผนการดำเนินงานการควบคุมการผลิตสินค้าและบริการ การออกแบบผลิตภัณฑ์กระบวนการดำเนินงานเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและการผลิตการจัดการคุณภาพ การบริหาร โครงการ การพยากรณ์การจัดการสินค้าคงคลังการวางแผนกำลังการผลิตและความต้องการทรัพยากรการจัดการห่วงโซ่อุปทาน

ตารางที่ 2-5 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
A6 สถิติธุรกิจ	ประโยชน์ของวิชาสถิติต่องานทางด้านธุรกิจ ลักษณะของข้อมูลทางธุรกิจ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ทฤษฎีความน่าจะเป็นเบื้องต้น ตัวแปรสุ่ม การแจกแจงแบบต่าง ๆ การแจกแจงค่าที่ได้จากตัวอย่าง ประมาณค่าเฉลี่ย ความแปรปรวนและสัดส่วนของประชากร การทดสอบสมมติฐานสำหรับหนึ่งและสอง ประชากรการวิเคราะห์ ความแปรปรวน การถดถอย สหสัมพันธ์อย่างง่ายและเชิงซ้อน
A7 กฎหมายธุรกิจ	หลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา กฎหมายล้มละลาย กฎหมายวิธีพิจารณาความฯ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา หลักกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ
A8 การบัญชีการเงิน	หลักการเบื้องต้นของการบัญชี ทฤษฎีแนวคิดหลักการกระบวนการเกี่ยวกับการบัญชี การจัดทำรายงานทางการเงินของหน่วยงานธุรกิจ งบดุล งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแสเงินสดหมายเหตุประกอบงบการเงินการวิเคราะห์และทำความเข้าใจถึงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน กระแสเงินสดของธุรกิจ การประยุกต์โปรแกรมตารางคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดทำและวิเคราะห์รายงานทางการเงิน
A9 การเงินธุรกิจ	สภาพแวดล้อมทางการเงิน ทฤษฎีการเงินเบื้องต้น หน้าที่ทางการเงิน หลักการลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทต่าง ๆ ตราสารหนี้ ตราสารทุน และตราสารอนุพันธ์ การเปรียบเทียบโครงการลงทุน การจัดหาเงินทุนระยะต่าง ๆ การบริหารเงินทุนหมุนเวียน การวิเคราะห์ฐานะการเงิน การจัดทำและบริหารงบประมาณ การประเมินงบลงทุน
A10 การค้าระหว่างประเทศ	ทฤษฎีทางการค้า นโยบายการค้า ข้อตกลงทางการค้าแบบทวิภาคี และพหุภาคี การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ คู่ค้าระหว่างประเทศ ระบบการเงินระหว่างประเทศ และบทบาทขององค์การค้าโลกและสถาบันการเงินระหว่างประเทศต่อการค้าระหว่างประเทศ

ตารางที่ 2-5 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
A11 การเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพ	เตรียมความพร้อมนิสิตในด้านต่าง ๆ ก่อนเข้าสู่การทำงานจริง อาทิ การพัฒนาบุคลิกภาพ การจัดการอารมณ์และความเครียด การเขียนประวัติย่อ การสมัครและการสัมภาษณ์งาน การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตลอดจนการสื่อสารภาษาอังกฤษ
A12 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจระหว่างประเทศ	ลักษณะและผลกระทบของสภาพแวดล้อมธุรกิจระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมธุรกิจระหว่างประเทศ สภาพแวดล้อมทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศต่อการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ
A13 การจัดการข้ามวัฒนธรรม	หน้าที่และบทบาทของการจัดการ พฤติกรรมในองค์กร รูปแบบการบริหารงาน การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ภาวะผู้นำ การสื่อสาร การสร้างทีมงาน การจูงใจ และการควบคุมสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม
A14 การตลาดระหว่างประเทศ	วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางการตลาด การแบ่งส่วนตลาด การเลือกตลาดเป้าหมาย และการวางตำแหน่งทางการตลาดในตลาดต่างประเทศ การกำหนดรูปแบบเข้าตลาดต่างประเทศ และกลยุทธ์การใช้เครื่องมือทางการตลาดต่างประเทศ ในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางจำหน่าย และการสื่อสารทางการตลาด
A15 การเงินระหว่างประเทศ	ลักษณะ บทบาท หน้าที่และความสำคัญของตลาดการเงินระหว่างประเทศ ระบบการเงินและแหล่งเงินทุนระหว่างประเทศ และการบริหารความเสี่ยงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา
A16 พฤติกรรมผู้บริโภคในตลาดต่างประเทศ	พฤติกรรมผู้บริโภค การวิเคราะห์ปัจจัยทางการตลาดและสิ่งแวดล้อมในตลาดต่างประเทศ ความแตกต่างของพฤติกรรมของผู้บริโภค ในด้านความจำเป็น บุคลิกภาพ การเรียนรู้ การรับรู้ ทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรม การซื้อสินค้าหรือบริการของผู้บริโภคกลุ่มต่าง ๆ ทั่วโลก

ตารางที่ 2-5 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
A17 การจัดการกลยุทธ์ ระหว่างประเทศ	วิธีการกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และเป้าหมายสำหรับการ ดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ การวิเคราะห์ สิ่งแวดล้อม ธุรกิจ การวางแผน การกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ระดับบริษัท ระดับหน่วยธุรกิจกลยุทธ์ และระดับหน้าที่ต่าง ๆ และการนำกลยุทธ์และแผนงาน ไปดำเนินสำหรับ ธุรกิจระหว่างประเทศ
A18 จริยธรรมทาง ธุรกิจระหว่าง ประเทศ	หลักจริยธรรมและจรรยาบรรณหลักการดำเนินงานทางธุรกิจอย่างมี จริยธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม การคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ในการประกอบธุรกิจระหว่าง ประเทศ
A19 การพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์	แนวคิด หลักการขายสินค้าและรูปแบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ของธุรกิจ ผู้บริโภค ธุรกิจสู่ธุรกิจ ปัจจัยทางการตลาดบนอินเทอร์เน็ต การจัด ส่วนประสมทางการตลาด กลยุทธ์การตลาด การวางแผนและการตลาดบน เว็บไซต์ กลุ่มเป้าหมาย และการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การสนับสนุนลูกค้า วิธีการทำธุรกิจบนอินเทอร์เน็ตให้ประสบความสำเร็จ ตัวอย่างและกรณีศึกษา
A20 การตลาดบริการ ระหว่างประเทศ	ความหมายและลักษณะธุรกิจบริการ การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมตลาดบริการ พฤติกรรมผู้บริโภค การแบ่งส่วนตลาด การกำหนดตลาดเป้าหมาย การวางตำแหน่งทางการตลาด การกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดบริการ การกำหนดเครื่องทางการตลาด และการบริหารการสร้างผลผลิตสำหรับ ธุรกิจบริการในตลาดต่างประเทศ
A21 การปฏิบัติการ ธุรกิจระหว่าง ประเทศ	ลักษณะและความสำคัญของการจัดการผลิต การตัดสินใจด้านการผลิต การเลือกทำเลที่ตั้ง การวางผังโรงงาน การวางแผนจัดการความปลอดภัยใน โรงงาน การจัดซื้อ การบริหารสินค้าคงคลัง และการขนส่ง
A22 โปรแกรม ประยุกต์สำหรับ การจัดการธุรกิจ	การประยุกต์โปรแกรมสำเร็จรูปทางธุรกิจที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายใน วงการธุรกิจ โปรแกรมประมวลผล ค่าโปรแกรมตารางคำนวณ อิเล็กทรอนิกส์โปรแกรมนำเสนอ โปรแกรมจัดการฐานข้อมูลการจัดทำ สารสนเทศประกอบการจัดการธุรกิจการวางแผนการควบคุมการตัดสินใจ

ตารางที่ 2-5 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
A23 การจัดการห่วงโซ่อุปทานระดับโลก	ความหมาย ความสำคัญ และบทบาทของห่วงโซ่อุปทานต่อธุรกิจระหว่างประเทศรูปแบบต่าง ๆ เป็นห่วงโซ่อุปทานระดับโลก การวางแผน สร้าง และการประยุกต์ใช้งานช่องทาง การจัดจำหน่ายระหว่างประเทศ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของช่องทางการตลาดระหว่างประเทศ การจัดการห่วงโซ่อุปทาน และการบริหารความเสี่ยงจากการขนส่งข้ามประเทศ
A24 การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจระหว่างประเทศ	รูปแบบการเป็นเจ้าของธุรกิจ จริยธรรมของผู้ประกอบการ การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมธุรกิจ การวิเคราะห์คู่แข่ง การวางแผนธุรกิจ การจัดการองค์การ การจัดการผลิตและการตลาด และการควบคุมสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ
A25 การจัดการการนำเข้าและการส่งออก	ภาพรวมของหน้าที่และบทบาทของแผนกส่งออกและนำเข้าการวิเคราะห์หน้าที่ทางการจัดการและหน้าที่ทางการดำเนินงานในระดับต่าง ๆ ของกิจการนำเข้าและส่งออก กระบวนการและขั้นตอนเกี่ยวกับเอกสารองค์การต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการส่งออกและนำเข้า
A26 สถานการณ์ปัจจุบันทางธุรกิจระหว่างประเทศ	วิเคราะห์ ประเด็น ในการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในประเทศและต่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคในตลาดในประเทศและต่างประเทศแนวคิดและเทคนิคการจัดการสมัยใหม่ จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ การประยุกต์ใช้กับธุรกิจระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับภาวะปัจจุบัน
A27 ศิลปะการขายและการเจรจาต่อรองในการขาย	ความหมายความสำคัญและบทบาทของศิลปะการขาย ทฤษฎีการขาย กระบวนการขาย อาชีพการขาย แนวคิดของการเจรจาต่อรอง องค์ประกอบที่สำคัญในการเจรจาต่อรอง เทคนิคการเจรจาต่อรอง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการเจรจาต่อรอง

ตารางที่ 2-5 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
A28 ธุรกิจระหว่าง ประเทศในกลุ่ม ประเทศอาเซียน และเอเชีย- แปซิฟิก	รูปแบบและผลการรวบรวมกลุ่มเศรษฐกิจต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่ม ประเทศอาเซียนและเอเชียแปซิฟิก กฎระเบียบ ข้อบังคับและลักษณะความ ร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและ สถานการณ์ทางธุรกิจ และ โอกาสและอุปสรรคในการทำธุรกิจในกลุ่ม ประเทศอาเซียนและเอเชีย-แปซิฟิก
A29 การจัดการ โลจิสติกส์และ โซ่อุปทาน	บทบาทความสำคัญ แนวคิดหลักการ การดำเนินการและกิจกรรมต่าง ๆ ของโลจิสติกส์และโซ่อุปทานในการบริหารธุรกิจ องค์ความรู้และกลยุทธ์ ที่สำคัญสำหรับการจัดการ โลจิสติกส์และโซ่อุปทานในการเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันขององค์กร
A30 ระบบสารสนเทศ เพื่อการจัดการ	ความหมายและบทบาทของระบบสารสนเทศต่อการจัดการธุรกิจชนิด ต่าง ๆ ของระบบสารสนเทศที่ใช้ในกิจการ แนวคิดและเครื่องมือต่าง ๆ ใน การจัดการ ฐานข้อมูลของกิจการการพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์และแนวโน้ม ของธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ จริยธรรมและความปลอดภัยในสารสนเทศและ การพัฒนาระบบสารสนเทศ
A31 การภาษีอากร	หลักเกณฑ์วิธีการจัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรที่บังคับใช้ใน ปัจจุบัน ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะอากรแสตมป์ ภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต ภาษีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ
A32 สหกิจศึกษา	ปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการที่ตรงตามสาขาวิชาชีพ และความ เชี่ยวชาญตามข้อกำหนด และกระบวนการสหกิจศึกษาระยะเวลา 16 สัปดาห์

ตารางที่ 2-5 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
A33 การพยากรณ์ การขาย	บทบาทและความสำคัญของการพยากรณ์ การขายต่อ การวางแผน การตลาดปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อพยากรณ์ การขายกระบวนการพยากรณ์การขาย เทคนิคการพยากรณ์เชิงปริมาณ ความผิดพลาดและสาเหตุของความผิดพลาดในการพยากรณ์ การหาข้อมูล และการจัดเตรียมข้อมูลที่ใช้ในการพยากรณ์ ปัจจัยในการเลือกเทคนิค การพยากรณ์เทคนิคการพยากรณ์เชิงคุณภาพ วัฏจักรธุรกิจกับการพยากรณ์
A34 การตลาดสำหรับ การประกอบการ	ปรัชญาและการดำเนินงานในระบบการตลาดของการประกอบการภายใต้ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาค การวิเคราะห์ พฤติกรรมผู้บริโภค การวิเคราะห์และพยากรณ์ความต้องการของตลาด การแบ่งส่วนตลาด การกำหนดนโยบาย การเลือกกลยุทธ์การตลาดและ การจัดการเกี่ยวกับส่วนประสมการตลาด การวางแผนการจัดองค์การ การควบคุมและการประเมินแผนงาน การจัดการด้านการตลาด รวมทั้ง การวิเคราะห์ปัญหาทางการตลาดต่าง ๆ หาแนวทางและข้อสรุปใน การแก้ปัญหา

ตัวอย่างหลักสูตรการจัดการโลจิสติกส์และการค้าชายแดนระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 2-6 ชื่อวิชา และคำอธิบายรายวิชา หลักสูตรการจัดการ โลจิสติกส์และการค้าชายแดน (คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2554)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
B1 การจัดการ ทรัพยากร มนุษย์ระหว่าง ประเทศ	แนวคิด หลักการ และขั้นตอนของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ภายใต้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม แนวคิดและวัฒนธรรมการปฏิบัติงานของทรัพยากรมนุษย์แต่ละชนชาติ รวมทั้งปัจจัยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรธุรกิจระหว่างประเทศ ตลอดจนการเตรียมการทรัพยากรบุคคลให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง เพื่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์แต่ละชนชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 2-6 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
B2 การพัฒนาการ บทบาทและความสำคัญของการค้าชายแดนและการตลาดระหว่างประเทศ และการตลาดระหว่างประเทศ	วิวัฒนาการ บทบาทและความสำคัญของการค้าชายแดนและการตลาดระหว่างประเทศ สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการทางการค้าชายแดนและการตลาดระหว่างประเทศ สถาบันสำคัญของการค้าชายแดนและการตลาดระหว่างประเทศ กลยุทธ์การเข้าสู่การค้าชายแดนและการตลาดระหว่างประเทศ กลยุทธ์ความสามารถในการแข่งขัน ผลิตภัณฑ์ ดราสินค้าและราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย ในการค้าชายแดนและตลาดระหว่างประเทศ การสื่อสารและการใช้อินเทอร์เน็ตในการค้าชายแดนและการตลาดระหว่างประเทศ
B3 วัฒนธรรมการค้าชายแดน	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมการค้าชายแดน วัฒนธรรมการค้าระหว่างประเทศ ความกลมกลืนทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมการค้าท้องถิ่น บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน และนโยบายภาครัฐด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมการค้าชายแดน ระเบียบการค้าต่างวัฒนธรรมการค้าชายแดนวิถีคิดทางวัฒนธรรม ทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมการค้าชายแดน
B4 การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน	หลักการและการดำเนินการของโลจิสติกส์ในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม โซ่อุปทานและแนวคิดการบริหารโซ่อุปทาน การบริหารโซ่อุปทานทั่วโลก ความสัมพันธ์และผลกระทบของการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานต่อหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร การประเมินความสามารถของโซ่อุปทานการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของกิจกรรมโลจิสติกส์เพื่อการตัดสินใจ โลจิสติกส์ย้อนกลับ การจัดการโซ่อุปทานแบบกรีน กรณีศึกษา
B5 การจัดการขนส่งและการกระจายสินค้าระหว่างประเทศ	บทบาทและความสำคัญของการขนส่งระหว่างประเทศ การขนส่งทางน้ำ การขนส่งทางอากาศ การขนส่งทางถนน การขนส่งทางรถไฟ การขนส่งทางท่อ และการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบในการจัดการการกระจายสินค้า ปัจจัยในการพิจารณาเลือกรูปแบบวิธีการขนส่ง ทำขนส่งและจุดรับส่ง เงื่อนไขการค้าระหว่างประเทศ ผู้ให้บริการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ องค์กรและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งระหว่างประเทศ กลยุทธ์การจัดการขนส่งและการกระจายสินค้ากรณีศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

ตารางที่ 2-6 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
B6 การจัดการ โลจิสติกส์ ระหว่าง ประเทศ	ความสำคัญของโลจิสติกส์ที่มีต่อธุรกิจระหว่างประเทศและหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กลยุทธ์ในการจัดการและการบริหารระบบ โลจิสติกส์ระหว่างประเทศ ระบบ การค้าอิเล็กทรอนิกส์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลสารสนเทศตลอดจน เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในการจัดการระบบ โลจิสติกส์ระหว่างประเทศ กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง
B7 พาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์	ความรู้เบื้องต้น แนวโน้ม และเทคนิคต่าง ๆ ทางด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงปัจจัยพื้นฐานทางด้าน โครงสร้าง เทคนิคทางด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ แบบดั้งเดิมอินเทอร์เน็ตสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ แบบจำลองทางด้าน ธุรกิจสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
B8 ภาษาและ วัฒนธรรมจีน เพื่อธุรกิจ 1	เตรียมความพร้อมทางด้านทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน การอ่าน การเขียน โครงสร้างและไวยากรณ์ภาษาจีน คำศัพท์พื้นฐานทางธุรกิจ วัฒนธรรมและ มารยาทในการสื่อสารทางธุรกิจกับชาวจีน
B9 ภาษาเขมรและ วัฒนธรรมเขมร เพื่อธุรกิจ 1	เตรียมความพร้อมทางด้านทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน การอ่าน การเขียน โครงสร้างและไวยากรณ์ภาษาเขมร คำศัพท์พื้นฐานทางธุรกิจ วัฒนธรรมและ มารยาทในการสื่อสารทางธุรกิจกับชาวเขมร
B10 การจัดการ คุณภาพ	แนวทางการจัดการคุณภาพ การควบคุมคุณภาพเชิงสถิติ ผังควบคุม ชิกซ์ชิกมา การขยายหน้าที่ด้านคุณภาพ การเลือกซัพพลายเออร์ การลดต้นทุนการผลิต มาตรฐานระบบคุณภาพ มาตรฐานยานยนต์ การจัดการอาชีวอนามัยและความ ปลอดภัย หลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต (ระบบ และการปรับปรุงคุณภาพ อย่างต่อเนื่องผ่านการจัดการคุณภาพโดยรวม การเปรียบเทียบกับองค์กรที่เป็น เลิศ การผลิตแบบลีน และไคเซนเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันทางธุรกิจ

ตารางที่ 2-6 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
B11 การจัดการ ความแตกต่าง และความ ขัดแย้ง	ความหมาย สาเหตุ ความเชื่อ และประเภทของความแตกต่างและความขัดแย้ง เรียนรู้เทคนิคและวิธีการจัดการความแตกต่างและความขัดแย้ง แนวทาง ดำเนินการเพื่อลดความขัดแย้ง และ เทคนิคการปรับตัวในความแตกต่างและ ความขัดแย้ง
B12 การจัดการ สมัยใหม่	บทบาทและความสำคัญของการจัดการสมัยใหม่ เทคนิคการจัดการสมัยใหม่ ที่ใช้ในองค์กรต่าง ๆ ในปัจจุบันวิวัฒนาการทางทฤษฎีการจัดการการเป็น องค์กรคุณภาพระดับสากลศึกษาบทบาทของผู้บริหารหรือผู้นำยุคใหม่ พฤติกรรมองค์การจริยธรรมทางการบริหารการบริหารการเปลี่ยนแปลงรวมทั้ง เทคนิคการจัดการธุรกิจปัจจุบันของประเทศไทยและต่างประเทศ กรณีศึกษา ทั้งไทยและต่างประเทศ
B13 การเจรจา ต่อรองสำหรับ ธุรกิจระหว่าง ประเทศ	แนวคิด ทฤษฎี ความหมาย กระบวนการและความสำคัญของการเจรจาต่อรอง ของธุรกิจระหว่างประเทศ เทคนิคและกลยุทธ์ในการเจรจาต่อรองในการแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะในการเจรจาต่อรองเพื่อโน้มน้าวคู่เจรจา ในการ สร้างประสิทธิภาพของธุรกิจระหว่างประเทศ การใช้จิตวิทยาและมนุษย สัมพันธ์ในการดำเนินงานของธุรกิจระหว่างประเทศโดยใช้กรณีศึกษาและ บทบาทสมมติ
B14 พิธีศุลกากร ว่าด้วยการค้า ชายแดน	การจัดองค์กรของแผนกส่งออกและนำเข้าขององค์กรธุรกิจ กระบวนการ ตัดสินใจเลือกตลาดและสินค้าเทคนิคหรือวิธีการคำนวณต้นทุนและการตั้ง ราคาสินค้าขั้นต้นและวิธีการต่าง ในการชำระเงินสินเชื่อในการส่งออกและ นำเข้าการหีบห่อการส่งเสริมการตลาดการขนส่งการประกันภัยและการเตรียม เอกสารในการส่งออกและนำเข้ากฎหมายศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ว่าด้วยการนำเข้าและส่งออกการค้าทางบกการถ่ายลำการผ่านแดนพระราช กำหนดพิธีศุลกากร การกำหนดราคาศุลกากรพิธีการศุลกากรประชา อาเซียน สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรและจรรยาบรรณของตัวแทน

ตารางที่ 2-6 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
<p>B15</p> <p>การจัดการ การเงินระหว่าง ประเทศ</p>	<p>ความรู้เบื้องต้นในการจัดการการเงินเพื่อการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศและ องค์กรทาง การเงินที่เกี่ยวข้อง กลไกตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ และ ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ที่มีผลกระทบกับการดำเนินธุรกิจ ระหว่างประเทศ วิธีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม ระบบการเงินระหว่าง ประเทศ คุณการชำระเงิน เงื่อนไขเสมอภาคระหว่างประเทศแหล่งเงินทุน ระหว่างประเทศ ต้นทุนและโครงสร้างเงินทุนระหว่างประเทศ ตราสารทาง การเงินระหว่างประเทศ กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ รวมทั้งกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>B16</p> <p>การจัดการ คลังสินค้าและ สินค้าคงคลัง</p>	<p>ความสำคัญของคลังสินค้าในระบบโลจิสติกส์ หน้าที่และประเภทของ คลังสินค้า การตัดสินใจเกี่ยวกับคลังสินค้า เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในการบริหาร จัดการคลังสินค้าแนวความคิดในการจัดการสินค้าคงคลัง โครงสร้างของสินค้า คงคลัง ลักษณะของปัญหาสินค้าคงคลัง เทคนิคการพยากรณ์ความต้องการและ การวางแผนระดับการจัดเก็บสินค้าคงคลัง การควบคุมระดับสินค้าคงคลัง การตรวจนับสินค้าคงคลังในรูปแบบต่าง ๆ การคำนวณจุดสั่งซื้อและปริมาณ การสั่งซื้อที่เหมาะสม</p>
<p>B17</p> <p>การจัดการ การค้าปลีก สมัยใหม่</p>	<p>บทบาทและความสำคัญของการค้าปลีกต่อธุรกิจ กระบวนการการบริหาร การค้าปลีกและการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน กลยุทธ์การเจริญเติบโต ในธุรกิจการค้าปลีกและระบบแฟรนไชส์ การจัดประเภทการค้าปลีก การเลือก ทำเลที่ตั้งและการออกแบบร้านค้าปลีก การบริหารการตลาดการค้าปลีก การ บริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารการบัญชีและการเงิน การบริหารเครือข่าย ผู้ขายสินค้าและการให้บริการลูกค้า เทคโนโลยีในการจัดการการค้าปลีก การค้าปลีกระหว่างประเทศ และการค้าปลีกอิเล็กทรอนิกส์ แนวโน้มด้าน การจัดการการค้าปลีกสมัยใหม่และผลกระทบ</p>

ตารางที่ 2-6 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
B18 การลำเลียงวัสดุ และระบบ บรรจุภัณฑ์	หน้าที่และบทบาทของการลำเลียงวัสดุและการบรรจุหีบห่อ การเลือกเครื่องมือและอุปกรณ์ในการจัดเก็บ เทคโนโลยีการเคลื่อนย้าย การลำเลียงและขนถ่าย การออกแบบและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสำหรับพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เทคนิคเชิงคุณภาพในการลดต้นทุนของบรรจุภัณฑ์ กระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ การบรรจุหีบห่อ มาตรฐานการบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาของบรรจุภัณฑ์ในอนาคตการเลือกวิธีการบรรจุภัณฑ์ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบการขนส่ง กฎหมาย กฎระเบียบเงื่อนไขเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ในการขนส่งในประเทศและระหว่างประเทศ กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง
B18 การจัดการ โลจิสติกส์และ โซ่อุปทาน เชิงกลยุทธ์	วิธี แนวคิดและบทบาทของกลยุทธ์ด้านการจัดการ โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน การไหลเวียนของพัสดุและสต็อก คลังสินค้าและการกระจายสินค้า กลยุทธ์การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการ โซ่อุปทาน การจัดองค์กรและวางแผนสำหรับโซ่อุปทาน โลจิสติกส์และโซ่อุปทานระดับสากล แนวโน้มเกี่ยวกับโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทาน
B19 แรงงาน สัมพันธ์ ระหว่าง ประเทศ	ความสัมพันธ์ระหว่างลูกจ้างกับฝ่ายบริหาร ประวัติและวิวัฒนาการของแรงงานสัมพันธ์ การบริหารองค์กรแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ ปัญหาแรงงานสัมพันธ์ การสร้างความสัมพันธ์ นโยบายแรงงานต่างด้าวและสภาพการณ์ทำงาน และกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้อง
B20 การจัดการ การขนส่งทาง อากาศ	ลักษณะและประเภทของท่าอากาศยาน วางแผนและการจัดการความจุของท่าอากาศยาน ระบบสายการบินทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การดำเนินงานและการปฏิบัติการท่าอากาศยาน และสายการบิน การจัดการขนส่งสินค้าทางอากาศ วางแผนยุทธศาสตร์การขนส่งทางอากาศและระบบโลจิสติกส์ของท่าอากาศยาน

ตารางที่ 2-6 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
B21 เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโลจิสติกส์	ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการด้านโลจิสติกส์ วิธีการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการวางแผน และบริหารงานด้านโลจิสติกส์งานคลังสินค้างานขนส่ง ระบบที่ใช้สนับสนุนการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารการป้องกันและความปลอดภัยในระบบคอมพิวเตอร์ ผลกระทบของคอมพิวเตอร์และข้อมูลสารสนเทศที่มีต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้สำหรับโลจิสติกส์ในปัจจุบัน แนวโน้มการใช้เทคโนโลยีในอนาคต กรณีศึกษา
B22 การจัดการฐานข้อมูลทางธุรกิจ	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูล และระบบจัดการฐานข้อมูล โดยศึกษาถึงชนิดของระบบฐานข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้ฟังก์ชันในฐานข้อมูลที่ทำเป็นในการออกแบบระบบฐานข้อมูล การฝึกหัดออกแบบฐานข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ในทางธุรกิจ
B23 การประกันภัยในอุตสาหกรรมขนส่งและบริการโลจิสติกส์	หลักการ โดยทั่วไปของการประกันภัยการขนส่ง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยการขนส่ง ลักษณะและขอบเขตของธุรกิจประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการขนส่งและบริการ โลจิสติกส์ ผู้รับจัดการขนส่ง ผู้ประกอบการขนส่งสินค้า ท่าเรือและเทอร์มินัลผู้ให้บริการ โลจิสติกส์ ผู้นำเข้าส่งออก เพื่อทราบลักษณะความเสี่ยงภัยในการประกอบธุรกิจและขอบเขตความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัยที่เกี่ยวข้อง
B24 ภาษาและวัฒนธรรมจีนเพื่อธุรกิจ 2	โครงสร้างและไวยากรณ์ภาษาจีน รวมทั้งฝึกทักษะทั้งสี่ ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยมีคำศัพท์พื้นฐานและทางธุรกิจ เรียนรู้วัฒนธรรมและมารยาท ที่สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารทางธุรกิจกับชาวจีนที่สูงกว่ารายวิชา 75527159 ภาษาและวัฒนธรรมจีนเพื่อธุรกิจ 1
B25 ภาษาและวัฒนธรรมเขมรเพื่อธุรกิจ 2	โครงสร้างและไวยากรณ์ภาษาเขมร รวมทั้งฝึกทักษะทั้งสี่ ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยมีคำศัพท์พื้นฐานและทางธุรกิจ เรียนรู้วัฒนธรรมและมารยาท ที่สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารทางธุรกิจกับชาวกัมพูชาที่สูงกว่ารายวิชา 75527359 ภาษาและวัฒนธรรมเขมรเพื่อธุรกิจ 1

ตารางที่ 2-6 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
B26 การเตรียมความพร้อมด้าน วิชาชีพ	การทบทวนองค์ความรู้และการฝึกทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อม นิสิตก่อนเข้าสู่การทำงานจริงการพัฒนาบุคลิกภาพ การวางตัว การจัดการ อารมณ์และความเครียดในที่ทำงาน เทคนิคการเขียนประวัติย่อ เทคนิค การสมัครและการสัมภาษณ์งานการทบทวนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และ อุปกรณ์สำนักงาน ตลอดจนการสื่อสารภาษาอังกฤษธุรกิจ
B27 การจัดซื้อและ การจัดหาวัสดุ	ระบบการจัดซื้อทางด้านอุตสาหกรรมและการค้า บทบาทของการจัดซื้อวัสดุ ในการบริหารโซ่อุปทาน การพัฒนากลยุทธ์ในการจัดซื้ออย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาแนวคิดในการจัดการของซัพพลายเออร์ การสร้างพันธมิตรและความ ร่วมมือทางการจัดซื้อ
B28 การขนส่ง ต่อเนื่อง หลายรูปแบบ	ลักษณะทั่วไปของการขนส่งในแต่ละรูปแบบ การขนส่งทางน้ำ การขนส่งทาง บกและการขนส่งทางอากาศ รวมทั้งวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของการขนส่งใน แต่ละรูปแบบ โครงข่ายการขนส่งและการเชื่อมโยงระบบการขนส่ง ปัจจัยที่มี ผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการขนส่ง การขนส่งต่อเนื่อง โครงสร้าง พื้นฐานและส่วนประกอบที่ช่วยในการดำเนินการการขนส่งหลายรูปแบบ อย่างมีประสิทธิภาพ
B29 การจัดการ การขนส่ง ทางทะเล	บทบาทและความสำคัญของการขนส่งทางทะเล เหมืองการค้าระหว่างประเทศ ประเภทสินค้า ประเภทของเรือ เส้นระวางบรรทุก สัญญาเช่าเรือ ค่าระวางและ ค่าระวางล่วงหน้าใบตราส่งธุรกิจการขนส่งทางทะเล ความรู้เกี่ยวกับการค้าและ ความเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจโลกที่มีผลกระทบต่อความต้องการ การขนส่งทางทะเลและท่าเรือ การกำหนดค่าภาระและการจัดการท่าเรือ
B30 การจัดการ การขนส่ง ทางบก ระหว่าง ประเทศ	ลักษณะและประเภทของพาหนะ โครงสร้างพื้นฐานการขนส่งทางบกเส้นทาง ภายในและระหว่างประเทศการวางแผนเส้นทางเดินรถการจัดการความเสี่ยง ของการขนส่งทางบกการจัดการท่ารถและสถานีรถไฟองค์กรและเอกสารที่ เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางบกระหว่างประเทศ ระบบการขนส่งทางบกใน ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตผลกระทบของการขนส่งทางบกต่อสภาพ เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 2-6 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
B31 สัมมนา โลจิสติกส์และ การค้าชายแดน	ค้นคว้าหาประเด็นที่น่าสนใจในปัจจุบันด้านการค้าชายแดน หรือการค้าระหว่างประเทศ หรือ โลจิสติกส์ โดยนำองค์ความรู้แต่ละด้านที่ได้เรียนมาวิเคราะห์และอภิปรายกันในชั้นเรียน
B32 สหกิจศึกษา	การบูรณาการความรู้ที่ได้ศึกษามาโดยปฏิบัติงานในสถานประกอบการจริงตามสายวิชาชีพและความเชี่ยวชาญของสาขา ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของกระบวนการสหกิจศึกษาเป็นระยะเวลา 4 เดือน ด้วยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถานประกอบการ การวางแผนปฏิบัติงาน การคัดเลือกนิสิต การนิเทศงาน และการประเมินผลปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดทักษะในการปฏิบัติงานการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์และการค้าชายแดน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสถานประกอบการ และรายงานผลการปฏิบัติงาน สรุปความรู้และประโยชน์ที่ได้รับจากการทำงาน ตลอดจนเผยแพร่ผลงานที่ทำระหว่างปฏิบัติงาน ผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกลุ่มนิสิต
B33 ซอฟต์แวร์ สำเร็จรูปใน สำนักงาน	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมประยุกต์ในสำนักงาน ทักษะในการใช้โปรแกรมประยุกต์ที่ใช้แพร่หลายในสำนักงาน โปรแกรมประมวลผลคำ โปรแกรมตารางคำนวณ โปรแกรมนำเสนอผลงาน โปรแกรมการจัดการฐานข้อมูล ซอฟต์แวร์ด้านการสื่อสารในองค์กร และโปรแกรมอื่น ๆ ที่น่าสนใจและการเลือกใช้โปรแกรมให้เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ
B34 การจัดการการ ดำเนินงาน	บทบาทและหน้าที่ของการผลิตและการดำเนินงาน กลยุทธ์การผลิตและการดำเนินงาน การจัดการโซ่อุปทาน การเลือกทำเลที่ตั้ง การวางผังสถานประกอบการ การวิเคราะห์วิธีการทำงานและระบบงาน การวางแผนการผลิตและการดำเนินงาน การออกแบบผลิตภัณฑ์และการให้บริการ การออกแบบกระบวนการผลิตและการดำเนินงาน การจัดการวัตถุดิบและสินค้าคงเหลือ การจัดการและการควบคุมการผลิตและการดำเนินงาน การควบคุมคุณภาพและการนำตัวแบบทางคณิตศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการจัดการดำเนินงาน โปรแกรมเชิงเส้น รูปแบบการพยากรณ์ ทฤษฎีการตัดสินใจ ปัญหาการขนส่ง ปัญหาการมอบหมายงาน รูปแบบสินค้าคงคลัง ทฤษฎีคิว เทคนิคการวางแผนและการควบคุมโครงการ

ตารางที่ 2-6 (ต่อ)

ชื่อวิชา	คำอธิบายรายวิชา
B35 การจัดการ เชิงกลยุทธ์	การจัดการเกี่ยวกับทิศทางในอนาคตของธุรกิจจากแง่มุมของผู้บริหารระดับสูง เพื่อให้ธุรกิจสามารถอยู่ได้ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกตลอดเวลา โดยการวิเคราะห์ห้วงค์กรภาพรวมทั้งตั้งแต่ จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคของธุรกิจ การกำหนด ภารกิจ นโยบาย เป้าหมายการ จัดทำแผนกลยุทธ์ของธุรกิจในระดับต่าง ๆ การดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน และการควบคุมและประเมินผลอย่างเหมาะสมเพื่อให้ธุรกิจบรรลุเป้าหมาย เครื่องมือและเทคนิคในการจัดการเชิงกลยุทธ์ การศึกษากรณีศึกษาในการ จัดการเชิงกลยุทธ์ ตลอดจนจรรยาบรรณของผู้บริหารในการจัดการธุรกิจ
B36 ระเบียบวิธีวิจัย ทางธุรกิจ	ความสำคัญของการวิจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานธุรกิจ ลักษณะของวิจัยด้าน การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การเลือกปัญหาในการวิจัย การกำหนดวัตถุประสงค์ การตั้งสมมติฐาน การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล สถิติเบื้องต้นและการอ่านผลสถิติที่ใช้ การเขียน รายงาน การอภิปรายผลและการนำเสนอผลการวิจัย

จากการสังเคราะห์ข้อมูลของ 1. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2. การค้าชายแดนกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ 3. การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในระดับปริญญาตรี พบว่า กลุ่มวิชาที่เรียนทางธุรกิจ จะประกอบด้วย 5 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่

1. การตลาด-การขาย
2. การผลิต-การบริการ
3. การบัญชี-การเงิน
4. การบริหารทรัพยากรบุคคล
5. การสร้างเครือข่ายธุรกิจ ดังนี้

ตารางที่ 2-7 ชื่อวิชาบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการกับกลุ่มวิชาด้านธุรกิจ

ชื่อวิชา	กลุ่มวิชาที่เรียนทางด้านธุรกิจ
A3, 4, 14, 16, 20, 27, 33, 34	การตลาด-การขาย
A5, 21, 22, 23, 25, 29	การผลิต-การบริการ
A1, 2, 6, 8, 9, 15, 31	การบัญชี-การเงิน
A7, 18, 19, 30, 32	การบริหารทรัพยากรบุคคล-การบริหารองค์กร
A10, 11, 12, 13, 17, 24, 26, 28	การสร้างเครือข่ายธุรกิจ

ตารางที่ 2-8 ชื่อวิชา หลักสูตรการจัดการ โลจิสติกส์และการค้าชายแดนกับกลุ่มวิชาด้านธุรกิจ

ชื่อวิชา	กลุ่มวิชาที่เรียนทางด้านธุรกิจ
B2, 13, 16, 21, 22, 24, 29, 30, 31	การตลาด-การขาย
B4, 10, 13, 15, 18, 19, 28, 35	การผลิต-การบริการ
B14, 23, 34	การบัญชี-การเงิน
B1, 7, 11, 12, 20, 27, 32, 33, 36	การบริหารทรัพยากรบุคคล-การบริหารองค์กร
B3, 5, 6, 8, 9, 17, 25, 26	การสร้างเครือข่ายธุรกิจ

ดังนั้น เมื่อนำข้อสังเคราะห์ของวรรณกรรมอาจนำมารวบรวมได้ ดังนี้

1. กลุ่มวิชาเรียนด้านการตลาด-การขาย
2. กลุ่มวิชาเรียนด้านการผลิต-การบริการ
3. กลุ่มวิชาเรียนด้านการบัญชี-การเงิน
4. กลุ่มวิชาเรียนด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล-การบริหารองค์กร
5. กลุ่มวิชาเรียนด้านการสร้างเครือข่ายธุรกิจ

แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

กลยุทธ์สู่การปฏิบัติการชั้นเลิศ (The execution premium)

ในปี ค.ศ. 2008 Kaplan and Norton ได้พัฒนา Strategy maps และ Balanced scorecard เข้ามาสู่ระบบการจัดการกลยุทธ์ (Strategic management system) สำหรับบูรณาการการวางแผน

กลยุทธ์และการปฏิบัติการด้านการดำเนินการ ด้วยเหตุผลหลัก ๆ อยู่ 2 ประการ เป็นอย่างน้อย คือ

1. การจัดการกลยุทธ์ต้องเข้าใจว่าเป็นระบบการจัดการที่ครบวงจร ตั้งแต่การพัฒนา
กลยุทธ์ไปจนถึงการกำกับและติดตาม ซึ่ง Kaplan and Norton เรียกว่า “Closed-loop management
system”

2. การจัดทำหรือการกำหนดกลยุทธ์ (Strategy formulation) ที่มีประสิทธิภาพนั้นเกิดขึ้น
ได้จากการเลือกเครื่องมือทางกลยุทธ์อย่างเหมาะสมหรือ “Strategy formulation tools” นั่นคือ ที่มา
ของ “กลยุทธ์สู่การปฏิบัติขั้นเลิศ” หรือ “The execution premium”

Kaplan and Norton (2008) อธิบายไว้ว่า ระบบการจัดการอย่างครบวงจรนี้ เป็นการบูรณา
การเครื่องมือทางกลยุทธ์ที่ช่วยให้บริษัทได้มีกระบวนการปฏิบัติการทางกลยุทธ์ (Strategy
execution processes) ใน 6 ขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย

1. การพัฒนากลยุทธ์ (Develop the strategy)
2. วางกลยุทธ์ (Plan the strategy)
3. การจัดวางทั้งหน่วยงานและพนักงานเข้ากับกลยุทธ์ (Align organizational with the
strategy)
4. แผนปฏิบัติการ (Plan operations) ที่มีการกำหนดลำดับความสำคัญในกระบวนการ
จัดการและการจัดสรรทรัพยากรที่จะเป็นการส่งมอบกลยุทธ์
5. กำกับติดตามและการเรียนรู้ (Monitor and learn) จากกลยุทธ์และการปฏิบัติ
6. ทดสอบและปรับกลยุทธ์ (Test and adapt the strategy)

Kaplan and Norton (2008) เสนอในกลยุทธ์สู่การปฏิบัติขั้นเลิศ มี “โมเดลกระบวนการ
พัฒนากลยุทธ์ (The strategy development process model)” ในกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ดังกล่าว
ได้กล่าวถึง 3 เรื่อง ที่ธุรกิจต้องทบทวน ดังนี้

การทำความเข้าใจในวิสัยทัศน์ คุณค่าและภารกิจ ในเรื่องนี้ Kaplan and Norton มองว่า
ภารกิจ (Mission) ต้องมีความชัดเจนมาก่อน การทำความเข้าใจในวิสัยทัศน์ คุณค่าและภารกิจนี้
ต้องเห็นพ้องกันในระดับที่สูงเกี่ยวกับแนวของจุดประสงค์องค์กรและการจัดทำภารกิจ เป็นการ
บอกจุดประสงค์ในทิศทางขององค์กร วิสัยทัศน์ที่ Kaplan and Norton กล่าวถึงเป็นเรื่องของภาพ
ในอนาคตที่องค์กรอยากเห็นหรืออยากไปให้ถึง เป็น “จุด” (อาจใช้คำว่า “ทิศทาง” ได้) ไกลๆ ที่
ต้องการทำให้มีความชัดเจน และอนาคตที่ธุรกิจอยากจะเป็น

ความชัดเจนในการกำหนดวิสัยทัศน์ คุณค่า ภารกิจ สิ่งที่เป็นข้อกังขาอย่างที่สอง คือ
ในทางทฤษฎีของกลยุทธ์แล้วมีการอธิบายกันมานานว่า “วิสัยทัศน์นั้นมีองค์ประกอบหลักอยู่ 3
องค์ประกอบ ด้วยกัน คือ

1. คุณค่า (Value) เป็นสิ่งที่องค์กรยึดปฏิบัติหรือสิ่งที่องค์กรเชื่อแล้วถ่ายทอดไปสู่คนแต่ละรุ่น ซึ่งสุดท้ายแล้วสิ่งนี้จะกลายเป็น “วิถีชีวิตขององค์กร” (Corporate value)”

2. ภารกิจ (Mission) คือ สิ่งที่องค์กรต้องทำทั้งปัจจุบันและในอนาคตเพื่อให้วิสัยทัศน์เป็นจริง ซึ่งสิ่งที่องค์กรต้องทำ อาทิ ทำในเรื่องของผลิตภัณฑ์และบริการ การสร้างและรักษาลูกค้า การจัดการทรัพยากรทั้งหมด สรุปง่าย ๆ ว่า สิ่งที่องค์กรต้องทำนั้นเป็นการบอกให้รู้ถึง “แนวคิดธุรกิจ” หรือ “Business concept”

3. เป้าหมาย (Goal) เป็นตัวเลข หรือปริมาณในระยะยาวขององค์กรที่ต้องการทำให้บรรลุผลสำเร็จตามสิ่งที่องค์กรต้องทำทั้งปัจจุบันและอนาคตเพื่อให้วิสัยทัศน์เป็นจริง

ดังนั้น ประเด็นของ “การทำความเข้าใจในวิสัยทัศน์ คุณค่าและภารกิจ” ที่ Kaplan and Norton เสนอมาใน The execution premium ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ มิฉะนั้น จะเกิดความไขว้เขวและการกำหนดกลยุทธ์ไม่สามารถนำไปสู่การจัดการได้เป็นเลิศ หรือปฏิบัติการชั้นเลิศได้อย่างแท้จริง

ในการวิเคราะห์การจัดทำกลยุทธ์และการกำหนดกลยุทธ์ ประเด็นนี้ เป็นสิ่งปกติที่ธุรกิจจะต้องดำเนินการอยู่แล้ว ประเด็นที่จะต้องพิจารณา คือ อย่างแรก การวิเคราะห์การจัดทำกลยุทธ์ที่ Kaplan and Norton เสนอ “PESTEL” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ที่ประกอบด้วย P-การเมือง E-เศรษฐกิจ S-สังคม T-เทคโนโลยี E-สภาพแวดล้อม L-ข้อกฎหมาย

สุดท้าย การทบทวนวิสัยทัศน์ คุณค่า ภารกิจ ควรจะจัดทำก่อนหรือภายหลังที่ธุรกิจได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรเป็นที่เรียบร้อยแล้วถ้าทบทวนก่อนมาวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายหลัง จะได้ประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์หรือไม่อย่างไร ทั้งหมดนี้แนวคิดวิเคราะห์และทำความเข้าใจในเรื่องการจัดทำกลยุทธ์แนวใหม่

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (PESTLE Analysis)

PESTLE Analysis คือ เครื่องมือที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจ “ภาพรวม” ของสภาพแวดล้อมพื้นที่ที่กำลังจะเข้าไปดำเนินงานด้านธุรกิจและคิดเกี่ยวกับโอกาสและภัยคุกคามที่อยู่ภายในพื้นที่ธุรกิจใหม่ซึ่งจะต้องทำการค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของในพื้นที่ใหม่และจะต้องคิดวางแผนเพื่อหาประโยชน์จากโอกาสและพยายามลดภัยคุกคามลงให้ได้ PESTLE Analysis จะช่วยในด้านการวิเคราะห์การเมืองเศรษฐกิจสังคม เทคโนโลยีสถานะแวดล้อมและกฎระเบียบ ซึ่งหัวข้อเหล่านี้จะใช้นั้นขั้นตอนแรกเพื่อระดมความคิดในลักษณะระดับของภูมิภาคและระดับประเทศ หลังจากนั้น นำข้อมูลที่ได้ผ่านการวิเคราะห์ แล้วมาสรุปผลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานภายในองค์กร สำหรับการที่จะเข้าไปเปิดตลาดใหม่ในพื้นที่ซึ่งไม่ทำธุรกิจมาก่อน (เอกกมล เอี่ยมศรี, 2555)

การวิเคราะห์สภาพพื้นที่ภายนอก (Bright Hup PM Project Management, 2011)

ประกอบไปด้วย

1. Politics การเมือง
2. Economic เศรษฐกิจ
3. Social/ culture สังคม/ วัฒนธรรม
4. Technological เทคโนโลยี
5. Ecological สภาพแวดล้อม
6. Legal กฎระเบียบ

ตัวอย่างแบบการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ PESTLE Analysis

P: การเมือง ได้แก่ Trading policies เงินช่วยเหลือกลุ่มสนับสนุนจากนานาชาติสงคราม/ ความขัดแย้ง นโยบายของรัฐบาล ระยะเวลาของการคงอยู่ของรัฐบาล ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ/ ทศนคติ การก่อการร้าย แนวโน้มทางการเมือง ความเป็นผู้นำของรัฐ โครงสร้างของหน่วยงานราชการ ปัญหาทางการเมืองภายใน ผู้ถือหุ้น/ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและความต้องการ

E: เศรษฐกิจ สถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบัน แนวโน้มเศรษฐกิจ แนวโน้มเศรษฐกิจต่างประเทศ ปัญหาด้านการเก็บภาษี การเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษีเฉพาะกับผลิตภัณฑ์/ บริการ ประเด็นฤดูกาล/ เดือน วงจรตลาดและรอบการค้าอุตสาหกรรม ปัจจัยเฉพาะเส้นทางการตลาดและการกระจายสินค้า พฤติกรรมลูกค้า การค้าระหว่างประเทศ/ ปัญหาทางการเงินการว่างงาน/ การเติบโตของงาน อัตราแลกเปลี่ยนภาษีศุลกากร อัตราเงินเฟ้อ

S: สังคม ทศนคติของผู้บริโภคและความคิดเห็นภาพรวมสื่อต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายที่มีผลต่อปัจจัยทางสังคม Brand ของบริษัท ธุรกิจ พฤติกรรมการซื้อสินค้า/ บริการ เหตุการณ์ที่สำคัญ ๆ และมีอิทธิพล แนวโน้มการซื้อและการเข้าถึง ปัจจัยด้านชาติพันธุ์/ ศาสนา การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ประเด็นด้านจริยธรรมประชากร (อายุเพศ เชื้อชาติ ขนาดครอบครัว) การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต จำนวนประชากรในท้องถิ่น การศึกษาความหลากหลายของลูก้า การอพยพของประชากร สุขภาพ มาตรฐานการครองชีพ แนวโน้มที่อยู่อาศัย โมเดลแฟชั่น และแนวโน้มทัศนคติของคนในทีมงาน กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนอาชีพ ทศนคติพนักงานรูปแบบการจัดการวัฒนธรรมองค์กร การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา

T: เทคโนโลยี การพัฒนาเทคโนโลยีการแข่งขัน เงินทุนวิจัยเทคโนโลยี/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี/ การแก้ไขปัญหา ครอบคลุมหมดอายุของเทคโนโลยี กำลังการผลิตและเทคโนโลยีการผลิตสารสนเทศ และการสื่อสารกลไกการซื้อของผู้บริโภค/ เทคโนโลยี การสื่อสารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายด้านเทคโนโลยี ศักยภาพด้านนวัตกรรม การเข้าถึง

เทคโนโลยี เช่น การออกใบอนุญาต สิทธิบัตรทรัพย์สินทางปัญญา การติดต่อสื่อสารทั่วโลก สิ่งประดิษฐ์ใหม่ นวัตกรรมใหม่ ๆ การวิจัยด้านการตลาด พลังงานที่ใช้/ แหล่งที่มาอัตราการเสื่อมสภาพ สุขภาพ (ยา อุปกรณ์ ฯลฯ) ความก้าวหน้าด้านการผลิตอินเตอร์เน็ต การขนส่งไปโอ เทคโนโลยีพันธุศาสตร์ การรีไซเคิล E-learning เครื่องมือการทำงานร่วมกัน การเปลี่ยนแปลงของ Software

E: สิ่งแวดล้อม เชิงนิเวศปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ระดับชาติ ในประเทศ กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม มูลค่าของลูกค้า มูลค่าทางการตลาด ค่าของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ลงทุน ทัศนคติพนักงาน รูปแบบการจัดการ วัฒนธรรมองค์กร ขวัญ และกำลังใจพนักงาน ความผูกพันของบุคลากร ปัจจัยพื้นฐานของโครงการ

L: กฎหมาย รูปแบบกฎหมายในปัจจุบัน การออกกฎหมายในอนาคต กฎหมายระหว่างประเทศ หน่วยงานที่กำกับดูแล และกระบวนการกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม กฎหมายการจ้างงาน การคุ้มครองผู้บริโภค กฎระเบียบเฉพาะอุตสาหกรรม กฎระเบียบด้านการแข่งขัน

แนวคิด และทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตรคำว่า “หลักสูตร”

ที่มาของคำว่า หลักสูตร (Curriculum) ที่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการกำหนดและความต้องการให้ผู้เรียนได้ศึกษาซึ่ง ศิวพรรณ วิสุวรรณ (2553) ได้สืบค้นที่มาของรากศัพท์ คำดังกล่าวมาจากภาษาละตินว่า “Currere” อันหมายถึง สนามแข่ง ที่ผู้คนส่วนใหญ่ได้ตีขลุมความคิดดังกล่าวนั้นมีลักษณะเป็นสนามแข่งกันอย่างจริงจังของบรรดาผู้เรียนทั้งหลาย ต้องแข่งขันกันเรียนให้สำเร็จ การศึกษาเพื่อที่จะได้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตร โดยเฉพาะในปัจจุบันฐานความคิดเดิมเกี่ยวกับหลักสูตรก็ยังยึดมั่นอยู่ว่า “หลักสูตร” คือ สนามแข่งอันประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ ที่นักเรียนจะต้องเรียนให้ประสบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา นอกจากนี้ ศิวพรรณ วิสุวรรณ ยังได้สรุปถึงนิยามความหมายของหลักสูตรกล่าวไว้ว่า คือ วิธีการเตรียมความพร้อมและการสร้างผลผลิตให้แก่สังคม ซึ่งก็คือ เยาวชนเพื่อออกไปรับใช้สังคมในภายภาคหน้า โดยอธิบายถึงใจความต่อการมีหลักสูตรไว้ว่า (ศิวพรรณ วิสุวรรณ, 2553)

1. เนื้อหาที่สถานศึกษาจัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษาจนสำเร็จการศึกษา และได้รับประกาศนียบัตรในหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง เช่น หลักสูตรสังคม หลักสูตรพลศึกษา ฯลฯ
2. เค้าโครงทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเจาะจงเฉพาะที่ต้องสอน โดยสถานศึกษาได้จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้มีความรู้จนจบชั้น หรือได้รับประกาศนียบัตรเพื่อให้สามารถได้ศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพต่อไป

3. กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ กำหนดไว้ภายใต้การแนะนำของสถานศึกษา การจัดการ หลักสูตรในรูปแบบดังกล่าวที่โรงเรียนหรือสถานศึกษามีเป้าประสงค์ให้นักเรียนรับประสบการณ์ การเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้มีพัฒนาการอย่างรอบด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญาและจิตใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถของตนให้ก้าวไปสู่ศักยภาพสูงสุด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปสู่การปฏิบัติได้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ท่ามกลางสังคมได้อย่างมีความสุข ในขณะที่มุมมองจากนักการศึกษาได้ให้นิยามความหมาย ไว้หลากหลายนิยามไว้ ดังนี้

ไตรรัตน์ กาญจนารัตน์ (2541, หน้า 24) สรุปคำว่าหลักสูตรไว้ว่า คือ การประมวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดขึ้นให้ผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมดนั้นมีผลทำให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้เป็นไปตามที่สถานศึกษาและผู้เรียนต้องการ เพื่ออิงไปตามสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันและความต้องการของสังคม

บุญชม ศรีสะอาด (2546, หน้า 7) คำว่าหลักสูตร มีความหมายที่หลากหลาย และสามารถจัดแบ่งเป็นกลุ่มหลักได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มที่พิจารณาว่าหลักสูตรเป็นสิ่งที่คาดหวัง หมายความว่าหลักสูตร คือ วิชาและเนื้อหารายวิชา หลักสูตรที่เป็น โปรแกรมการศึกษา เป็นเอกสาร ซึ่งก็คือหลักสูตรแม่บท (2) กลุ่มที่เข้าใจว่าหลักสูตรเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง หมายความว่าหลักสูตร คือ ประสบการณ์ และ (3) กลุ่มที่มองว่าหลักสูตรครอบคลุมทั้งสองกลุ่มดังที่กล่าวมาในข้างต้น

ยุทธศักดิ์ สมแสน (2553) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ว่า

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาสาระที่ใช้สอน
2. หลักสูตร คือ การประมวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้
3. หลักสูตร คือ กิจกรรมการเรียนการสอน
4. หลักสูตร คือ ความมุ่งหวังทางสังคมที่ผู้เรียนพึงได้รับ
5. หลักสูตร คือ สื่อกลางหรือวิถีทางนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมาย
6. หลักสูตร คือ ข้อพันธะผูกพันระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและสิ่งแวดล้อม (ยุทธศักดิ์ สมแสน, 2553, หน้า 5-16)

ดังนั้น หากจะอนุมานสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการจัดมวลประสบการณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้บรรลุผลตามศักยภาพของตนเองทั้งด้านร่างกายอารมณ์ สังคมและจิตใจ และดำรงชีวิตได้อย่างปกติอย่างมีความสุข (ยุทธศักดิ์ สมแสน, 2553, หน้า 26-27)

ในขณะที่ชุดคำอธิบายคำว่า หลักสูตร หมายถึง เนื้อหา กระบวน กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดไว้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดการพัฒนาทักษะ รวมทั้ง มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติในทาง

ที่เหมาะสมหรือดีขึ้น และเป็นการริดิเค้นศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพออกมาให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีการจัดระดับการศึกษาเริ่มต้นตั้งแต่ระดับชั้นก่อนวัยเรียน ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา หรือการจัดให้มีการศึกษานอกระบบ สำหรับบุคคลที่ยังขาดเงื่อนไข ความพร้อมในการศึกษาตามระบบปกติ รวมถึง การฝึกอบรมทั้งระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้น หลักสูตร ก็คือ แผนและแนวทางในการจัดการศึกษาที่สำคัญของชาติ หน่วยงาน ตลอดจนบุคคลที่สัมพันธ์กับการศึกษาในทุกระดับ เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษา อันนำไปสู่เครื่องหมายของการบ่งชี้ทิศทางในการพัฒนาคุณภาพของความเป็นมนุษย์ ซึ่งทั้งนักการศึกษา หรือผู้สอนต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างถ่องแท้ โดยไม่สามารถมองข้ามผ่านเลยไปได้ (ทักษิณา เครือหงส์, 2550, หน้า 14)

ในขณะที่นักศึกษาศาสตร์ต่างประเทศอย่าง Uys and Gwele (2005) ได้สรุปนิยามของหลักสูตรตามมุมมองของกลุ่มตนไว้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องยืนยันในการทำหน้าที่รับผิดชอบต่อการให้การศึกษาต่อสังคม เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักและแก้ปัญหาจากเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตร อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข เพราะในแต่ละหลักสูตรต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดเนื้อหาต้องการให้ผู้เรียนได้รับทราบอะไร เรียนรู้สิ่งใดในหลักสูตร รวมถึงการระบุเทคนิควิธีการเรียนรู้ อาทิ การสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาที่เรียน การตั้งคำถามในแต่ละบทเรียนที่ผู้เรียนจะได้รับ หรือการวางขอบเขตหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบตามความเหมาะสมของการเรียนรู้ อีกทั้งต้องมีการตั้งคำถามข้อสงสัย นอกเหนือเนื้อหาที่เรียนในหลักสูตร การเรียนรู้เพื่อค้นหาคำตอบที่แท้จริง ซึ่งแม้คำตอบเหล่านั้นจะมีที่มาของความเห็นจากแหล่งเรียนรู้ที่ต่างกัน ดังนั้น หลักสูตรจึงจำเป็นต้องมีเนื้อหาที่สัมพันธ์กับความเป็นไปและสอดคล้องกับสังคมด้วย (Uys & Gwele, 2005, p. 11)

การพัฒนาหลักสูตร

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร คือ การจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่หรือมีการปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น รวมถึงกระบวนการวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียน โดยให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตรงตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา (Uys & Gwele, 2005, p. 30)

สำหรับการพัฒนาหลักสูตร จำเป็นอย่างยิ่งต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลักสูตร อันจะหมายถึงว่า การพัฒนาหลักสูตรที่เกิดขึ้นจักผลิตผู้เรียนออกมาในรูปแบบใด โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบดังต่อไปนี้ (สมพร หลิมเจริญ, 2552, หน้า 88)

1. แนวคิดหลักการของหลักสูตรเป็นการกำหนดแนวคิดของการพัฒนาตัวผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์หลักสูตรที่ได้ระบุไว้
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือ การระบุความมุ่งหวังต้องการให้ผู้เรียนมีศักยภาพหรือเกิดทักษะในด้านใดบ้าง
3. โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร คือ โครงสร้างเนื้อหา ที่ระบุถึงหน่วยกิจกรรมเพื่อเป็นเครื่องมือในการเร้ากระตุ้นแก่ผู้เรียน มีการพัฒนาสอดคล้องตรงตามกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาศักยภาพของตนให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้
5. สื่อการเรียนรู้ คือ อุปกรณ์สื่อที่ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมการยกระดับการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
6. การวัดและการประเมินผล คือ กระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสู่การตรวจสอบว่า ผู้เรียนได้บรรลุตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด อีกทั้งข้อมูลผลที่ได้รับจักนำไปใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจ สำหรับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีความครอบคลุมมากขึ้น

เช่นเดียวกัน กับการจัดกลุ่มองค์ประกอบและสาระสำคัญของหลักสูตรที่ ฐิตาภรณ์ ฐานปัญญา (2554) ได้สรุปนิยามจากผลงานของ พิสมัย ถิกะแก้วไว้ที่น่าสนใจว่า หลักสูตรจำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 4 ด้าน ด้วยกัน ได้แก่

1. จุดมุ่งหมาย (Objectives) คือ การกำหนดทิศทางของระบบการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองไปตามคุณลักษณะพึงประสงค์ด้านต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมนั้น ๆ ซึ่งการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรในแต่ละครั้ง ต้องสังวรถึงข้อมูลพื้นฐานของสังคม ดังนั้น การที่สังคมจะได้รับประโยชน์จากรู้จักวิธีการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของสังคมต่อผู้เรียน ดังนั้น จุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องกำหนดการจัดการนโยบายการศึกษาของชาติให้สัมพันธ์สอดคล้องกัน
2. เนื้อหา (Content) เป็นสาระสำคัญที่ถูกกำหนดไว้ในหลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาที่กำหนดไว้ต้องมีรายละเอียดเพียงพอ ที่ต้องป้อนแนวคิด ความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยมและทัศนคติผนวกเข้าหากัน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาในด้านความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ในสังคมนั้น ๆ โดยผู้เรียนสามารถดำรงวิถีชีวิตของตนเองได้อย่างสงบสุข

3. การนำหลักสูตรไปใช้ประโยชน์ (Curriculum implementation) เป็นกิจกรรมที่จะแปลงหลักสูตรให้ไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งกิจกรรมของหลักสูตรนั้นมีรูปแบบหลายลักษณะ โดยกิจกรรมที่สำคัญที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอน หรือการจัดการเรียนการสอน ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ในฐานะเป็นผู้กำหนดและดำเนินกิจกรรม ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งผลสัมฤทธิ์จะเกิดขึ้นได้หรือไม่ ครู คือ ตัวแปรที่สำคัญที่สุด หากผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบมาอย่างดี หลักสูตรนั้นย่อมส่งผลให้กิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น

4. การประเมินผล (Evaluation) คือ ตัวบ่งชี้ว่าหลักสูตรนั้นจะประสบความสำเร็จหรือเกิดสัมฤทธิ์ผลมากเพียงใด การวัดและประเมินผลผู้เรียนจะส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ข้อมูลและผลลัพธ์การประเมินผลดังกล่าวนี้ จะกลายเป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรในครั้งต่อไป

ทั้งนี้ ในงานศึกษาของสุนีย์ ภูพันธ์ (2546, หน้า 30) ยังได้สังเคราะห์การพัฒนาหลักสูตรไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะแก่ระบบการศึกษาไทยไว้ ดังนี้

- ก. สังคมและวัฒนธรรม
- ข. เศรษฐกิจ
- ค. การเมืองการปกครอง
- ง. การสะท้อนสภาพปัญหาและการหาวิธีแก้ปัญหาสังคม
- จ. การพัฒนาเทคโนโลยี
- ฉ. การประเมินสภาพสังคมในอนาคต
- ช. บุคคลภายนอกและนักวิชาการในแต่ละสาขา
- ซ. ชุมชน โรงเรียน สถานศึกษาที่ตั้งอยู่
- ฌ. ประวัติศาสตร์ของการศึกษา และหลักสูตรในอดีต
- ฎ. ธรรมชาติของความรู้
- ฏ. ปรัชญาการศึกษา
- ฎ. ด้านจิตวิทยา

สังด์ อุทรานันท์ (2532, หน้า 31-33) ได้อธิบายความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ 9 ข้อ ดังนี้

1. การออกแบบหลักสูตร ซึ่งมีอยู่ด้วยกันอยู่ 2 นิยามความหมาย ได้แก่ มีกระบวนการในการเลือกองค์ประกอบต่าง ๆ ตลอดจนเทคนิควิธีการต่าง ๆ ทั้งหมด ในการจัดทำหลักสูตร และมีลักษณะของการจัดทำเนื้อหาสาระและมวลประสบการณ์ในหลักสูตร

2. การจัดหลักสูตร มีความหมายความหมาย ละม้ายคล้ายคลึงการออกแบบหลักสูตรทุกประการ

3. การร่างหลักสูตร คือ การดำเนินการจัดทำหลักสูตรและมีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรเท่านั้น โดยไม่นับรวมการผลิตเอกสารให้ผู้เรียน

4. การจัดทำหลักสูตร คือ หัวใจการผลิตที่มีความสำคัญที่สุด เพราะจะเป็นกุญแจสำคัญในการกำหนดลักษณะการทำงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักสูตร

5. การสร้างหลักสูตร มีความหมายเชิงทับซ้อนใกล้เคียงกับคำว่า “การร่างหลักสูตร” ซึ่งมักจะ หมายถึง การสร้างรายวิชาที่มีความหมายแคบกว่าการจัดทำหลักสูตรในคำศัพท์รูปแบบอื่น

6. การจัดการหลักสูตร คือ การบริหารงานเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้เกิดการบังคับใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การปรับปรุงหลักสูตร คือ การนำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วมาปรับใช้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเน้นการปรับเปลี่ยนเป้าหมายของหลักสูตรมากกว่าการปรับปรุงกระบวนการทำงานของหลักสูตร

8. การแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร มีความคล้ายคลึงกับการปรับปรุงหลักสูตร แต่มีความแตกต่างในรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งจะออกมาในรูปแบบเป็นการปรับเพิ่ม ถอนเป็นบางรายวิชา

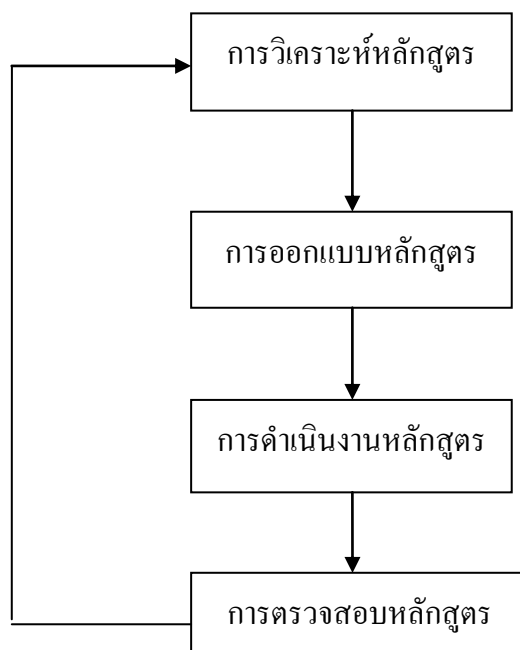
9. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร คือ การแก้ไขจากหลักสูตรที่เคยมีมาอยู่แล้ว ไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างใหม่ทั้งหมดของหลักสูตร

ในขณะที่ความหมายของ Tubsree and Bunsong (2013, p. 33) ได้อธิบายไว้ว่าการวางแผนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษา ที่ระบุกิจกรรมการเรียนการสอน โดยที่ผู้สอนเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะทำการสอนให้ผู้เรียน เรียนรู้อะไร ทั้งนี้ มาจากการตัดสินใจของผู้สอนเป็นผู้กำหนด ซึ่งจะพิจารณาตามองค์ประกอบความเหมาะสมของการพัฒนาตามวัย วุฒิภาวะของผู้เรียนให้ป็นสำคัญ

โดยในปัจจุบันนักการศึกษา ได้เสนอแนะขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรมายังผู้บริหารสถานศึกษา และถ่ายทอดแนวคิดไปยังครูผู้สอน มีลำดับขั้นตอนทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวิเคราะห์ความต้องการ
2. การกำหนดวัตถุประสงค์
3. การคัดเลือกเนื้อหาสำหรับหลักสูตร
4. การจัดการเนื้อหาหลักสูตร
5. การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. การจัดการตามประสบการณ์การเรียนรู้
7. การประเมินผลและวิธีการประเมินผล

นอกจากนี้ ในงานวิชาการของเขาทั้งสอง ยังได้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาหลักสูตร มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักการศึกษาต้องมีการประเมินติดตามการใช้หลักสูตรว่า มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร มีความแตกต่างไปจากอดีตเพียงใด มีการทำงานเป็นกระบวนการ ตามผังกลไก ดังนี้

ภาพที่ 2-1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร (Tubsree & Bunsong, 2013)

จากผังการกระบวนการทำงานหมายเลข 1 มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ซึ่งประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ การออกแบบ การดำเนินการ และการตรวจสอบหลักสูตร โดยในขั้นตอนแรก คือ การวิเคราะห์ความต้องการของสังคม ของผู้เรียนว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใด ในขั้นตอนที่สอง คือ การออกแบบหลักสูตร ต้องระบุจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้มีความชัดเจน รวมถึงการกำหนดวัสดุ ทรัพยากรสำหรับการพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนต่อไป ได้แก่ การดำเนินการของหลักสูตร และขั้นตอนสุดท้าย คือ การตรวจสอบมาตรฐานของหลักสูตร ซึ่งต้องมีตัววิเคราะห์ ประเมินหลักสูตรแบบย้อนกลับว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจเป็นอย่างไร มีข้อบกพร่องหรือไม่ ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรในระดับต่อไป

ดังนั้น หากจะสรุปความหมายของการพัฒนาหลักสูตร พอจะอนุมานได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจที่สำคัญ ขึ้นอยู่กับว่าผู้ใช้นำเอาไปปฏิบัติใช้ในบริบททางสังคมได้อย่างไร ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่า วัตถุประสงค์ต้องการเน้นให้ผู้เรียนเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง

แก้ไขจากหลักสูตรที่มีอยู่แล้วไปสู่ในทิศทางที่ดีขึ้น หรือมีการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่จากเดิมที่สถานศึกษาไม่เคยมีหลักสูตรเดิมใช้มาก่อนแล้ว (รัฐศาสตร์ สุขสวัสดิ์, 2550, หน้า 29)

พัฒนาการหลักสูตรการศึกษาของไทยสู่ประชาคมอาเซียน

ภายหลังที่ประเทศไทยเข้าสู่เป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 กระทรวงศึกษาธิการได้สำรวจและเตรียมดำเนินการความพร้อมรองรับผลกระทบของกระแสการเข้ามาของเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะวาระที่สำคัญเร่งด่วนคือ การแก้ไขและลดความเหลื่อมล้ำของระบบการศึกษาในพื้นที่ชายแดนใต้ แต่มีใจเน้นเพียงปรับปรุงแก้ไขเฉพาะพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นพิเศษ แต่การให้ความสำคัญต่อแนวคิด “การศึกษา คือการเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันควบคู่กับการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ซึ่งในปี พ.ศ. 2556 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศทุ่มงบประมาณเพื่อพัฒนาการสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยให้สถานศึกษาเริ่มนำร่องใช้ในนโยบายตามโครงการ “จิตวิญญาณของอาเซียน” (Spirit of ASEAN) จำนวน 68 โรงเรียนทั่วประเทศ ที่ให้ความสำคัญในการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาของชาติสมาชิกอาเซียนในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ให้งบประมาณแก่โรงเรียนในโครงการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยแบ่งเป็นโครงการต่าง ๆ ดังนี้

1. โรงเรียนแบบ Sister school จำนวน 30 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่เน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ บวกกับภาษาในประเทศอาเซียนอีก 1 ภาษา โดยจะได้รับงบอุดหนุนในการทำกิจกรรมทางวิชาการจากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาของชาติในอาเซียนด้วย
2. โรงเรียนแบบ Buffer school มีจำนวน 24 โรงเรียน เป็นโรงเรียนเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เหมือนกับซิสเตอร์ สคูล แต่ต่างกันตรงที่ ภาษาประเทศสมาชิกอาเซียนจะเรียนภาษาประเทศที่มีพรมแดนติดกับที่ตั้งของโรงเรียน อาทิเช่น โรงเรียนในจังหวัดนราธิวาสที่มีพรมแดนเขตรอยต่อกับประเทศมาเลเซีย หรือ โรงเรียนในจังหวัดสุรินทร์ที่มีพื้นที่อาณาเขตกับประเทศกัมพูชา
3. โรงเรียนอาเซียน โฟกัส สคูล (ASEAN Focus school) มี 14 โรงเรียน คือ จุดมุ่งหมายเพื่อรักษาสภาพศูนย์การจัดการเรียนรู้ในด้านประชาคมการเมืองความมั่นคง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม รวมถึงสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติด้วย (Thithimadee, 2015, p. 22)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยได้หยั่งกระแสความคึกคักสู่การเตรียมพร้อมของทุกภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมต่อความเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการจึงต้องทำการบ้านและทบทวนอย่างรอบคอบถึงองค์ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน

ที่มีความพร้อมจริงหรือไม่ ซึ่งตารางข้อมูลการรับรู้ของชาติสมาชิกที่ได้ตั้งคำถามต่อความเข้าใจที่มีต่ออาเซียนได้แจ่มแจ้งเป็นตัวเลขร้อยละไว้ จากการสำรวจสอบถามจากประชากรในแต่ละประเทศ ดังต่อไปนี้ (Thithimadee, 2015, p. 22)

ตารางที่ 2-9 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน (Thithimadee, 2015)

ประเทศ	คำถาม:ทราบหรือไม่ อาเซียนก่อตั้งปีใด	คำถาม: รู้จักธงประจำ อาเซียนหรือไม่	ค่าเฉลี่ยของคำตอบ ที่ถูกต้อง
	ร้อยละที่ตอบถูก	ร้อยละที่ตอบถูก	
อินโดนีเซีย	65.6%	92.2%	78.9%
ลาว	68.4%	87.5%	77.95%
เวียดนาม	64.7%	81.3%	73%
บรูไน	44.3%	98.5%	71.4%
มาเลเซีย	53%	80.9%	66.95%
สิงคโปร์	47.8%	81.5%	66.95%
เมียนมา	32.5%	85%	58.75%
กัมพูชา	36.6%	63.1%	49.85%
ฟิลิปปินส์	37.8%	38.6%	38.2%
ไทย	27.5%	38.5%	33%

จากตารางที่ 2-9 พบว่าความรู้ความเข้าใจของประชาชนไทยที่มีต่ออาเซียนอยู่ในอันดับรองท้าย โดยไม่ทราบแม้แต่ปีที่ก่อตั้งอาเซียน หรือธงสัญลักษณ์ของอาเซียน ผลของร้อยละคำตอบทั้งสองคำถาม ประเทศไทยล้วนอยู่ในอันดับสุดท้าย เมื่อเปรียบเทียบกับสมาชิกประเทศในอาเซียน จึงเป็นผลลัพธ์ที่กระทรวงศึกษา ต้องรีบดำเนินการปฏิรูประบบการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนลงไปยังสถาบันการศึกษาทุกระดับ

สำนักงานกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้รับโจทย์ใหญ่ในการเตรียมความพร้อมต่อการผลิต สร้างผู้เรียนให้สามารถรับมือการเข้าสู่เป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงได้กำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนในการก้าวสู่ระยะเปลี่ยนผ่านไว้ดังนี้ (Thithimadee, 2015, p. 27)

1. มีความรู้ความเข้าใจตามที่ระบุในกฎบัตรอาเซียน ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ ประเด็นทางสังคม และวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศอาเซียน
2. มีความสามารถสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษและภาษาในกลุ่มประเทศอาเซียน)
3. มีความสามารถให้ข้อมูลและสื่อเทคโนโลยีอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์
4. มีความปรองดองสมานฉันท์ และรู้จักวิธีการแก้ปัญหาในทางสันติวิธี
5. สามารถร่วมงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข
6. ยอมรับและเคารพในวัฒนธรรมที่หลากหลาย
7. มีทักษะความเป็นผู้นำ
8. ตระหนักและให้ความสำคัญปัญหาทางสังคมและแสวงหาแนวทางแก้ไข
9. ยอมรับความมีคุณค่าความเท่าเทียมในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
10. แลกเปลี่ยนแนวคิดความรู้ต่อกัน
11. มีทักษะการคิดวิเคราะห์
12. มีการบริหารจัดการตนเอง
13. มีความภูมิใจในความเป็นคนไทย
14. แบ่งปันความรับผิดชอบในความเป็นชุมชนอาเซียน
15. ตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนอาเซียน
16. ดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยภายใต้หลักการบริหารงานธรรมาภิบาลและสันติ
17. ยอมรับความหลากหลายของการนับถือศาสนา
18. ดำเนินชีวิตภายใต้หลักการเศรษฐกิจพอเพียง

ดังนั้น การที่กระทรวงศึกษาธิการได้คาดหวังให้ผู้เรียนในทุกระดับได้เรียนรู้ตามหลักสูตรที่ได้ปรับเปลี่ยนเพื่อการรองรับการที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน ตามหลักการกฎบัตรอาเซียน ที่ต้องพร้อมรับกับความท้าทายเพื่อนำไปสู่ความคิดอันสร้างสรรค์ ซึ่งได้กำหนดออกเป็น 5 เป้าหมาย ไว้พร้อมกับรูปแบบผังข้างล่างไว้ ดังนี้

1. ความรู้เรื่องอาเซียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักชื่อ จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของโครงสร้างอาเซียน อันนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ ความสำเร็จและความท้าทายตามวัตถุประสงค์ของการกำเนิดอาเซียน
2. คุณค่าและอัตลักษณ์ความหลากหลาย มีเป้าหมาย ให้ผู้เรียนค้นพบความหลากหลายและความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่เหมาะสม

3. เชื่อมโยงโลกและท้องถิ่น ต้องการช่วยให้ผู้เรียนได้ตระหนักต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในภูมิภาคอาเซียนและพื้นที่ส่วนภูมิภาคอื่น ๆ บนโลก

4. สนับสนุนความเท่าเทียมและความยุติธรรม โดยมุ่งเน้นถึงความเท่าเทียมความยุติธรรมในกลุ่ม ประเทศอาเซียน ทั้งการเรียนรู้ด้านการเมือง วิทยาศาสตร์ ปรัชญาแนวคิดที่จะเป็นเครื่องมือให้แก่ผู้เรียน อันนำไปสู่การทำความเข้าใจในแต่ละเรื่องราว

5. ทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน เพื่อผู้เรียนได้ตระหนักถึงการใช้อยู่อย่างจำกัด เพื่อเรียนรู้การพัฒนาในการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน ควบคู่กับการอาศัยในชุมชนตนเอง และระหว่าง สมาชิกประเทศอาเซียน

การที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องมีองค์ประกอบเกื้อหนุนด้วยถึง 4 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 ได้แก่ ประชาชน ที่รวมถึงความเป็นปัจเจกบุคคล กลุ่มเชื้อชาติ รัฐบาลและความเป็นพลเมือง มรดกทางวัฒนธรรม ความปลอดภัยทางสาธารณสุข เพศ ตลอดจนजनบทบาทของผู้คนรุ่นต่าง ๆ ที่มีความเป็นครอบครัวและมีวัฒนธรรมอยู่คู่กัน

ด้านที่ 2 ได้แก่ สถานที่ ซึ่งแสดงออกเป็นทางกายภาพ สภาวะอากาศ อุณหภูมิ ระบบนิเวศ และพลวัตขับเคลื่อนทางธรรมชาติ

ด้านที่ 3 ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ ที่หมายถึงสิ่งปลูกสร้างที่สัมผัสได้ ที่ทำมาจากมนุษย์ ไม่ว่าจะงานศิลปะงานฝีมือ อาทิ งาน โบราณคดี หรือมาจากทรัพยากรทางธรรมชาติ

ประการสุดท้าย ได้แก่ ความคิด คือ คุณค่า ระบบความเชื่อ มุมมอง ปรัชญาและศาสนารูปแบบการปกครอง เทคโนโลยีและการประยุกต์การปรับนำมาใช้ประโยชน์

ซึ่งองค์ประกอบเกื้อหนุนทั้ง 4 ด้านนี้ จะช่วยให้ผู้สอนเกิดความสะดวกในการสกัดเนื้อหาเพื่อจัดแบ่งใส่บทเรียนตามความเหมาะสมของผู้เรียนรู้ตามช่วงชั้นของวัยการศึกษา และยอมกลายเป็นผลลัพธ์ที่พอคาดเดาได้ว่าผู้เรียนจักมีองค์ความรู้ตามหลักสูตรอาเซียน ที่ได้รับการอบรมบ่มเพาะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาของไทยได้เตรียมความพร้อมด้านการศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบนโยบายอาเซียนไว้ ดังนี้ (ไชยวัฒน์ คำเครื่อง, 2558, หน้า 33-34)

นโยบายที่ 1 คือ การเผยแพร่ด้านข้อมูลข่าวสาร การสร้างความพร้อมของครู คณาจารย์ บุคลากรด้านการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชนเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน ภายในปี พ.ศ. 2558

นโยบายที่ 2 คือ การพัฒนาศักยภาพเกี่ยวข้องกับผู้เรียน และประชาชนให้เกิดทักษะอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะความรู้ด้านภาษาอังกฤษ ภาษาประเทศเพื่อนบ้าน ทักษะด้านความชำนาญการ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเตรียมความพร้อม ซึ่งจะสอดคล้องกับการปรับตัวเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม ในการสร้างโอกาสทางงานทำของแรงงานไทย ตลอดจนการพิจารณาถึงแผนการผลิตกำลังคน

นโยบายที่ 3 การพัฒนาระดับมาตรฐานด้านการศึกษา เป็นการสนับสนุนการหมุนเวียนแลกเปลี่ยนของผู้สอนและผู้เรียนต่อกัน ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน อันหมายถึง การยอมรับคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกัน ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาทุกระดับ อาทิ การแลกเปลี่ยนกิจกรรมของเยาวชน การพัฒนาระบบสื่อการศึกษาทางไกล หรือ การศึกษาตลอดชีวิต การพัฒนาปรับปรุงด้านการศึกษาวิชาชีพ อาชีวศึกษาให้มีโครงการอบรมวิชาชีพในระดับขั้นต้น และขั้นสูงระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก

นโยบายที่ 4 ได้แก่ การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน เช่น การทำข้อตกลงการด้านการศึกษา ที่จะเป็นการลดช่องว่างและพัฒนามาตรฐานทางการศึกษาไปด้วยกัน โดยเฉพาะความคาดหวังการเปิดเสรีด้านแรงงาน เพราะฉะนั้น ความพร้อมทางด้านวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ จึงเป็นวาระสำคัญที่ต้องผลักดันให้บรรลุเป้าหมาย

นโยบายที่ 5 เยาวชนถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนาในการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยภารกิจสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการต้องมุ่งเน้นการพัฒนาส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการศึกษาในทุกระดับ ทั้งในระบบ และการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตลอดชีวิต ถือเป็นเป้าหมายร่วมกันต่อการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้เพียงพอในการสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 นอกจากนี้ ในงานวิจัยของไชยวัฒน์ คำเครื่อง (2558) ยังเฟื่องมองพิจารณาว่าฟันเฟืองที่สำคัญที่จะผลักดันให้ระบบการศึกษาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นประสบความสำเร็จ คือ ต้องพัฒนาครู ผู้สอนเป็นสำคัญ ซึ่งงานวิจัยค้นพบว่า สมรรถนะหลักของครูในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต้องประกอบไปด้วย 11 ด้าน ได้แก่

1. การจัดเตรียมแผนการสอนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา
2. การพัฒนาและการใช้สอยทรัพยากรที่ใช้สำหรับการเรียนการสอน
3. การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้
4. การพัฒนาทักษะด้วยวิธีการจัดลำดับความคิดในระดับสูง
5. การอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้
6. ส่งเสริมและสนับสนุนค่านิยมด้านศีลธรรมและจริยธรรม
7. ส่งเสริมพัฒนาและทักษะชีวิตแก่ผู้เรียน

8. มีการติดตามวัดประเมินผลผู้เรียน
9. พัฒนาด้านวิชาชีพ
10. สร้างขยายเครือข่ายไปยังผู้ปกครองนักเรียน
11. จัดระบบสวัสดิการและภารกิจหน้าที่ให้แก่ักเรียน (ไชยวัฒน์ คำเครื่อง, 2558, หน้า 50-51)

หากสามารถดำเนินกิจกรรมได้ครบทุกด้านในข้างต้นได้ ความเหลื่อมล้ำช่องว่างของคุณภาพครูก็จะลดลงอยู่ในมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน ภายใต้วิสัยทัศน์ในการพัฒนามนุษย์ และบริบทของอาเซียนในการร่วมสร้างอัตลักษณ์หรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ย่อมสัมฤทธิ์ผลอย่างแน่นอน

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรในประเทศอาเซียน

สำหรับหลักสูตรการศึกษาในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายหลังจากที่มีการประกาศหลักการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งนี้ ภารกิจเร่งด่วนของบรรดาชาติสมาชิกที่ต้องทำปรับปรุงอย่างเร่งด่วนคือการพัฒนาทักษะให้แก่หลักสูตรสายวิชาชีพ โดยเฉพาะหลักสูตรอาชีวศึกษาที่ถูกทำนายว่าจะมีส่วนในการสร้างมูลค่าทางตลาดแรงงานขนาดใหญ่ให้กับภูมิภาคแห่งนี้ แต่เพราะมาตรฐานและฐานะความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น แนวทางการปรับปรุงเพื่อพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับทักษะความรู้ของผู้เรียนในกลุ่มสมาชิกประเทศอาเซียน มีข้อมูลดังต่อไปนี้ (Tubsree & Bunsong, 2013, pp. 21-31)

1. บรูไน การปรับตัวในหลักสูตรอาชีวศึกษาของบรูไน โดยเริ่มจากการขยายตัว การฝึกอบรมไปยังสถานศึกษาในทุก ๆ ระดับ โดยมุ่งเน้นใช้หลักสูตรแลกเปลี่ยนผู้เรียนกับสถานศึกษาในประเทศเพื่อนบ้าน ที่สำคัญบรูไนเริ่มประเมินอำนาจการผลิตของอุตสาหกรรมด้านพลังงานและน้ำมันของตนเองลดลง จึงจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยเรียนรู้เทคโนโลยีอื่น ๆ เพื่อรองรับเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต อย่างไรก็ตาม บรูไนมีการบ้านที่ต้องทำอย่างหนัก คือการเปลี่ยนทัศนคติของบรรดานักเรียนมัธยมที่มีต่อการศึกษาศายอาชีวศึกษาซึ่งมักถูกเป็นตัวเลือกรองอันดับสอง รองจากสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งระบบการศึกษาแห่งชาติของบรูไน ต้องมีการคัดกรองบุคคลที่พลาดหรือขาดคุณสมบัติที่จะศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยให้ไปสู่วิถีเลือกใหม่ในสายวิชาชีพแทน ซึ่งแนวโน้มการเติบโตในของเศรษฐกิจบรูไนในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบการสร้างสรรค์อนุภูมิภาคขึ้นมากมาย การรับลดจำนวนผู้เรียนในสาขาที่มีความอึดตัว และเพิ่มหลักสูตรอบรมในสาขาที่ตลาดขาดแคลนต่อไป

2. กัมพูชา ระบบการศึกษาของกัมพูชาได้ถดถอยหรือโครงสร้างทางต่อสังคมเศรษฐกิจและระบบการศึกษากันขนานใหญ่ กัมพูชามีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการพัฒนาทุกภาคส่วน โดยเฉพาะระบบการศึกษาสายอาชีพะ จึงถูกตั้งเป็นความหวังใหม่และยุทธศาสตร์สำคัญในการรองรับการสร้างแรงงานขนาดใหญ่ของประเทศ แต่เพราะความขาดแคลนที่จะเอื้อให้เกิดความสะดวกในการศึกษาได้เองตามลำพัง กัมพูชาจึงร้องขอความช่วยเหลือเรื่องทุนจากต่างประเทศ จำนวนมหาศาล โดยเฉพาะจากองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ที่เข้ามามีส่วนร่วมปรับระบบนโยบายแรงงานและการศึกษาของกัมพูชา เพื่อจะเข้ามาช่วยฝึกอบรม การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เพื่อการศึกษาทางด้านอาชีพะที่เริ่มขยายหลักสูตรไปตามสถานศึกษาทั่วประเทศ

3. อินโดนีเซีย หลักสูตรสายวิชาชีพของอินโดนีเซียที่ผ่านมามีปัญหาค่อนข้างมาก อันเนื่องมาจากคุณภาพของครูผู้สอน ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้สูงขึ้น ไปจากเดิม อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาอินโดนีเซีย ได้อนุญาตให้สถาบันอาชีพะทั่วประเทศสามารถกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อตอบสนองให้กับความต้องการตลาดแรงงานในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งหลักสูตรเป็นที่นิยมของผู้เรียนสายอาชีพะอินโดนีเซียและเปิดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษา อันได้แก่

1. หลักสูตรสายวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี
2. หลักสูตรด้านสาธารณสุข
3. หลักสูตรด้านศิลปะศาสตร์ งานฝีมือและการท่องเที่ยว
4. หลักสูตรด้านนิเทศศาสตร์และสารสนเทศ
5. หลักสูตรสายธุรกิจการเกษตรและเทคโนโลยีทางการเกษตร
6. หลักสูตรด้านบริหารธุรกิจและการจัดการ

ด้วยความที่เป็นตลาดแรงงานที่ใหญ่ที่สุดของภูมิภาคแต่ขาดแคลนไปด้วยเงินทุน และความพร้อมในการฝึกอบรมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการของอินโดนีเซียจึงมักใช้รูปแบบการประสานขอความร่วมมือให้สถานประกอบการ บริษัทห้างร้านในแต่ละท้องถิ่น เป็นผู้ช่วยอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรมให้แก่แรงงานหรือนักศึกษาฝึกงานสายอาชีพะ เพื่อเป็นการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา อีกทั้งสถานประกอบการยังได้ช่วยคัดกรองแรงงานที่มีคุณภาพราคาถูกยิ่งไปกว่านั้น ความที่เป็นประเทศมีทรัพยากรทางธรรมชาติและแรงงานเยอะ จึงถูกจับตาและการให้ความช่วยเหลือจากมิตรประเทศตลอดจนกองทุนระหว่างประเทศ เช่น เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ ธนาคารโลก เพื่อเข้ามาสนับสนุนการยกระดับระบบการศึกษาของอาชีพะ ซึ่งคาดว่า การพัฒนา

หลักสูตรในสถาบันอาชีวศึกษาของอินโดนีเซีย จะเติบโตได้ทันการรองรับเศรษฐกิจของกลุ่มประชาคมอาเซียนที่เริ่มไหลบ่าเข้ามาได้ทันการณ์ในที่สุด

4. ลาว ได้จัดตั้งหน่วยงานอย่าง สภาฝึกอบรมแห่งชาติ (National training council) และ ศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับอาชีวศึกษา เพื่อรองรับกระแสโลกาภิวัตน์ที่ก่อตัวสร้างผลกระทบให้กับเศรษฐกิจลาว โดยที่ผ่านมาในอดีต จำนวนนักเรียนมัธยมปลายมีเพิ่มมากขึ้นมักจะเข้าไปแสวงหางานทำในประเทศเพื่อนบ้านทั้งถูกกฎหมายและลักลอบหางานทำแบบผิดกฎหมายมาตลอด ซึ่งได้กลายเป็นปัญหาสังคมของลาวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กอปรกับระบบการศึกษาของลาวยังเป็น “รูปแบบปิรามิด” ที่ขาดแคลนบุคลากรที่มีการศึกษาในระดับสูงเป็นจำนวนมาก ซึ่งย้อนแย้งสวนทางกับสภาพการณ์เติบโตทางเศรษฐกิจที่เข้ามาในลาวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทางการลาวจำเป็นต้องอาศัยเวลาความช่วยเหลือจากแหล่งทุนต่างชาติในการพัฒนาหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน ไปอีกสักระยะหนึ่ง

5. มาเลเซีย ด้วยความเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมทางสังคมที่หลากหลาย ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศนับถือศาสนาอิสลาม มาเลเซียยังมีความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ทางกายภาพ ในฐานะที่เป็นประเทศผลิตยางพารา น้ำมันปาล์มรายใหญ่ที่สุดในโลก ตลอดจนเป็นผู้ผลิตคิดค้นพลังงานทางเลือกที่เตรียมสำรองใช้ในอนาคต พื้นฐานเศรษฐกิจของมาเลเซียของมาเลเซียจึงยกระดับตัวเองได้อย่างรวดเร็วมั่นคง ประกอบกับประสบการณ์ที่เคยตกเป็นเมืองขึ้นของสหราชอาณาจักรมายาวนาน จึงได้รับการปูพื้นฐานระบบสาธารณูปโภคไว้อย่างดี โดยเฉพาะการวางรากฐานทางการศึกษา ดังนั้น แรงงานในสายงานด้านวิชาชีพและอาชีวศึกษาจึงมีคุณภาพทักษะของการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่ดี อีกทั้ง รัฐบาลยังสนับสนุนการเปิดหลักสูตรเพื่อกระจายแผนพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาไปยังสถานศึกษาทั่วประเทศ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนลงไปยังระดับมัธยม จนถึงระดับอนุปริญา เพื่อเป็นฐานการเตรียมตัวรองรับเป็นแรงงานที่มีคุณภาพมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา โดยเฉพาะการพุ่งเป้าไปยังผู้เรียนที่ไม่ประสงค์หรือขาดความพร้อมที่จะศึกษาในหลักสูตรสามัญการสามารถเบี่ยงตนเองไปเรียนในระดับอาชีวศึกษาได้

6. เมียนมา สถาบันการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีอยู่ภายใต้การกำกับของ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีแผนพัฒนาตลาดแรงงานให้มีจำนวนและคุณภาพเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจภายในประเทศ ตลอดจนการไหลบ่าไปสู่ตลาดแรงงานในประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น การวางหลักสูตรระดับอาชีวศึกษาจึงได้รับการสนับสนุนให้มีหลักสูตรกลุ่มสาขาวิชาชีพในระดับอุดมศึกษาจำนวนมาก ที่ดำเนินการเป็นโครงการไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2549 เป็นต้นมา โดยเฉพาะการกำหนดเงื่อนไขให้บุคคลสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมปลาย สามารถ

เข้าเรียนในคณะสาขาที่เกี่ยวข้อง ด้านสายวิชาชีพจำนวน 20,000 ที่นั่ง ในมหาวิทยาลัยทางด้านเทคโนโลยีกว่า 26 แห่ง ทั่วประเทศ ซึ่งในระหว่างที่ผู้เรียนศึกษาอยู่นั้น ต้องทำการทดสอบด้าน ทฤษฎี 40 เปอร์เซนต์ และด้านปฏิบัติ 60 เปอร์เซนต์ การมุ่งเน้นตามนโยบาย ให้ผู้เรียนต้องศึกษา เรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเป้าหมายหลักสำคัญของประเทศที่ปรารถนา สร้างแรงงานที่มีคุณภาพ อาทิ ด้านเทคนิคและวิศวกรรม และการสร้างพื้นที่รองรับนักเรียนที่หลุดพ้นจากระบบการศึกษาภาค ปกติ ให้เข้าสู่ระบบการศึกษาทางอาชีวะเพื่อไม่ให้เป็นการระงับของสังคม อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้ ผู้เรียนค้นพบศักยภาพความถนัดเชี่ยวชาญของตนเองเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ในอนาคต

7. ฟิลิปปินส์ ด้วยศักยภาพของแรงงานฟิลิปปินส์เป็นที่ต้องการในตลาดแรงงานสำหรับ ระดับนานาชาติค่อนข้างสูง ซึ่งหน่วยงานรัฐจึงมีการวางแผนและสนับสนุนหลักสูตรฝึกอบรมงาน สายวิชาชีพออกมาหลากหลายหลักสูตร มีการผลักดันให้หลักสูตรเทคนิคอาชีวะบังคับใช้เป็น กฎหมายขึ้นในปี พ.ศ. 2537 เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมต่อตลาดแรงงานระดับต่าง ๆ ในฟิลิปปินส์ เนื่องจากคุณสมบัติของผู้เข้าฝึกอบรมมาจากพื้นฐานทางการศึกษาในระดับที่แตกต่างมาก อาทิ ผู้ไม่จบ การศึกษาในระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาเป็นจำนวนมาก ความรับผิดชอบเรื่องการศึกษา ในหลักสูตรอาชีวะ จึงมักมีหน่วยงานรัฐออกมาจัดการฝึกอบรมเพื่อยกระดับศักยภาพของผู้เข้า อบรมในหลายหลักสูตรวิชาชีพ อีกทั้งสถาบันอุดมศึกษายอมรับการเป็นพันธมิตรสำคัญในการให้ ความช่วยเหลือการจัดอบรมแบบประกาศนียบัตรที่ไม่ถือเป็นการลงทะเบียนเรียนในหลักสูตร ตามปกติ (Non-degree programs) ทั้งนี้ แนวโน้มและความต้องการของผู้เข้าอบรมมีแนวโน้มสูงขึ้น ทุก ๆ ปี ซึ่งประสงค์ไปแสวงหางานทำในต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างรายได้เข้า ประเทศตลอดมา

8. สิงคโปร์ ในกลางช่วงทศวรรษปี พ.ศ. 2520 ข้อมูลการไร้จำนวนผู้ว่างงาน มีอัตราเป็น 0 เปอร์เซนต์ อันเนื่องมาจากประสิทธิภาพการทำงานมีคุณภาพสูง แต่ในทางตรงข้ามได้สร้างความ กังวลให้กับรัฐบาลที่ประชากรของตนเองไม่สนใจเข้าศึกษาในระดับสายอาชีวะเลย ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลอนุมัติการจัดตั้งศูนย์การศึกษาผู้ใหญ่ (Adult education board) เพื่อจัดการฝึก เตรียมความพร้อมแรงงานของตนให้มีประสิทธิภาพให้มากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งศูนย์ ฝึกอบรมอุตสาหกรรมขึ้น เพื่อให้แรงงานที่เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเป็น แรงงานที่มีฝีมือ อย่างไรก็ตาม สิงคโปร์ใช้งบประมาณลงทุนมหาศาลประมาณ 7,500 ล้านบาท (300 million dollar Singapore) ในการยกระดับสถาบันการศึกษาเทคนิค เพื่อสนับสนุนมาตรฐาน การศึกษาในสถาบันการศึกษาทางด้าน โพลีเทคนิค ทั้ง 10 สถาบัน ในสิงคโปร์ โดยได้รับการ ครอบรับจากผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมให้ความสนใจมาศึกษาต่อประมาณร้อยละ 25 ซึ่งตัวเลข ดังกล่าวอาจจะพอตอบ โจทย์การคลายกังวลต่อยุทธศาสตร์การลดการจ้างแรงงานต่างชาติที่จะเข้ามา

แย่งชิงตลาดแรงงานในกลุ่มสายอาชีพจะลงไปได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งเกรงกันว่าอนาคตของเศรษฐกิจสิงคโปร์จะขาดแคลนไร้แรงงานพลเมืองของตนที่เป็นแรงงานมีฝีมือสำหรับตลาดแรงงานของประเทศลงไปได้

9. ไทย ปัจจุบันจำนวนผู้เรียนในสายเทคนิคอาชีพะในสถาบันการอาชีวศึกษามีมากกว่า 1 ล้านคน ซึ่งมีแปดสาขาวิชาที่ถูกกำหนดให้เป็นหลักสูตรในการผลิตผู้เรียนอย่างเร่งด่วนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ ด้านอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ เกษตรกรรม เศรษฐกิจชุมชน ประมง บริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว ศิลปศาสตร์และงานช่างฝีมือ และงานสิ่งทอ ด้วยยุทธศาสตร์แผนการศึกษาตลอดชีวิตของกระทรวงศึกษาธิการของไทย ได้วางรากฐานให้แก่ผู้ที่ประสงค์จะเรียนสายอาชีพะในสถานศึกษา ทั้งในส่วนของรัฐและเอกชน ซึ่งตามปกติมีหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยมีเงื่อนไขคุณสมบัติของผู้เรียนต้องสำเร็จระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นอกจากนี้ หากผู้เรียนต้องการศึกษาในระดับวิชาชีพที่สูงขึ้น ก็มีสิทธิในการศึกษาต่อเนื่องในระดับอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ที่มีเครือข่ายตามวิทยาเขตต่าง ๆ ทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงอย่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้มีการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้มีความพร้อมทางทักษะวิชาชีพทั้งความรู้ด้านภาควิชาสามัญและภาคปฏิบัติในการยกระดับแรงงานฝีมือที่ต้องการพัฒนาองค์ความรู้ที่ใช้แนวคิดแบบนวัตกรรมใหม่ อาทิ อุตสาหกรรมชีวการแพทย์ ที่เป้าหมายของไทยที่จัดวางสถานะตนเองในการก้าวเข้าสู่เป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของทวีปเอเชีย

10. เวียดนาม ได้ประกาศวางเป้าหมายของตนเองในการก้าวสู่เป็นชาติอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. 2563 มีการสนับสนุนการฝึกอบรม การศึกษาในสายเทคนิคอาชีพะให้กลายเป็นวาระแห่งชาติสำหรับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมภายในประเทศ ซึ่งในข้อมูลที่ผ่านมา มีผู้เข้าเรียนเพื่อรับการฝึกอบรมงานสายอาชีพะ ประมาณ 1.4 ล้านคน ที่ไหลเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยมีเพียง 27 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนแรงงานที่ได้ฝึกอบรมงานในสาขาที่ตนเองเกี่ยวข้องต้องการอาชีพะที่ทำ ในขณะที่ร้อยละ 15 ที่สำเร็จการศึกษาโดยตรงจากสถาบันการอาชีวศึกษา รัฐบาลเวียดนามคาดหวังว่าระบบการศึกษาดังกล่าวจะกล่าวเป็นหัวใจสำคัญในการยกระดับคุณภาพตลาดแรงงาน ที่มุ่งเน้นให้มีผู้เข้าสู่ระบบการศึกษาอาชีพะในจำนวนที่สูงขึ้นจากเดิมที่ตัวเลขร้อยละ 55 และเกิดการผลักดันการจัดหลักสูตรที่มีแนวโน้มจะสร้างโอกาสให้ตลาดแรงงานมีการเติบโตขึ้น เช่น ด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การดูแลสุขภาพ การท่องเที่ยว การก่อสร้างและขนส่งคมนาคม ทั้งนี้ รัฐบาลเวียดนามได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งอาศัยจำนวนบุคลากรในสายงานอาชีพะมาช่วยผลักดัน อาทิ การจัดการฝึกอบรมประกาศนียบัตรระยะสั้นในหลักสูตรสายวิชาชีพ

แก่ผู้ว่างานหรือผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัว เพื่อให้เกิดความชำนาญหรือ การจัดการศึกษาในสาย เทคนิคอาชีพที่เป็นหลักสูตรใช้เวลาในการศึกษา 2-3 ปี ซึ่งมีการผสมผสานเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาคสามัญและความถนัดของสายวิชาชีพ เพื่อนำไปสู่การเปิดพื้นที่โอกาสทางการศึกษาที่ผู้เรียนต้องการศึกษาต่อในระดับอนุปริญญาหรือระดับที่สูงขึ้น

จากการตรวจสอบเอกสาร พบว่า แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (PESTEL) และแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรสังเคราะห์ได้ว่า การจัดทำหลักสูตรหรือรายวิชาจะต้องคำนึงถึง PESTEL โดยให้หลักสูตรหรือรายวิชาสอดคล้องกับ PESTEL ดังนั้น สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงตั้งหลักสูตรหรือรายวิชาให้สอดคล้องกับ PESTEL หมายถึงให้ถูกต้องตามนโยบาย ทำอาชีพอยู่ในเศรษฐกิจนั้น อยู่ในสังคมเขตเศรษฐกิจได้ มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นหลักสูตรหรือรายวิชา และสนใจสภาพแวดล้อมและกฎหมายที่บังคับใช้ โดยนำ PESTEL ที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาเขียนเป็นหลักสูตรหรือรายวิชา และมีการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับเล็ก และเพิ่มความเข้มข้นให้ต่อเนื่อง จนถึงระดับสูง และพบว่าในประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนหลายประเทศมีการจัดหลักสูตร หรือรายวิชาบริหารธุรกิจเรียนต่อเนื่องตั้งแต่ระดับเล็กถึงระดับสูง ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย และเวียดนาม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สำนักงานกฎหมาย มีชัย ฤชุพันธ์ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาเฉพาะพื้นที่ในประเทศไทย และต่างประเทศ และร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ...ผลการศึกษาพบว่า การแข่งขันทางการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทวีความเข้มข้นมากขึ้น เมื่อจีนใช้แนวคิดเขตเศรษฐกิจพิเศษมาปรับใช้ในการส่งเสริมการส่งออกเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่คุณค่าโลก โดยองค์กรบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความเป็นอิสระสามารถกำหนดการจัดให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อจูงใจนักลงทุนต่างชาติทำให้ประสบความสำเร็จอย่างสูง คือ จีน ส่วนประเทศที่นำแนวคิดเขตเศรษฐกิจพิเศษของจีนมาปรับใช้ ก็ไม่ประสบความสำเร็จ อาทิเช่น รัสเซีย อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเขตพิเศษในประเทศต่าง ๆ จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางการพัฒนาที่ดีในการสร้างความสามารถในการแข่งขันทางการค้าในเวทีโลก

2. ศรีนทิพย์ ประเสริฐฐานนท์ (2552) ได้ศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย โดยศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ และวิเคราะห์ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย (Legal analysis) แต่ละฉบับ ผลการศึกษาพบว่ามาตรการทางกฎหมายที่

เกี่ยวข้องตามร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ...ยังคงมีประเด็นปัญหาซึ่งไม่สอดคล้องกับกฎหมายภาษีอากรต่าง ๆ ที่บังคับใช้อยู่เดิม อาทิเช่น ประเด็นปัญหาด้านสิทธิประโยชน์สำหรับนักลงทุนหรือผู้ประกอบการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประเด็นด้านการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และประเด็นปัญหารูปแบบในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

3. มนังค์ อังควานิช (2553) ศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับการพัฒนาของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน อย่างเช่น ประเทศมาเลเซีย ที่เริ่มปรับตัวในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในระดับประถมและมัธยมศึกษา โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษเพื่อใช้เป็นเครื่องการสื่อสาร และรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่คาดว่าจะมาถึงในอนาคตอันใกล้ นอกจากนี้ รัฐบาลมาเลเซียยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรแก่สถาบันการศึกษาระดับอาชีววะ โพลีเทคนิค เพื่อผลักดันภาคอุตสาหกรรมให้มีการขยายหลักสูตรให้ครอบคลุมในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีเพื่อสอดคล้องตามวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศ ค.ศ. 2020

4. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้า และการพัฒนา (2557 ก) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการร่วมมือเพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนในระยะเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS Economic corridors) เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ประเมินสถานภาพปัจจุบันของโครงการ GMS วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การกำหนดบทบาทของประเทศไทยให้สอดคล้องกับบริบทด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ประเทศไทยและประเทศสมาชิก GMS ได้ประโยชน์ด้านการพัฒนาสูงสุดร่วมกันในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยโครงการนี้มีการรวบรวมข้อมูลจากวรรณกรรมปริทัศน์ การจัดประชุมกลุ่มย่อย การเดินทางไปสำรวจพื้นที่ตามด่านชายแดนต่าง ๆ รวมถึงมีการทำแบบสอบถามเพื่อรวบรวมความคิดเห็นในการทำธุรกิจกับเพื่อนบ้าน เพื่อมาประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์ของประเทศไทย ซึ่งข้อเสนอแนะจากโครงการนี้ ผู้ดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติจริงภายใต้บริบทของประเทศไทยในกรอบโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง GMS

5. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้า และการพัฒนา (2557 ข) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการศึกษากับการเตรียมพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่มีนัยสำคัญต่อการจัดการศึกษาไทยและกำหนดภาพรวมของเป้าประสงค์หลักของการจัดการศึกษาของไทย วิเคราะห์ประเด็นท้าทายของการจัดการศึกษาของไทยในการบรรลุเป้าประสงค์ และจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า ปรัชญาการศึกษาของไทยในศตวรรษที่ 21 จะต้องปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์สู่ความเป็นไทยที่เป็นส่วนหนึ่งของโลก ปรับเปลี่ยนจุดแข็งสู่การเน้น

การสร้างการเติบโตที่รองรับศักยภาพของผู้คนในสังคม ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ให้มาอยู่รวมกันกับธรรมชาติ ปรับวัฒนธรรมให้เป็นลักษณะเกื้อกูลแบ่งปัน และขับเคลื่อนประเทศไทยสู่โลกที่หนึ่งท่ามกลางการมุ่งไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาหลัก ยังต้องคำนึงถึงประเด็นด้านสังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะการส่งเสริมเกียรติภูมิในความเป็นชาติประเด็นความท้าทายของระบบการศึกษาที่จำเป็นต้องตอบสนองในระดับมหภาค ต้องยกระดับการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับการวางแผนกำลังคน ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และหนุนการพัฒนาทุนมนุษย์อย่างเป็นองค์รวมของประเทศ การสร้างสังคมแห่งปัญญาและการสร้างสภาพของสังคมนี้เอื้อต่อการเรียนรู้ระดับปัจเจก มีการสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีจิตที่พร้อม มีความแข็งแกร่ง ในสมรรถนะหลักสอดคล้องกับศักยภาพการเรียนรู้ทุกคน

6. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้า และการพัฒนา (2558 ก) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ บริเวณพื้นที่แนวชายแดนไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพรวมสถานการณ์ของเศรษฐกิจในบริเวณแนวชายแดนไทย เพื่อศึกษาพัฒนาการเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และวิเคราะห์ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น พบว่ารูปแบบเศรษฐกิจและเพื่อการบริหาร รูปแบบทั้ง 2 จะต้องมีคณะกรรมการร่วมจากตัวแทนของรัฐบาลกลาง ส่วนท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคม และรัฐควรปรับเปลี่ยนจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจเป็นการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานการบริการแทนการผลิตที่เน้นใช้แรงงานเข้มข้น สำหรับผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แบ่งออกเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งพบว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจะทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น แต่การเข้ามาของคนต่างถิ่น จะทำให้การแข่งขันเพิ่มสูงขึ้นและประชาชน ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจและสังคมใหม่ได้ นอกจากนั้น อาจเกิดปัญหาอาชญากรรม และยาเสพติด และผลกระทบที่ผู้ประกอบการมี คือ การจรรยา

7. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้า และการพัฒนา (2558 ข) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องโอกาสการเข้าสู่ตลาดธุรกิจการศึกษาในประเทศกัมพูชา สปป. ลาว ประเทศสหภาพเมียนมา และเวียดนาม มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และโอกาสธุรกิจการศึกษาใน 4 ประเทศ เพื่อนำไปสู่การเสนอแนวทาง การส่งเสริมและเตรียมพร้อมของธุรกิจ การศึกษาไทย เพื่อเข้าไปประกอบธุรกิจการศึกษา และเพื่อให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนได้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ผลการวิจัยพบว่าธุรกิจอาชีวศึกษาเป็นธุรกิจที่เหมาะสมต่อประเทศไทยในการเข้าไปแสวงหาโอกาสด้านธุรกิจ ใน 4 ประเทศ โดยเฉพาะสหภาพเมียนมา และเวียดนาม สำหรับประเทศไทย ในฐานะประเทศผู้ลงทุนนั้น พบว่า การจัดการอาชีวศึกษาด้วยสร้างความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษา โดยการรวมกลุ่มธุรกิจ และการจัดการอาชีวศึกษาโดยทำความตกลงกับโรงเรียนในพื้นที่เป็น 3 แนวทาง ที่ผู้ประกอบการ

ด้านธุรกิจอาชีพไทยพึงพิจารณา โดยการแสวงหาโอกาสด้านธุรกิจอาชีพศึกษา โดยให้ความสำคัญต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของทุกฝ่ายร่วมกันได้

8. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (2558 ค) ได้ศึกษาเรื่องการแสวงหาประโยชน์และโอกาสจากข้อตกลงการค้าบริการของอาเซียน ในภาคธุรกิจ การค้าส่งและค้าปลีก พบว่า ธุรกิจการค้าส่งและค้าปลีก เป็นธุรกิจสาขาบริการจัดจำหน่าย (Distribution service) ที่อยู่ภายใต้ความตกลง AFAS ซึ่งถือเป็นสาขาธุรกิจพื้นฐานของคนไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการและการจ้างงานเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลเศรษฐกิจการค้าจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น และระนอง แสดงมูลค่าตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด GPP ปี พ.ศ. 2553 ในภาคการค้าส่งและค้าปลีกเป็นจำนวนเงิน 18,628 ล้านบาท 20,470 ล้านบาท และ 1,903 ล้านบาท ตามลำดับ ดังนั้น การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจการค้าส่งและค้าปลีกของไทยจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคและบริโภคในพื้นที่จังหวัดชายแดนและจังหวัดที่ต่อเนื่อง รวมทั้งต้องเร่งปรับตัวและพัฒนาธุรกิจให้พร้อมกับการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น และต้องพัฒนาระบบการบริหารจัดการของธุรกิจให้มีมาตรฐานคุณภาพ รวมถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายและขยายโอกาสทางการตลาดธุรกิจ ซึ่งจะช่วยยกระดับมาตรฐานคุณภาพธุรกิจและเพิ่มศักยภาพด้านการตลาดให้ธุรกิจการค้าส่งและค้าปลีกไทยให้มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้ต่อไป

สำหรับผลการศึกษาตามโครงการฯ พบว่า ประเทศในอาเซียนส่วนใหญ่ ส่วนผู้ใหญ่มากผู้คนการเปิดตลาดบริการการค้าส่งค้าปลีก โดยประเทศที่ผูกพันการเปิดตลาดในระดับสูงให้คนต่างชาติมาถือหุ้นได้ทั้งหมด ได้แก่ สิงคโปร์ กัมพูชา และเวียดนาม ขณะที่หลายประเทศกำหนดการเปิดตลาด โดยกำหนดให้ต้องมีการร่วมทุนกับนักธุรกิจท้องถิ่นที่เป็นคนของประเทศ ได้แก่ บรูไน ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสปป. ลาว ดังนั้น การที่จะกำหนดแนวทางการพัฒนาและปรับตัวให้เหมาะสมกับธุรกิจให้บริการ โลจิสติกส์ไทยได้นั้นสิ่งสำคัญที่สุดก็คือการรับทราบถึงความต้องการ (Wants) ที่แท้จริงของลูกค้า ซึ่งจะทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จทางการตลาดมากยิ่งขึ้น เพราะสามารถตอบสนองสินค้าหรือบริการได้ตรงตามความจำเป็นและความต้องการที่ลูกค้ากำลังค้นหาอยู่ ซึ่งเป็นความจำเป็นและความต้องการของลูกค้ามีการเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา ได้แก่ (1) การสร้างมาตรฐานสำหรับการดำเนินธุรกิจการค้าส่งและค้าปลีก (2) การกำหนดเส้นทางการเติบโตในสายอาชีพค้าส่งและค้าปลีก (3) การเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการ

9. สักดา ดีเดชา (2558) ได้วิจัยแนวทางการพัฒนานโยบายเพื่อความสามารถในการแข่งขันของเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด จังหวัดตาก ผลการวิจัยยังพบว่า พื้นที่เขตเศรษฐกิจชายแดน

จังหวัดตากมีศักยภาพความพร้อมทั้งทางด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมมีขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาพื้นที่ อย่างเหมาะสมที่จะจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรม อีกทั้งการสมทบข้อมูลมาจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (สศช.) ที่ได้วางกรอบการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนจังหวัดตากภายใต้แนวคิดของการเป็นศูนย์กลางอินโดจีน เพื่อเป็นการยืนยันของงานวิจัยให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในรายงานการวิจัยที่ระบุว่าพื้นที่อำเภอแม่สอดเป็นเป้าหมายการพัฒนาเฉพาะพื้นที่ทางกายภาพที่ตั้งเป็นประตูการค้าชายแดน มีศักยภาพการรองรับให้เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรม และพาณิชยกรรม สำหรับอำเภอพบพระ และแม่ระมาด ถูกจัดให้เป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และเป็นจุดเชื่อมเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเห็นว่าสมควรจะเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานทักษะระดับสูง และอุตสาหกรรมพึ่งพิงวัตถุดิบนำเข้าจากประเทศเมียนมาร์ ทั้งนี้ อุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มความเติบโตและเป็นไปได้ที่จะมีโอกาสขยายส่งออกฐานการผลิตมายังอำเภอแม่สอด และอำเภอใกล้เคียง คาดการณ์ว่าน่าจะเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทออุตสาหกรรมเครื่องหนัง อุตสาหกรรมอัญมณี อีกทั้งอุตสาหกรรมไม้แปรรูปซึ่งมีความได้เปรียบด้านอุตสาหกรรมเพราะมีความเชี่ยวชาญดั้งเดิม รวมถึงอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคในบริเวณพรมแดน จะมีผู้บริโภคเป็นผู้กำหนดปัจจัยการขนส่งสินค้าผ่านเส้นทางหมายเลข 9 ประเทศเมียนมาร์ไปสู่บังกลาเทศ และอินเดีย ซึ่งเป็นตลาดรองรับสำหรับสินค้าอุปโภคบริโภคขนาดใหญ่ จากประชากรในพื้นที่ของสองประเทศดังกล่าวมากกว่า 800 ล้านคน ซึ่งจะจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาระบบขนส่งโลจิสติกส์ให้ระบบการขนส่งคมนาคมมากขึ้นต่อไป

10. สายสวาท วิชัย (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ของสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความพร้อมการศึกษาของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ด้านเป้าหมายการจัดการศึกษา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงนโยบาย ผลการศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของเชียงราย เขต 3 มียุทธศาสตร์หลัก 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การสร้างการรับรู้อย่างรอบด้าน การปรับทัศนคติ การอยู่ร่วมกันของสังคม พหุวัฒนธรรม การพัฒนาการศึกษา ภาษาต่างประเทศ และภาษาอาเซียน การพัฒนาทักษะอาชีพพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ปรัชญา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ มาตรการ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาเรียบเรียง เพื่อหาประเด็นร่วมต่าง ๆ ดังในตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2-10 การค้นพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจัดทำหลักสูตรหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเรียน
บริหารธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ชื่องานวิจัยและผู้วิจัย	ประเด็นค้นพบ			
	ประเด็น 1	ประเด็น 2	ประเด็น 3	ประเด็น 4
1. สำนักงานกฎหมาย มีชัย ฤชุพันธุ์ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาเฉพาะพื้นที่ในประเทศไทย และต่างประเทศ และร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ...	กฎหมาย ธุรกิจ	เศรษฐกิจ		
2. ศรีนทิพย์ ประเสริฐฐานนท์ (2552) ได้ศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษในไทย	กฎหมาย ธุรกิจ		การจัดการ	
3. มนังค์ อังควานิซ (2553) ศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับการพัฒนาของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน				การศึกษา
4. ณรงค์ชัย อัครเศรณีและคณะ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนากรองความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนในระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS Economic corridors) เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)”		เศรษฐกิจ	การจัดการ	
5. สุวิทย์ เมธินทรีย์ และคณะ (2557) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการศึกษากับการเตรียมพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21				การศึกษา

ตารางที่ 2-10 (ต่อ)

ชื่องานวิจัยและผู้วิจัย	ประเด็นค้นพบ			
	ประเด็น 1	ประเด็น 2	ประเด็น 3	ประเด็น 4
6. กรกรินทร์ ชีวะตระกูลพงษ์ และคณะ, (2558) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ บริเวณพื้นที่แนวชายแดนไทย		เศรษฐกิจ	การจัดการ	
7. พัชรพลย์ วงศ์บุญสิน และคณะ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องโอกาสการเข้าสู่ตลาดธุรกิจการศึกษาในประเทศกัมพูชา สปป. ลาว ประเทศสหภาพเมียนมา และเวียดนาม		เศรษฐกิจ		การศึกษา
8. รุธีร์ พนมยงค์และคณะ (2558) ได้ศึกษาเรื่องการแสวงหาประโยชน์และโอกาสจากข้อตกลงการค้าบริการของอาเซียน ในภาคธุรกิจ การค้าส่งและค้าปลีก		เศรษฐกิจ	การจัดการ	
9. ศักดา ดีเดชา (2558) ได้วิจัยแนวทางการพัฒนานโยบายเพื่อความสามารถในการแข่งขันของเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด จังหวัดตาก		เศรษฐกิจ	การจัดการ	
10. สายสวาท วิชัย (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ			การจัดการ	การศึกษา
รวม	2	6	6	4

โดยสรุปจากงานวิจัยค้นพบ ดังนี้

1. ประเด็นเรื่องเศรษฐกิจ พบว่า รูปแบบเศรษฐกิจและเพื่อการบริหาร จะต้องมีการคณะกรรมการร่วมจากตัวแทนของรัฐบาลกลางส่วนท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคม และรัฐควรปรับเปลี่ยนจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจเป็นการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานการบริการแทน

การผลิตที่เน้นใช้แรงงานเข้มข้น สำหรับผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แบ่งออกเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครองและด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งพบว่า การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจะทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น แต่การเข้ามาของคนต่างถิ่นจะทำให้การแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น และประชาชนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจและสังคมใหม่ได้

2. ประเด็นเรื่องการจัดการ ต้องมีการจัดทำยุทธศาสตร์ ยกตัวอย่างเช่น การสร้างการรับรู้อย่างรอบด้าน การปรับทัศนคติ การอยู่ร่วมกันของสังคม พหุวัฒนธรรม การพัฒนาการศึกษา ภาษาต่างประเทศและภาษาอาเซียน การพัฒนาทักษะอาชีพพื้นฐาน ในส่วนของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีการจัดการระบบสาธารณูปโภค การจัดศูนย์บริหารแบบเบ็ดเสร็จ เป็นต้น

3. ประเด็นเรื่องการศึกษา ความท้าทายของระบบการศึกษาที่จำเป็นต้องตอบสนองในระดับมหภาค ต้องยกระดับการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับการวางแผนกำลังคน ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และหนุนการพัฒนาทุนมนุษย์อย่างเป็นองค์รวมของประเทศ การสร้างสังคมแห่งปัญญาและการสร้างสภาพของสังคมนี้เอื้อต่อการเรียนรู้ระดับปัจเจก มีการสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีจิตที่พร้อม มีความแข็งแกร่ง ในสมรรถนะหลักสอดคล้องกับศักยภาพการเรียนรู้ทุกคน การพัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับการพัฒนาของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ปรับตัวในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในระดับประถมและมัธยมศึกษา โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อสาร และรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่คาดว่าจะมาถึงในอนาคตอันใกล้ นอกจากนี้ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรแก่สถาบันการศึกษาระดับอาชีวะ โพลีเทคนิค เพื่อผลักดันภาคอุตสาหกรรม โดยให้ความสำคัญต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของทุกฝ่ายร่วมกันได้

4. ประเด็นเรื่องกฎหมายธุรกิจ ร่างกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ควรต้องระบุสาระสำคัญ อาทิเช่น วัตถุประสงค์ของเขตพิเศษ การจัดให้มีสิทธิพิเศษแก่ผู้ประกอบการหรืออยู่อาศัยภายในเขต วิธีบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษ คณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ และบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาเนื้อหาแบบบูรณาการเกี่ยวกับความรู้ที่ใช้ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน” ดำเนินการโดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ และใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบประสานวิธี (Mixed methodology) โดยการใช้วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสามารถแบ่งขั้นตอนการศึกษาวิจัยออกเป็นทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในลักษณะเนื้อหาทางธุรกิจที่ต่อเนื่อง

ทบทวนจากเอกสาร งานวิจัย รายงาน และบทความที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย

1. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. การค้าชายแดนกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
3. การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
4. แนวคิด การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
5. แนวคิด และทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร
6. พัฒนาการหลักสูตรการศึกษาของไทยสู่ประชาคมอาเซียน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์หน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่จะร่วมพัฒนา นักเรียน นักศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) อันเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมทั้งสิ้น 25 คน ดังต่อไปนี้

1. เขตเศรษฐกิจพิเศษนครพนม

1. นายเพิ่มพูน พงษ์พวงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
2. นายวัชร โรจน์ ไชยพิเดช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
3. นายปริญญา ธรเสนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

4. นางรุ่งทิภา ศรีวรรณ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
 อรรถศาสตร์จังหวัดนครพนม

5. นายพิเชษฐ์ หลั่งทรัพย์ สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครพนม

2. เขตเศรษฐกิจพิเศษตาก

1. นายพิษณุ ตูลสุข ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 17

2. นายอโณทัย ไทยวรรณศรี ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก

เขต 2

3. นายทรงวุฒิ ศรีอำไพ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก

เขต 1

4. นายมรกต กลัดสอาด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

5. นายสุรพงษ์ ไชยวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ

การศึกษาตามอรรถศาสตร์จังหวัดตาก

3. เขตเศรษฐกิจพิเศษตราด

1. นายสุรศักดิ์ ศิลาอาสน์ ผู้แทนจากโครงการปฏิรูปการเรียนรู้เชิงพื้นที่จังหวัดตราด

2. นายถาวรสิทธิ์ อินทะแสง ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างตราด

3. ผู้แทนจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์จังหวัด

ตราด

4. นายวรวิทย์ พรหมคช ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

5. นายวัลลภ รongพล ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

4. เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

1. นายสันติ แสงระวี ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

เขต 1

2. นายศลใจ วิบูลกิจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยนายถนอม สุขคำ

4. นายสุรพล เอี่ยมสำอางค์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพหลวงประจักษ์ศิลปาคม

5. นางบุปผาชาติ เรืองกุล ผู้อำนวยการกศน. อำเภอสะเดา

5. เขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย

1. นางสาวศุริยา อมตวิวัฒน์ ศึกษาธิการภาค 16

2. นายนพรัตน์ อุ่ทอง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย

เขต 1

3. นายคำจันทร์ รัตนอุปการ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 36
4. นางสาวสายสวาท วิชัยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 3
5. นายสะอาด ฟองอินทร์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 4

ขั้นตอนที่ 3 สำรวจความคิดเห็นสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยการแจก แบบสอบถาม กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ

ในการประเมินความเหมาะสมและการยอมรับต่อข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและ
การบริหารจัดการศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษใช้แนวทางการวิจัยแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน
(Public participation method) (Rowe, 2000) ซึ่งเป็นแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่ม
ประชาชน และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ทั้งกับการออกแบบนโยบาย (Policy design) โดย
การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานโยบาย การรับฟังข้อเสนอแนะ การเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อ
ประกอบการปรับปรุงพัฒนาการออกแบบนโยบาย รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับ
ทางเลือกของนโยบาย

แนวทางการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation method) มีหลาย
รูปแบบ สำหรับรูปแบบในการวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed methodology) โดยการรับฟัง
ความคิดเห็น (Public hearing) กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ (Stakeholders) จำนวน 500 คน
การใช้วิธีการสำรวจทัศนคติสาธารณะ (Public opinion survey) ซึ่งมีข้อดี คือ สามารถเก็บรวบรวม
ข้อมูล ข้อเสนอแนะ รวมถึงจุดยืนที่หลากหลายจากประชาชน และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ
ได้ (Davidson, Barnes, & Schibeci, 1997)

การใช้การสำรวจทัศนคติสาธารณะ (Public opinion survey) เพื่อเป็นเครื่องมือในการ
วัดผล และเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย และการสนับสนุนของ
ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายดังกล่าว Boyle, Purcial, Craypo, Stone-Francisco and Samuels
(2004) เสนอแนะว่าควรครอบคลุมถึงขั้นตอนต่าง ๆ ในแต่ละระดับของการเปลี่ยนแปลงเชิง
นโยบาย ตั้งแต่ขั้นตอนการพัฒนานโยบาย (Policy development) การมีมติยอมรับนโยบายโดยฝ่าย
นิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหาร (Adoption) การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Implementation) และการจัดสรร
เงินงบประมาณ (Funding) สำหรับการดำเนินงานนโยบายดังกล่าว ในอดีตพบว่าการสำรวจเพื่อ
วัดผลของนโยบายมักนิยมวัดระดับการสนับสนุนนโยบาย (Advocacy) และผลการดำเนินงานของ
โครงการหลังจากมีการดำเนินนโยบายดังกล่าว (Policy work) ซึ่งถึงแม้ว่าการวัดผลดังกล่าวยังมี

ความสำคัญอยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม พบว่าการวัดผลในประเด็นทั้งสอง อาจมองข้ามความสำคัญของการติดตามกระบวนการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย (Policy change) ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จก่อนการจัดให้มีนโยบายดังกล่าว ดังนั้น การสำรวจเชิงนโยบายควรมีการดำเนินการก่อนหน้าการยอมรับนโยบายทั้งในเชิงนิติบัญญัติ และบริหาร เพื่อวิเคราะห์ และสร้างให้เกิดความพอเพียงทั้งทางด้านเงินงบประมาณ และการดำเนินการที่จำเป็นในการสร้างให้เกิดนโยบายดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 4 และ 5 การสนทนากลุ่มจำนวน 2 รอบ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจ

ตารางที่ 3-1 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ความเชี่ยวชาญ
1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชอคย้ง ธนเมธี	การเงิน
2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนนี เมธิโยธิน	การตลาด/ กลยุทธ์
3	ดร.ธีทัต ศรีศิริโชติ	การผลิต
4	ดร.กฤษ จรินโท	คน/ องค์กร
5	ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง	บัญชี
6	ดร.สรณยา เลิศพุทธรักษ์	การจัดการ/ การท่องเที่ยว
7	ดร.สมนึก เกตุสิงห์สร้อย	การค้าระหว่างประเทศ
8	นางสาวศิริกัญญา โชคชัยวรรณ์	การตลาด
9	นางสาวรพีพรรณ วงศ์ศิริเดช	กฎหมายธุรกิจ
10	นายธนต์ถ์ สุขมงคล	การท่องเที่ยว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยแบบผสม (Mixed methodology) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสำรวจทัศนคติผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ อันประกอบไปด้วย

1. กลุ่มผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในระดับพื้นที่ จำนวน 25 คน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้บริหารในเขตพื้นที่ ตลอดจนผู้อำนวยการ โรงเรียน

2. กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ (Stakeholders) จำนวน 500 คน สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มย่อย ได้แก่ หน่วยงานสังกัดรัฐบาล นักธุรกิจ และนักลงทุนท้องถิ่น

ตารางที่ 3-2 จำนวนประชากรที่ถูกเชิญเข้าประชุม

เขตเศรษฐกิจพิเศษ	จำนวนประชากรตามกำหนด	ผู้ที่ถูกเก็บแบบสอบถาม
นครพนม	100	100
ตาก	100	100
ตราด	100	100
สงขลา	100	100
เชียงราย	100	100
รวม	500	500

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ตัวแปรอิสระของการวิจัยในครั้งนี้ คือ ปัจจัย

ส่วนบุคคล แบ่งเป็น 3 กลุ่มตัวแปร ได้แก่

1. ภูมิลำเนา
 - 1.1 อยู่
 - 1.2 ไม่อยู่
2. ความคุ้นเคยประเทศตรงข้าม
 - 2.1 เคย
 - 2.2 ไม่เคย
3. ประสบการณ์การทำธุรกิจ
 - 3.1 เคยทำ
 - 3.2 ไม่เคยทำ

ตัวแปรตาม (Dependent variables) ตัวแปรตามของการวิจัยในครั้งนี้ คือ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านนโยบาย (Politics)
2. ด้านเศรษฐกิจ (Economic)

3. ด้านสังคม (Social)
4. ด้านเทคโนโลยี (Technological)
5. ด้านสิ่งแวดล้อม (Ecological)
6. ด้านกฎหมาย (Legal)

วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลได้จากข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ โดยเริ่มจากการเก็บข้อมูลทุติยภูมิด้วยการทบทวนวรรณกรรม และค้นคว้าจากเอกสาร รายงาน งานวิจัย ระบบอินเทอร์เน็ต อันประกอบไปด้วย ข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งต่าง ๆ รวมถึงนักวิชาการทั้งไทย และต่างประเทศและการเก็บข้อมูลปฐมภูมิด้วยการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และเชิงปริมาณ (Quantitative research) ดังนี้

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ภาคสนามทำการสัมภาษณ์โดยเลือกกลุ่มผู้รู้แบบจำเพาะเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ จำนวน 25 คน อันประกอบไปด้วย ได้แก่ ผู้บริหารเขตพื้นที่ ผู้อำนวยการโรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

การเก็บข้อมูลเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ภาคสนามทำการสำรวจทัศนคติสาธารณะ โดยเลือกกลุ่มผู้รู้แบบจำเพาะเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ครู และนักธุรกิจในพื้นที่

การสนทนากลุ่มโดยเลือกกลุ่มผู้รู้แบบจำเพาะเจาะจง (Purposive sampling) จากบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านธุรกิจด้านต่าง ๆ เช่น การตลาด-การขาย การเงิน-บัญชี การผลิต-บริการ คน-องค์กร และกลยุทธ์-เครือข่ายต่าง ๆ จำนวน 10 ท่าน โดยนำวรรณกรรมและข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาเป็นโครงขององค์ประกอบ ในการจัดประชุมสอบถามความคิดเห็นแบบสนทนากลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจ ได้แก่ แบบสำรวจความคิดเห็นการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษในระดับพื้นที่ จำนวน 500 คน

ตอนที่ 4 และ 5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบคำถาม เอกสารที่เกี่ยวข้องในการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการบันทึก และการวิเคราะห์ข้อมูล ในการสำรavnามาแยกประเภทและจัดหมวดหมู่ แล้วนำมาวิเคราะห์ในเบื้องต้น เป็นวิธีอุปนัยที่เป็นการตีความข้อสรุปจากปรากฏการณ์ที่ได้รับ ซึ่งจะได้อธิบายในระดับหนึ่ง เพื่อค้นหาว่าเหตุการณ์ใดสามารถอธิบายความได้มากน้อยอย่างไร แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาเปรียบเทียบ เพื่อคัดกรองข้อมูลส่วนที่แตกต่าง ให้เหลือในส่วนที่มีคุณลักษณะร่วม เพื่อพิจารณาหาความสัมพันธ์ของข้อมูล ทำการตรวจสอบข้อมูลและทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลที่ได้ว่ามีความถูกต้องและเชื่อถือได้หรือไม่

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเชิงปริมาณ

1. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือได้ดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ การตรวจสอบความตรง (Validity) ประกอบด้วย การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) และการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) และการตรวจสอบความตรงความเที่ยง (Reliability) ขั้นตอนในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

การตรวจสอบความตรง (Validity) เพื่อให้เกิดความแม่นยำของเครื่องมือในการวัดสิ่งที่ต้องการจะวัดหรือสิ่งที่เครื่องมือควรจะวัด และคะแนนที่ได้จากเครื่องมือที่มีความตรงสูงสามารถบอกถึงสภาพที่แท้จริง และพยากรณ์ได้ถูกต้องแม่นยำ (สุวิมล ติรภานันท์, 2548) แบบสอบถามจึงจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบความถูกต้อง ทั้งในด้านภาษาในเชิงเนื้อหา และในเชิงโครงสร้าง

การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) ขั้นตอนในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้ ประเด็นที่ต้องการทราบ จากนั้นนำผลของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมารวมกัน คำนวณหาความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งคำนวณจากความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการวัดกับข้อคำถามที่สร้างขึ้น ดัชนีที่ชี้ให้เห็นค่าความสอดคล้องเรียกว่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญต้องประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ คือ

ให้คะแนน +1	ถ้าแน่ใจว่า	ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามของตัวแปรที่กำหนด
ให้คะแนน 0	ถ้าไม่แน่ใจว่า	ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามของตัวแปรที่กำหนด
ให้คะแนน -1	ถ้าแน่ใจว่า	ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามของตัวแปรที่กำหนด

หลังจากนั้น นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหา IOC ตามสมการ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

$\sum R$ = ผลรวมของคะแนนตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อคำถาม

n = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

เกณฑ์ในการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่กำหนด

1.1 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความตรงผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ในการทดสอบก่อนการใช้งานได้

1.2 ข้อคำถามที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.50 ไม่ผ่านเกณฑ์ต้องปรับปรุงแก้ไข

ผลการจัดทำค่า Validity ได้ทุกข้อได้คะแนนระดับ 1 ทุกข้อ

2. สำหรับค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) กระทำโดยนักวิจัยอ่านและอธิบาย

แบบสอบถามและให้ผู้ตอบซักถามหากสงสัย (แบบสอบถามไม่สามารถจัดทำค่าความน่าเชื่อถือในรูปแบบหาค่าอัลฟาคอนบาร์ทได้) เพราะแบบสอบถามเลือกตอบไม่ใช่แบบสอบถามแบบวัดระดับความสำคัญ (5/ 4/ 3/ 2/ 1)

3. นำเครื่องมือก่อนใช้จริงไปตรวจสอบ จริยธรรมของเครื่องมือโดยกรรมการจริยธรรมของวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเชิงคุณภาพ

มี 2 ตอน คือ ตอนสัมภาษณ์เชิงลึก มีคำสัมภาษณ์ 3 ข้อ และแบบสอบถามเพื่อประชุมกลุ่ม (Focus group) มีคำสัมภาษณ์ 3 ข้อ

1. ตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยจัดทำค่า IOC ผลทุกข้อได้ระดับ 1 คะแนน หลังจากสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจนครบแล้ว จึงนำผลที่ได้มาปรับปรุงข้อคำถามตามที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ให้ข้อมูล อันจะทำให้ได้ข้อคำถามที่มีความหมายตรงกับความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถามตามเนื้อหา และความหมายที่ผู้วิจัยต้องการสื่อ ผลลัพธ์สุดท้ายที่ได้จะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และพร้อมจะถูกนำไปใช้ทดสอบก่อนการเก็บข้อมูลจริง

2. ตรวจสอบค่าความน่าเชื่อถือ กระทำโดยผู้วิจัยถอดเทป จัดพิมพ์และส่งให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน

3. ตรวจสอบจริยธรรม เมื่อผ่านค่าความตรงเชิงเนื้อหาแล้ว ก่อนนำเครื่องมือไปใช้ ผู้วิจัย ได้ส่งตรวจสอบจริยธรรมเครื่องมือ กับคณะกรรมการจริยธรรม

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนาทั้งหมด

1. จำนวนเพื่อดูจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม ว่าการอาศัยอยู่ในพื้นที่ เคยไปต่างประเทศ หรือการประกอบธุรกิจ มีจำนวนเท่าใด ในแต่ละด้านทั้งนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และด้านกฎหมาย ว่าแต่ละด้านมีจำนวนเท่าใด
2. ร้อยละ เพื่อดูร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ว่าการอาศัยอยู่ในพื้นที่ เคยไปต่างประเทศ หรือการประกอบธุรกิจ มีจำนวนเท่าใด ในแต่ละด้านทั้งนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และด้านกฎหมาย ว่าแต่ละด้านมีร้อยละเท่าใด
3. การสังเคราะห์และสรุป สถิติเชิงพรรณนาโดยใช้ ร้อยละและค่าเฉลี่ยและใช้การสรุปแบบสังเคราะห์ ในการสรุปรายวิชา รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา จำนวนบท และจำนวนชั่วโมง ที่สอน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึกจาก ผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 5 พื้นที่ จำนวน 25 คน ทั้งผู้บริหารเขตพื้นที่ครูในพื้นที่ข้าราชการตลอดจนนักธุรกิจในพื้นที่ และผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสำรวจทัศนคติจากกลุ่มผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

ตอนที่ 3 การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทางธุรกิจด้านต่าง ๆ จำนวน 10 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึกจาก ผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 5 พื้นที่ จำนวน 25 คน ทั้งผู้บริหารเขตพื้นที่ และผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่

ผลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จังหวัดนครพนม จังหวัดตาก จังหวัดตราด จังหวัดสงขลา จังหวัดเชียงราย

คำถามที่ 1 ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ควรมีการจัดเตรียมเนื้อหาที่ใช้สอนอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียน ทำงาน หรือเข้าใจในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

คนที่ 1 กล่าวว่า “ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาของบุคคลในท้องถิ่น และจังหวัดใกล้เคียง ให้มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยได้ดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนหลายโรงเรียน ซึ่งจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ ภาษาลาว ภาษาเวียดนาม พร้อมทั้งมีการฝึกทักษะอาชีพ อาเซียนศึกษา”

คนที่ 2 กล่าวว่า “เนื้อหาประถม สอดแทรกเข้าใจหลักสูตร มัธยม สอดแทรก ทศนศึกษา/โครงการ ระดับอาชีพขึ้นไป ปรับเข้ากับสาขา วิชาที่เรียน”

คนที่ 3 กล่าวว่า “ได้ดำเนินงานตามโครงการที่สำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดเสวนา การจัดนิทรรศการ การให้มีโรงเรียนนาร่อง 2 โรงเรียน ในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน”

คนที่ 4 กล่าวว่า “ได้เตรียมความพร้อมเข้าสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษด้วยโครงการที่หลากหลาย เช่น การอบรมพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน การจัดการศึกษาให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งได้จัดทำหลักสูตรรายวิชาเลือก อาเซียนศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน รวมทั้งจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีพศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นหลักสูตรทวิศึกษา”

คนที่ 5 กล่าวว่า “เน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการ ทำให้การศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ เกิดการบริการวิชาการและวิชาชีพในเขตพื้นที่ ให้บริการส่งเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนทั้งระดับ ปวช., ปวส., ปริญญาตรี (เทคโนโลยีบัณฑิต) และหลักสูตรทวิศึกษา”

คนที่ 6 กล่าวว่า “กระทรวงศึกษาธิการจะต้องจัดการศึกษานูรณาการในทุกระดับเพื่อให้สอดคล้องกับ 3 เสาหลัก ดังกล่าว เนื่องจากการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญของทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้ การศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรเน้นทักษะด้านอาชีพ เช่น การค้าขายชายแดน รวมทั้งพัฒนาทักษะด้านภาษา ซึ่งในขณะนี้ได้มีการพิจารณาจัดตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเพื่อดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วนในจังหวัดตาก ในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อไป”

คนที่ 7 กล่าวว่า “ขณะนี้กำลังร่างหลักสูตรแกนกลางให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจ อาชีพ ภาษา และวัฒนธรรม รวมทั้งด้านเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพสำคัญในพื้นที่ดังกล่าว โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา 7 ด้าน คือ 1. ด้านการค้าชายแดนระหว่างไทยกับเมียนมา 2. ด้านการพัฒนาทักษะภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาเมียนมา (ต้องการคนที่รู้และใช้ได้ทั้ง 3 ภาษา) 3. หลักสูตรการพัฒนาทักษะด้านวิชาชีพและช่างฝีมือ 4. ด้านการสานสัมพันธ์ที่ดีของไทยเมียนมา 5. ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว บริการ และการโรงแรม 6. ด้านการอนุรักษ์และป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้น เช่น ด้านคุณภาพชีวิต การจัดการขยะ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น 7. ด้านจุดเน้นของสถาบัน หน่วยงาน และสถานศึกษาตามบริบทของพื้นที่ส่วนประเด็นสำคัญของปัญหาการจัดการศึกษาในพื้นที่ คือ การขาดแคลนครูสอนภาษาอังกฤษและภาษาเมียนมา”

คนที่ 8 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะเน้นความสำคัญ 2 ด้าน คือ 1) ด้านทักษะภาษาอังกฤษและภาษาเมียนมา โดยมีการจัดตั้งศูนย์

ภาษาอังกฤษเพื่ออบรมครู พร้อมทั้งจัดค่ายพัฒนาทั้งครูและเด็ก แต่ยังคงดำเนินการได้ไม่ดีเท่าที่ควร ต้องเร่งพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะมีจำนวนชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษน้อย 2) การพัฒนาบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยจะเน้นที่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีพ อีกทั้งยังใช้เวทีกิจกรรมของจังหวัดตากให้เด็กนักเรียนได้นำเสนอผลงานด้านวิชาชีพ”

คนที่ 9 กล่าวว่า “ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ให้ความสำคัญกับภาษาต่างประเทศ คือ ภาษาเมียนมา ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน โดยมีการจ้างครูชาวต่างชาติมาทำการเรียนการสอน จะส่งเสริมให้เด็กนักเรียนชั้น ม. 1 เลือกอาชีพที่ต้องการประกอบอาชีพ เพื่อวางแผนให้เด็กลองฝึกอาชีพว่าตรงกับความต้องการของตัวเองหรือไม่”

คนที่ 10 กล่าวว่า “มีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 5 ด้าน ได้แก่ พัฒนาคูณภาพพื้นฐานของประชากร, พัฒนาแรงงาน, พัฒนามูลค่าเพิ่มวิสาหกิจชุมชน, พัฒนาแรงงานต่างด้าว และส่งเสริมการค้าชายแดน นอกจากนี้ ยังเน้นการพัฒนาทักษะอาชีพ พร้อมทั้งพัฒนาทักษะภาษาไทย ภาษาเมียนมาและภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนด้วย โดยต้องการบุคลากรที่รับผิดชอบแต่ละยุทธศาสตร์โดยตรง และผู้รับผิดชอบต้องมียุทธศาสตร์ การดำเนินงานที่ชัดเจน”

คนที่ 11 กล่าวว่า “การส่งเสริมให้คนในพื้นที่สามารถประกอบอาชีพได้ ซึ่งอาชีพส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับการเกษตร การท่องเที่ยว การค้าชายแดน และการขนส่งโลจิสติกส์ นอกจากนี้ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีการเชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษของกัมพูชา อีกทั้งมีการผลักดันให้นำอาชีพต่าง ๆ ในจังหวัดไปบรรจุอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยในส่วนของจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษา มีการจัดหลักสูตรทวิศึกษาและทวิภาคี และมีแนวทางในการดำเนินงานขั้นต่อไป ได้แก่ ดำเนินงานตาม Roadmap ที่วางไว้”

คนที่ 12 กล่าวว่า “ต้องการกำลังคนด้านการท่องเที่ยว และการโรงแรมเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับการเจริญเติบโต นอกจากนี้ มีการเปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาบัญชี และสาขาการตลาด เพื่อสนองนโยบายการค้าในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษด้วย ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อไป สำหรับด้านการคมนาคมขนส่ง จัดให้มีหลักสูตรโลจิสติกส์เพื่อเตรียมความพร้อมและดำเนินการตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา นักศึกษาบางส่วนต้องไปฝึกประสบการณ์ที่จังหวัด โดยการจัดบุคลากรทางการศึกษาไปทำการสอนวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา ด้วย อีกทั้งมีการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาใน 3 สาขา คือ สาขาการโรงแรม สาขาช่างยนต์ และสาขาไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะรับนักเรียนระดับชั้น ม. 4 เข้าเรียนควบคู่หลักสูตรสายอาชีพ ภายหลังจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนจะได้รับวุฒิ ปวช. ด้วย”

คนที่ 13 กล่าวว่า “เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดให้มี English camp เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาอังกฤษผ่านแอปพลิเคชัน จัดการศึกษาต่อเนื่องให้กับคนในพื้นที่ ด้วยการสนับสนุนอาชีพพื้นฐานและอาชีพต่อยอด รวมทั้งให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษและภาษากัมพูชาเพื่อการสื่อสาร อีกทั้งยังจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน โดยจัดทำแผนการศึกษาชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทด้วย”

คนที่ 14 กล่าวว่า “โดยการนำนโยบายการศึกษามาวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมด้านอาชีพและการมีงานทำ ด้วยการบูรณาการกับทุกภาคส่วนในพื้นที่ และจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพเชิงพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเน้นการพัฒนาครูและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อีกทั้งผู้ประกอบการ ได้ให้ความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรทวิศึกษาร่วมกับอาชีวศึกษา กล่าวคือ เด็กนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาจะมีโอกาสเรียนอาชีวศึกษาควบคู่กับสายสามัญ และสนับสนุนการแนะแนวการศึกษาต่อ โดยจัดให้มีการประชุมครูแนะแนว เพื่อให้ครูเหล่านี้สามารถแนะแนวเด็กให้มีเป้าหมายและทิศทางในการเรียนได้”

คนที่ 15 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาในพื้นที่ เน้นการค้าชายแดน เกษตรอินทรีย์ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีการจัดตั้งโรงเรียนประชาคมอาเซียนศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบ และมีการบูรณาการการเรียนรู้ทักษะอาชีพร่วมกับทุกภาคส่วน พร้อมทั้งปรับปรุงหลักสูตรในสถานศึกษาไปพร้อมกับการปรับปรุงบุคลากร นอกจากนี้ ได้นำภาษาอังกฤษ ภาษากัมพูชา และภาษาเวียดนาม มาจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติม ตลอดจนส่งเสริมทักษะอาชีพการบริการให้เหมาะสมกับท้องถิ่น”

คนที่ 16 กล่าวว่า “ยุทธศาสตร์การศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจสงขลา โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาตลอดจนยุทธศาสตร์ประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนและโครงการประชารัฐ เป็นหลักในการดำเนินการจัดการศึกษาในระดับจังหวัด โดยบูรณาการการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงปริญญาเอกร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อจัดการศึกษา อย่างมีคุณภาพในทุกระดับทุกสังกัด นอกจากนี้ ได้จัดทำหลักสูตรเฉพาะทาง ใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้ พร้อมกำกับ ติดตาม ประเมินผลคุณภาพผู้เรียนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมสามารถต่อยอดความรู้และทักษะให้สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาจังหวัด”

คนที่ 17 กล่าวว่า “ได้เตรียมแผนขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของโรงเรียนนำร่องในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามความต้องการของผู้ประกอบการและสังคมในพื้นที่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย 3 ส่วน คือ มั่นคง-มีความมั่นคงและความเป็นอยู่ที่สงบสุข มั่งคั่ง-มีอาชีพมีรายได้และยั่งยืน-มีการจัดการ มีความเข้าใจ มีความร่วมมือ โดยมีแนวทางดังนี้ 1) ด้านองค์ความรู้ โดยสถานศึกษาจัดหลักสูตรเกี่ยวกับอาชีพที่ส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เช่น กิจการ

อบพีชและไซโล กิจกรรมผลิตโครงสร้างโลหะสำหรับงานก่อสร้างหรืออุตสาหกรรม กิจกรรมชิปปิ้ง กิจกรรมโลจิสติกส์ เป็นต้น พร้อมทั้งสอดแทรกการปรับตัวและการใช้ชีวิตอย่างสงบสุข ไม่ว่าจะเป็น การติดต่อสื่อสาร การค้าขาย เงินตรา และกฎหมาย พร้อมทั้งร่วมมือกับสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง องค์กรชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และอปท. ในการแนะแนวและสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน

2) ด้านทักษะ ได้แก่ ด้านภาษา ทั้งจีน มลายู และอังกฤษ, ด้านคอมพิวเตอร์ และด้านอาชีพ โดยสถานศึกษาจัดหลักสูตรตามความต้องการสนใจของผู้เรียน และร่วมมือกับวิทยาลัย มหาวิทยาลัย สถานประกอบการ และศูนย์การเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน 3) คุณลักษณะ สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยปลูกฝังและสอดแทรก คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ทั้งในเรื่องของความขยัน อดทน และซื่อสัตย์ นอกจากนี้ ได้รายงานถึงปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษา 3 ข้อ คือ การขาดแคลนครูสอนภาษามลายูและ ภาษาจีน ข้อจำกัดด้านงบประมาณสนับสนุนในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนและด้านแหล่ง เรียนรู้”

คนที่ 18 กล่าวว่า “มีแนวทางในการจัดจัดการศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา กรณีโรงเรียนนำร่อง โรงเรียนชุมชนบ้านปาดัง คือ 1) สำรวจความต้องการ ได้ทำการสำรวจความต้องการของชุมชนในพื้นที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน พบว่า ต้องให้เน้นฝึก ทักษะภาษาอังกฤษและมลายู เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ 2) แนวทางการจัดการศึกษา สถานศึกษาได้จัดการเรียนการสอนรูปแบบสองภาษา (Mini English Program: MEP) ในรายวิชา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา และภาษาอังกฤษ โดยจัดให้กับผู้ปกครองและ นักเรียนที่มีความพร้อม, ได้เปิดสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์เพิ่มเติมตั้งแต่ระดับอนุบาล-ป.6, มี การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นฝึกการใช้ภาษาอังกฤษและมลายู เช่น เพิ่มเวลาเรียน ภาษาอังกฤษต่างประเทศ รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้น ป.1-3 เป็น 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ชั้น ป.4-6 เพิ่มขึ้นเป็น 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ ได้มีความร่วมมือกับโรงเรียนรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย เพื่อสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน”

คนที่ 19 กล่าวว่า “มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทั้งระบบอาชีวศึกษาทวิภาคี หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น และโครงการต่าง ๆ เพื่อมุ่งเน้นผลิตกำลังคนเข้าสู่สถานประกอบการและ การประกอบอาชีพอิสระ ในส่วนของแนวทางในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษารองรับเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา ได้มีการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร่วมกับสถานประกอบการในระบอบอาชีวศึกษา ทวิภาคี เช่น สาขาเทคโนโลยีปีโตรเลียม เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานรองรับ มีรายได้ที่ดี และ เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการในพื้นที่ ตลอดจนจัดฝึกอาชีพตามความต้องการของชุมชน

และเตรียมที่จะจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในวิทยาลัยเทคนิคจะนะเพื่อรองรับการจัดการศึกษาที่ตอบสนอง
โจทย์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อไป”

คนที่ 20 กล่าวว่า “ได้จัดโครงการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
อย่างหลากหลาย อาทิ กิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ, การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-ตอนปลาย และการเทียบระดับการศึกษา,
การศึกษาต่อเนื่อง เช่น ฝึกทักษะอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อการพัฒนา
สังคมและชุมชน, การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ผ่านแหล่งเรียนรู้ในตำบล และการจัดการเรียน
การสอนภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน”

คนที่ 21 กล่าวว่า “สำหรับแนวทางในการพัฒนาศักยภาพจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับเขต
พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่สำคัญมี 3 ด้าน คือ การค้าชายแดน ส่งเสริมให้เป็นเมืองการค้าชายแดนเพื่อ
รองรับการค้าและการลงทุน เชื่อมโยงกับประเทศอาเซียนและ GMS การเกษตร มุ่งเน้นพัฒนาให้
เป็นเมืองเกษตรกรรมรองรับตลาดอาหารสุขภาพ เพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหารและสินค้าเกษตรของ
ภูมิภาค และยกระดับมาตรฐานสู่ผู้บริโภคระดับบนการท่องเที่ยว สนับสนุนและส่งเสริมให้เป็น
เมืองท่องเที่ยวเชื่อมโยงกลุ่มประเทศอาเซียน และ GMS ทั้งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เชิงเกษตร เชิง
ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และสุขภาพ”

คนที่ 22 กล่าวว่า “แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
จังหวัดเชียงราย มีทิศทางและแผนงานการจัดการศึกษาแต่ละระดับดังนี้ การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน
ซึ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ตามมาตรฐานหลักสูตรและมีคุณธรรม พัฒนาหลักสูตรให้
สอดคล้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนสร้างภาคีเครือข่ายให้เกิดความร่วมมือ โดยแบ่ง
แผนงานเป็น 2 ระยะ คือ 1) ระยะเร่งด่วน ภายในปี 2559 จะบูรณาการการทำงานเพื่อสร้างความ
ตระหนักของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนแกนนำ ให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาในพื้นที่
ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษา และการสร้างภาคีเครือข่ายอย่างเป็น
รูปธรรม 2) ระยะสั้น (ปี พ.ศ. 2560) มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการการศึกษาในเขต
พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการและจัดทำแผนพัฒนา
การศึกษาให้สอดคล้องกับแผนแม่บทของจังหวัด ตลอดจนจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการ
พัฒนาเศรษฐกิจ เช่น พัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนรู้นอกโรงเรียน จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เขต
พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ส่งเสริมการวัด ประเมินผล และการเทียบโอนความรู้ รองรับ
เคลื่อนย้ายประชากร”

คนที่ 23 กล่าวว่า “จัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นฝึกทักษะให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะทางด้านวิชาชีพที่มีมาตรฐาน เน้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ด้วยกระบวนการสะเต็มศึกษา (STEM Education) มีทักษะทางภาษาต่างประเทศ โดยปรับเปลี่ยนการสอนของครูให้สามารถกระตุ้นผู้เรียนเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย พร้อมทั้งจัดการสอนอาชีวศึกษานอกระบบและระบบทวิภาคี ร่วมกับสถานประกอบการ ตลอดจนสนับสนุนให้มีความร่วมมือภาครัฐและเอกชนในรูปแบบของสถานพลังประชารัฐ”

คนที่ 24 กล่าวว่า “ในระดับประถมมัธยม ควรมีความรู้แบบพื้นฐาน ให้นักเรียนมีความรู้เบื้องต้น บางครั้งนักเรียนไม่ค่อยมีความกระตือรือร้นเท่าที่ควรเพราะไม่ให้นำอาชีพโดยตรง”

คนที่ 25 กล่าวว่า “ผลิตนักเรียนให้มีความพร้อมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ประเทศชาติ และมีศักยภาพในการแข่งขันในประชาคมอาเซียนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ สร้างความเข้มแข็งทางด้านวิจัย ให้โอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ ตลอดจนสนับสนุนเป็นที่พึ่งของสังคม โดยแบ่งแผนงานเป็น 2 ระยะ คือ 1) ระยะเร่งด่วน ภายในปี พ.ศ. 2559 ผลิตตามเป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพ พัฒนาศักยภาพและความพร้อมของบุคลากรอย่างเต็มที่ สนับสนุนวิชาการและองค์ความรู้ในการพัฒนาจังหวัด ศึกษาวิจัยรองรับกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม 2) ระยะสั้น (ปี พ.ศ. 2560) มีบุคลากรที่เพียงพอกับความต้องการในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย มีงานวิจัยและองค์ความรู้สนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม”

โดยสรุปแล้วทั้ง 25 คน มีความเห็นดังนี้

ตารางที่ 4-1 การสังเคราะห์การเตรียมการเนื้อหาที่จะเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นความหมาย			
	ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4
1. นายเพิ่มพูน พงษ์พวงเพชร	คุณภาพการศึกษา	ทักษะภาษา	-	ทักษะอาชีพ
2. นายวัชร โรจน์ ไชยพิเดช	-	-	-	ทักษะอาชีพ
3. นายปริญญา ธรเสนา	คุณภาพการศึกษา	-	-	-
4. นางรุ่งทิวา ศรีวรรณ	-	-	บูรณาการ	ทักษะอาชีพ
5. นายพิเชษฐ์ หลั่งทรัพย์	-	-	บูรณาการ	ทักษะอาชีพ

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นความหมาย			
	ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4
6. นายพิษณุ ตูลสุข	คุณภาพการศึกษา	ทักษะภาษา	-	ทักษะอาชีพ
7. นายอโณทัย ไทยวรรณศรี	-	ทักษะภาษา	-	ทักษะอาชีพ
8. นายทรงวุฒิ ศรีอำไพ	-	ทักษะภาษา	-	ทักษะอาชีพ
9. นายมรกต กัดศอาด	-	ทักษะภาษา	-	-
10. นายสุรพงษ์ ไชยวงศ์	คุณภาพการศึกษา	-	-	ทักษะอาชีพ
11. นายสุรศักดิ์ ศีลาอาสน์	-	-	บูรณาการ	ทักษะอาชีพ
12. นายถาวรสิทธิ์ อินทะแสง	คุณภาพการศึกษา	-	-	ทักษะอาชีพ
13. ผู้แทนกศน.	คุณภาพการศึกษา	ทักษะภาษา	-	-
14. นายวรวิทย์ พรหมคช	คุณภาพการศึกษา	-	-	-
15. นายวัลลภ รongพล	-	ทักษะภาษา	-	ทักษะอาชีพ
16. นายสันติ แสงระวี	คุณภาพการศึกษา	-	-	
17. นายศโลจ วิบูลกิจ	-	ทักษะภาษา	-	ทักษะอาชีพ
18. นายถนอม สุขคำ	-	ทักษะภาษา	-	ทักษะอาชีพ
19. นายสุรพล เอี่ยมสำอางค์	-	-	บูรณาการ	ทักษะอาชีพ
20. นางบุปผาชาติ เรืองกุล	-	ทักษะภาษา	-	ทักษะอาชีพ
21. นางสาวศรียา อมตวิวัฒน์	-	-	-	ทักษะอาชีพ
22. นายนพรัตน์ อุ่ทอง	คุณภาพการศึกษา	-	-	-
23. นายคำจันทร์ รัตนอุปการ	-	ทักษะภาษา	บูรณาการ	-
24. นางสาวสายสวาท วิชัย	คุณภาพการศึกษา	-	-	-
25. นายสะอาด ฟองอินทร์	-	-	-	ทักษะอาชีพ
รวม	10	11	5	17

จากตารางที่ 4-1 ความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 25 คน เห็นว่า เนื้อหาที่ควรเตรียมให้สำหรับนักเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย

1. **ทักษะอาชีพ** จำนวน 17 คน เช่น การส่งเสริมให้คนในพื้นที่สามารถประกอบอาชีพได้ ซึ่งอาชีพส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับการเกษตร การท่องเที่ยว การค้าชายแดน และการขนส่งโลจิสติกส์

2. **ทักษะภาษา** จำนวน 11 คน เช่น ด้านภาษา ทั้งจีน มลายู และอังกฤษ

3. **คุณภาพการศึกษา** จำนวน 10 คน เช่น ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนา การศึกษาของบุคคลในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียง ให้มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

4. **การบริหารจัดการ** จำนวน 5 คน เช่น มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทั้งระบบ อาชีวศึกษาทวิภาคี หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น และ โครงการต่าง ๆ เพื่อมุ่งเน้นผลิดกำลังคนเข้าสู่ สถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ

คำถามที่ 2 ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา จะใช้ในการเรียนการสอนเมื่อไหร่

คนที่ 1 กล่าวว่า “ควร ปูพื้นฐานความรู้ตั้งแต่ประถม- มหาวิทยาลัยเนื้อหาเพิ่มขึ้นตาม ระดับที่เรียน 1. อาชีพ ภาษา 2. มีสิทธิ+หน้าที่ กฎหมายที่ควรทราบ 3. คุณธรรมจริยธรรม ควรเน้น ภาคปฏิบัติให้มาก โดยเฉพาะด้านทักษะ”

คนที่ 2 กล่าวว่า “ควรเริ่มตั้งแต่มีการวางแผนระดับประเทศที่จะส่งเสริมเขต เศรษฐกิจ พิเศษ”

คนที่ 3 กล่าวว่า “ควรจัดทำแผนการเรียนการสอน จัดทำหลักสูตรของแต่ละระดับ ทฤษฎี และปฏิบัติ”

คนที่ 4 กล่าวว่า “ควรมีเนื้อหาเจาะลึกเฉพาะสามารถนำไปประยุกต์ในการประกอบ อาชีพ 1. จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสอดแทรกไปทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2. จัดทำ หลักสูตรเพิ่มเติม 3. จัดการเรียนการสอนได้ทันที”

คนที่ 5 กล่าวว่า “ถ้าเป็นระดับประถมศึกษาอ่านออกเขียนง่าย และทักษะชีวิต เพื่อ เตรียมพร้อมสู่ระดับมัธยม ได้อย่างมีคุณภาพถ้ามีการเตรียมความพร้อมในระดับประถมศึกษาที่ดี การต่อยอดในองค์ความรู้สูงขึ้น ก็สามารถจัดได้อย่างมีคุณภาพและตอบ โจทย์การจัดการการศึกษา ในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้”

คนที่ 6 กล่าวว่า “ซึ่งในขณะนี้ได้มีการพิจารณาจัดตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาธิการ จังหวัด เพื่อดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วนในจังหวัดตากในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต่อไป”

คนที่ 7 กล่าวว่า “ควรมีการจัดเตรียมในด้านหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการสอน ควร ใช้การเรียนการสอนให้นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติจริง”

คนที่ 8 กล่าวว่า “ในระดับประถมเน้นเฉพาะการอ่านออก เขียนได้ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ได้ทุกคน ควรสอนอย่างจริงจัง โดยที่ไม่ต้องนำกิจกรรม อื่นมามากมาย ทำให้นักเรียนไม่ได้เรียนหนังสือ ส่งผลถึง ผลสัมฤทธิ์การเรียน”

คนที่ 9 กล่าวว่า “ในปีการศึกษา 2559 จะส่งเสริมให้เด็กนักเรียนชั้น ม. 1 เลือกอาชีพที่ต้องการประกอบอาชีพ เพื่อวางแผนให้เด็กลองฝึกอาชีพว่าตรงกับความต้องการของตัวเองหรือไม่ ควรมีหลักสูตรการฝึกทักษะทางที่ตรงกับอาชีพการตลาด ของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษใช้บูรณาการกับกิจกรรมนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”

คนที่ 10 กล่าวว่า “เนื้อหาที่เรียนต้องจากง่ายไปหายาก เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ความรู้ไปเป็นลำดับขั้นตอนปีการศึกษา 2559 ในช่วงโมงของกิจกรรม”

คนที่ 11 กล่าวว่า “ดำเนินงานตาม Roadmap ที่วางไว้, ประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกัน และจัดทำแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ เพื่อให้ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสัมมาชีพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนควรจัดในภาคปฏิบัติให้มาก ใช้ในเวลาลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ช่วงเวลา 14.30-16.30 น. ของทุกวัน”

คนที่ 12 กล่าวว่า “ควรเรียนจุดแข็ง จุดอ่อน ของตัวเอง และประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสำรวจความพร้อมของตัวเองควรเริ่มระดับประถม (ต้น-ปลาย ก็ได้) โดยควรใช้บุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจภาษาของประเทศนั้น ๆ ด้วย”

คนที่ 13 กล่าวว่า “โดยจัดทำแผนการศึกษาชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทด้วยเนื้อหาต้องแสดงให้เห็นความสำคัญของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และความจำเป็น และให้เห็นความสำคัญของการเป็นเศรษฐกิจพิเศษบูรณาการความรู้ เข้ากับทุกสาระวิชาได้การกำกับติดตามด้านการเรียนการสอน”

คนที่ 14 กล่าวว่า “จัดให้มีการประชุมครูแนะแนว เพื่อให้ครูเหล่านี้สามารถแนะแนวเด็กให้มีความเป้าหมายและทิศทางในการเรียนได้เนื้อหาที่ใช้สอนควรสอดคล้องต่อเนื่อง/ เหมาะสมกับวัยนักเรียนในแต่ละระดับ/ ใช้โอกาสแต่ละปีมาให้จัดให้เหมาะสม คือ ในแต่ละท้องถิ่น มีเนื้อหาเหมือนหลักสูตรแกนกลางมีความเป็นสากล เน้นการสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการปฏิบัติจริง ในปีการศึกษา โครงสร้างของหลักสูตรเนื้อหาวิชาสาระต่างหลักสูตรเดิมการจัดตารางเรียน”

คนที่ 15 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาในพื้นที่อำเภอคลองใหญ่ เน้นการค้าชายแดน เกษตรอินทรีย์ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีการจัดตั้งโรงเรียนประชาคมอาเซียนศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบ และมีการบูรณาการการเรียนรู้ทักษะอาชีพร่วมกับทุกภาคส่วน พร้อมทั้งปรับปรุงหลักสูตร

ในสถานศึกษาไปพร้อมกับการปรับปรุงบุคลากร นอกจากนี้ ได้นำภาษาอังกฤษ ภาษากัมพูชา และ ภาษาเวียดนาม มาจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติม ตลอดจนส่งเสริมทักษะอาชีพการบริการให้เหมาะสมกับท้องถิ่น”

คนที่ 16 กล่าวว่า “ได้มีการกำหนดแผนและยุทธศาสตร์การศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ สงขลา โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาตลอดจนยุทธศาสตร์ประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนและโครงการพระราชดำริ เป็นหลักในการ ดำเนินการจัดการศึกษาในระดับจังหวัด โดยบูรณาการการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงปริญญาเอก ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพในทุกระดับทุกสังกัด”

คนที่ 17 กล่าวว่า “ได้เตรียมแผนขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของโรงเรียนนาร่องในเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาตามความต้องการของผู้ประกอบการและสังคมในพื้นที่ เพื่อพัฒนา ผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย 3 ส่วน คือ มั่นคง-มีความมั่นคงและความเป็นอยู่ที่สงบสุข มั่งคั่ง-มีอาชีพ มี รายได้ และยั่งยืน-มีการจัดการ มีความเข้าใจ มีความร่วมมือ”

คนที่ 18 กล่าวว่า “มีแนวทางในการจัดจัดการศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา กรณีโรงเรียนนาร่อง โรงเรียนชุมชนบ้านปาดัง คือ 1) สำรวจความต้องการ ได้ทำการสำรวจความ ต้องการของชุมชนในพื้นที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน พบว่า ต้องให้เน้นฝึก ทักษะภาษาอังกฤษและมลายู เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ 2) แนวทางการจัดการศึกษา สถานศึกษาได้จัดการเรียนการสอนรูปแบบสองภาษา (Mini English Program: MEP) ในรายวิชา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา และภาษาอังกฤษ”

คนที่ 19 กล่าวว่า “ได้มีการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร่วมกับสถานประกอบการในระบบอาชีวศึกษาทวิภาคี เช่น สาขาเทคโนโลยีปีโตรเลียม เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานรองรับ มีรายได้ที่ดี และเป็นที่ยอมรับ ของสถานประกอบการในพื้นที่ ตลอดจนจัดฝึกอาชีพตามความต้องการของชุมชน และเตรียมที่จะ จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ เพื่อรองรับการจัดการศึกษาที่ตอบโจทย์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อไป”

คนที่ 20 กล่าวว่า “ได้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อจัดกิจกรรม จำนวน 4 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์คิวิทัตชุมชน ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ประจำตำบล ศูนย์ ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยตำบล และศูนย์การศึกษาตลอด”

คนที่ 21 กล่าวว่า “ต้องเตรียมความพร้อมด้านภาษาเทคโนโลยีเศรษฐศาสตร์ ทัศนกรรมการ และเกษตรกรรม ควรเริ่มในระดับประถมวัยในด้านภาษาด้านเทคโนโลยี ในระดับประถม 4-6 ด้าน เศรษฐศาสตร์ ทัศนกรรมการและเกษตรกรรมในระดับมัธยม”

คนที่ 22 กล่าวว่า “โดยแบ่งแผนงานเป็น 2 ระยะ คือ 1) ระยะเร่งด่วน ภายในปี พ.ศ. 2559 จะบูรณาการการทำงานเพื่อสร้างความตระหนักของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของ โรงเรียน การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนแกนนำให้ สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาในพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษา และการสร้างภาคีเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม 2) ระยะสั้น (ปี พ.ศ. 2560) มีการจัดตั้ง คณะอนุกรรมการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย เพื่อกำหนด แนวทางการบริหารจัดการ และจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนแม่บทของจังหวัด ตลอดจนจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการพัฒนาเศรษฐกิจ”

คนที่ 23 กล่าวว่า “แบ่งแผนงานเป็น 2 ระยะ คือ 1) ระยะเร่งด่วน ภายในปี พ.ศ. 2559 ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้เกิดโครงงานและสิ่งประดิษฐ์ พัฒนาทักษะฝีมือสู่มาตรฐาน อาชีวศึกษา มาตรฐานอาชีพ มาตรฐานฝีมือแรงงาน และมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพพัฒนาบุคลากร และผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศ รวมทั้งจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระดับทวิภาคี พหุภาคี ร่วมกับ สถานศึกษาทุกระดับทั้งในและต่างประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งรัฐและเอกชน 2) ระยะสั้น (ปี พ.ศ. 2560) ประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์อาชีวศึกษา ปรับวิธีการสอนด้วยสะเต็มศึกษาให้ ครอบคลุมทุกระดับและประเภทวิชา ขยายการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพในแต่ ละพื้นที่ ขยายความร่วมมือระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการ และในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตลอดจนจัดโครงการแลกเปลี่ยนครูและนักเรียนร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในประชาคม อาเซียน”

คนที่ 24 กล่าวว่า “แบ่งแผนงานเป็น 2 ระยะ คือ 1) ระยะเร่งด่วน ภายในปี พ.ศ. 2559 เน้นหลักสูตรช่างพื้นฐาน พัฒนาหลักสูตรเตรียมพร้อมป้องกันแผ่นดินไหว ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รวมทั้งจัดตั้งหมู่บ้านเรียนรู้ตามรอยพระยุคล บาท 2) ระยะสั้น (ปี พ.ศ. 2560) จัดการศึกษาในระบบให้กับกลุ่มเป้าหมายทั่วไปและ กลุ่มเป้าหมายพิเศษ เมื่อเรียนจบแล้วสามารถประกอบอาชีพได้”

คนที่ 25 กล่าวว่า “แบ่งแผนงานเป็น 2 ระยะ คือ 1) ระยะเร่งด่วน ภายในปี พ.ศ. 2559 ผลิตตามเป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพ พัฒนาความศักยภาพและความพร้อมของบุคลากรอย่าง เต็มที่ สนับสนุนวิชาการและองค์ความรู้ในการพัฒนาจังหวัด ศึกษาวิจัยรองรับกับการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม 2) ระยะสั้น (ปี พ.ศ. 2560) มีบุคลากรที่เพียงพอ กับความต้องการในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย มีงานวิจัยและองค์ความรู้ สนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม”

โดยสรุปแล้วทั้ง 25 คน มีความเห็น ดังนี้

ตารางที่ 4-2 การสังเคราะห์การเตรียมการระยะเวลาที่คาดว่าจะดำเนินการ

ผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นความหมาย		
	ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3
1. นายเพิ่มพูน พงษ์พวงเพชร	ประถมศึกษา	-	-
2. นายวัชร โรจน์ ไชยพิเศษ	-	-	ทำเป็นระบบ
3. นายปริญญา ธรเสนา	-	มัธยมศึกษา	
4. นางรุ่งทิwa ศรีวราชาน	-	-	ทำเป็นระบบ
5. นายพิเชษฐ์ หลั่งทรัพย์	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	-
6. นายพิชญ์ ตูลสุข	-	-	ทำเป็นระบบ
7. นายอโณทัย ไทยวรรณศรี	-	-	ทำเป็นระบบ
8. นายทรงวุฒิ ศรีอำไพ	ประถมศึกษา	-	-
9. นายมรกต กัดสอาด	-	มัธยมศึกษา	-
10. นายสุรพงษ์ ไชยวงศ์	-	-	ทำเป็นระบบ
11. นายสุรศักดิ์ ศิลาสาน์	-	-	ทำเป็นระบบ
12. นายถาวรสิทธิ์ อินทะแสง	ประถมศึกษา	-	-
13. ผู้แทน กสน.	-	-	ทำเป็นระบบ
14. นายวรวิทย์ พรหมคช	-	-	ทำเป็นระบบ
15. นายวัลลภ รongพล	-	-	ทำเป็นระบบ
16. นายสันติ แสงระวี	-	-	ทำเป็นระบบ
17. นายศลใจ วิบูลกิจ	-	-	ทำเป็นระบบ
18. นายถนอม สุขคำ	-	มัธยมศึกษา	-
19. นายสุรพล เอี่ยมสำอางค์	-	มัธยมศึกษา	-
20. นางบุปผาชาติ เรืองกุล	-	-	ทำเป็นระบบ
21. นางสาวศรียา อมตวิวัฒน์	-	มัธยมศึกษา	-
22. นายนพรัตน์ อุ่ทอง	-	-	ทำเป็นระบบ
23. นายคำจันทร์ รัตนอุปการ	-	-	ทำเป็นระบบ
24. นางสาวสายสวาท วิชัย	-	-	ทำเป็นระบบ
25. นายสะอาด ฟองอินทร์	-	-	ทำเป็นระบบ
รวม	4	6	16

จากตารางที่ 4-2 ความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 25 เห็นว่า ควรจัดการเรียนการสอนเมื่อไหร่ อย่างไร ประกอบด้วย

1. ทำเป็นระบบ จำนวน 16 คน เริ่มตั้งแต่มีการวางแผนระดับประเทศที่จะส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร่วมกับสถานประกอบการในระบบอาชีวศึกษาทวิภาคี เช่น สาขาเทคโนโลยีปิโตรเลียม เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานรองรับ มีรายได้ที่ดี และเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการในพื้นที่ ตลอดจนจัดฝึกอาชีพตามความต้องการของชุมชน และเตรียมที่จะจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อรองรับการจัดการศึกษาที่ตอบโจทย์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อไป

2. เริ่มต้นระดับมัธยมศึกษา จำนวน 6 คน ส่งเสริมให้เด็กนักเรียนชั้น ม. 1 เลือกอาชีพที่ต้องการประกอบอาชีพ เพื่อวางแผนให้เด็กลองฝึกอาชีพว่าตรงกับความต้องการของตัวเองหรือไม่ ควรมีหลักสูตรการฝึกทักษะทางที่ตรงกับอาชีพการตลาด ของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษใช้บูรณาการกับกิจกรรมนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”

3. เริ่มต้นระดับประถมศึกษา จำนวน 4 คน ใ้ปูพื้นฐานความรู้ตั้งแต่ประถม-มหาวิทยาลัยเนื้อหาเพิ่มขึ้นตามระดับที่เรียน 1. อาชีพ ภาษา 2. มีสิทธิ+หน้าที่ กฎหมายที่ควรทราบ 3. คุณธรรมจริยธรรม ควรเน้นภาคปฏิบัติให้มาก โดยเฉพาะด้านทักษะ

คำถามที่ 3 ปัญหา อุปสรรค ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในการดำเนินงาน

คนที่ 1 กล่าวว่า “ปัญหาที่พบ คือ 1.บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ 2. คุณภาพของผู้สอนยังไม่พัฒนา หลัง 3. ความจริงจังของหน่วยงานภาครัฐยังไม่ดีเท่าที่ควร 4. ขาดการบูรณาการร่วมกันระหว่างรัฐ+เอกชน”

คนที่ 2 กล่าวว่า “ปัญหาประเมินเป็นรายปี ปรับปรุงแก้ไข ช่วยเหลือ จนประสบความสำเร็จ”

คนที่ 3 กล่าวว่า “จัดทำแผนให้ดีขึ้นไม่น่ามีปัญหา”

คนที่ 4 กล่าวว่า “ปัญหาที่พบ 1. ความรู้ความเข้าใจ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษของผู้ถ่ายทอดความรู้ 2. ในเรื่องของภาษาที่สอง ภาษาอังกฤษ ภาษาท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญเพื่อใช้ประกอบการติดต่อสื่อสารสื่อสาร”

คนที่ 5 กล่าวว่า “โครงสร้างสาระการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา ควรลดลง 8 สาระ ในปัจจุบันมากเกินไป เป็นความสูญญเวลาของการจัดการเรียนรู้ เพราะในระดับประถม คือ การเตรียมความพร้อม ความรู้พื้นฐานและทักษะ สาระให้มีประมาณ 5 สาระการเรียนรู้ ก็จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ ถ้าเป็นระดับประถมการอ่านออกเขียนง่าย และทักษะชีวิต เพื่อเตรียมพร้อมสู่ระดับมัธยมได้อย่างมีคุณภาพถ้ามีการเตรียมความพร้อมในระดับประถมศึกษาที่ดี การต่อยอดคน

องค์ความรู้สูงขึ้น ก็สามารถจัดได้อย่างมีคุณภาพและตอบโจทย์การจัดการการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้”

คนที่ 6 กล่าวว่า “ปัญหาและอุปสรรคนุคคลากร/ ครู ที่สามารถสื่อสารภาษาเพื่อนบ้านได้”

คนที่ 7 กล่าวว่า “ส่วนประเด็นสำคัญของปัญหาการจัดการศึกษาในพื้นที่ คือ การขาดแคลนครูสอนภาษาอังกฤษและภาษาเมียนมาควรมีการจัดเตรียมในด้านหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการสอน ควรใช้การเรียนการสอนให้นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติจริง”

คนที่ 8 กล่าวว่า “มีการจัดตั้งศูนย์ภาษาอังกฤษเพื่ออบรมครู พร้อมทั้งจัดค่ายพัฒนาทั้งครูและเด็ก แต่ยังคงดำเนินการได้ไม่ดีเท่าที่ควร ต้องเร่งพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะมีจำนวนชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษน้อย ซึ่งในขณะนี้ได้แก้ปัญหาด้วยการจัดการเรียนการสอนวิชาหลักควบคู่กับวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งจะทำให้เด็กได้เรียนภาษาอังกฤษ 8-9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์”

คนที่ 9 กล่าวว่า “ปัญหาอุปสรรค 1. จัดสรรงบประมาณจ้างวิทยากรภายนอกให้โรงเรียน 2. จัดงบประมาณสนับสนุนให้โรงเรียน”

คนที่ 10 กล่าวว่า “ปัญหาความรู้ความเข้าใจของครู อาจเป็นอุปสรรคในการสอน เพราะครูยังไม่เข้าใจถึงเนื้อหาของเขตเศรษฐกิจ”

คนที่ 11 กล่าวว่า “จัดในภาคปฏิบัติให้มากขึ้นในเวลาลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ช่วงเวลา 14.30-16.30 น. ของทุกวัน ผู้ปกครองใส่ใจ-ไม่มีอุปกรณ์สื่อสารที่ดี”

คนที่ 12 กล่าวว่า “นักศึกษาเข้าฝึกงาน เนื่องจากจังหวัดตราดมีสถานประกอบการจำนวนน้อย นักศึกษาบางส่วนต้องไปฝึกประสบการณ์ที่จังหวัดระยองและจันทบุรี โดยควรใช้บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจภาษาของประเทศนั้น ๆ ด้วยการเตรียมบุคลากรครูไม่น่าจะเพียงพอ ครอบคลุมกับความต้องการของคนในพื้นที่”

คนที่ 13 กล่าวว่า “เนื่องจากมีชาวกัมพูชาจำนวนมาก เข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดตราด อีกทั้งยังจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน โดยจัดทำแผนการศึกษาชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทด้วย”

คนที่ 14 กล่าวว่า “โครงสร้างของหลักสูตรเนื้อหาวิชาสาระต่าง ๆ หลักสูตรเดิมการจัดตารางเรียนค่อนข้างแน่นเกินไป”

คนที่ 15 กล่าวว่า “นอกจากนี้ได้นำภาษาอังกฤษ ภาษากัมพูชา และภาษาเวียดนาม มาจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติม ตลอดจนส่งเสริมทักษะอาชีพการบริการให้เหมาะสมกับท้องถิ่นด้านภาษามีความจำเป็นต่อนักเรียนในอนาคต ปัจจุบันยังขาดบุคลากร”

คนที่ 16 กล่าวว่า “ระดับประถมการเรียนรู้ระดับพื้นฐานคิดเองเป็นส่วนเรื่องอาชีพควรให้นักเรียนที่มีความถนัดไปเรียนต่อ ไประดับอาชีวะและระดับมหาวิทยาลัยควรปรับใช้ได้เลย ปัญหาคือความสามารถของครูและจำนวนบุคลากร”

คนที่ 17 กล่าวว่า “ปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษา 3 ข้อ คือ การขาดแคลนครูสอนภาษามลายูและภาษาจีน ข้อจำกัดด้านงบประมาณสนับสนุนในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนและด้านแหล่งเรียนรู้”

คนที่ 18 กล่าวว่า “มีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับข้อจำกัดด้าน โครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางๆ ทำให้ไม่สามารถเพิ่มเวลาเรียนภาษาต่างประเทศในชั้น ป.4-6 มากกว่า 3 ชั่วโมง, การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ทักษะภาษาอังกฤษและมลายู และการแลกเปลี่ยนบุคลากร-นักเรียนนักศึกษากับประเทศมาเลเซีย มีขั้นตอนที่ยูกยาก”

คนที่ 19 กล่าวว่า “การออกพื้นที่จริงสำรวจหรือการทัศนศึกษาด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ต้องมีการออกทัศนศึกษาจริงปัญหาสำคัญก็เรื่องงบประมาณ”

คนที่ 20 กล่าวว่า “ควรศึกษาประวัติความเป็นมาศึกษาข้อมูลต่างแล้วนำมาบูรณาการกับหลักสูตรแต่ละวิชา ควรใช้แบบบูรณาการ การสื่อสารการใช้ภาษาวัฒนธรรม แต่ปัจจุบัน ไม่มีการบูรณาการ”

คนที่ 21 กล่าวว่า “เตรียมความพร้อมด้านภาษาเทคโนโลยีเศรษฐศาสตร์ ทัศนกรรมและเกษตรกรรม ควรเริ่มในระดับประถมวัยในด้านภาษาด้านเทคโนโลยี ในระดับประถม 4-6 ด้านเศรษฐศาสตร์ ทัศนกรรมและเกษตรกรรมในระดับมัธยมขาดบุคลากรขาดงบประมาณสนับสนุน”

คนที่ 22 กล่าวว่า “การพัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนรู้ในและนอกโรงเรียน จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ส่งเสริมการวัด ประเมินผล และการเทียบโอนความรู้รองรับการเคลื่อนย้ายประชากรทักษะชีวิตกับการทำงาน โดยเฉพาะอาชีพที่จะต้องปฏิบัติการจริง การปฏิบัติจริงมีเครื่องมือไม่ครบ ขาดสื่ออุปกรณ์”

คนที่ 23 กล่าวว่า “ในแต่ละพื้นที่ ขยายความร่วมมือระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการและใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตลอดจนจัด โครงการแลกเปลี่ยนครูและนักศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในประชาคมอาเซียนยังขาดการประสานงานที่ดี”

คนที่ 24 กล่าวว่า “ในระดับประถมมัธยม ควรมีความรู้แบบพื้นฐาน ให้นักเรียนมีความรู้เบื้องต้น บางครั้งนักเรียนไม่ค่อยมีความกระตือรือร้นเท่าที่ควรเพราะไม่ให้ทำอาชีพโดยตรง”

คนที่ 25 กล่าวว่า “ผลิตนักเรียนให้มีความพร้อมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นประเทศชาติ และมีศักยภาพในการแข่งขันในประชาคมอาเซียนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ สร้างความเข้มแข็งทางด้านวิจัย ในพื้นที่ มีบุคลากรที่ไม่เพียงพอกับความต้องการในการขับเคลื่อนเขต

พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย และไม่มีงานวิจัยและองค์ความรู้สนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม”

โดยสรุปแล้วทั้ง 25 คน มีความเห็น ดังนี้

ตารางที่ 4-3 การสังเคราะห์ปัญหา อุปสรรคเนื้อหาที่จะเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นความหมาย				
	ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4	ที่ 5
1. นายเพิ่มพูน พงษ์พวงเพชร	-	บุคลากร	บูรณาการ	-	-
2. นายวัชร โรจน์ ไชยพิเศษ	ความเข้าใจ	-	-	-	-
3. นายปริญญา ธรเสนา	-	-	บูรณาการ	-	-
4. นางรุ่งทิภา ศรีวรขาน	ความเข้าใจ	-	-	-	-
5. นายพิเชษฐ์ หลังทรัพย์	-	-	-	เวลา	-
6. นายพิษณุ ตูลสุข	-	บุคลากร	-	-	-
7. นายอโณทัย ไทยวรรณศรี	ความเข้าใจ	-	-	-	-
8. นายทรงวุฒิ ศรีอำไพ	-	-	-	เวลา	-
9. นายมรกต กลัดสอาด	-	-	-	-	งบประมาณ
10. นายสุรพงษ์ ไชยวงศ์	ความเข้าใจ	-	-	-	-
11. นายสุรศักดิ์ ศีลาอาสน์	-	-	-	เวลา	งบประมาณ
12. นายถาวรสิทธิ์ อินทะแสง	-	บุคลากร	-	-	-
13. ผู้แทน กศน.	-	-	บูรณาการ	-	-
14. นายวรวิทย์ พรหมคช	-	-	-	เวลา	-
15. นายวัลลภ รongพล	-	บุคลากร	-	-	-
16. นายสันติ แสงระวี	-	บุคลากร	-	-	-
17. นายศลใจ วิบูลกิจ	-	บุคลากร	-	-	งบประมาณ
18. นายถนอม สุขคำ	-	-	-	เวลา	-
19. นายสุรพล เอี่ยมสำอางค์	-	-	-	-	งบประมาณ
20. นางบุปผาชาติ เรืองกุล	-	-	บูรณาการ	-	-
21. นางสาวศุริยา อมตวิวัฒน์	-	บุคลากร	-	-	งบประมาณ

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นความหมาย				
	ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4	ที่ 5
22. นายนพรัตน์ อุ่ทอง	-	-	-	-	งบประมาณ
23. นายคำจันทร์ รัตนอุปการ	-	-	บูรณาการ	-	-
24. นางสาวสายสวาท วิชัย	ความเข้าใจ	-	-	-	-
25. นายสะอาด ฟองอินทร์	-	บุคลากร	-	-	-
รวม	5	8	5	5	6

จากตารางที่ 4-3 ความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 25 คน เห็นว่า อุปสรรคสำคัญ สำหรับนักเรียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย

1. **บุคลากร** จำนวน 8 คน เช่น ปัญหาที่พบ คือ 1. บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ 2. คุณภาพของผู้สอนยังไม่พัฒนา หลัง 3. ความจริงจังของหน่วยงานภาครัฐยังไม่ดีเท่าที่ควร
2. **งบประมาณ** จำนวน 6 คน เช่น การออกพื้นที่จริงสำรวจหรือการทำศนะศึกษาด้าน เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมต้องมีการออกทำศนะศึกษาจริงปัญหาสำคัญก็เรื่องงบประมาณ
3. **ความเข้าใจ** จำนวน 5 คน เช่น ปัญหาความรู้ความเข้าใจของครู อาจเป็นอุปสรรคในการสอน เพราะครูยังไม่เข้าใจถึงเนื้อหาของเขตเศรษฐกิจ
4. **การบูรณาการ** จำนวน 5 คน เช่น ในแต่ละพื้นที่ ขยายความร่วมมือระบบทวิภาคีกับ สถานประกอบการ และในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตลอดจนจัด โครงการแลกเปลี่ยนครูและ นักศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในประชาคมอาเซียนยังขาดการประสานงานที่ดี
5. **เวลา** จำนวน 5 คน เช่น โครงสร้างของหลักสูตรเนื้อหาวิชาสาระต่าง ๆ หลักสูตรเดิม การจัดการเรียนค่อนข้างแน่นเกินไป

นอกจากนี้ ได้มีส่วนราชการอื่น ๆ ตลอดจนนักธุรกิจในพื้นที่ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้

นายธนช ปานขาว นายอำเภอแม่สอด กล่าวว่า “ในมุมมองของฝ่ายปกครองในพื้นที่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องการให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการให้สอดคล้องกับการเตรียมคนที่อยู่ นอกเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้มีความรู้ด้านภาษา และพัฒนาการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นด้วย นอกจากนี้ ควรมีการเตรียมหลักสูตรนานาชาติหรือสถาบันนานาชาติ เพื่อรองรับผู้ประกอบการ ชาวต่างชาติในอนาคต ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

นางพรทิพย์ ไชยชนะ ที่ปรึกษาสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก กล่าวว่า “ภาษาเป็นสิ่งที่สำคัญและมีการจัดการเรียนการสอนอยู่ในทุกกลุ่มสาขาอาชีพ สำหรับด้านวิชาชีพในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากยังขาดแคลนช่างฝีมือด้านการออกแบบ การขึ้นรูปตัวเรือนด้วยโลหะ และช่างประดับอัญมณี จึงร่วมมือกับวิทยาลัยชุมชนตาก และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการผลักดันหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพดังกล่าวดังกล่าว และต้องการต่อยอดการพัฒนาหลักสูตรไปถึงระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี”

นายประเสริฐ จึงกิจรุ่งโรจน์ รองประธานหอการค้าจังหวัดตาก กล่าวว่า “หอการค้าจังหวัดตากขอความร่วมมือให้กระทรวงศึกษาธิการผลิตบุคลากรเพื่อส่งเสริมการค้าชายแดนและระบบ โลจิสติกส์ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถด้านภาษาเมียนมาและภาษาอังกฤษ ซึ่งในปัจจุบันภาคเอกชนได้ร่วมกับสถานศึกษาในการหารือลักษณะและรูปแบบของกำลังคนที่สถานประกอบการต้องการ อีกทั้งในอนาคตจะนำเทคโนโลยีมาพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมากขึ้น”

ผู้แทนฝ่ายความมั่นคง กล่าวว่า “ฝ่ายความมั่นคงต้องการให้ทุกภาคส่วนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านความมั่นคงซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตากต่อไป ทั้งนี้ เมื่อเกิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดน ฝ่ายความมั่นคงต้องคำนึงถึงในหลาย ๆ ประเด็น เช่น ความมั่นคง ความปลอดภัย การก่ออาชญากรรม เป็นต้น”

ผู้แทนภาคประชาชน กล่าวว่า “ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นและสะท้อนปัญหาในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก โดยมุ่งเน้นการพัฒนา กำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้เยาวชนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น”

ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดตราด กล่าวว่า “หน่วยงานในส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งอาคารสถานที่กับสถานศึกษา ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา ตลอดจนสถานศึกษาของชุมชน อีกทั้งยังมีการศึกษาคู่และผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้พิการ ซึ่งจัดให้มีกองทุนฟื้นฟูและให้ความรู้เรื่องสุขภาพและกฎหมาย ทั้งนี้ ได้จัดให้มีโรงเรียนสอนกีฬาฟุตบอลซึ่งได้ผลิตนักฟุตบอลอาชีพที่ป้อนเข้าสู่วงการฟุตบอลจำนวนมาก”

ประธานหอการค้าจังหวัดตราด กล่าวว่า “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราดต้องการแรงงานตอบสนองอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยว การค้าชายแดน การขนส่ง โลจิสติกส์ และการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งหอการค้าจังหวัดตราดมีความต้องการที่จะให้กระทรวงศึกษาธิการดูแลนักเรียนที่ได้เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.5 ด้วยการสนับสนุนให้เรียนสายอาชีพ เพื่อให้นักเรียนเหล่านั้นสามารถมาประกอบอาชีพได้หลังจบการศึกษา ซึ่งมีแนวคิดหลักที่ว่า เรียนเพื่อมีงานทำโดยอันดับ

แรกจะต้องเปลี่ยนทัศนคติของผู้ปกครองและนักเรียนให้หันมาเรียนอาชีวศึกษามากขึ้น พร้อมทั้งปฏิรูปครูและผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาไปพร้อม ๆ กัน”

ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตราด กล่าวเสนอว่า “ควรให้นักเรียนชั้น ม.3 ไปศึกษาทำงานในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดตราดและจังหวัดใกล้เคียง เพื่อให้เด็กได้รู้ว่าโตขึ้นจะทำอาชีพอะไรและใช้ข้อมูลจากการศึกษาทำงานมาประกอบการตัดสินใจในการเรียนต่อระดับชั้น ม.ปลาย หรือสายอาชีพ อีกทั้งสนับสนุนให้สถานประกอบการรับเด็กฝึกงาน อย่างไรก็ตาม ไร้ก็กิจการรับเด็กฝึกงานนั้นมิคว่าใช้จ่ายในการดูแลเด็กเหล่านี้ โดยขอเสนอให้รัฐบาลพิจารณาการลดหย่อนภาษีจากรายจ่ายที่ใช้ดูแลเด็กนักเรียนฝึกงานต่อไป”

นายสุเมธ ศศิธร นายกเทศบาลเมืองสะเดากล่าวว่า “ได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาที่เน้นการพัฒนาการสอนภาษาต่างประเทศให้กับคนในพื้นที่ ทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษามลายู พร้อมพัฒนาหลักสูตรครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดฝึกอบรมทักษะด้านการประกอบอาชีพ ตลอดจนการลงนามความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาระหว่างประเทศ อาทิ ความร่วมมือการสอนภาษาจีนกับสถาบันขงจื้อ การแลกเปลี่ยนด้านการศึกษาและวัฒนธรรมกับรัฐปีนัง มาเลเซีย เป็นต้น นอกจากนี้ ได้มีการขับเคลื่อนงานด้านการท่องเที่ยว โดยได้จัดสร้างอุทยานเขาเล่สะเดา เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเชิงพุทธศาสนา เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ, เตรียมการด้านภาษา-เทคโนโลยี-การประกอบธุรกิจการค้า-การสื่อสาร ตลอดจนสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุขด้วย”

นายนิคม ชูชื่น ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนสงขลา กล่าวว่า “ได้จัดทำแผนพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มการค้าแรงงาน ภายใต้แนวคิด วิทยาลัยชุมชนสงขลากับการพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้ 1) จัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร อาทิ ภาษามลายู ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาพม่า และด้าน E-Commerce 2) เสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยจัดการความรู้เพื่อการบริหาร การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนกลุ่มต่าง ๆ 3) เสริมสมรรถนะผู้เรียนในหลักสูตรอนุปริญญา เพื่อให้มีทักษะด้านภาษามลายู ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คอมพิวเตอร์เบื้องต้น และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ 4) พัฒนาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตร โดยสถานศึกษาร่วมกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน สมาคมโลจิสติกส์ภาคใต้ และสำนักงานขนส่งจังหวัด เพื่อพัฒนาหลักสูตรพนักงาน โลจิสติกส์ระดับ 1-5 ซึ่งเป็นตำแหน่งที่สถานประกอบการมีความต้องการเป็นอย่างมากถึงปีละ 500 คน”

รองศาสตราจารย์มิตรชัย จงเชี่ยวชำนาญการผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการฯ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กล่าวว่า “มหาวิทยาลัยได้ตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยในเบื้องต้นได้มีการประเมินกลุ่มอุตสาหกรรมที่จะรองรับการพัฒนา

3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร กลุ่มยางพารา และกลุ่มอาหารทะเล ซึ่งมหาวิทยาลัยมีคณะวิชาที่ผลิตคนรองรับสอดคล้องกับกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าว จำนวน 10 คณะ โดยในปี พ.ศ. 2557 สามารถผลิตบัณฑิตได้กว่า 3,400 คน ในส่วนของการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยมุ่งเน้นพัฒนาทั้งด้านทักษะ ความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมโดยมีผลการดำเนินงาน 1) ประกาศนโยบาย ให้ทุกหลักสูตรจัดการเรียนการสอนในวิชาบรรยายแบบ Active learning เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาให้มากขึ้น และมีแผนการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาเพื่อเป็นทางเลือกให้นักศึกษา นอกจากนี้ ทุกหลักสูตรต้องจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีทักษะด้านคอมพิวเตอร์และสารสนเทศด้วย 2) เพิ่มเกณฑ์สำเร็จการศึกษา โดยบัณฑิตทุกคนที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2559 ต้องผ่านการทดสอบคุณสมบัติภาษาอังกฤษก่อนจบ รวมทั้งมีการสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนภาษาอังกฤษผ่านโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์จากต่างประเทศ 3) มีการสร้างความร่วมมือกับอุตสาหกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อร่วมกันพัฒนาหลักสูตรผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ทั้งนี้มหาวิทยาลัยยังมีหน่วยงานสนับสนุนกิจกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่สำคัญทั้งในด้านนักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ และงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ สถาบันฮาลาล สถาบันวิจัยและนวัตกรรมอาหาร สถาบันวิจัยและนวัตกรรมยางพารา สำนักวิจัยและพัฒนา อุทยานวิทยาศาสตร์ และศูนย์บริการวิชาการ”

นายครวญ บัวศิริรองอธิการบดี มรภ.สงขลา กล่าวว่า “ได้มีการวางแนวทางเพื่อผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นและร่วมขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ภายใต้วิสัยทัศน์ “มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำเพื่อพัฒนาท้องถิ่นภาคใต้สู่สากล” โดยเน้นภารกิจหลัก 2 ด้าน คือ การผลิตคนเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และการผลิตคนเพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งในส่วนของจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตสู่ตลาดแรงงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น มหาวิทยาลัยมีคณะรองรับ 7 คณะ รวมทั้งบัณฑิตวิทยาลัยและวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการที่สามารถผลิตบัณฑิตสอดคล้องกับกิจการเป้าหมายในเขตเศรษฐกิจพิเศษต่าง ๆ อาทิ อุตสาหกรรมเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง, อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง, อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน, กิจการ โลจิสติกส์, กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว”

นายชัยวุฒิ บุญวิวัฒนาการ ประธานฝ่ายเศรษฐกิจสนเทศหอการค้าจังหวัดสงขลา กล่าวว่า “ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาว่า อำเภอสะเดามีภูมิประเทศที่เหมาะสมต่อการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้าน โลจิสติกส์และการตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้าจากโรงงานไทย (Outlet factory) เป็นอย่างมาก เช่น สินค้า OTOP เป็นต้น ดังนั้น ควรมีการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมบุคลากรด้าน

โลจิสติกส์และด้านการวางแผน-บริหารจัดการคลังสินค้า โดยเน้นทักษะด้านภาษาที่สำคัญในการติดต่อสื่อสาร 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษามลายูกลาง พร้อมจัดฝึกอบรมหลักสูตรจิตวิญญาณการเป็นผู้ประกอบการ ที่จะช่วยเสริมศักยภาพในการแข่งขันของพื้นที่”

นายพิณเนศ ศักดานรเศรษฐ์ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา กล่าวว่า“ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อผลิตคนให้ตรงตามคุณลักษณะที่สถานประกอบการและโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดต้องการ 3 ส่วน คือ 1) ระดับการศึกษา-ต้องการผู้จบวุฒิการศึกษา ระดับ ปวช. และ ปวส. 2) ด้านทักษะความรู้-ต้องการผู้มีความรู้ด้านคณิตศาสตร์พื้นฐานและทักษะการทำงาน-ภาษา-การใช้คอมพิวเตอร์ และ 3) ด้านทัศนคติ-ต้องการผู้ที่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน รักในงานที่ทำ และมีความรักศรัทธาในองค์กร มีความเสียสละ ขยันและอดทน”

ผู้แทนภาครัฐและภาคเอกชน กล่าวว่า “ด้านการเกษตร ควรเน้นหลักสูตรการเรียนการสอนการเพื่อการเกษตรยุคใหม่ (Smart farming) เพื่อเพิ่มผลผลิต เน้นเกษตรอินทรีย์หรือเกษตรปลอดภัย เพื่อเพิ่มคุณภาพสินค้าเกษตรสนองต่อความต้องการภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ควรเพิ่มนวัตกรรมการแปรรูปและออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความทันสมัยด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ด้านการท่องเที่ยว ควรจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มจำนวนมัคคุเทศก์ในภาษาต่าง ๆ เช่น ภาษาจีน เพื่อรองรับธุรกิจการท่องเที่ยว การ โรงแรม ร้านอาหาร และการนวดสปามากขึ้น ในระยะเร่งด่วนอาจจัดระบบเชื่อมโยงเด็กที่เรียนภาษาจีนอยู่แล้วในบางพื้นที่ ให้สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาต่อที่สูงขึ้น และเปิดโอกาสให้เข้าทำงานในสถานประกอบการต่าง ๆ เพิ่มขึ้นด้านการค้าชายแดน ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้และทักษะหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะเรื่องของการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันบริเวณชายแดนจะใช้ระบบเงินสดในการค้าขายเป็นส่วนใหญ่ จึงจำเป็นต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ของในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้มีธุรกิจออนไลน์มากขึ้น ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมมากในปัจจุบันเพราะไม่ต้องมีการเปิดหน้าร้านด้าน โลจิสติกส์ เน้นจัดหลักสูตรทวิภาคี เพื่อเพิ่มกำลังคนขับรถบรรทุกขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นความต้องการของพื้นที่และมีค่าตอบแทนที่สูงกว่า 30,000 บาทต่อเดือน โดยจะต้องให้ความรู้เรื่องการขนส่ง ไม่ว่าจะเป็นการขับรถบรรทุกขนาดใหญ่ ความรู้เกี่ยวกับเครื่องยนต์ และเทคโนโลยีในการส่งสินค้าผ่านดาวเทียม (GPS) ตลอดจนการจัดการสินค้าต่าง ๆ ศูนย์กลางทางการแพทย์ ทุกวันนี้ชาวต่างชาติส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตและการรักษาสุขภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องรักษาของดีของจังหวัดไว้ คือ หมอเมือง (หมอยาสมุนไพร) โดยอาจจัดระบบถ่ายทอดความรู้ความสามารถในเรื่องยาสมุนไพรให้แก่คนรุ่นหลังต่อไป

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรสอนให้เด็กสายสามัญมีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพด้วย เช่น การค้าชายแดน การเกษตร การท่องเที่ยว โลจิสติกส์ เป็นต้น โดยเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้

ความรู้ที่นักเรียน เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และทำให้เด็กค้นพบตัวเองในการประกอบอาชีพอาชีวศึกษา ควรเน้นการเรียนแบบทวิภาคี โดยเรียนวิชาการในโรงเรียน เป็นเวลา 1 ปี และเรียนในสถานประกอบการอีก 1 ปี เพื่อให้ได้ประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริง และมีรายได้ระหว่างเรียนอุดมศึกษา ควรเน้นสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำความรู้ไปต่อยอดการเป็นผู้ประกอบการในครอบครัว ชุมชน สิ่งสำคัญที่สุด คือ หลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อให้คนของเราได้เป็นเจ้าของกิจการเองมากขึ้นการสร้างแรงบันดาลใจ การดำเนินงานพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ในช่วง 5-10 ปีข้างหน้า ควรเร่งสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็ก ๆ โดยการเปิดโอกาสให้ได้สัมผัสกับประสบการณ์ที่ดีที่สุดในเรื่องต่าง ๆ ที่เราจะผลักดัน เพื่อให้เป็นต้นแบบ (Role model) ที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะขับเคลื่อนสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น ในขณะเดียวกันก็ต้องเร่งสร้างศักยภาพและความพร้อมของเด็กเพื่อการแข่งขันในระดับนานาชาติด้วย”

สรุปจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พบว่า จากข้อมูลเชิงคุณภาพ ทางจังหวัดยังไม่ดำเนินการลงถึงขั้นรายวิชา เนื้อหา วิธีการสอบ และวิธีประเมิน ในวิชาที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสำรวจทัศนคติจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาแบบบูรณาการในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 500 ชุด

ตารางที่ 4-4 ร้อยละข้อมูลพื้นฐานของประชากร

	ร้อยละความคิดเห็น	
	ทำอยู่	ไม่ได้ทำ
ทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเขตเศรษฐกิจพิเศษ	401	99
	80.2%	19.8%
ระยะเวลาทำงาน	1-5 ปี	มากกว่า 5 ปี
	431	69
	86.2%	13.8%

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

	ร้อยละความคิดเห็น	
	เคย	ไม่เคย
เคยเดินทางไปประเทศที่อยู่ตรงข้ามกับพื้นที่	เคย	ไม่เคย
	427 85.4%	73 14.6%
จำนวนครั้งเคยเดินทางไปประเทศที่อยู่ตรงข้ามกับพื้นที่	1-2 ครั้ง	3 ครั้ง-มากกว่า 3 ครั้ง
	197 39.4%	303 60.6%
มีอาชีพเสริมเกี่ยวกับธุรกิจ	มี	ไม่มี
	88 17.6%	412 82.4%
มีอาชีพเสริมเกี่ยวกับธุรกิจทางด้าน	การผลิตหรือบริการ และขาย	ซื้อมาขายไป
	76 15.2%	44 8.8%

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะนำไปประกอบในการดำเนินการด้านเนื้อหาใน
หลักสูตรเฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตารางที่ 4-5 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับประถมศึกษา ด้านนโยบาย

รายการแบบสอบถาม	ควรมี	ไม่ควรมี
1. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจการผลิต บริการ การตลาด ของประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	82% (410 คน)	18% (90 คน)
2. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับนโยบายสังคมนโยบายแรงงาน ของประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	78% (390 คน)	22% (110 คน)
3. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจการผลิต บริการ การตลาด ของประเทศที่ชายแดนติดกัน	79% (395 คน)	21% (105 คน)

ตารางที่ 4-5 (ต่อ)

รายการแบบสอบถาม	ควรมี	ไม่ควรมี
4. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับนโยบายสังคม นโยบายแรงงานของประเทศที่ชายแดนติดกัน	76% (380 คน)	24% (120 คน)
5. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจ การผลิต บริการ การตลาด ของประเทศที่มีการขนส่งสินค้าไป ชายที่ชายแดนไม่ติดไทย	74% (370 คน)	26% (130 คน)
6. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับนโยบายสังคม นโยบายแรงงานของประเทศที่มีการขนส่งสินค้าไปชายที่ ชายแดนไม่ติดไทย	72% (360 คน)	28% (140 คน)

ตารางที่ 4-6 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับประถมศึกษา ด้านเศรษฐกิจ

รายการแบบสอบถาม	ควรมี	ไม่ควรมี
1. เนื้อหาหลักสูตรควรมีเรื่องรายได้ต่อหัว เรื่องรายได้ของ ประเทศของประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	77% (385 คน)	23% (115 คน)
2. เนื้อหาหลักสูตรควรมีเรื่องรายได้ต่อหัว เรื่องรายได้ของ ประเทศของประเทศที่ชายแดนติดกัน	75% (375 คน)	25% (125 คน)
3. เนื้อหาหลักสูตรควรมีเรื่องรายได้ต่อหัว เรื่องรายได้ของ ประเทศของประเทศที่มีการขนส่งสินค้าไปชายที่ชายแดนไม่ติด ไทย	70% (350 คน)	30% (150 คน)

ตารางที่ 4-7 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับประถมศึกษาด้านสังคม

รายการแบบสอบถาม	ควรมี	ไม่ควรมี
1. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม พฤติกรรมของคนของประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	82% (410 คน)	18% (90 คน)
2. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม พฤติกรรมของคนของประเทศไทยในเขตชายแดนติดกัน	84% (420 คน)	16% (80 คน)
3. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม พฤติกรรมของคนของประเทศไทยที่มีการขนส่งสินค้าไปชายแดนไม่ติดไทย	79% (395 คน)	21% (105 คน)

ตารางที่ 4-8 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับประถมศึกษา ด้านเทคโนโลยี

รายการแบบสอบถาม	ควรมี	ไม่ควรมี
1. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับการเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ของประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	87% (435 คน)	13% (65 คน)
2. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับการเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ของประเทศไทยในเขตชายแดนติดกัน	84% (420 คน)	16% (80 คน)
3. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับการเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ของประเทศไทยที่มีการขนส่งสินค้าไปชายแดนไม่ติดไทย	82% (410 คน)	18% (90 คน)

ตารางที่ 4-9 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับประถมศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม

รายการแบบสอบถาม	ควรมี	ไม่ควรมี
1. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับการรักษาสภาพแวดล้อม ปัญหามลพิษทางอากาศ ทางน้ำของประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	91% (455 คน)	9% (45 คน)
2. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับการรักษาสภาพแวดล้อม ปัญหามลพิษทางอากาศ ทางน้ำของประเทศไทยที่ชายแดนติดกัน	88% (440 คน)	12% (60 คน)
3. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับการรักษาสภาพแวดล้อม ปัญหามลพิษทางอากาศ ทางน้ำของประเทศไทยที่มีการขนส่งสินค้าไปชายที่ชายแดนไม่ติดไทย	84% (420 คน)	16% (80 คน)

ตารางที่ 4-10 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับประถมศึกษา ด้านกฎหมาย

รายการแบบสอบถาม	ควรมี	ไม่ควรมี
1. เนื้อหาหลักสูตรควรให้มีเนื้อหากฎหมายธุรกิจต่าง ๆ ของประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	71% (355 คน)	29% (145 คน)
2. เนื้อหาหลักสูตรควรให้มีเนื้อหากฎหมายธุรกิจต่าง ๆ ของประเทศไทยที่ชายแดนติดกัน	69% (345 คน)	31% (155 คน)
3. เนื้อหาหลักสูตรควรให้มีเนื้อหากฎหมายธุรกิจต่าง ๆ ของประเทศไทยที่มีการขนส่งสินค้าไปชายที่ชายแดนไม่ติดไทย	67% (335 คน)	33% (165 คน)

ตารางที่ 4-11 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ด้านนโยบาย

รายการแบบสอบถาม	ควรมี	ไม่ควรมี
1. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจ การผลิต บริการ การตลาด ของประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจ พิเศษ	97% (485 คน)	3% (15 คน)
2. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับนโยบายสังคม นโยบายแรงงาน ของประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	96% (480 คน)	4% (20 คน)
3. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจ การผลิต บริการ การตลาด ของประเทศที่ชายแดนติดกัน	97% (485 คน)	3% (15 คน)
4. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับนโยบายสังคม นโยบายแรงงานของประเทศที่ชายแดนติดกัน	93% (465 คน)	7% (35 คน)
5. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจ การผลิต บริการ การตลาด ของประเทศที่มีการขนส่งสินค้าไป ชายที่ชายแดนไม่ติดไทย	93% (465 คน)	7% (35 คน)
6. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับนโยบายสังคม นโยบายแรงงานของประเทศที่มีการขนส่งสินค้าไปชายที่ ชายแดนไม่ติดไทย	92% (460 คน)	8% (40 คน)

ตารางที่ 4-12 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ด้านเศรษฐกิจ

รายการแบบสอบถาม	ควรมี	ไม่ควรมี
1. เนื้อหาหลักสูตรควรมีเรื่องรายได้ต่อหัว เรื่องรายได้ของ ประเทศของประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	95% (475 คน)	5% (25 คน)
2. เนื้อหาหลักสูตรควรมีเรื่องรายได้ต่อหัว เรื่องรายได้ของ ประเทศของประเทศไทยที่ชายแดนติดกัน	95% (475 คน)	5% (25 คน)
3. เนื้อหาหลักสูตรควรมีเรื่องรายได้ต่อหัว เรื่องรายได้ของ ประเทศของประเทศไทยที่มีการขนส่งสินค้าไปชายที่ชายแดนไม่ติด ไทย	92% (460 คน)	8% (40 คน)

ตารางที่ 4-13 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ด้านสังคม

รายการแบบสอบถาม	ควรมี	ไม่ควรมี
1. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม พฤติกรรมของคนของประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	97% (485 คน)	3% (15 คน)
2. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม พฤติกรรมของคนของประเทศไทยในเขตชายแดนติดกัน	97% (485 คน)	3% (15 คน)
3. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม พฤติกรรมของคนของประเทศไทยที่มีการขนส่งสินค้าไปขายที่ชายแดนไม่ติดไทย	95% (475 คน)	5% (25 คน)

ตารางที่ 4-14 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ด้านเทคโนโลยี

รายการแบบสอบถาม	ควรมี	ไม่ควรมี
1. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับการเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ของประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	96% (480 คน)	4% (20 คน)
2. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับการเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ของประเทศไทยในเขตชายแดนติดกัน	95% (475 คน)	5% (25 คน)
3. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับการเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ของประเทศไทยที่มีการขนส่งสินค้าไปขายที่ชายแดนไม่ติดไทย	95% (475 คน)	5% (25 คน)

ตารางที่ 4-15 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม

รายการแบบสอบถาม	ควรมี	ไม่ควรมี
1. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับการรักษาสภาพแวดล้อม ปัญหามลพิษทางอากาศ ทางน้ำของประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	97% (485 คน)	3% (15 คน)
2. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับการรักษาสภาพแวดล้อม ปัญหามลพิษทางอากาศ ทางน้ำของประเทศไทยชายแดนติดกัน	98% (490 คน)	2% (10 คน)
3. เนื้อหาหลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับการรักษาสภาพแวดล้อม ปัญหามลพิษทางอากาศ ทางน้ำของประเทศไทยที่มีการขนส่งสินค้าไปชายที่ชายแดนไม่ติดไทย	97% (485 คน)	3% (15 คน)

ตารางที่ 4-16 ความเห็นต่อหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ด้านกฎหมาย

รายการแบบสอบถาม	ควรมี	ไม่ควรมี
1. เนื้อหาหลักสูตรควรให้มีเนื้อหากฎหมายธุรกิจต่าง ๆ ของประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	94% (470 คน)	6% (30 คน)
2. เนื้อหาหลักสูตรควรให้มีเนื้อหากฎหมายธุรกิจต่าง ๆ ของประเทศที่ชายแดนติดกัน	94% (470 คน)	6% (30 คน)
3. เนื้อหาหลักสูตรควรให้มีเนื้อหากฎหมายธุรกิจต่าง ๆ ของประเทศที่มีการขนส่งสินค้าไปชายที่ชายแดนไม่ติดไทย	92% (460 คน)	8% (40 คน)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ควรจัดหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องกันจัดทำหน่วยการเรียนรู้สอดแทรกเนื้อหาให้เข้ากับทุกกลุ่มเนื้อหาในแต่ละระดับ ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับแรงงานเนื้อหาให้ชัดเจนและให้มีการปฏิบัติ นักเรียนทุกระดับมีการลงมือปฏิบัติจริง และวิเคราะห์เนื้อหาในกลุ่มสาระให้เสริมเข้าไป
- ให้จัดทำหลักสูตรร่วมกันกับแนวทางของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษปรับเข้ากับปริมาณของสถานศึกษา ควรมีการจัดประชุมเพื่อจัดหลักสูตรบูรณาการให้สอดคล้องแต่ละระดับผู้สอนต้องมีข้อมูล

ทางด้านสภาพพื้นที่ วัฒนธรรม สังคมในระดับประถมศึกษาควรให้ความรู้พื้นฐาน ส่วนระดับมัธยมศึกษาควรให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพการสื่อสารภาษาอังกฤษควรส่งเสริมให้เป็นรูปธรรม

ทุกองค์กรร่วมกันจัดทำหลักสูตรเน้นการลงสู่ห้องเรียน

- ควรเริ่มได้ตั้งแต่แก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและบรรจุเนื้อหาในทุกระดับ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โดยบูรณาการหลักสูตรใน 8 กลุ่มสาระ อาจจะจัดเป็นวิชาหลักสูตรท้องถิ่นเรียนรู้ไปกับวิชาอื่น ๆ ควรรู้ให้เหมาะสมกับวัยและสถานะ โดยระดับประถมศึกษาเป็นการสอนปูพื้นฐานส่วนระดับมัธยมศึกษาสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

มีปัญหาและอุปสรรค อะไรบ้าง

- โครงสร้างเวลาเรียนที่เพิ่มขึ้น
- งบประมาณในการดำเนินการ
- เด็กส่วนมากมีความสนใจน้อย
- ปัญหาคือ การลงมือทำจริง
- งบประมาณในการดำเนินการ
- ผู้สอนอาจยังไม่เชี่ยวชาญในการสอนระยะเริ่มแรก
- ปัญหาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรในการศึกษาทุกระดับถ้าไม่มีการประสานและต่อยอด

จัดทำหลักสูตร

- ต้องสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติ
- เวลาไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม

ขับเคลื่อนอย่างไรให้เกิดผลสำเร็จอย่างรูปธรรม

- ให้จัดสรรงบประมาณลงมาทำเรื่องนี้ควรมีทุนการศึกษาสนับสนุน ทีมวิจัยเพื่อพัฒนาจัดทำหลักสูตรในพื้นที่ให้เป็นทางเดียวกันมีนโยบายในการปรับสาระเนื้อหาเข้าไปในหลักสูตรทันที

- มีการนิเทศติดตามจากศึกษานิเทศก์เป็นระยะ ๆ จัดสัมมนาระหว่างเอกชนกับสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรสร้างมาตรฐานประสานความร่วมมือกับทุกองค์กรให้มีส่วนร่วม

- จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจให้กับโรงเรียนสนับสนุนเรื่อง งบประมาณ พัฒนาหลักสูตรและครูผู้สอนมี Roadmap ชัดเจน ตลอดจนการสร้างหลักสูตรและแบบเรียน

สรุปจากแบบสอบถามพบว่า

ร้อยละ 95 โดยเฉลี่ยขึ้นไปมีความเห็นสอดคล้องว่าจะต้องจัดเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ควรมีรายวิชาเฉพาะที่ใช้ในการเรียนการสอนให้ชัดเจน โดยมีตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ส่งต่อไประดับมัธยมศึกษา ส่งต่อไประดับมหาวิทยาลัย ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ

ร้อยละ 95 โดยเฉลี่ยขึ้นไป ต้องการให้มีเนื้อหาวิชาการมาก น้อย น้อยที่สุด (3, 2, 1) ดังนี้คือ เนื้อหาเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และภายในประเทศไทย อันดับมาก เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศชายแดนติดกับอันดับ 2 เนื้อหาที่น้อยที่สุด แต่ยังคงมี คือ ประเทศที่เป็นระบบ Supply chain ต่อเนื่อง ที่สินค้าเดินทางเข้าไปขายหรือทำธุรกิจ

จากการประชุมที่ รมช. เป็นประธานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ข้อมูลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่เคยประกอบธุรกิจเลยถึงร้อยละ 82.40 เคยประกอบธุรกิจจำนวนร้อยละ 17.60 และการศึกษาส่วนใหญ่จะศึกษาด้านวิชาการสอน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ สังคม และสายครูเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ความชำนาญเรื่องการจัดเนื้อหาตามคำอธิบายรายวิชา และการสอน การบรรยาย การพานิสิตดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจอาจเป็นไปได้ไม่เร็วมาก

บทสรุปตอนที่ 1 และตอนที่ 2 และจากวรรณกรรมก่อนส่งต่อไป ตอนที่ 3 สรุปได้ดังนี้

1. เนื้อหาควรสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-มัธยมศึกษาปีที่ 6 และเสนอให้อาชีวศึกษาและปริญญาตรี ได้รับทราบ
2. ในเบื้องต้นเร็วสุด ควรทำเป็นเนื้อหารายวิชา ไม่ใช่หลักสูตร ไปเป็นวิชาเพิ่มหรือแทนรายวิชาเก่า โดยครอบคลุมเนื้อหาในประเทศไทยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และความรู้ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ประเทศที่ชายแดนติดไทย และประเทศที่ชายแดนติดกับประเทศที่ติดไทย
3. รายวิชาจะต้องมี 5 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาเรียนด้านการตลาด-การขาย กลุ่มวิชาเรียนด้านการผลิต-การบริการ กลุ่มวิชาเรียนด้านการบัญชี-การเงิน กลุ่มวิชาเรียนด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล-การบริหารองค์กร กลุ่มวิชาเรียนด้านการสร้างเครือข่ายธุรกิจ
4. ต้องเรียงจากน้อยไปมาก แบบต่อเนื่องสอดคล้องในรายวิชา
5. ผู้วิจัยได้หารืออาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และจากข้อมูลวรรณกรรม และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ได้สรุปว่า

ตารางที่ 4-17 การวิเคราะห์เนื้อหา รอบที่ 1 ผู้วิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

ระดับชั้น	รายวิชา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	วิชาที่ 1 สิ่งของอุปโภค บริโภค
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3	วิชาที่ 1 การจัดการการตลาด วิชาที่ 2 การจัดการการผลิตและการจัดหาสินค้า วิชาที่ 3 การจัดการการขนส่ง วิชาที่ 4 บัญชีและการเงิน วิชาที่ 5 การท่องเที่ยวและการจัดการสินค้าเกษตร
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6	วิชาที่ 1 นโยบายภาครัฐ ที่มีผลกระทบต่อการจัดการธุรกิจ เศรษฐกิจ วิชาที่ 2 เศรษฐศาสตร์การเงิน บัญชีธุรกิจ วิชาที่ 3 สังคมวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการธุรกิจ วิชาที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับการจัดการธุรกิจ วิชาที่ 5 สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการธุรกิจ วิชาที่ 6 กฎหมายธุรกิจ

ตอนที่ 3 การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทางธุรกิจด้านต่าง ๆ จำนวน 10 คน เพื่อสอบถามเกี่ยวกับรายวิชาในระดับชั้นต่าง ๆ ตามที่ผู้วิจัย และอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมสรุป

การสนทนากลุ่มครั้งที่ 1

ตารางที่ 4-18 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจที่มาสนทนากลุ่ม ครั้งที่ 1

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ความเชี่ยวชาญ
1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยอดยิ่ง ธนเมธี	การเงิน
2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนนี เมธิโยธิน	การตลาด/ กลยุทธ์
3	ดร.ธีทัต ตริศิริโชติ	การผลิต
4	ดร.กฤษ จรินโท	คน/ องค์กร
5	ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง	บัญชี

ตารางที่ 4-18 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ความเชี่ยวชาญ
6	ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์	การจัดการ/ ท่องเที่ยว
7	ดร.สมนึก เกตุสิงห์สร้อย	การค้าระหว่างประเทศ
8	นางสาวศิริญา โขกข์วารรัตน์	การตลาด
9	นางสาวรพีพรรณ วงศ์ศิริเดช	กฎหมายธุรกิจ
10	นายธนต์ดี สุขมงคล	การท่องเที่ยว

โดยมีคำถามในการ โฟกัสกรุปว่า

1. รายวิชาและระดับช่วงชั้นมีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร
2. การกำหนดประเด็นเนื้อหาทางธุรกิจเป็น 5 หมวด เหมาะสมหรือไม่

สรุปผลจากการทำโฟกัสกรุป

ผลจากการ โฟกัสกรุปครั้งที่ 1 ได้นำผลการสนทนากลุ่มมาหารืออาจารย์ที่ปรึกษาได้วาง
แนวเนื้อหา วิชา จำนวนบทได้ดังนี้

ตารางที่ 4-19 การวิเคราะห์เนื้อหา รอบที่ 2 ที่ผ่านการโฟกัสกรุป

ระดับชั้น	รายวิชา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	วิชาที่ 1 สิ่งของอุปโภค บริโภค วิชาที่ 2 เขตเศรษฐกิจพิเศษ คืออะไร (เพิ่มจากโฟกัสกรุป)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3	วิชาที่ 1 การจัดการการตลาด วิชาที่ 2 การจัดการการผลิตและการจัดหาสินค้า วิชาที่ 3 การจัดการการขนส่ง วิชาที่ 4 บัญชีและการเงิน วิชาที่ 5 การท่องเที่ยวและการจัดการสินค้าเกษตร

ตารางที่ 4-19 (ต่อ)

ระดับชั้น	รายวิชา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6	วิชาที่ 1 นโยบายภาครัฐ ที่มีผลกระทบต่อการจัดธุรกิจในเขตเศรษฐกิจ วิชาที่ 2 เศรษฐศาสตร์การเงิน บัญชีธุรกิจ วิชาที่ 3 สังคมวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการธุรกิจ วิชาที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับการจัดการธุรกิจ วิชาที่ 5 สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการธุรกิจ วิชาที่ 6 กฎหมายธุรกิจ วิชาที่ 7 การเขียนแผนธุรกิจ (เพิ่มจากโพกัศกรู๊ป)

จากตารางข้อสรุปโพกัศกรู๊ป

- เห็นชอบแต่ให้เพิ่มประถมศึกษาอีก 1 วิชา คือ วิชาที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 อีก 1 วิชา คือ วิชาที่ 7
- รายวิชาทั้งหมดครอบคลุม 5 กลุ่ม ด้านบริหารธุรกิจแล้ว

การโพกัศกรู๊ปครั้งที่ 2

ผู้วิจัยนำรายชื่อวิชา ทางด้านธุรกิจ จากการโพกัศกรู๊ปครั้งที่ 1 มาหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษา และได้ร่างเนื้อหา วิชา จำนวนบท และวัสดุแต่ละบท ที่สอดคล้องต่อเนื่อง มาสอบถามแบบโพกัศกรู๊ป ให้ผู้เชี่ยวชาญได้วิพากษ์เพิ่มเติม จำนวน 2 รอบ คือ วันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 และ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2559 โดยได้รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4-20 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจที่มาสันทนาการกลุ่มครั้งที่ 2

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ความเชี่ยวชาญ
1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยอดยิ่ง ธนเมธี	การเงิน
2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนนี เมธิโยธิน	การตลาด/ กลยุทธ์
3	ดร.ธีทัต ตริศิริ ไซติ	การผลิต
4	ดร.กฤษ จรินโท	คน/ องค์กร
5	ดร.ศักดิ์ชาย จันทรเรือง	บัญชี
6	ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์	การจัดการ/ ท่องเที่ยว

ตารางที่ 4-20 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ความเชี่ยวชาญ
7	ดร.สมนึก เกตุสิงห์สร้อย	การค้าระหว่างประเทศ
8	นางสาวศิริัญญา โขกชัชวรัตน์	การตลาด
9	นางสาวรพีพรรณ วงศ์ศิริเดช	กฎหมายธุรกิจ
10	นายธনীตย์ สุขมงคล	การท่องเที่ยว

สำหรับคำถามในการสนทนากลุ่ม

แต่ละวิชา ควรมีกี่บท และเนื้อหาย่อควรมีอะไรบ้าง และจำนวนชั่วโมง เท่าไร

จากตารางวิเคราะห์เนื้อหาจะเห็นว่า ด้านการตลาด การขาย มีสัดส่วนมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านกลยุทธ์ เครื่องมือ รองมาอีก ด้านกลยุทธ์-เครื่องมือ รองมาอีก ด้านการผลิต-บริการ ตามมา ด้วยคน-องค์กร และท้ายสุด ด้านบัญชี-การเงิน

จากไฟล์สรุปสามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 4-21 เนื้อหาวิชา และจำนวนชั่วโมง

ระดับชั้น	วิชา	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง
ป. 5-6	วิชาที่ 1 สิ่งของ อุปโภค บริโภค	บทที่ 1 ความหมายของสินค้า และประเภทของสินค้า	4
		บทที่ 2 ความหมายแบบง่าย ๆ ของตลาด การตลาด การขาย	4
		บทที่ 3 ชุมชนประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐประชาชนจีน อุปโภค บริโภค อะไรบ้าง	7
		บทที่ 4 สินค้าต่าง ๆ ทั้งอุปโภค บริโภค ผลิตมาจาก ไหน	7

ตารางที่ 4-21 (ต่อ)

ระดับชั้น	วิชา	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง
ป. 5-6 (ต่อ)		บทที่ 5 วิธีการสำรวจ และจัดบันทึกสินค้าที่กลุ่มคน อุปโภค บริโภค	8
		บทที่ 6 การมองหากลุ่มคนที่ซื้อสินค้า หากนักเรียน เป็นผู้ขายจะขายอะไร	8
	วิชาที่ 2 เขต เศรษฐกิจ พิเศษชายแดน	บทที่ 1 ความหมาย และความแตกต่างของเขตเศรษฐกิจ และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	6
		บทที่ 2 ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากเขตเศรษฐกิจ พิเศษ	8
		บทที่ 3 การเป็นพลเมืองที่ดีของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ชายแดน	12
		บทที่ 4 ภาษา, วัฒนธรรม ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	12
ม.1-3	วิชาที่ 1 การจัดการ การตลาด	บทที่ 1 ความหมายของตลาด การตลาดพฤติกรรม ผู้บริโภค	10
		บทที่ 2 การสำรวจตลาด การตัดสินใจที่จะขายสินค้า อะไรให้กับกลุ่มผู้บริโภค บริโภคที่แตกต่างกัน	20
		บทที่ 3 การจัดการตลาด โดยใช้ 4P, 7P	14
		บทที่ 4 การตลาดโดยใช้ P D B	14
		บทที่ 5 การตลาดแบบการตลาดองค์กรร่วม	14
	วิชาที่ 2 การ จัดการผลิต และการจัดหา สินค้า	บทที่ 1 ความหมายของการผลิตสินค้า การจัดหาสินค้า	10
		บทที่ 2 กระบวนการผลิตสินค้าจากแหล่งวัตถุดิบสู่ โรงงาน	15
		บทที่ 3 กระบวนการจัดหาสินค้ามาขายโดยไม่ต้อง ผลิตเอง	15
		บทที่ 4 การควบคุมคุณภาพสินค้า	15
		บทที่ 5 การแก้ปัญหาในการผลิตและการจัดหาสินค้า	17

ตารางที่ 4-21 (ต่อ)

ระดับชั้น	วิชา	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง
ม.1-3 (ต่อ)	วิชาที่ 3 การจัดการขนส่ง	บทที่ 1 ความหมายของการเก็บรักษาสินค้า	10
		บทที่ 2 การพิจารณาเลือกทำเลในการเก็บรักษาสินค้า	10
		บทที่ 3 ความหมายและประเภทของการขนส่ง	10
		บทที่ 4 ชนิดของพาหนะในการขนส่ง	10
		บทที่ 5 การคำนวณค่าใช้จ่ายในการขนส่ง	12
		บทที่ 6 การตัดสินใจเลือกเส้นทางและพาหนะในการขนส่ง	10
	วิชาที่ 4 บัญชีและการเงิน	บทที่ 7 การควบคุมการขนส่ง	10
		บทที่ 1 ความหมายของบัญชี ประเภทบัญชี และการลงบันทึกบัญชี	24
		บทที่ 2 ระบบบัญชี	24
		บทที่ 3 ความหมายของการเงิน ประเภทของการเงิน	6
		บทที่ 4 การออมเงิน แหล่งเงินทุนจากภาครัฐและเอกชน	6
		บทที่ 5 หน่วยแลกเปลี่ยนเงิน และอัตราภาษีแบบบุคคลธรรมดา	12
	วิชาที่ 5 การท่องเที่ยวและการจัดการสินค้าเกษตร	บทที่ 1 ความหมายและประเภทของการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของไทย และท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัย	10
		บทที่ 2 การสร้างกระบวนการเส้นทางการท่องเที่ยวในประเทศและในท้องถิ่น	15
		บทที่ 3 การประเมินตนเองเพื่อเข้าผู้การเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว	15
		บทที่ 4 การเลือกสินค้าการเกษตรมาเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว	15
		บทที่ 5 ปัญหาและการแก้ปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว	17

ตารางที่ 4-21 (ต่อ)

ระดับชั้น	วิชา	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง
ม.4-6	วิชาที่ 1 การ นโยบาย ภาครัฐที่มี ผลกระทบต่อ การจัดการ ธุรกิจ เศรษฐกิจ พิเศษชายแดน	บทที่ 1 ประเภทของนโยบายภาครัฐ และนโยบาย ภาครัฐที่สำคัญในปัจจุบันของประเทศไทยและ ต่างประเทศที่พื้นที่ดินติดกันและไม่ติดกันที่ต่อเนื่องใน การค้าขาย	17
		บทที่ 2 การเปรียบเทียบนโยบายภาครัฐที่สำคัญของ ประเทศไทย และประเทศที่พื้นที่ดินติดกันและไม่ติดกัน	20
		บทที่ 3 แนวทางการเปลี่ยนธุรกิจตามนโยบายภาครัฐ	30
		บทที่ 4 การจัดทำ SWOT จากนโยบายภาครัฐ	30
	วิชาที่ 2 เศรษฐศาสตร์ การเงิน บัญชี ธุรกิจ	บทที่ 1 ความหมายของเศรษฐศาสตร์ รูปแบบ เศรษฐศาสตร์แบบง่าย	17
		บทที่ 2 อัตราส่วนทางการเงิน	20
		บทที่ 3 การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์	20
		บทที่ 4 บัญชีการเงิน	20
		บทที่ 5 บัญชีบริหาร	20
	วิชาที่ 3 สังคม วัฒนธรรมที่มี ผลกระทบต่อ ธุรกิจ	บทที่ 1 สภาพสังคมเดี่ยว สังคมกลุ่ม	7
		บทที่ 2 สภาพประชาชน ที่อยู่อาศัย ในสังคมนั้น	8
		บทที่ 3 วัฒนธรรมที่สำคัญ ที่กระทบต่อระบบธุรกิจ	8
		บทที่ 4 วัฒนธรรมการทักทาย	12
		บทที่ 5 วัฒนธรรมการรับประทานอาหาร	12
		บทที่ 6 วัฒนธรรมการพักผ่อน	15
		บทที่ 7 วัฒนธรรมการบริหาร	15
		บทที่ 8 ผลกระทบของวัฒนธรรมกับธุรกิจ	20

ตารางที่ 4-21 (ต่อ)

ระดับชั้น	วิชา	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง
ม.4-6 (ต่อ)	วิชาที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับการจัดการธุรกิจ	บทที่ 1 แหล่งข้อมูลทางธุรกิจ	17
		บทที่ 2 การจัดหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทั้งประเทศไทยและประเทศที่ธุรกิจเกี่ยวข้องกัน	20
		บทที่ 3 การนำข้อมูลทางด้านธุรกิจด้านต่าง ๆ มาจัดทำเป็นสารสนเทศ	20
		บทที่ 4 ความแตกต่างระหว่างข้อมูลและสารสนเทศ	20
		บทที่ 5 การจัดการสารสนเทศให้เข้าถึงผู้ประกอบการธุรกิจ	20
	วิชาที่ 5 สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการธุรกิจ	บทที่ 1 ความหมายและชนิดของสภาพแวดล้อม	17
		บทที่ 2 เกณฑ์วัดสภาพแวดล้อมแต่ละชนิด	20
		บทที่ 3 การป้องกันสภาพแวดล้อมไม่ให้เป็นพิษ	20
		บทที่ 4 การนำสภาพแวดล้อมมาใช้ประโยชน์ต่อธุรกิจ เช่น ผู้สูงอายุ, แสงแดด เป็นต้น	20
		บทที่ 5 สภาพแวดล้อมในปัจจุบันของเขตเศรษฐกิจพิเศษไทยและต่างประเทศที่ทำการค้าขายกับไทย	20
	วิชาที่ 6 วิชากฎหมายธุรกิจ	บทที่ 1 กฎหมายแพ่งพาณิชย์ การทำนิติกรรมสัญญาธุรกิจ	25
		บทที่ 2 กฎหมายการลงทุนการนำเข้าส่งออก	25
		บทที่ 3 กฎหมายภาษีรายได้ และภาษีศุลกากร	25
		บทที่ 4 กฎหมายที่ดิน	25

ตารางที่ 4-21 (ต่อ)

ระดับชั้น	วิชา	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง
ม.4-6 (ต่อ)	วิชาที่ 7 การเขียนแผนธุรกิจ	บทที่ 1 บทสรุปผู้บริหาร	3
		บทที่ 2 ประวัติย่อของกิจการ	3
		บทที่ 3 การวิเคราะห์สถานการณ์	3
		บทที่ 4 วัตถุประสงค์และเป้าหมายทางธุรกิจ	3
		บทที่ 5 แผนการตลาด	3
		บทที่ 6 แผนการจัดการและแผนคน	3
		บทที่ 7 แผนการปฏิบัติและแผนการผลิต	3
		บทที่ 8 แผนการเงิน	3
		บทที่ 9 แผนดำเนินการ	3
		บทที่ 10 แผนฉุกเฉิน	3

สรุปผลจากการสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 ได้เนื้อหารายวิชา พร้อมทั้งคำอธิบายรายวิชา ตลอดจนเนื้อหาได้ดังนี้

วิชาสิ่งของอุปโภค บริโภค (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6) วิชาที่ 1

คำอธิบายรายวิชา

ความหมายของสินค้าการสังเกตและค้นคว้าจากเอกสารว่าคนที่อยู่ในชุมชนอุปโภค บริโภคสินค้าอะไรบ้าง และอย่างไรบ้าง รวมถึงประเทศชายแดนติดกับประเทศไทย และประเทศที่ชายแดนไม่ติดไทย เป็นประเทศที่พื้นดิน พื้นน้ำ ได้แก่ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐประชาชนจีน และให้ทราบว่าสินค้าหลัก ๆ เขตเศรษฐกิจพิเศษหรือภายในประเทศไทย สามารถผลิตสินค้าเหล่านั้นได้หรือไม่

วัตถุประสงค์

นักเรียนรับทราบและจัดหมวดหมูสินค้าที่ใช้อุปโภค บริโภค ที่ประเทศต่าง ๆ ดังกล่าว อุปโภค-บริโภค โดยเน้นไปที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประเทศไทย ลาว เวียดนาม จีน และทราบถึงประโยชน์ในการเป็นผู้ขายที่จะขายสินค้าให้กับคนในประเทศนั้น ๆ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียน มีความรู้ มุมมอง แยกคำว่าตลาด การตลาด การขายได้
2. สามารถที่จะเริ่มมีความคิดที่ต้องการจะมองหากลุ่มคนที่ซื้อสินค้า
3. เป็นแนวทางทำให้ดูว่าก่อนผลิตสินค้าต้องมองหาคนซื้อก่อน

เนื้อหา

บทที่ 1 ความหมายของสินค้า และประเภทของสินค้า

บทที่ 2 ความหมายแบบง่าย ๆ ของตลาด การตลาด การขาย

บทที่ 3 ชุมชนประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐประชาชนจีน อุปโกศ บริโกศ อะไรบ้าง

บทที่ 4 สินค้าต่าง ๆ ทั้งอุปโภค บริโภค ผลิตมาจากไหน

บทที่ 5 วิธีการสำรวจ และจัดบันทึกสินค้าที่กลุ่มคน อุปโภค บริโภค

บทที่ 6 การมองหากลุ่มคนที่ซื้อสินค้า หากนักเรียนเป็นผู้ขายจะขายอะไร

บทที่ 6 การมองหากลุ่มคนที่ซื้อสินค้า หากนักเรียนเป็นผู้ขายจะขายอะไร

การสอน

1. บรรยาย
2. ให้นักเรียนไปสังเกต แล้วกลับมาเล่าให้ครูและเพื่อนฟัง

การประเมินผล

1. ทำแบบทดสอบ
2. ปฏิบัติจริง โดยให้นิสิตจัดกิจกรรมการตลาด

วิชาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6) วิชาที่ 2

คำอธิบายรายวิชา

ความหมายของคำว่าเขตเศรษฐกิจ (ปกติ) กับคำว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษ ลักษณะกิจกรรมของเขตเศรษฐกิจ (ปกติ) กับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประโยชน์ที่ได้จากเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ นักเรียนรับทราบและภาคภูมิใจในการที่รัฐบาลไทย ประเทศเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และเริ่มรู้ว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจะมีประโยชน์ต่อครอบครัวของนักเรียน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนสามารถแยกความหมายของคำว่าเขตเศรษฐกิจ (ปกติ) และคำว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
2. นักเรียนภาคภูมิใจ และเห็นประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ
3. นักเรียนเริ่มมีความคิดในการจะเป็นส่วนหนึ่งของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

เนื้อหา

บทที่ 1 ความหมาย และความแตกต่างของเขตเศรษฐกิจ และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

บทที่ 2 ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ

บทที่ 3 การเป็นพลเมืองที่ดีของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

บทที่ 4 ภาษา, วัฒนธรรม ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การสอน

1. บรรยาย
2. เล่นเกมส์

การประเมินผล

1. ทำแบบทดสอบ
2. ใช้คะแนนจากการตอบคำถามปากเปล่า

วิชาการจัดการการตลาด (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) วิชาที่ 1

คำอธิบายรายวิชา

วิธีการสำรวจตลาด สอนโดยการใช้เนื้อหาสังเกต และลงมือปฏิบัติ โดยใช้พื้นที่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งของจังหวัด และนอกเขต ไปถึงสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐประชาชนจีน นักเรียนเรียนรู้หลักการจัดการตลาด ด้วยหลัก 4P, PDB, การตลาดองค์กรวม และความต้องการของมนุษย์ 5 ชั้น เป็นต้น

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถทราบและปฏิบัติได้ถึงวิธีการสำรวจพฤติกรรมของผู้บริโภค
2. นักเรียนสามารถคิดแยกแยะได้ว่า จะใช้หลักการตลาดอะไรบ้าง ที่ผู้อุปโภค บริโภค

จะตัดสินใจซื้อสินค้า

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีทักษะในการเป็นนักการตลาดหาตลาดของผลิตสินค้าได้
2. นักเรียนสามารถกำหนดกลุ่ม และมีวิธีการที่จะขายสินค้าให้คนกลุ่มนั้น ๆ

เนื้อหา

บทที่ 1 ความหมายของตลาด การตลาดพฤติกรรมผู้บริโภค

บทที่ 2 การสำรวจตลาด การตัดสินใจที่จะขายสินค้าอะไรให้กับกลุ่มผู้อุปโภค บริโภคที่แตกต่างกัน

บทที่ 3 การจัดการตลาด โดยใช้ 4P, 7P

บทที่ 4 การตลาดโดยใช้ P D B

บทที่ 5 การตลาดแบบการตลาดองค์รวม

การสอน

1. บรรยาย
2. สืบค้นจากการศึกษาสภาพจริงแล้วรายงาน

การประเมินผล

1. จากการทำแบบทดสอบ
2. การจัดทำแบบสำรวจตลาด

วิชาการจัดการผลิตและการจัดหาสินค้า (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) วิชาที่ 2

คำอธิบายรายวิชา

หลักการผลิตและการจัดหาสินค้าตามความต้องการของผู้อุปโภค บริโภค ในเขตเศรษฐกิจพิเศษและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐประชาชนจีน ศึกษากระบวนการผลิต ขบวนการจัดหาตั้งแต่วัตถุดิบ ถึงการออกมาเป็นสินค้า โดยตรงความต้องการของผู้อุปโภค บริโภค และแก้ปัญหาการผลิตและการจัดหาสินค้าได้

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนรู้จักระบบขั้นตอนการผลิตสินค้า
2. นักเรียนรู้จักขั้นตอนการนำความต้องการอุปโภค บริโภค ของคน กลุ่มคน ในเขต

เศรษฐกิจพิเศษ นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษ มาเป็นสินค้า หรือจัดหาสินค้าเป็นตัวตั้งในการบอกได้ว่าควรผลิตอะไรไปสนองความต้องการนั้นได้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีทักษะในการจัดหาสินค้าให้ตรงกับความต้องการอุปโภค บริโภค
2. นักเรียนมีความรู้และทักษะการตัดสินใจแบบง่าย ๆ ได้ว่า สินค้าใดควรผลิตเอง สินค้าใด

ควรจัดหามาขายแทนการผลิต

เนื้อหา

บทที่ 1 ความหมายของการผลิตสินค้า การจัดหาสินค้า

บทที่ 2 กระบวนการผลิตสินค้าจากแหล่งวัตถุดิบสู่โรงงาน

บทที่ 3 กระบวนการจัดหาสินค้ามาขายโดยไม่ต้องผลิตเอง

บทที่ 4 การควบคุมคุณภาพสินค้า

บทที่ 5 การแก้ไขปัญหาในการผลิตและการจัดหาสินค้า

การสอน

1. บรรยาย
2. ศึกษาดูงาน
3. แบ่งกลุ่มอภิปราย

การประเมินผล

1. จากการทำแบบทดสอบ
2. จากการศึกษาสภาพจริง และจัดทำรายงาน
3. จากการอภิปราย หรือตอบคำถามด้วยปากเปล่า โดยให้เวลาวิเคราะห์ ค้นหา ก่อนตอบ

วิชาการจัดการการขนส่ง (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) วิชาที่ 3**คำอธิบายรายวิชา**

นักเรียนศึกษาองค์ประกอบของการขนส่งสินค้า การขนส่งสินค้าจากแหล่งผลิตหรือแหล่งขายไปสู่ผู้บริโภค ด้วยวิธีที่ปลอดภัย และประหยัด การคำนวณต้นทุน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงขั้นตอนการนำสินค้าไปสู่ผู้บริโภค
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าสินค้าใดเหมาะกับพาหนะในการขนส่งอะไรและใช้เส้นทางใด
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถคำนวณต้นทุนค่าขนส่ง ในกรณีที่เรียกเก็บจากผู้ซื้อหรือจะบวกเข้าไปในราคาสินค้า

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนจะสามารถต่อภาพของระบบจากโรงงานหรือแหล่งสินค้าไปสู่ผู้บริโภค
2. นักเรียนจะทราบถึงการบริการขนส่งว่ามีความจำเป็นต่อการเข้าถึงสินค้าผู้บริโภค

เนื้อหา

- บทที่ 1 ความหมายของการเก็บรักษาสินค้า
- บทที่ 2 การพิจารณาเลือกทำเลในการเก็บรักษาสินค้า
- บทที่ 3 ความหมายและประเภทของการขนส่ง
- บทที่ 4 ชนิดของพาหนะในการขนส่ง
- บทที่ 5 การคำนวณค่าใช้จ่ายในการขนส่ง
- บทที่ 6 การตัดสินใจเลือกเส้นทางและพาหนะในการขนส่ง

บทที่ 7 การควบคุมการขนส่ง

การสอน

1. บรรยาย
2. ทำรายงาน

การประเมินผล

1. จากการทำแบบทดสอบ
2. จากการจัดนิทรรศการ และอธิบายให้ผู้มาเยี่ยมชมได้รับทราบ ชักถาม
3. อภิปรายหรือตอบคำถามด้วยปากเปล่า โดยใช้เวลา วิเคราะห์ ค้นหา ก่อนตอบ

วิชาบัญชีและการเงิน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) วิชาที่ 4

คำอธิบายรายวิชา

การบัญชีรับและจ่ายรายวัน หลักการบัญชีสากลแบบง่าย การใช้ประโยชน์จากการทำบัญชี การออมเงิน การหาเงินจากแหล่งต่าง ๆ การใช้เงินเพื่อประโยชน์สูงสุด และประหยัด หน่วยงาน อัตรากำลังเงิน ประเทศเพื่อนบ้านที่พื้นที่ค้าขายติดกันและต่อเนื่อง ตลอดจนการเสียภาษีรายได้บุคคลและนิติบุคคล

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักความสำคัญของระบบบัญชี และสามารถลงบัญชีรับจ่ายแบบง่ายได้
 2. เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะในการลงบัญชีรับและบัญชีจ่าย ตลอดจนเข้าใจถึงระบบบัญชีสากลในเบื้องต้น
 3. เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักวิธีออมเงิน วิธีหาแหล่งเงินทุน จากหน่วยงานของรัฐ และการหาเงินทุนจากภาคเอกชน
 4. เพื่อให้ให้นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจการรับ-จ่าย ด้วยระบบต่าง ๆ
 5. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบและคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนเงินของประเทศที่ชายแดนติดกัน และพื้นที่การค้าการขนส่งต่อเนื่องกัน
 6. เพื่อให้ให้นักเรียน ทราบถึงภาษี รายได้ของบุคคล และนิติบุคคลแบบง่าย
- ### ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีพื้นฐานเรื่องบัญชี และการเงิน เพื่อนำไปสู่ในเรื่องของการลงทุนและการรับประโยชน์จากบัญชีและการเงิน
2. นักเรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อการเสียภาษีรายได้

เนื้อหา

บทที่ 1 ความหมายของบัญชี ประเภทของบัญชี และการลงบันทึกบัญชี

บทที่ 2 ระบบบัญชีสากล

บทที่ 3 ความหมายของการเงิน ประเภทของการเงิน

บทที่ 4 การออมเงิน แหล่งเงินทุนจากภาครัฐและภาคเอกชน

บทที่ 5 หน่วยแลกเปลี่ยนเงินและอัตราภาษีแบบบุคคลและนิติบุคคล

การสอน

1. บรรยาย
2. ฝึกหัดกรอกตัวเลข

การประเมินผล จากการทำแบบทดสอบ

วิชาการท่องเที่ยว และการจัดการสินค้าเกษตร (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) วิชาที่ 5

คำอธิบายรายวิชา

กระบวนการจัดการการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวแบบคนไทยเที่ยวต่างประเทศ คนต่างประเทศเที่ยวในประเทศไทย และคนไทยเที่ยวในประเทศไทย อีกทั้งนำสินค้าที่ได้จากผลผลิตทางการเกษตรมาเป็นสินค้าที่ระลึก และแหล่งทำการเกษตรมาเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่ท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักความหมายการจัดการการท่องเที่ยว ประเภทของการท่องเที่ยว
2. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องกระบวนการจัดการท่องเที่ยว
3. วิธีการประชาสัมพันธ์ การชักจูงให้คนไทยเที่ยวประเทศไทย และคนต่างชาติเที่ยวในประเทศไทย
4. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการท่องเที่ยวครบวงจร และตัวนักเรียนสามารถนำตัวเองให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งของเส้นทางท่องเที่ยว หรือสำหรับเป็นสถานที่ท่องเที่ยว
5. เพื่อให้นักเรียนรู้จักอธิบายวิธีการนำผลผลิตทางการเกษตรมาเป็นสินค้าได้
6. เพื่อให้นักเรียนได้รู้และอธิบายถึงวิธีการนำสินค้าการเกษตร แหล่งทำการเกษตร มาเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวได้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีช่องทางหารายได้จากการท่องเที่ยวได้
2. นักเรียนช่วยผู้ปกครอง หรือญาติในการใช้ประโยชน์จากนักท่องเที่ยว มาซื้อสินค้า การเกษตร และมาท่องเที่ยวแหล่งเกษตรได้

เนื้อหา

บทที่ 1 ความหมายและประเภทของการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของไทย

บทที่ 2 การสร้างกระบวนการเส้นทางการท่องเที่ยวในประเทศและในท้องถิ่น

บทที่ 3 การประเมินตนเองเพื่อเข้าสู่การเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว

บทที่ 4 การเลือกสินค้าการเกษตรมาเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว

บทที่ 5 ปัญหาและการแก้ปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว

การสอน

1. บรรยาย
2. ศึกษาเอกสารสถานที่

การประเมิน

1. จากแบบทดสอบ
2. จากการอภิปรายหลังศึกษาดูงาน

วิชาการนโยบายภาครัฐที่มีผลกระทบต่อการจัดการธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) วิชาที่ 1

คำอธิบายรายวิชา

การกำหนดทิศทางการธุรกิจ โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์จากนโยบายภาครัฐทั้งในและนอกเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ตลอดจนศึกษา นโยบายภาครัฐของประเทศที่มีพื้นที่ดินติดกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ และนโยบายภาครัฐของประเทศที่มีพื้นที่ไม่ติดต่อกับไทย แต่ต่อเนื่องกับประเทศอื่น ศึกษาพิจารณานำมาจัดทำ SWOT (จุดแข็ง, จุดอ่อน, โอกาส, ภัยคุกคาม) ต่อธุรกิจที่ดำเนินการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบและเข้าใจว่าการดำเนินธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จะต้องคำนึงถึงนโยบายของภาครัฐ ทั้งของประเทศไทยและประเทศที่มีเขตพื้นที่ดินติดต่อกัน ตลอดจนประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแม้ว่าพื้นดินไม่ติดกัน โดยการนำมาจัดทำ SWOT

2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ธุรกิจในปัจจุบันของเขตเศรษฐกิจพิเศษ นโยบายภาครัฐ ทั้งในปัจจุบันของประเทศไทยและต่างประเทศ ที่ทำการค้าขายติดต่อด้วยเปลี่ยนไป ธุรกิจเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน มีอะไรที่จะต้องปรับเปลี่ยนตามไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนสามารถเขียนแผนธุรกิจแบบง่าย ๆ จากนโยบายภาครัฐได้

เนื้อหา

บทที่ 1 ประเภทของนโยบายภาครัฐ และนโยบายภาครัฐที่สำคัญในปัจจุบัน ของประเทศไทยและต่างประเทศที่พื้นที่ดินติดกันและไม่ติดกันที่ต่อเนื่องในการค้าขาย

บทที่ 2 การเปรียบเทียบนโยบายภาครัฐที่สำคัญของประเทศไทย และประเทศที่พื้นดินติดกันและไม่ติดกัน

บทที่ 3 แนวทางการเปลี่ยนธุรกิจตามนโยบายภาครัฐ

บทที่ 4 การจัดทำ SWOT จากนโยบายภาครัฐ

การสอน

1. บรรยาย
2. ฝึกหัดจัดทำ SWOT จากนโยบายภาครัฐ

การประเมินผล

1. จากการทำแบบทดสอบ
2. จากการอภิปรายต่อคำถาม

วิชาเศรษฐศาสตร์ การเงิน บัญชีธุรกิจ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) วิชาที่ 2

คำอธิบายรายวิชา

การศึกษาเศรษฐกิจของประเทศโดยศึกษาจากความต้องการอุปโภค บริโภค และการใช้แรงงานในระดับต่าง ๆ ของประชาชนในประเทศและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายกับประเทศไทย รายได้ประเทศ รายได้ของประชากรเฉลี่ยต่อปี และศึกษารูปแบบสมการเศรษฐศาสตร์แบบง่าย ศึกษารูปแบบอัตราส่วนทางการเงินแบบง่ายที่ควรรู้ ในการประกอบธุรกิจ การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์และการจัดทำบัญชีธุรกิจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจว่าเศรษฐกิจหมายถึงอะไร และการพิจารณาความต้องการการอุปโภค บริโภค และแรงงานมาประกอบการจัดทำแผนทางธุรกิจ
2. เพื่อให้ให้นักเรียนคำนวณอัตราส่วนทางการเงินแบบง่ายเพื่อตัดสินใจการลงทุน
3. เพื่อให้ให้นักเรียนเรียนรู้จักการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

4. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้บัญชีธุรกิจ ได้แก่ บัญชีการเงิน และบัญชีบริหารแบบง่าย

เนื้อหา

บทที่ 1 ความหมายของเศรษฐศาสตร์ รูปแบบเศรษฐศาสตร์แบบง่าย

บทที่ 2 อัตราส่วนทางการเงิน

บทที่ 3 การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

บทที่ 4 บัญชีการเงิน

บทที่ 5 บัญชีบริหาร

การสอน

1. บรรยาย

2. ฝึกทำแบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. จากการทำแบบทดสอบ

2. จากการจัดทำรายงาน

วิชาสังคมวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อธุรกิจ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) วิชาที่ 3

คำอธิบายรายวิชา

การศึกษาสังคมวัฒนธรรมประเทศที่มีการทำธุรกิจค้าขายกับประเทศไทย ทั้งในด้านสภาพความเป็นอยู่ กลุ่มคน อุปนิสัย และการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรม การพบปะการทักทาย การรับประทานอาหาร การนับถือศาสนา ที่มีผลต่อธุรกิจทั้งทางบวกและทางลบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถรู้ถึงสภาพสังคม ของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นประเทศมี

ความสัมพันธ์ในการค้าขาย

2. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้และฝึกหัดการแสดงออกของวัฒนธรรมที่มีผลต่อการจัดการธุรกิจ เป็นวัฒนธรรมการรับประทานอาหาร วัฒนธรรมการประชุม วัฒนธรรมการทักทาย เป็นต้น

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนสามารถบอกต่อไปยังผู้ปกครองในเรื่องของสังคมวัฒนธรรมได้

2. นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับคนต่างชาติที่มีความสัมพันธ์ทางการค้าขายได้

เนื้อหา

บทที่ 1 สภาพสังคมเดี่ยว สังคมกลุ่ม

บทที่ 2 สภาพประชาชน ที่อยู่อาศัย ในสังคมนั้น

บทที่ 3 วัฒนธรรมที่สำคัญ ที่กระทบต่อระบบธุรกิจ

บทที่ 4 วัฒนธรรมการทักทาย

บทที่ 5 วัฒนธรรมการรับประทานอาหาร

บทที่ 6 วัฒนธรรมการพักผ่อน

บทที่ 7 วัฒนธรรมการบริหาร

บทที่ 8 ผลกระทบของวัฒนธรรมกับธุรกิจ

การสอน

1. บรรยาย
2. ตั้งเกตจากสื่อ จากสภาพจริง แล้วรายงาน

การประเมินผล

1. จากการทำแบบทดสอบ
2. จากการแสดงออกแบบบทบาทสมมุติ

วิชาความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับการจัดการธุรกิจ (ชั้นมัธยมปีที่ 4-5) วิชาที่ 4

คำอธิบายรายวิชา

การจัดการและจัดทำกลุ่มข้อมูล ให้ใช้ในประเด็นสำคัญ ๆ เพื่อเป็นสารสนเทศด้านการตลาด การผลิต บัญชีการเงิน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การจัดการองค์การ แล้วนำเข้าสู่ระบบ IT ใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินธุรกิจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบความแตกต่างของข้อมูลกับสารสนเทศ
2. เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลทางการตลาด การผลิต บัญชีการเงิน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การจัดการองค์การ เป็นหมวดหมู่ นำข้อมูลไม่สำคัญ ออก เอาไว้เฉพาะข้อมูลที่สำคัญ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนสามารถนำสารสนเทศไปแจ้งแก่บุคคลที่รู้จัก เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการธุรกิจ

เนื้อหา

บทที่ 1 แหล่งข้อมูลทางธุรกิจ

บทที่ 2 การหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทั้งประเทศไทยและประเทศที่ธุรกิจเกี่ยวข้องกัน

บทที่ 3 การนำข้อมูลทางด้านธุรกิจด้านต่าง ๆ มาจัดทำเป็นสารสนเทศ

บทที่ 4 ความแตกต่างระหว่างข้อมูลและสารสนเทศ

บทที่ 5 การจัดการสารสนเทศให้เข้าถึงผู้ประกอบการธุรกิจ

การสอน

1. บรรยาย
2. ฝึกหัดค้นหาข้อมูลทาง IT แล้วนำมาเป็นสารสนเทศ

การประเมินผล

1 จากการทำแบบทดสอบ

2 การจัดทำแบบฝึกหัดสารสนเทศจากข้อมูล

วิชาสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการธุรกิจ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) วิชาที่ 5

คำอธิบายรายวิชา

การศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการธุรกิจ ได้แก่อายุของคนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของประเทศ ต่างประเทศที่พื้นที่ค้าขายติดต่อกัน ตลอดจนสภาพ ฝน ดิน อากาศ แสงแดด น้ำดี น้ำเสียต่าง ๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนประเทศไทยและประเทศอื่นที่ติดต่อกัน
 2. เพื่อให้ผู้เรียนพิจารณาถึงผลกระทบของสภาพแวดล้อมที่ไม่อำนวยต่อธุรกิจ และองค์กรธุรกิจแก้ไขอย่างไร
 3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถองค์กรธุรกิจนำสภาพแวดล้อมมาเป็นปัจจัยทางธุรกิจได้
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ**

1. นักเรียนมีองค์ความรู้ในการป้องกันสิ่งกันสิ่งแวดล้อมเสียหายได้
2. นักเรียนมีองค์ความรู้ จากการนำสิ่งแวดล้อมไปใช้ประโยชน์ทางธุรกิจได้

เนื้อหา

บทที่ 1 ความหมายและชนิดของสภาพแวดล้อม

บทที่ 2 เกณฑ์วัดสภาพแวดล้อมแต่ละชนิด

บทที่ 3 การป้องกันสภาพแวดล้อมไม่ให้เป็นพิษ

บทที่ 4 การนำสภาพแวดล้อมมาใช้ประโยชน์ต่อธุรกิจ เช่น ผู้สูงอายุ, แสงแดด เป็นต้น

บทที่ 5 สภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ของเขตเศรษฐกิจพิเศษไทยและต่างประเทศที่ทำ

การค้าขายกับไทย

การสอน

1. บรรยาย
2. ค้นคว้ารายงาน

3. ศึกษาดูงาน

การประเมินผล

1. จากแบบทดสอบ
2. การรายงาน

วิชากฎหมายธุรกิจ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 วิชาที่ 6

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษากฎหมายธุรกิจต่าง ๆ ได้แก่ กฎหมายแพ่งพาณิชย์ กฎหมายภาษี กฎหมายที่ดิน กฎหมายการลงทุน กฎหมายการนำเข้าส่งออก ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายไทย ประเทศไทย และประเทศที่ติดต่อค้าขาย ในประเด็นที่ควรปฏิบัติ และผลเสียของการละเลย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษากฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศไทย และต่างประเทศ ในประเด็นเนื้อหาหลัก ๆ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนสามารถนำความรู้ไปบอกผู้ปกครอง หรือผู้ประกอบการได้

เนื้อหา

- บทที่ 1 กฎหมายแพ่งพาณิชย์ การทำนิติกรรมสัญญาธุรกิจ
- บทที่ 2 กฎหมายการลงทุนการนำเข้าส่งออก
- บทที่ 3 กฎหมายภาษีรายได้ และภาษีศุลกากร
- บทที่ 4 กฎหมายที่ดิน

การสอน

1. บรรยายประกอบตัวอย่างกรณีศึกษา
2. ฝึกหัดเขียนนิติกรรมสัญญา

การประเมินผล ทำแบบทดสอบ

วิชา การเขียนแผนธุรกิจ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) วิชาที่ 7

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาการเขียนแผนธุรกิจ เพื่อให้มองเห็นภาพรวมต่าง ๆ ของธุรกิจที่จะเกิดขึ้นในเขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผนธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศไทย และต่างประเทศ ในประเด็นเนื้อหาหลัก ๆ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนสามารถนำความรู้ไปบอกผู้ปกครอง หรือผู้ประกอบการได้

เนื้อหา

บทที่ 1 บทสรุปผู้บริหาร

บทที่ 2 ประวัติย่อของกิจการ

บทที่ 3 การวิเคราะห์สถานการณ์

บทที่ 4 วัตถุประสงค์และเป้าหมายทางธุรกิจ

บทที่ 5 แผนการตลาด

บทที่ 6 แผนการจัดการและแผนคน

บทที่ 7 แผนการปฏิบัติและแผนการผลิต

บทที่ 8 แผนการเงิน

บทที่ 9 แผนดำเนินการ

บทที่ 10 แผนฉุกเฉิน

การสอน

1. บรรยายประกอบตัวอย่างกรณีศึกษา
2. ฝึกหัดเขียนแผนธุรกิจ

การประเมินผล

ทำแบบทดสอบ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาเนื้อหาแบบบูรณาการเกี่ยวกับความรู้ที่ใช้ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงความเหมาะสมสำหรับรายวิชาเกี่ยวกับธุรกิจในทุก ๆ ด้านให้มีการเรียนการสอนสำหรับการศึกษายกระดับขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาถึงเนื้อหา ขอบเขตของแต่ละวิชาให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ความเหมาะสมสำหรับรายวิชาเกี่ยวกับธุรกิจในทุก ๆ ด้าน พบว่า รายวิชาที่เหมาะสมจะต้องครอบคลุม 5 กลุ่ม ทางธุรกิจ คือ กลุ่มวิชาเรียนด้านการตลาด-การขาย กลุ่มวิชาเรียนด้านการผลิต-การบริการ กลุ่มวิชาเรียนด้านการบัญชี-การเงิน กลุ่มวิชาเรียนด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล-การบริหารองค์กร กลุ่มวิชาเรียนด้านการสร้างเครือข่ายธุรกิจ และต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรม ธุรกิจประเทศที่ติดกับประเทศไทย และที่ติดกับประเทศที่ติดประเทศไทย โดยมีรายวิชาสอนตั้งแต่ ป.5-ม.6 ดังนี้

1. วิชาสิ่งของอุปโภค บริโภค
2. วิชาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
3. วิชาการจัดการการตลาด
4. วิชาการจัดการการผลิตและการจัดหาสินค้า
5. วิชาการจัดการการขนส่ง
6. วิชาบัญชีและการเงิน
7. วิชาการท่องเที่ยวและการจัดการสินค้าเกษตร
8. วิชานโยบายภาครัฐ ที่มีผลกระทบต่อการจัดธุรกิจในเขตเศรษฐกิจ
9. วิชาเศรษฐศาสตร์การเงิน บัญชีธุรกิจ
10. วิชาสังคมวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการธุรกิจ
11. วิชาความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับการจัดการธุรกิจ
12. วิชาสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการธุรกิจ
13. วิชากฎหมายธุรกิจ

14. วิชาการเขียนแผนธุรกิจ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เนื้อหาและขอบเขตแต่ละวิชาให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน พบว่า

ตารางที่ 5-1 เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงที่เหมาะสมสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ระดับ ชั้น	วิชา	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง
ป.5-6	วิชาที่ 1 สิ่งของ อุปโภค บริโภค	บทที่ 1 ความหมายของสินค้า และประเภทของสินค้า	4
		บทที่ 2 ความหมายแบบง่าย ๆ ของตลาด การตลาด การขาย	4
		บทที่ 3 ชุมชนประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐประชาชนจีน อุปโภค บริโภค อะไรบ้าง	7
		บทที่ 4 สินค้าต่าง ๆ ทั้งอุปโภค บริโภค ผลิดมาจากไหน	7
		บทที่ 5 วิธีการสำรวจ และจดบันทึกสินค้าที่กลุ่มคน อุปโภค บริโภค	8
		บทที่ 6 การมองหากลุ่มคนที่ซื้อสินค้า หากนักเรียนเป็น ผู้ขายจะขายอะไร	8
	วิชาที่ 2 เขต เศรษฐกิจ พิเศษชายแดน	บทที่ 1 ความหมาย และความแตกต่างของเขตเศรษฐกิจ และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	6
		บทที่ 2 ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ	8
		บทที่ 3 การเป็นพลเมืองที่ดีของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	12
		บทที่ 4 ภาษา, วัฒนธรรม ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	12
ม.1-3	วิชาที่ 1 การ จัดการ การตลาด	บทที่ 1 ความหมายของตลาด การตลาดพฤติกรรมผู้บริโภค	10
		บทที่ 2 การสำรวจตลาด การตัดสินใจที่จะขายสินค้าอะไร ให้กับกลุ่มผู้อุปโภค บริโภคที่แตกต่างกัน	20
		บทที่ 3 การจัดการตลาดโดยใช้ 4P, 7P	14
		บทที่ 4 การตลาดโดยใช้ P D B	14
		บทที่ 5 การตลาดแบบการตลาดองค์กรรวม	14

ตารางที่ 5-1 เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงที่เหมาะสมสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ระดับ ชั้น	วิชา	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง
ม.1-3 (ต่อ)	วิชาที่ 2 การ จัดการผลิต และการจัดหา สินค้า	บทที่ 1 ความหมายของการผลิตสินค้า การจัดหาสินค้า	10
		บทที่ 2 กระบวนการผลิตสินค้าจากแหล่งวัตถุดิบผู้โรงงาน	15
		บทที่ 3 กระบวนการจัดหาสินค้ามาขายโดยไม่ต้องผลิตเอง	15
		บทที่ 4 การควบคุมคุณภาพสินค้า	15
		บทที่ 5 การแก้ปัญหาในการผลิตและการจัดหาสินค้า	17
	วิชาที่ 3 การ จัดการขนส่ง	บทที่ 1 ความหมายของการเก็บรักษาสินค้า	10
		บทที่ 2 การพิจารณาเลือกทำเลในการเก็บรักษาสินค้า	10
		บทที่ 3 ความหมายและประเภทของการขนส่ง	10
		บทที่ 4 ชนิดของพาหนะในการขนส่ง	10
		บทที่ 5 การคำนวณค่าใช้จ่ายในการขนส่ง	12
		บทที่ 6 การตัดสินใจเลือกเส้นทางและพาหนะในการขนส่ง	10
		บทที่ 7 การควบคุมการขนส่ง	10
	วิชาที่ 4 บัญชี และการเงิน	บทที่ 1 ความหมายของบัญชี ประเภทบัญชี และการลง บันทึกบัญชี	24
		บทที่ 2 ระบบบัญชี	24
		บทที่ 3 ความหมายของการเงิน ประเภทของการเงิน	6
		บทที่ 4 การออมเงิน แหล่งเงินทุนจากภาครัฐและเอกชน	6
		บทที่ 5 หน่วยแลกเปลี่ยนเงิน และอัตราภาษีแบบบุคคล ธรรมดา	12

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

ระดับ ชั้น	วิชา	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง
ม.1-3 (ต่อ)	วิชาที่ 5 การ ท่องเที่ยวและ การจัดการ สินค้าเกษตร	บทที่ 1 ความหมายและประเภทของการท่องเที่ยว สถานที่ ท่องเที่ยวสำคัญของไทย และท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัย	10
		บทที่ 2 การสร้างกระบวนการเส้นทางการท่องเที่ยวใน ประเทศและในท้องถิ่น	15
		บทที่ 3 การประเมินตนเองเพื่อเข้าสู่การเป็นส่วนหนึ่งของการ การท่องเที่ยว	15
		บทที่ 4 การเลือกสินค้าการเกษตรมาเป็นของที่ระลึกสำหรับ นักท่องเที่ยว	15
		บทที่ 5 ปัญหาและการแก้ปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว	17
ม.4-6	วิชาที่ 1 การ นโยบาย ภาครัฐที่มี ผลกระทบต่อ การจัดการ ธุรกิจ เศรษฐกิจ พิเศษชายแดน	บทที่ 1 ประเภทของนโยบายภาครัฐ และนโยบายภาครัฐที่ สำคัญในปัจจุบัน ของประเทศไทยและต่างประเทศที่พื้นที่ ดินติดกันและไม่ติดกันที่ต่อเนื่องในการค้าขาย	17
		บทที่ 2 การเปรียบเทียบนโยบายภาครัฐที่สำคัญของ ประเทศไทย และประเทศที่พื้นที่ดินติดกันและไม่ติดกัน	20
		บทที่ 3 แนวทางการเปลี่ยนธุรกิจตามนโยบายภาครัฐ	30
		บทที่ 4 การจัดทำ SWOT จากนโยบายภาครัฐ	30
	วิชาที่ 2 เศรษฐศาสตร์ การเงิน บัญชี ธุรกิจ	บทที่ 1 ความหมายของเศรษฐศาสตร์ รูปแบบเศรษฐศาสตร์ แบบง่าย	17
		บทที่ 2 อัตราส่วนทางการเงิน	20
		บทที่ 3 การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์	20
		บทที่ 4 บัญชีการเงิน	20
		บทที่ 5 บัญชีบริหาร	20

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

ระดับ ชั้น	วิชา	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง
ม.4-6 (ต่อ)	วิชาที่ 3 สังคม วัฒนธรรมที่มี ผลกระทบต่อ ธุรกิจ	บทที่ 1 สภาพสังคมเดี่ยว สังคมกลุ่ม	7
		บทที่ 2 สภาพประชาชน ที่อยู่อาศัย ในสังคมนั้น	8
		บทที่ 3 วัฒนธรรมที่สำคัญ ที่กระทบต่อระบบธุรกิจ	8
		บทที่ 4 วัฒนธรรมการทักทาย	12
		บทที่ 5 วัฒนธรรมการรับประทานอาหาร	12
		บทที่ 6 วัฒนธรรมการพักผ่อน	15
		บทที่ 7 วัฒนธรรมการบริหาร	15
		บทที่ 8 ผลกระทบของวัฒนธรรมกับธุรกิจ	20
	วิชาที่ 4 ความสัมพันธ์ ระหว่าง เทคโนโลยีกับ การจัดการ ธุรกิจ	บทที่ 1 แหล่งข้อมูลทางธุรกิจ	17
		บทที่ 2 การจัดหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทั้งประเทศไทย และประเทศที่ธุรกิจเกี่ยวข้องกัน	20
		บทที่ 3 การนำข้อมูลทางด้านธุรกิจด้านต่าง ๆ มาจัดทำเป็น สารสนเทศ	20
		บทที่ 4 ความแตกต่างระหว่างข้อมูลและสารสนเทศ	20
		บทที่ 5 การจัดการสารสนเทศให้เข้าถึงผู้ประกอบการธุรกิจ	20
	วิชาที่ 5 สภาพแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อ การจัดการ ธุรกิจ	บทที่ 1 ความหมายและชนิดของสภาพแวดล้อม	17
		บทที่ 2 เกณฑ์วัดสภาพแวดล้อมแต่ละชนิด	20
		บทที่ 3 การป้องกันสภาพแวดล้อมไม่ให้เป็นพิษ	20
		บทที่ 4 การนำสภาพแวดล้อมมาใช้ประโยชน์ต่อธุรกิจ เช่น ผู้สูงอายุ, แสงแดด เป็นต้น	20
		บทที่ 5 สภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ไทยและต่างประเทศที่ทำการค้าขายกับไทย	20

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

ระดับ ชั้น	วิชา	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง
ม.4-6 (ต่อ)	วิชาที่ 6 วิชา กฎหมายธุรกิจ	บทที่ 1 กฎหมายแพ่งพาณิชย์ การทำนิติกรรมสัญญาธุรกิจ	25
		บทที่ 2 กฎหมายการลงทุนการนำเข้าส่งออก	25
		บทที่ 3 กฎหมายภาษีรายได้ และภาษีศุลกากร	25
		บทที่ 4 กฎหมายที่ดิน	25
	วิชาที่ 7 การ เขียนแผน ธุรกิจ	บทที่ 1 บทสรุปผู้บริหาร	3
		บทที่ 2 ประวัติย่อของกิจการ	3
		บทที่ 3 การวิเคราะห์สถานการณ์	3
		บทที่ 4 วัตถุประสงค์และเป้าหมายทางธุรกิจ	3
		บทที่ 5 แผนการตลาด	3
		บทที่ 6 แผนการจัดการและแผนคน	3
		บทที่ 7 แผนการปฏิบัติและแผนการผลิต	3
		บทที่ 8 แผนการเงิน	3
		บทที่ 9 แผนดำเนินการ	3
		บทที่ 10 แผนฉุกเฉิน	3

อภิปรายผล

เนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษมี 14 วิชา ดังนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. วิชาสิ่งของอุปโภค บริโภค (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5- 6)

อภิปรายว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้ นักเรียนรับทราบและจัดหมวดสินค้าที่ใช้ อุปโภค บริโภค ที่ประเทศต่าง ๆ ดังกล่าวอุปโภค-บริโภค โดยเน้นไปที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประเทศไทย ทลาว เวียดนาม จีน และทราบถึงประโยชน์ในการเป็นผู้ขายที่จะขายสินค้าให้กับคนในประเทศนั้น ๆ สอดคล้องกับเนื้อหากลุ่มวิชาด้านการผลิต-การบริการ สอดคล้องเรื่องสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับพัชราวลัย วงศ์บุญสินและคณะ (2558) ที่สรุปเนื้อหาโอกาสเข้าสู่ตลาดธุรกิจการศึกษาในประเทศรอบ ๆ บ้านของเราจะต้องคำนึงถึงสิ่งของอุปโภค บริโภค

2. วิชาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6)

อภิปรายว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้ นักเรียนรับทราบและภาคภูมิใจในการที่ รัฐบาลไทย ประเทศเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และเริ่มรู้ว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจะมี ประโยชน์ต่อครอบครัวของนักเรียนนักเรียนเริ่มมีความคิดในการจะเป็นส่วนหนึ่งของเขตเศรษฐกิจ พิเศษชายแดน สอดคล้องกับเนื้อหากลุ่มวิชาด้านเครือข่ายธุรกิจ สอดคล้องเรื่องสภาพแวดล้อมทาง นโยบาย และสอดคล้องกับกรกรันย์ ชีวะตระกูลพงษ์ และคณะ (2558) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางและ มาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ บริเวณพื้นที่แนวชายแดน ไทย

3. วิชาการจัดการการตลาด (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)

อภิปรายว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้ นักเรียนสามารถทราบและปฏิบัติได้ถึงวิธีการ สํารวจพฤติกรรมของผู้บริโภคนักเรียนสามารถคิดแยกแยะได้ว่าจะใช้หลักการตลาดอะไรบ้าง ที่ผู้อุปโภค บริโภค จะตัดสินใจซื้อสินค้ามีทักษะในการเป็นนักการตลาดหาตลาดของผลิตภัณฑ์ได้ นักเรียนสามารถกำหนดกลุ่ม และมีวิธีการที่จะขายสินค้าให้คนกลุ่มนั้น ๆ สอดคล้องกับเนื้อหากลุ่ม วิชาด้านการตลาด-การขาย สอดคล้องเรื่องสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับรุธีร์ พนมยงค์ และคณะ (2558) ได้ศึกษาเรื่องการแสวงหาประโยชน์และโอกาสจากข้อตกลงการค้า บริการของอาเซียน ในภาคธุรกิจ การค้าส่งและค้าปลีกที่จะต้องมีการจัดการตลาดที่ดี

4. วิชาการจัดการผลิตและการจัดหาสินค้า (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)

อภิปรายว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้ นักเรียนรู้จักระบบขั้นตอนการผลิตสินค้า นักเรียนรู้ขั้นตอนการนำความต้องการอุปโภค บริโภคของคน กลุ่มคน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ นอก เขตเศรษฐกิจพิเศษ มาเป็นสินค้า หรือจัดหาสินค้าเป็นตัวตั้งในการบอกได้ว่าควรผลิตอะไร ไปสนอง ความต้องการนั้นได้ นักเรียนมีทักษะในการจัดหาสินค้าให้ตรงกับความต้องการอุปโภค บริโภค นักเรียนมีความรู้และทักษะการตัดสินใจแบบง่าย ๆ ได้ว่า สินค้าใดควรผลิตเอง สินค้าใดควรจัดหามา ขายแทนการผลิต สอดคล้องกับเนื้อหากลุ่มวิชาด้านการผลิต-การบริการ สอดคล้องเรื่อง สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับณรงค์ชัย อัครเศรณี และคณะ (2557) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนากรองความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนในระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคกลุ่ม แม่น้ำโขง (GMS Economic corridors) เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

5. วิชาการจัดการการขนส่ง (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)

อภิปรายว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้ นักเรียนทราบถึงขั้นตอนการนำสินค้าไปสู่ ผู้บริโภคเพื่อให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าสินค้าใดเหมาะกับพาหนะในการขนส่งอะไรและใช้ เส้นทางใดเพื่อให้นักเรียนสามารถคำนวณต้นทุนค่าขนส่ง ในการที่จะเรียกเก็บจากผู้ซื้อหรือจะบวก เข้าไปในราคาสินค้านักเรียนจะสามารถต่อภาพของระบบจากโรงงานหรือแหล่งสินค้าไปสู่ผู้

อุปโภค บริโภค นักเรียนจะทราบถึงการบริการขนส่งว่ามีความจำเป็นต่อการเข้าถึงสินค้าผู้อุปโภค บริโภค สอดคล้องกับเนื้อหาในกลุ่มวิชาด้านการตลาด-การขาย สอดคล้องเรื่องสภาพแวดล้อมทาง เศรษฐกิจ และสอดคล้องกับศักดิ์ดา คีเดช (2558) ได้วิจัยแนวทางการพัฒนานโยบายเพื่อ ความสามารถในการแข่งขันของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ต้องมีการขนส่งเพื่อส่งออกสินค้า

6. วิชาบัญชีและการเงิน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)

อภิปรายว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้นักเรียนรู้จักความสำคัญของระบบบัญชี และสามารถลงบัญชีรับจ่ายแบบง่ายได้เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการลงบัญชีรับและบัญชีจ่าย ตลอดจน เข้าใจถึงระบบบัญชีสากลในเมืองต้นเพื่อให้นักเรียนรู้จักวิธีออมเงิน วิธีหาแหล่งเงินทุน จาก หน่วยงานของรัฐ และการหาเงินทุนจากภาคเอกชนเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจการรับ-จ่าย ด้วยระบบต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนทราบและคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนเงินของประเทศที่ชายแดนติดกัน และพื้นที่การค้าการขนส่งต่อเนื่องกันเพื่อให้นักเรียน ทราบถึงภาษี รายได้ของบุคคล และนิสิต บุคคลแบบง่ายนักเรียนมีพื้นฐานเรื่องบัญชี และการเงิน เพื่อนำไปสู่ในเรื่องของการลงทุนและ การรับประโยชน์จากบัญชีและการเงินนักเรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อการเสียภาษีรายได้ สอดคล้องกับ เนื้อหาในกลุ่มวิชาด้านการเงิน-การบัญชี สอดคล้องเรื่องสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และสอดคล้อง กับ รุธีร์ พนมยงค์และคณะ (2558) ได้ศึกษาเรื่องการแสวงหาประโยชน์และโอกาสจากข้อตกลง การค้าบริการของอาเซียน ในภาคธุรกิจการค้าส่งและค้าปลีกที่จะต้องคำนึงถึงเรื่องบัญชี-การเงิน

7. วิชาการท่องเที่ยว และการจัดการสินค้าเกษตร (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)

อภิปรายว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้นักเรียนรู้จักความหมายการจัดการการท่องเที่ยว ประเภทของการท่องเที่ยวเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องกระบวนการจัดการท่องเที่ยววิธีการ ประชาสัมพันธ์ การชักจูงให้คนไทยเที่ยวประเทศไทย และคนต่างชาติเที่ยวในประเทศไทยเพื่อใ้ นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการท่องเที่ยวครบวงจร และตัวนักเรียนสามารถนำตัวเองให้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งของเส้นทางกรท่องเที่ยว หรือสำหรับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อให้ นักเรียนรู้จักอธิบายวิธีการนำผลผลิตทางการเกษตรมาเป็นสินค้าได้เพื่อให้นักเรียนได้รู้และอธิบาย ถึงวิธีการนำสินค้าการเกษตร แหล่งทำการเกษตร มาเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวได้ให้นักเรียนมี ช่องทางการรายได้จากการท่องเที่ยวได้ให้นักเรียนช่วยผู้ประกอบการ หรือญาติในการใช้ประโยชน์จาก นักท่องเที่ยว มาซื้อสินค้าการเกษตรมาท่องเที่ยวแหล่งเกษตรได้ สอดคล้องกับเนื้อหาในกลุ่มวิชา ด้านการผลิต-การบริการ สอดคล้องเรื่องสภาพแวดล้อมทางสังคม สิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับ สายสวาท วิชัย (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มียุทธศาสตร์สนับสนุนสินค้าเกษตร และการท่องเที่ยว

8. วิชาการนโยบายภาครัฐที่มีผลกระทบต่อการจัดการธุรกิจพิเศษ ชายแดน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

อภิปรายว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้ นักเรียนทราบและเข้าใจว่าการดำเนินธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจะต้องคำนึงถึงนโยบายของภาครัฐ ทั้งของประเทศไทยและประเทศที่มีเขตพื้นที่ติดต่อกัน ตลอดจนประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแม้ว่าพื้นดินไม่ติดกัน โดยการนำมาจัดทำ SWOT นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ธุรกิจในปัจจุบันของเขตเศรษฐกิจพิเศษ นโยบายภาครัฐทั้งในปัจจุบันของประเทศไทยและต่างประเทศ ที่ทำการค้าขายติดต่อกันด้วยเปลี่ยนไป ธุรกิจเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน มีอะไรที่จะต้องปรับเปลี่ยนตามไปนักเรียนสามารถเขียนแผนธุรกิจแบบง่าย ๆ จากนโยบายภาครัฐได้ สอดคล้องกับเนื้อหาในกลุ่มวิชาด้านคน-องค์กร สอดคล้องเรื่องสภาพแวดล้อมทางการเมือง และสอดคล้องกับศรินทิพย์ ประเสริฐฐานนท์ (2552) ได้ศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษในไทย เป็นการจัดการภาครัฐที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจในพื้นที่

9. วิชาเศรษฐศาสตร์ การเงิน บัญชีธุรกิจ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

อภิปรายว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้นักเรียนเข้าใจว่าเศรษฐกิจหมายถึงอะไร และการพิจารณาความต้องการการอุปโภค บริโภค และแรงงานมาประกอบการจัดทำแผนทางธุรกิจ เพื่อให้นักเรียนคำนวณอัตราส่วนทางการเงินแบบง่าย เพื่อตัดสินใจการลงทุนเพื่อให้นักเรียนรู้จักการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้บัญชีธุรกิจ ได้แก่ บัญชีการเงิน และบัญชีบริหารแบบง่าย สอดคล้องกับเนื้อหาในกลุ่มวิชาการด้านการบัญชี-การเงิน สอดคล้องเรื่องสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับพัชรวลัย วงศ์บุญสินและคณะ (2558) ที่สรุปเนื้อหาโอกาสเข้าสู่ตลาดธุรกิจการศึกษาในประเทศรอบ ๆ บ้านของเราที่ต้องคำนึงถึงเศรษฐศาสตร์ การเงิน บัญชีทางธุรกิจในการจัดการศึกษา

10. วิชาสังคมวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อธุรกิจ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

อภิปรายว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้ นักเรียนสามารถรู้ถึงสภาพสังคมของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นประเทศมีความสัมพันธ์ในการค้าขายเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้และฝึกหัดการแสดงออกของวัฒนธรรมที่มีผลต่อการจัดการธุรกิจ เป็นวัฒนธรรมการรับประทานอาหาร วัฒนธรรมการประชุม วัฒนธรรมการทักทาย เป็นต้นนักเรียนสามารถบอกต่อไปยังผู้ปกครองในเรื่องของสังคมวัฒนธรรมได้นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับคนต่างชาติที่มีความสัมพันธ์ทางการค้าขายได้ สอดคล้องกับเนื้อหาในกลุ่มวิชาด้านคน-องค์กร สอดคล้องเรื่องสภาพแวดล้อมทางสังคม และมนังค์ อังควานิช (2553) ศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับการพัฒนาของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ต้องคำนึงถึงสังคมวัฒนธรรม ตลอดจนเศรษฐกิจด้วย

11. วิชาความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับการจัดการธุรกิจ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5)

อภิปรายว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้ นักเรียนทราบความแตกต่างของข้อมูลกับสารสนเทศเพื่อให้ นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลทางการตลาด การผลิต บัญชีการเงิน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การจัดการองค์การ เป็นหมวดหมู่ นำข้อมูลไม่สำคัญออก เอาไว้เฉพาะข้อมูลที่สำคัญนักเรียนสามารถนำสารสนเทศไปแจ้งแก่บุคคลที่รู้จัก เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการธุรกิจ สอดคล้องกับเนื้อหาากลุ่มวิชาด้านเครือข่ายทางธุรกิจ สอดคล้องเรื่องสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี และสอดคล้องกับสุวิทย์ เมษินทรีย์ และคณะ (2557) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการศึกษากับการเตรียมพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 ที่หลักสูตรต่าง ๆ ต้องสัมพันธ์กับเทคโนโลยี และเรื่องเศรษฐกิจในประเทศ

12. วิชาสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการธุรกิจ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

อภิปรายว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้ ผู้เรียนศึกษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนประเทศไทยและประเทศอื่นที่ติดต่อกันเพื่อให้ผู้เรียนพิจารณาถึงผลกระทบของสภาพแวดล้อมที่ไม่อำนวยต่อธุรกิจ แลองค์กรธุรกิจแก้ไขอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนสามารถดูองค์กรธุรกิจนำสภาพแวดล้อมมาเป็นปัจจัยทางธุรกิจได้นักเรียนมีองค์ความรู้ในการป้องกันสิ่งกันสิ่งแวดล้อมเสียหายได้นักเรียนมีองค์ความรู้ จากการนำสิ่งแวดล้อมไปใช้ประโยชน์ทางธุรกิจได้ สอดคล้องกับเนื้อหาากลุ่มวิชาด้านเครือข่ายทางธุรกิจ สอดคล้องเรื่องสภาพแวดล้อมทางสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับสายสวาท วิชัย (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ด้วย

13. วิชากฎหมายธุรกิจ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

อภิปรายว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้ นักเรียนได้ศึกษากฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศไทย และต่างประเทศ ในประเด็นเนื้อหาหลัก ๆ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปบอกผู้ปกครอง หรือผู้ประกอบการธุรกิจได้ สอดคล้องกับเนื้อหาากลุ่มวิชาด้านคน-องค์กร สอดคล้องเรื่องสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย และสอดคล้องกับสำนักงานกฎหมาย มิชัย ฤชุพันธุ์ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาเฉพาะพื้นที่ในประเทศไทย และต่างประเทศ และร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ ว่าจะต้องมีกฎหมายพิเศษในพื้นที่เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสะดวกในการทำธุรกิจ

14. วิชา การเขียนแผนธุรกิจ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

อภิปรายว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้ นักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผนธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศไทย และ

ต่างประเทศ ในประเด็นเนื้อหาหลัก ๆ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปบอกผู้ปกครอง หรือผู้ประกอบการ ชุรกิจได้ สอดคล้องกับเนื้อหากลุ่มวิชาด้านการตลาด-การขาย สอดคล้องเรื่องสภาพแวดล้อมทาง นโยบาย และสอดคล้องกับศูวิทย์ เมษินทรีย์ และคณะ (2557) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนา การศึกษากับการเตรียมพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องสายสวาท วิชัย (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่องยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ว่าแนวทางการพัฒนาทุกภาคส่วนต้องมีแผนเป็นตัวกำหนดในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอนวิชา จำนวนชั่วโมงที่สามารถนำวิชาต่าง ๆ ไปเรียนรู้ได้นั้นมีแนวทางการดำเนินงานได้ 3 แนวทาง ดังนี้

1. **รายวิชาพื้นฐาน** สำหรับแผนการเรียนปกติ (สายสามัญ) จะมีการสอดแทรกในรายวิชาพื้นฐานทั้ง 8 กลุ่มสาระเรียนรู้ อีกทั้งยังสามารถจัดการเรียนรู้ในลักษณะของการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ สำหรับสถานศึกษาเปิดแผนการเรียนเฉพาะทางที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านทักษะอาชีพ (หลักสูตรทวิศึกษา) ให้กับผู้เรียนได้หลากหลาย เช่น หลักสูตรการตลาด การบัญชี การผลิตบริการ เป็นต้น โดยเป็นการจัดการเรียนการสอนในลักษณะที่มีการควบคู่ไปกับรายวิชาพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. **รายวิชาเพิ่มเติม** สถานศึกษาเปิดรายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลายและมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของท้องถิ่นในรูปแบบของรายวิชาบังคับเลือก และวิชาเลือกเสรี ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจ เช่น วิชาเขตเศรษฐกิจพิเศษ วิชาการท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถจัดแผนการเรียนพิเศษชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีความเข้มข้นเฉพาะด้านเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงอยู่บนพื้นฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เช่น โปรแกรม SEZ

3. **กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน** ในกรณีที่สถานศึกษาไม่สามารถบูรณาการในรายวิชาพื้นฐานหรือประสบปัญหาในการจัดการโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรได้ สถานศึกษาสามารถบูรณาการเข้ากับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ กิจกรรมแนะแนวสู่อาชีพ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายใช้เนื้อหาความรู้ทางธุรกิจ ไปใช้ในการจัดหลักสูตรการศึกษาสำหรับนักเรียนในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษทั้ง 10 พื้นที่ เพื่อเป็นพื้นฐานใน

การพัฒนาคนเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยประกาศจัดทำหลักสูตรแล้วให้มีการเรียนการสอน ตั้งแต่ เทอมที่ 2 ของปีการศึกษา 2559 เป็นต้นไปและมอบหมายให้ สถาบันฝึกอบรมครู ผู้สอน และ นำมาอบรม และนำเจ้าของธุรกิจมาช่วยสอน

2. เนื้อหาสาระที่เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้อำนวยการ โรงเรียนควรทำ คู่มือหรือเอกสารเพิ่มเติมวิชาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่จะใช้ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากผู้ทำ หลักสูตรศึกษานิเทศน์ ตลอดจนครูผู้สอนจะไม่ค่อยถนัดเนื้อหาทางธุรกิจ ถ้าหากมีคู่มือหรือเอกสาร เพิ่มเติมจากผู้มีความเชี่ยวชาญก็จะทำให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

3. ควรจัดฝึกอบรมด้วยหลักสูตร Mini MBA in Special Economic Zone (SEZ) ให้กับ ผู้อำนวยการ โรงเรียน ศึกษานิเทศน์ ผู้ทำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ในวิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจให้ครบทุก พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในวิชาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ อันจะส่งผลทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เมื่อจบแล้วสามารถใช้ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจทำมาหากิน ช่วยเหลือ ตัวเอง ครอบครัว ตลอดจนประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะมีการวิจัยเนื้อหาการเรียนการสอนเกี่ยวกับธุรกิจในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษที่ใช้ระดับอื่น เช่น ระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา ตลอดจนการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย เพื่อให้การจัดเรียนการสอนเกิดการบูรณาการตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ สอดคล้องกันเป็นระบบทางการศึกษา จะเกิดประสิทธิภาพในการเตรียมคนรองรับเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ

2. หลังจากกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ แล้วจัดให้มีการเรียนการสอน แต่ละพื้นที่การศึกษาควรจะต้องมีการวิจัยประเมินผลหลังการใช้แล้ว 1 ปี การศึกษา และการวิจัยในห้องเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอนในแต่ละพื้นที่ เกิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน จะทำให้สามารถปรับเนื้อหา ตลอดจนหลักสูตรให้ เกิดประสิทธิภาพส่งผลต่อการเตรียมคนเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อไป

บรรณานุกรม

กรมการค้าต่างประเทศ. (2557). *สถิติการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของประเทศไทย*.

เข้าถึงได้จาก www.dft.moc.go.th

กระทรวงการต่างประเทศ. (2558). *ประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *แผนยุทธศาสตร์อาเซียน ด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ:
อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

ขวัญใจ เตชเสนสกุล. (2556). *Iskandar กระจกสะท้อนการพัฒนาของมาเลเซีย*. เข้าถึงได้จาก

<http://www.exim.go.th/doc/newsCenter/42859.pdf>

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *โครงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนา*

เศรษฐกิจพิเศษชายแดนสู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. (2557). *เขตเศรษฐกิจพิเศษ*. เข้าถึงได้จาก

<http://www.thaigov.go.th/th/news1/item/84757.html>

คณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สภาปฏิรูป. (2559). *แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รัฐสภา.

คณะพาณิชยศาสตร์และบริหารธุรกิจ. (2556). *เอกสารประกอบหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต*

สาขาวิชาการจัดการ. สระแก้ว: มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว.

คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์. (2554). *เอกสารประกอบหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต*

สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์และการค้าชายแดน. สระแก้ว: มหาวิทยาลัยบูรพา
วิทยาเขตสระแก้ว.

เฉลิมพงศ์ ตั้งบริบูรณ์รัตน์ และเจตนา เหล่ารักวงศ์. (ม.ป.ป.). *กรณีศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษ*

เมืองเซินเจิ้น. เข้าถึงได้จาก [www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/articles/detail.php?](http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/articles/detail.php?IBLOCK_ID=70&SECTION_ID=507&ELEMENT_ID=567)

[IBLOCK_ID=70&SECTION_ID=507&ELEMENT_ID=567](http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/articles/detail.php?IBLOCK_ID=70&SECTION_ID=507&ELEMENT_ID=567)

ชรินทร์ หาญสืบสาย. (2557). *เรื่องเล่าจากส.ว.เขตเศรษฐกิจพิเศษ “แม่สอด”*. เข้าถึงได้จาก

<http://www.senate.go.th/w3c/senate/pictures/comm/warasarn/feb.pdf>

ชาติรส สัมมะวัฒนา. (2557). *แต่้มต่อการค้าชายแดน ไทย: เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน*.

เข้าถึงได้จาก bts.dft.go.th/btsc/files/Documentanalysiselse/4.pdf

- เจริญ ไกรนรา. (2556). *การศึกษาการพัฒนาและการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในต่างประเทศ*. เข้าถึงได้จาก http://www.researchgate.net/publication/259450775_A_Study_on_Development_and_Management_Practices_of_Special_Boarder_Economic_Zones_in_Foreign_Countries
- ไชยวัฒน์ คำเครื่อง. (2558). *การพัฒนาครูเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน: กรณีศึกษาโรงเรียนซิสเตอร์สกูลในโครงการ Spirit of ASEAN*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- จตุกร จุลินทร. (2558). *การจัดตั้งเศรษฐกิจพิเศษ*. ใน *บทความเพื่อเผยแพร่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา รายการ ร้อยเรื่องเมืองไทย* (หน้า 7). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- จิตาภรณ์ ฐานปัญญา. (2554). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ: กรณีศึกษาโรงเรียนฐานปัญญา*. รายงานค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาระบบสองภาษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ดำรง แสงกวีเลิศ และนันทิกา ทังสุพานิช. (2545). *เขตเศรษฐกิจพิเศษ: แนวคิดใหม่ในการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ*. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 39(2), 42-43.
- ไตรรัตน์ กาญจนโรจน์พันธ์. (2541). *สภาพการเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยวิชาชีพ*. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทักษิณา เครือหงส์. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเนื้อหารายวิชาคณิตศาสตร์กับวิชาคำนวณของช่างอุตสาหกรรม ระดับปริญญาบัตรวิชาชีพชั้นสูง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นราพจน์ ทิวถนอม. (2551). *กฎหมายที่เกี่ยวกับโครงการรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษกับการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการยุติธรรม.
- บรรพต วิรุณราช. (2550). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการธุรกิจโลกและการค้าชายแดน*. ชลบุรี: วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บรรพต วิรุณราช. (2559). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการคิดเชิงกลยุทธ์และข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน*. ชลบุรี: วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร* (โครงการตำรา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิวพรรณ วิสุววรรณ. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องการวาดภาพศิลปะไทย โดยใช้ตัวหนังสือตะลุงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาหลักสูตรและนิเทศ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชรราวัลย์ วงศ์บุญสิน และคณะ. (2537). *การพัฒนาบุคลากรและผลิตภาคบุคลากรเพื่อรองรับ การเปิดเสรีอาเซียน: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มนังค์ อังควานิช. (2553). *นโยบายการศึกษากับการพัฒนาประเทศมาเลเซีย ค.ศ. 1981-2003*. การค้นคว้าอิสระอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุทธศักดิ์ ฮัมแสน. (2553). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- รัฐศาสตร์ สุขสวัสดิ์. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง ประเพณีลากพระ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางदान สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสงขลา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและ การสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เรวดี แก้วมณี. (2554). *สรุปผลเสวนา Morning talk เรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด: โอกาสและ ศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมชายแดน*. เข้าถึงได้จาก http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/article/Maesot_SpecialEconomicZone_220254.doc
- วุฒิสภา. (2548). *รายงานของคณะกรรมการเศรษฐกิจการพาณิชย์และอุตสาหกรรมวุฒิสภา เรื่องร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ศรินทิพย์ ประเสริฐฐานนท์. (2552). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศักดิ์ดา ดีเดชา. (2558). *แนวทางการพัฒนานโยบายเพื่อความสามารถในการแข่งขันของเขต เศรษฐกิจพิเศษแม่สอด*. วิทยาลัยพาณิชย์ศาสตร์บูรพาปริทัศน์, 10(2), 105-122.
- ศิริเพ็ญ แดปรเมศามัย. (2549). *ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับที่ดินของเขตเศรษฐกิจพิเศษ* กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ (EIC Economic Intelligence Center). (2555). *ค้าชายแดน... โอกาสใกล้ตัวที่ไม่ควรมองข้าม*. เข้าถึงได้จาก http://www.scbeic.com/THA/document/topic_border_trade/SCB Biz Circle 3/2012
- สังัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้า และการพัฒนา. (2557 ก). *การพัฒนากรอบความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุนในระยะเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS Economic corridors) เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)*. นนทบุรี: สหมิตรพรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้า และการพัฒนา. (2557 ข). *แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้า และการพัฒนา. (2558 ก). *รายงานวิจัยแนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย*. นนทบุรี: สหมิตรพรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้า และการพัฒนา. (2558 ข). *โอกาสการเข้าสู่ตลาดธุรกิจการศึกษาในประเทศกัมพูชา สปป.ลาว สหภาพเมียนมา และเวียดนาม*. นนทบุรี: สหมิตรพรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้า และการพัฒนา. (2558 ค). *การแสวงหาประโยชน์และโอกาสจากความตกลงการค้าบริการของอาเซียน ในภาคธุรกิจการขนส่งโลจิสติกส์*. นนทบุรี: สหมิตรพรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- สมพร หลิมเจริญ. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. ปรินญานิพนธ์การศึกษาคุณูปบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายสวาท วิชัย. (2558). *ยุทธศาสตร์การบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*. เชียงราย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานกฎหมายมิซัย ฤชุพันธุ์. (2547). *รายงานฉบับย่อสำหรับผู้บริหาร โครงการรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษ*. เข้าถึงได้จาก www.nakhonmaesotcity.go.th
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2546). *สรุป Special economic zone laws ของต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2548). *เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special economic zone)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2556). *เอกสารประกอบการประชุมเพื่อตรวจพิจารณาร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ...?*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2556). *เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การกิจที่สศช. ริเริ่ม*. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557 ก). *แถลงข่าวผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2557*. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557 ข). *รายงานสรุปผลการสำรวจพื้นที่ชายแดนและโอกาสการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษไทย-กัมพูชาสมระหว่างวัน-บันเตียเมียนเจยและตราด-เกาะกง ระหว่างวันที่ 9-12 มกราคม 2557*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557 ค). *รายงานการสำรวจศักยภาพพื้นที่ชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษไทย-เมียนมาร์ณอำเภอแม่สอดจังหวัดตาก-เมืองเมียวดีเมืองพะอ้นและกรุงย่างกุ้งระหว่างวันที่ 15-18 พฤษภาคม 2557*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557 ง). *รายงานสรุปผลการสำรวจศักยภาพพื้นที่ชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษไทย-ลาว-เวียตนามมุกดาหาร-สะหวันนะเขต-แดนสะหวัน-ลาวบาว-เว้-ดานังและนครพนม-คำม่วนระหว่างวันที่ 20-23 มีนาคม 2557*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557 จ). *รายงานการศึกษาดูงานการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษอิสกันดาร์ประเทศมาเลเซียและการวางผังเมืองประเทศสิงคโปร์ระหว่างวันที่ 26-28 มีนาคม 2557*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *แผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

- สำนักนโยบายและแผน สพฐ. (2558). *นโยบายการรับนักเรียน*. เข้าถึงได้จาก
http://210.246.189.115/ewtadmin/ewt/obec_plan/main.php?filename=index_rubstu56
- สำนักนายกรัฐมนตรื. (2556). *การประชุมคณะรัฐมนตรีประจำวันี่ 31 มีนาคม 2556*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรื.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2547). *การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนจังหวัดตาก*. เข้าถึงได้จาก
<http://www.cabinet.soc.go.th>
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรื. (2557). *ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ*. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรื.
- สิริวิชา สิทธิชัย. (2551). *สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่: เคอะโนว์เลจ เซ็นเตอร์.
- สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์. (2559). *รายงานการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ*. นครศรีธรรมราช: ประยูรการพิมพ์.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2548). *การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ. (2557). ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดนเพื่อเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน. ใน *เอกสารโครงการประชุมสัมมนาพัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดนกรณีบริหารจัดการเมืองใหม่ช่องสง่างำเภอภูสิงห์* (หน้า 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- อาคม สุวรรณกันธา. (ม.ป.ป.). *เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนภาคเหนือ*. เข้าถึงได้จาก
http://www.goldenworld-inter.com/index.php?option=com_content&view=article&id=410:2012-01-19-01-20-06&catid=4:2011-05-05-07-25-46&Itemid=5
- อำนาจ ชีระวนิช. (2553). *การจัดการยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เอกกมล เอี่ยมศรี. (2555). *6 กฎทองของการบริหารความเสี่ยงโครงการ*. เข้าถึงได้จาก
<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=783418>
- Barber, R. S. (2001). Education & debate: Checklists for improving rigour in qualitative research: A case of the tail wagging the dog?. *British Medical Journal*, 322, 1115-1117.

- Bernstein, A. (2012). Special economic zones: Lessons for South Africa from international evidence and local experience. In *Proceedings of a round table convened by the centre for development and enterprise* (pp. 20-23). Johannesburg: The Centre for Development and Enterprise.
- Boyle, M., Purcial, M., Craypo, L., Stone-Francisco, S., & Samuels, S. E. (2004). *National evaluation & measurement*. Oakland, California: Samuel & Associates.
- Bright hub PM Project Management. (2011). *PESTLE Analysis history and application*. Retrieved from <http://www.brighthubpm.com/project-planning/100279-pestle-analysis-history-and-application/>
- Davidson, A., Barnes, I., & Schibeci, R. (1997). Problematic publics: A critical review of surveys of public attitudes to biotechnology science. *Technology & Human Values*, 22(3), 317-348.
- Dohmann, J. A. (2008, January). Special economic zones in India-an introduction. *ASIEN*, 106, 63.
- Farole, T. (2011). Special economic zones: What have we learned?. *World Bank-Economic Premise*, No. 64, 1-5.
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (2008). *The execution premium: Linking strategy to operations for competitive advantage*. Massachusetts: Harvard Business School Publishing.
- Knoth, C. (2000). *Special economic zones and economic transformation: The case of the republic of China*. Doctoral dissertation, zur Erlangung des akademischen Grades des Doktors der Wirtschaftswissenschaften des Fachbereichs Wirtschaftswissenschaften der Universität Konstanz.
- Farid, N. (2009). Toward best practice guidelines for the development of economic zones. In *A contribution to the ministerial conference by working group 1: MENA-OECD investment program* (pp. 1-15). n.p.
- Pakdeenurit, P., Suthikarnnarunai, N., & Rattanawong, W. (2014). Special economic zone: Facts, roles, and opportunities of investment. In *Lecture notes in engineering and computer science* (p. 2210). n.p.
- Rowe, G. (2000). Public participation methods. *A Framework for Evaluation, Science, Technology, & Human Values*, 25(1), 3-2.

- Shah, S. (2008). *Special economic zones in South Asia: A comparative of Bangladesh, Sri Lanka, and India*. MA: John F. Kennedy School of Government, Harvard University.
- Sheepers, C. M. (2012). *A case study for special economic zones in South Africa as a means of attracting foreign direct investment*. Master thesis, Laws, University of Pretoria, South Africa.
- Thithimadee, A. (2015). How does the current wave of globalization affect thailand's curriculum? teaching social studies under AEC and ASEAN community. *The Journal of Social Studies Evaluation*, 4, 22.
- Tubsree, C., & Bunsong, S. (2013). Curriculum development of vocational teacher education within the context of ASEAN integration process. In *Regional Cooperation Platform for Vocational Teacher Education in Asia (RCP)* (pp. 21-31). Shanghai/ China: Regional Cooperation Platform, GIZ of in Shanghai/ China.
- Uys, L. R., & Gwele, N. S. (2005). *Curriculum development in nursing: Process and innovation*. UK: Routledge Taylor & Francis Group.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย และแบบสำรวจความคิดเห็น

แบบสัมภาษณ์

1. ในระดับประถม ระดับมัธยม ควรจะต้องมีการจัดเตรียมเนื้อหาที่ใช้สอนอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานหรือมีทักษะในเขตเศรษฐกิจพิเศษและเวลาเรียน เวลาว่างแต่ละช่วง จัดเตรียมกันอย่างไร
2. จากคำถามข้อที่ 1 ท่านคิดว่า จะใช้การเรียนการสอนได้อย่างไร และเมื่อไร
3. จากคำถามข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ท่านคิดว่าจะมีปัญหาและอุปสรรค อะไรบ้าง

แบบสำรวจ

โครงการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

โครงการนี้เกิดจาก กระทรวงศึกษาได้ตระหนักถึงนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งมั่นพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนที่เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน เพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการค้าและการลงทุน และที่สำคัญเพื่อการเตรียมพร้อมรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย จำนวน 10 เขตพื้นที่ ได้แก่ จังหวัดตาก สงขลา มุกดาหาร สระแก้ว ตราด เชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และนราธิวาส เพื่อสร้างฐานการผลิตที่เชื่อมโยงกับอาเซียน และการพัฒนาเมืองชายแดน ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภูมิภาค และเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาลไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อค้นหาเนื้อหาที่เหมาะสมโดยภาครัฐและเอกชนบรรจุในหลักสูตรเพื่อพัฒนาธุรกิจและเพื่อศึกษาบทบาทใหม่ของสถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ห้วงระยะเวลาการดำเนินงานตั้งแต่ มี.ค.59-ก.ย.59 รวมระยะเวลา 6 เดือน ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ พัฒนาแนวทางสำหรับการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ สร้างการมีส่วนร่วมในเขตเศรษฐกิจพิเศษและ เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

สำหรับแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วนส่วนแรกเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์สภาพต่างๆ ที่จะนำไปประกอบในการดำเนินการด้านเนื้อหาในหลักสูตรเฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และส่วนสุดท้ายเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็น โดยขอให้ทุกท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อเกิดประโยชน์ต่อกระทรวงศึกษาธิการและประเทศชาติต่อไป ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

คณะผู้จัดทำโครงการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ตอนที่ 1 กรุณาตอบ โดย ✓ ในช่อง ที่มีคำถามตรงกับความเป็นจริง มีคำถามอยู่จำนวน 6 ข้อ

1. ท่านทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดที่ประกาศเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

อยู่

ไม่อยู่

2. ระยะเวลาที่ท่านทำงาน

1-5 ปี

มากกว่า 5 ปี

* (เกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)

3. การเดินทางไป ยังประเทศที่อยู่ฝั่งตรงข้ามกับจังหวัดที่ประกาศเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เคย

ไม่เคย

4. หากเคยเดินทางไปยังประเทศที่อยู่ฝั่งตรงข้ามกับจังหวัดที่ประกาศเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จำนวน

1-2 ครั้ง

3 ครั้ง-มากกว่า 3 ครั้ง

5. ท่านมีอาชีพเสริมเกี่ยวกับธุรกิจ

มี

ไม่มี

6. ถ้ามีเกี่ยวกับ

ผลิต หรือบริการ และขาย

ซื้อมาขายไป

รายการสอบถามสภาพแวดล้อม เพื่อประกอบใน เนื้อหาหลักสูตร	ระดับ ประถม		ระดับมัธยม		ระดับ วิทยาลัย อาชีวศึกษา/ เทคนิค		ระดับ กศน.		ระดับ มหาวิทยาลัย	
	ควร มี	ไม่ ควร มี	ควร มี	ไม่ ควร มี	ควร มี	ไม่ ควร มี	ควร มี	ไม่ ควร มี	ควร มี	ไม่ ควร มี
2. เนื้อหาหลักสูตรควรให้มี เนื้อหากฎหมายธุรกิจต่าง ๆ ของ ประเทศที่ชายแดนติดกัน										
3. เนื้อหาหลักสูตรควรให้มี เนื้อหากฎหมายธุรกิจต่าง ๆ ของ ประเทศที่มีการขนส่งสินค้าไป ชายที่ชายแดนไม่ติดไทย										

คำถามแบบให้เติมข้อความ เพื่อนำมาประกอบในการดำเนินการด้านเนื้อหาในหลักสูตรเฉพาะใน
เขตเศรษฐกิจพิเศษ

1. ในระดับประถม ระดับมัธยม ระดับอาชีวศึกษา ระดับกศน. และระดับมหาวิทยาลัย
ควรจะต้องมีการจัดเตรียมเนื้อหาที่ใช้สอนอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานหรือเข้าใจ มีทักษะ
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษและเวลาเรียน เวลารู้แต่ละช่วง จัดเตรียมกันอย่างไร
ความคิดเห็น.....

2. จากคำถามข้อที่ 1 ท่านคิดว่า จะใช้การเรียนการสอนได้อย่างไร และเมื่อไร
ความคิดเห็น.....

3. จากคำถามข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ท่านคิดว่าจะมีปัญหาและอุปสรรค อะไรบ้าง
ความคิดเห็น.....

4. ท่านต้องการให้กระทรวงศึกษาธิการ ขับเคลื่อนอย่างไรให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็น
 รูปธรรมความคิดเห็น.....

แบบสนทนากลุ่ม

ตั้งคำถามในการสนทนากลุ่ม ดังนี้

1. จำนวนบทเรียนและเนื้อหาวิชาและระดับช่วงชั้นมีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร
2. การกำหนดชั่วโมงในแต่ละช่วงชั้นมีความเหมาะสม หรือไม่
3. การกำหนดประเด็นเนื้อหาทางธุรกิจเป็น 5 หมวด เหมาะสมหรือไม่
4. มีความคิดเห็นอย่างไรต่อเนื้อหาโดยย่อ
5. ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ภาคผนวก ข

การประชุมรับฟังความคิดเห็น การสัมภาษณ์เจาะลึก และการสนทนากลุ่ม

ภาพการลงพื้นที่การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1. การลงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนครพนม

จังหวัดนครพนม-พล.อ.สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการประชุมขับเคลื่อนการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ นครพนม เมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2559 ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัด ชั้น 5 โดยมี พล.อ.สุทัศน์ กาญจนานนท์กุล ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ, พ.อ.รัตนะโชติ อ่างทอง ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ, ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม, อธิการบดีมหาวิทยาลัยนครพนม, นายอำนาจ วิชยานุวัติ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 11, หัวหน้าส่วนราชการ, ศึกษาธิการจังหวัด, ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/มัธยมศึกษา ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษา เข้าร่วมประชุม

ภาพภาคผนวก ข-1 การลงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนครพนม

2. การลงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตาก

จังหวัดตาก-พล.อ.สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการประชุมขับเคลื่อนการจัดการศึกษาแบบบูรณาการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2559 ณ หอประชุมวิทยาลัยเทคนิคแม่สอด อ.แม่สอด โดยมี พล.อ.สุทัศน์ กาญจนานนท์กุล ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ, นายเจริญฤทธิ์ สงวนสัตย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก, นายพิษณุ ตูลสุข ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 17, ศึกษาธิการจังหวัด, ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/มัธยมศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนประธานกลุ่มโรงเรียน เข้าร่วมประชุม

ภาพภาคผนวก ข-2 การลงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตาก

3. การลงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตราด

จังหวัดตราด-พล.อ.สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เดินทางไปปฏิบัติภารกิจที่จังหวัดตราด โดยตรวจเยี่ยม โรงเรียนต้นแบบศูนย์อาเซียนศึกษา, พบปะผู้บริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งเป็นประธานการประชุมขับเคลื่อนการจัดการศึกษาแบบบูรณาการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 โดยมีคณะผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการร่วมเดินทางและปฏิบัติภารกิจในครั้งนี้ อาทิ พล.อ.สุทัศน์ กาญจนานนท์กุล ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ, นางนิศย์ ไรจน์รัตนวานิชย์ ผู้ตรวจราชการกระทรวง ปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 9, นายอำนาจ วิชยานุวัติ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 11

ภาพภาคผนวก ข-3 การลงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตราด

4. การลงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

จังหวัดสงขลา-พล.อ.สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมด้วย พล.อ.สุทัศน์ กาญจนานนท์กุล ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เดินทางไป ปฏิบัติภารกิจที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 เพื่อประชุมขับเคลื่อนการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และตรวจเยี่ยมสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา

ภาพภาคผนวก ข-3 การลงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตราด-4 การลงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

5. การลงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย

จังหวัดเชียงราย-พล.อ.สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมด้วย พล.อ.สุทัศน์ กาญจนานนท์กุล ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เดินทางไปปฏิบัติภารกิจที่จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2559 เพื่อประชุมขับเคลื่อนการจัดการศึกษาแบบบูรณาการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย (3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สาย เชียงแสน และเชียงของ)

ภาพภาคผนวก ข-3 การลงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตราด-4 การลงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา-5 การลงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย

6. การสนทนากลุ่มครั้งที่ 1

ภาพภาคผนวก ข-6 การสนทนาผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจ ครั้งที่ 1

7. การสนทนากลุ่มครั้งที่ 2

ภาพภาคผนวก ข-7 การสนทนาผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจ ครั้งที่ 2